

"Bu öğretim yaklaşımı; **Piaget'in bilişsel gelişim kuramına, Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanına** ve **Gardner'in çoklu zekâ kuramına, beyin temelli öğretim araştırmalarına** ve **öğrenme stillerine** dayanmaktadır."

1. **Hakkında bilgi verilen öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sunuş Yoluyla Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim
C) Farklılaştırılmış Öğretim
D) Araştırma-Geliştirme Yoluyla Öğretim
E) Beyin Temelli Öğretim

"....., bir tutum, bir yaklaşım, bir felsefe, bir program uyarılama stratejisi, bir organizasyon stratejisi veya **bir sınıf yönetimi modeli olarak** ifade edilmektedir."

2. **Yukarıda tanımı verilmiş öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Problem Çözmeye Dayalı Öğretim
B) Beyin Temelli Öğretim
C) Tam Öğrenme
D) Farklılaştırılmış Öğretim
E) Proje Temelli Öğretim

"Öğrencilerin **art arda zihinsel temsillerin parçalanması ve yeniden yapılandırılması** yoluyla nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran **ilk kişidir**. Ona göre çocuk, **dünya üzerinde hareket ederek ve dünyaya ilişkin yaptığı kavramsallaştırmaları birbirine bağlayarak** öğrenir. **Vygotsky'nin çalışmalarında odaklandığı yakınsal gelişim alanı, öğrenme aşamalarına ilişkin, bu kişinin anlayışına bir şekilde atıfta bulunmaktadır.**"

3. **Yukarıda sözü edilen eğitim teorisini kimdir?**

A) Gardner
B) Bloom
C) Piaget
D) Bruner
E) Tomlinson

"•Öğretmenden öğrenciye-öğrenciden öğretmene doğru iki taraflı olarak öğrenmeyi teşvik eden sosyal etkileşimler önem taşımaktadır.

•Öğrenme sürecinde bireyin kendisinden daha bilgili birine (öğretmen, koç veya akıl hocası) ihtiyacı bulunmaktadır.

•Öğrenciler kendilerinin ulaşabilecekleri veya bir rehber eşliğinde başarabilecekleri bir görev üzerinde çalıştıklarında daha etkili bir şekilde öğrenirler."

4. **Yukarıda ilkeleri verilmiş olan sosyal gelişim yapılandırmacı öğrenme teorisini kimdir?**

A) Piaget
B) Bruner
C) Bloom
D) Vygotsky
E) Gardner

".....'a göre her öğrencinin düşünme ve öğrenme konusunda **güçlü tarafları** bulunmaktadır. Öğrenciler, **bu güçlü taraflarını kullanırken daha kolay öğrenir ve üretirler**. Buna rağmen **zekâ çeşitlerinden** yalnızca birine odaklanan bir öğretim tekniği veya programı, bu **zekâ alanına sahip olmayan öğrenciler için fırsatları en aza indirebilir**. Oysa sınıfında **farklılaştırılmış öğretim uygulayan bir öğretmen**, sınıfını tanır ve öğrencilerini gelişimsel olarak **en üst düzeye çıkarmak için** onların her birinin **güçlü ve zayıf yönlerini besler**."

5. **Yukarıda sözü edilen kişi kimdir?**

A) Gardner
B) Bloom
C) Piaget
D) Vygotsky
E) Bruner

"Farklılaştırılmış bir sınıf ortamında öğretim süreci, zekâ alanlarına göre şekillendirilir. Bu noktada .....'un taksonomisi; (a)hatırlama, (b) kavrama, (c) uygulama, (d) analiz, (e) sentez ve (f) değerlendirme olmak üzere altı üst düzey düşünme becerisinden hareketle öğretmenlerden derslerin uygunluğunu ve karmaşıklığını göz önünde bulundurmalarını beklemektedir."

6. **Boşluğa ne gelmelidir?**

A) Gardner
B) Bloom
C) Bruner
D) Vygotsky
E) Piaget

"Etkili bir farklılaştırmanın en az yedi temel ilkesi olduğu belirtilmiştir."

7. **Aşağıdakilerden hangisi farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının ilkelerinden biri değildir?**

A) Güçlü bir sınıf topluluğu, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.
B) Nitelikli öğretim programı her sınıfa özeldir.
C) Süreç sonunda devam eden değerlendirme duyarlı öğretim hakkında bilgi verir.
D) Öğrenciler için ulaşılabilir görevler, grup içerisindeki bireysel farklılıkları dengeler.
E) Tüm öğrencilerin kapasitesine saygı gösterilir.

"Öğrencileri bugünden çok geleceğe hazırlarken okullardan **21. yüzyıl becerileri** olan eleştirel düşünme ve karar verme, karmaşık, multidisipliner ve açık uçlu problemleri çözme, yaratıcı ve girişimci düşünme, iletişim kurma ve iş birliği yapma; **bilgi, tecrübe ve fırsatlardan yenilikçi bir şekilde yararlanma; finans, sağlık ve yurttaşlık sorumluluklarını üstlenme becerilerini geliştirmeleri ve uygulamaları** için öğretim programı dâhilinde fırsatlar yaratması beklenir."

8. Yukarıdaki açıklamada aşağıdaki **hangi sorunun cevabı olabilir?**

- A) Neden farklılaştırılmış bir öğretim?
- B) Nasıl bir farklılaştırılmış öğretim?
- C) Nerede yapılır?
- D) Kim uygular?
- E) Ne zaman uygulanır?

"Ancak genellikle, sınıfların **farklı kültürel geçmişleri ve tecrübeleri, öğrenme tercihleri, ilgileri ve çoklu zekâ alanları olan farklı öğrenenlerle dolu olduğu** gerçeği göz ardı edilmekte ve öğretim programındaki standartlar öğretilmeye çalışılmaktadır. **Oysaki öğrenciler sınıfa çok çeşitli bireysel farklılıklarla** girerler. Bu noktada öğretmenlerin sınıflarındaki mevcut bireysel öğrenme ihtiyaçlarını karşılamının bir aracı olarak **farklılaştırılmış öğretim yaklaşımını** anlamaları çok önemlidir."

9. Farklılaştırılmış eğitim bağlamında yukarıdaki metinde **ne(y)den şikâyet** edilmektedir?

- A) Zaman aldığından
- B) Maliyetinin çok olduğundan
- C) Öğrenci profillerinin göz ardı edildiğinden
- D) Zor olduğundan
- E) Eğlenceli olduğundan

"Farklılaştırılmış öğretim, öğrencilerin **öğrenme geçmişlerini, hazırbulunuşluk düzeylerini, ilgi alanlarını ve öğrenme profillerini** derslere dâhil ederek birçok öğrenci için **aktif öğrenme fırsatlarını** artırır. **Tomlinson (1999), farklılaştırılmış öğretimi; hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerindeki farklılıklara odaklanıldığında öğrencilerin en iyi öğrendiği öncülüne dayanan bir öğretim felsefesi olarak tanımlamaktadır.**"

10. Yukarıdaki metne göre farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı neleri derslere **dâhil etmez?**

- A) Öğrencilerin öğrenme geçmişleri
- B) Hazırbulunuşluk düzeyleri
- C) İlgi alanları
- D) Öğrenme profilleri
- E) Öğrenme zamanları

"**Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler; geçmiş deneyimleri, kültür, dil, cinsiyet, ilgi alanları, hazırbulunuşlukları, öğrenme biçimleri, öğrenme hızları ile öğrenen olarak öz farkındalık, güven, bağımsızlık özellikleri bakımından farklılık gösterirler.**"

11. Yukarıdaki metne göre öğrenciler hangi bakımdan farklılık **göstermez?**

- A) Geçmiş deneyimler
- B) Kültür
- C) Canlılık
- D) Dil
- E) İlgi alanları

"**Farklılıklar, öğrencilerin öğrenme stillerini ve öğrenme sürecinin çeşitli noktalarında ihtiyaç duyacakları yapı iskelesinin doğasını derinden etkiler. Bütün öğrencilerinin içeriği kavramalarını sağlama sorumluluğu olan öğretmenlerin** her bir öğrenciyi **temel içerikle** buluşturmak için özel ve sürekli gelişen plânlar yapmaları önemlidir. Bu noktada öğretime yönelik **esnek bir yaklaşım, öğrenci farklılıklarının desteklenmesine yol açar.**"

12. Yukarıdaki metne göre öğretmenlerden ne yapmaları **beklenmektedir?**

- A) Esnek bir yaklaşımla özel ve sürekli gelişen plânlar yapmalı
- B) Tek bir plânla hareket etmeli
- C) Otoriter bir rol oynamalı
- D) Öğrencilerin öğrenme stillerini önemsememeli
- E) Sınırsız sorumsuzlukla hareket etmesi

"**Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenler, bu bireysel farklılıkların öğrencilerini nasıl etkilediğine dair bir anlayış geliştirmek için sürekli değerlendirmeden faydalanırlar. Sonrasında farklılaştırmanın temel öğeleri olan içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamını öğrencilerin bireysel farklılıklarının üç alanını (hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme profilleri) kapsayacak şekilde farklılaştırırlar.**"

13. Yukarıdaki metne göre, farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenler neyi **farklılaştırmaz?**

- A) İçerik
- B) Süreç
- C) Ürün
- D) Öğrenme ortamı
- E) İlgi

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.D 3.C 4.D 5.A 6.B 7.C 8.A 9.C 10.E 11.C 12.A 13.E

"Sınıfında farklılaştırılmış öğretimi uygulamak isteyen bir öğretmenin yararlanabileceği çok sayıda strateji bulunmaktadır. Bunlardan biri de öğrencilerin eş zamanlı olarak çeşitli öğrenme aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri **merkezlerdir**. Bir konunun farklı alt bölümleri farklı ..... hazırlanır. Bunlar, aynı ortamdır. Öğrenciler farklı hazırbulunuşluk düzeylerine göre farklı öğrenme görevi ve aktivitesine yönlendirilir. Böylece bir konuda kazanmış oldukları üzerinde durmayarak kendi açılarından boşa vakit geçirmemiş olur."

1. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Merkezlerde
- B) İstasyonlarda
- C) Kenarlarda
- D) Durumlarda
- E) Kurumlarda

"Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan .....lar stratejisi, her öğrenci için farklı görevlerin verildiği bir uygulamadır. Bu uygulamada her öğrencinin bir .....sı bulunur. Öğretmen, öğrencilerin .....larına çoğunlukla iki haftada tamamlanacak görevler yazar. Öğrenciler bu görevleri sınıfta kendilerine ..... etkinliği için verilen zamanda tamamlar. Bu stratejinin amacı derse destek olmaktır. .... stratejisi ile öğrenciler kendi öğrenme hızlarında; kendi öğrenme stillerine, çoklu zekâlarına uygun etkinlikleri tamamlar."

2. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yörünge
- B) Defter
- C) Ajanda
- D) Sayfa
- E) Okul

"Sınıfında farklılaştırılmış öğretimi uygulamak isteyen bir öğretmenin yararlanabileceği stratejilerden biridir. .... öğretim, birçok özellik açısından birbirinden farklı öğrencilerin grupları için geliştirilmiştir. Her türlü zekâ, malzeme, stil, içerik vb. özelliklerden faydalanan küçük grup uygulamasıdır. Bu uygulama ile öğrenciler birbirlerinin olumlu yönlerinin farkına varmış olur. Yani her öğrencinin farklı bir yönden çalışmaya katkı yapması sağlanır. .... öğretimi ustaca uygulayan öğretmenler, öğrenciler çalışırken gruplar arasında hareket ederler."

3. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karmaşık
- B) Grup
- C) Yörünge
- D) İstasyon
- E) Merkez

"Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan ..... uygulaması, proje yönteminin bireysel uygulanan şekli olarak tanımlanabilir. .... ismi, hazırlanan projelerin işlenen konunun .....si etrafından seçilmesinden gelir. .... çalışmaları derse destek amacıyla kullanılabilir. Projenin içeriğinde olduğu gibi araştırmasının planlanması ve yürütülmesi ile sunumun nasıl yapılacağı konusunda da karar öğrencilerin kendisine aittir. Öğrenci proje konusunu -mevcut ünitelerden olmak kaydıyla- kendisi seçer. Proje süresi 3-6 hafta olarak belirlenir."

4. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Plân
- B) Yön
- C) Çevre
- D) Proje
- E) Yörünge

"Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan ..... , üstbilişsel öğrenme kuramlarına dayanmaktadır. .... stratejisinde öğrencilere aynı anda farklı ..... ndan başlama imkânı sunulur. Bu ..... çoklu zekâ alanlarına göre tasarlanmaktadır. Öğrenci, bir .....sında konuyu okuyarak başlarken bir diğerinde bir film izleyerek veya drama yaparak başlayabilir."

5. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime grubu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çıkış noktaları
- B) Alış noktaları
- C) Bakış noktaları
- D) Giriş noktaları
- E) Duyuş noktaları

"Öğrencilerin eğitim sürecine aktif olarak katılmalarını artırmak, onlara bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırmak ve kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlamak amacıyla kullanılan bir stratejidir. Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan ..... , öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme profillerine göre öğretmen ve öğrenci arasında yapılan bir anlaşmadır. .... , öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırılmalarını ve eğitim sürecinde aktif katılımlı öğrenciler olmalarını sağlar. Dayandığı temel ilke, öğretmenin kendileri için neyin iyi olduğunu düşündüğü ve planladığı pasif

alıcı öğrenen yerine, öğrenme-öğretme sürecinde **aktif rol alan öğrencidir."**

6. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime grubu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenme sözleşmesi
- B) Eğitim sözleşmesi
- C) Öğrenme anlaşması
- D) Eğitim anlaşması
- E) Öğretim anlaşması

"Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan .....; öğrencilerin **hazırbulunusluk, öğrenme hızları, ilgileri, bilişsel yetenekleri ve öğrenme stillerindeki bireysel farklılaşmanın** öğretim ortamında meydana getireceği olumsuzluğu **gidermek amacıyla** kullanılmaktadır. ....de bireysel farklılıklara göre tasarımın içerik, öğretim süreci, öğretim ürünü ve ortam boyutları **kademelendirilmektedir**. Bu şekilde bir tasarımla, örneğin ön öğrenmesi **düşük, orta ve yüksek** olan öğrencilerin aynı konuları, kendilerine uygun zorluk seviyesinde öğrenmeleri sağlanmaktadır. Ön öğrenmeye göre **farklılaştırmalarda öğretmen**, öğrencilerin seviyelerini belirlemekte ve buna göre öğretim sürecini düzenlemektedir."

7. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere -altı çizili kelime de dikkate alınarak- gelebilecek uygun kelime grubu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İkili öğretim
- B) Katlı öğretim
- C) Tekli öğretim
- D) Çiftli öğretim
- E) Zorlu öğretim

"Katlı öğretimde, **farklı zorluk seviyelerinde** ilgili görevlerden oluşan çeşitli etkinlikler bulunur. Tüm bu etkinlikler, öğrencilerin edinmesi gereken temel bilgi ve becerilerle ilintilidir. Katlı öğretim, farklı öğrenme ihtiyaçlarına sahip olan **öğrencilerin aynı konu üzerinde fakat farklı karmaşıklık ve soyutluk düzeyinde çalışmalarını** sağlar. Bu sayede **odak aynı olmasına rağmen odak noktasına farklı zorluk seviyelerindeki yollardan** ulaşılır. Böylece her öğrencinin **gerekli noktaları öğrenmesi ve yeterli zorluk seviyesinde çalışması** sağlanır."

8. Yukarıdaki metinde altı çizili bölümlerden aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) Katlı öğretimde odak aynı olmasına karşılık farklı yollar denir.
- B) Katlı öğretimde her konunun farklı boyutunun olduğu anlayışı vardır.
- C) Katlı öğretimde üstbilişsel konular da ele alınabilir.

- D) Katlı öğretimde farklı basamakların olduğu anlayışı hâkimdir.
- E) Katlı öğretimde önce karmaşık ve soyut konular çözülür.

"Öğrencilerin seviyelerine göre **katlara yerleştirme** anlayışına dayanan **katlı öğretim** yönteminde öğretmenler sınıfta katları belirlerken **farklılıklar yaratabilirler**. Hedeflerin zorluk düzeylerine göre, çalışmanın karmaşıklığına göre, **kullanılan kaynağın seviyesine göre, sürecin özelliklerine göre ve oluşturulması istenen ürünün özelliğine** göre katlar oluşturularak öğrencilerin bu katlara yerleştirilmesiyle etkinlikler gerçekleştirilir. **Zorluk düzeylerine göre katların oluşturulması, dersin hedeflerinin belirli aşamalar oluşturulmasıyla gerçekleştirilmektedir.** İlgili literatür incelemesinde uygulayıcıların zorluk düzeylerini belirlerken **Bloom taksonomisini** kılavuz olarak kullanmaları önerilmektedir."

9. Yukarıdaki metinden aşağıdakilerden hangisi **çıkarılamaz?**

- A) Katların oluşumunda öğrencilerin seviyeleri dikkate alınır.
- B) Sınıfta farklı seviyede katlar oluşturulabilir.
- C) Çalışmanın basitliğine göre katlar oluşturulur.
- D) Bloom'un taksonomisi kılavuz olarak kullanılır.
- E) Sürecin özelliği de katların oluşumunda önemli yer tutar.

"Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan ..... **araştırmaları stratejisinde** öğretmen öğrencilere konu seçimi konusunda **rehberlik eder ve ilgi alanlarına göre** sınıfı .....lara ayırır. Daha sonra araştırmayı **planlama, araştırmayı yürütme, bulguları sunma ve sonuçları hem bireysel hem de ..... olarak değerlendirmede** onlara yardımcı olur. Öğretmenin rolü, araştırma süresince ..... üyelerine **yol gösterme amacı ile** ..... üyelerinin araştırma süresince ulaşabilecekleri kaynaklarla ilgili **farkındalık kazanmalarını** sağlamaktır."

10. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?

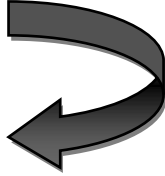
- A) Akran
- B) Grup
- C) Takım
- D) Bölük
- E) Tim

CEVAP ANAHTARI: 1.B 2.C 3.A 4.E 5.D 6.A 7.B 8.E 9.C 10.B

Öğretim **öncesinde** kullanılan değerlendirme tekniklerinin amacı ön değerlendirmedir. **Ön değerlendirme** özellikle öğrencilerin öğretilcek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek amacıyla yapılır. Bu tekniğin uygulanmasında ilk olarak sınıfın köşelerine üzerinde **“neredeyse hiç”, “bazen”, “sıklıkla”** ve **“kesinlikle”** ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir. Öğrencilerden konu ile ilgili bilgisini ifade eden köşeye gitmesi istenir. **Kendi köşesine giden öğrenci, konu hakkında ne bildiğini ve neden bu köşede olduğunu açıklar.**

1. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim öncesinde** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutu Yapma
B) Köşe Kapmaca
C) Portfolyo
D) Evet-Hayır Kartları
E) Sarmal Oluşturma

“Bu teknikte ilk olarak öğrenci bir kâğıda büyük **bir kutu çizer**, ardından bu kutunun içine **küçük bir kutu çizer**. Dıştaki kutuya **‘Ne biliyorum?’** içteki kutuya ise **‘Ne bilmeliyim?’** sorusunu yazar. Sonra da bu sorulara cevap arar.”

2. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim öncesinde** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Simit Tekniği
B) Portfolyo
C) Köşe Kapmaca
D) Evet-Hayır Kartları
E) Kutu Yapma

“Öğrenciler bir kart olarak bu kartın bir yüzüne **‘evet’** diğer yüzüne **‘hayır’** yazarlar. Öğretmen, soru sorduğu zaman bu kartlardan kendi durumlarına **uygun olanı** kaldırmalarını ister.”

3. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim öncesinde** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutu Yapma
B) Köşe Kapmaca
C) Evet-Hayır Kartları
D) Konuşma Halkası
E) Simit Tekniği

“Öğretim **sirasında** öğrencilere öğretmenleri, arkadaşları veya öz değerlendirme yoluyla geri bildirim fırsatı sunulması önemlidir. Bunlardan biri şudur: **Öğrencilerin başparmaklarını kullanarak öğrenmenin neresinde olduklarına ilişkin bildirim vermeleri sağlanır.** Öğrencilerin konu hakkındaki **bilgi düzeylerini değerlendirmeleri** amacıyla üç başparmak işaretinden birisini yapmaları istenir.

- Başparmak yukarı doğru olduğunda, konu hakkında çok şey biliyorum.
- Başparmak yana doğru olduğunda, konu hakkında biraz bilgim var.
- Başparmak aşağıya doğru olduğunda, konu hakkında çok az bilgim var, anlamındadır.”

4. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim sırasında** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yumruk Yapma
B) Gerçekle Yüzleşme
C) Kutu Yapma
D) Parmakla İşaretleme
E) Konuşma Halkası

“Bu teknik bir **öz değerlendirme tekniği** olarak kullanılabilir. Öğrenciler, öğrenmelerini derecelendirmek için bir elinin parmaklarını kullanarak birden **beşe kadar sıralar**. Konuyu bilme derecesine göre öğrencinin parmak sayısını artırması istenir. Bu uygulama için ilk olarak öğrencinin **‘Bu konuyu ne derece iyi biliyorum?’** sorusunu kendi kendine sorması istenir. Sonra parmak kaldırılır.

- **5 parmak** açık olduğunda **‘Birisine açıklayabilecek kadar iyi biliyorum.’**
- **4 parmak** açık olduğunda **‘Yalnız başıma yapabilecek kadar biliyorum.’**
- **3 parmak** açık olduğunda **‘Biraz yardıma ihtiyacım var.’**
- **2 parmak** açık olduğunda **‘Daha fazla pratik yapmaya ihtiyacım var.’**
- **1 parmak** açık olduğunda **‘Henüz öğrenmenin başındayım.’** anlamına gelmektedir.”

5. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim sırasında** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Döngüsel Yansıma
B) Kutu Yapma
C) Gerçekle Yüzleşme
D) Parmakla İşaretleme
E) Yumruk Yapma

"Bu teknikte öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini **duygularıyla** cevaplamaları istenir. Öğrencilere **3 adet kart** dağıtılır. Bu kartlara '**mutlu, sakın ve üzüntülü**' üç adet yüz resmi çizilir. Öğrenciler konuya yönelik **duygularla** cevaplanabilecek durumlarda ellerindeki bireysel kartlarda yer alan **yüz ifadelerinden birini seçerek** havaya kaldırırılar. Böylece öğrencilerin bilgi düzeylerinin belirlenmesinin yanı sıra duygularını ifade etmelerine olanak tanınır."

6. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim sırasında** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçekle Yüzleşme
- B) Konuşma Halkası
- C) Sarmal Oluşturma
- D) Simit Tekniği
- E) Kutu Yapma

"**Öğretim sonrasında** kullanılan değerlendirme türü, öğrencinin öğretilmesi istenilen **hedefi, bilgi veya beceriyi başarıyla öğrenip öğrenmediğini** görmek amacıyla yapılır. Bunlardan biri şudur: **Öğrencilere o günün öğrenme konusuna yönelik çeşitli sorular yöneltilir. Sorulan soruların cevaplarını öğrencilerin kâğıda yazmaları istenir. Sonrasında, öğrenciler bir daire oluşturur. Dairedeki her öğrenci dönüşümsel olarak söz hakkı alır ve kâğıda yazdıklarını okur.**"

7. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim sonrasında** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konuşma Halkası
- B) Sarmal Oluşturma
- C) Döngüsel Yansıma
- D) Yumruk Yapma
- E) Parmakla İşaretleme

"Öğretmen tahtaya bir **simit şekli** çizer. Şeklin dış tarafına '**Öğreniyorum!**' ve iç tarafına '**Biliyorum!**' ifadeleri yazılır. Daha sonra öğrencilerden konu hakkındaki bilgilerini paylaşımları istenir. **Gelen cevaplar simit şeklinin ilgili yerlerine not edilir.** Bu teknik farklı bir şekilde de kullanılabilir: **Öğrenciler, simit şekli gibi bir iç ve dış daire oluştururlar. Çemberin içindeki öğrenciler, dışardaki öğrencilerle eşleşir. Her bir öğrenci bildiklerini paylaşır. Paylaşımına devam etmek için iç daire saat yönünde, dış daire ise saat yönünün tersine hareket eder.**"

8. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim sonrasında** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Parmakla İşaretleme
- B) Sarmal Oluşturma
- C) Simit Tekniği
- D) Yumruk Yapma
- E) Evet-Hayır Kartları

"Bu teknikte öğrencilerden **üçer kişilik gruplar** oluşturulur. Öğrencilere **A, B ve C isimleri** verilir. A, belirlenen konu hakkında **konusmaya başlar** ve kendisine işaret verilene kadar devam eder. Sonra B, konu hakkında **konusmaya başlar**; o da kendisine işaret verilene kadar **konusmaya** devam eder. Sonra C, konu hakkında konuşur. Bu şekilde öğrencilerin konu hakkında **konusacak** bir şeyleri kalmayınca kadar devam edilir. Bu sayede öğrencilerin konu hakkında ne kadar bildikleri ya da öğrendikleri tespit edilmeye çalışılır."

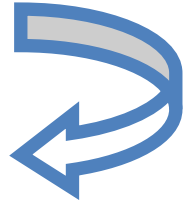
9. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim sonrasında** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Döngüsel Yansıma
- B) Portfolyo
- C) Sarmal Oluşturma
- D) Konuşma Halkası
- E) Gerçekle Yüzleşme

"**Sınıfın farklı yerlerine**, üzerine konuların yazılı olduğu kâğıtlar asılır. **Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak köşelere giderler** ve burada bulunan kâğıtlara konu hakkındaki düşüncelerini yazarlar. **Gruplar kendilerine verilen işaretle bir sonraki konunun yer aldığı bölüme giderler.** Öğretmenin işareti ile gruplar bir sonraki **köşeye** geçerler. Öğrenciler **döngüsel olarak** sınıfın **köşelerinde** hareket etmeye devam eder. Sonrasında gruplar en son bulundukları **köşedeki** kâğıtları alarak kâğıttaki konu ile ilgili yazılanları sınıfta okurlar ve tartışırılar."

10. Yukarıda açıklaması yapılan ve **öğretim sonrasında** uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Döngüsel Yansıma
- B) Portfolyo
- C) Sarmal Oluşturma
- D) Konuşma Halkası
- E) Simit Tekniği

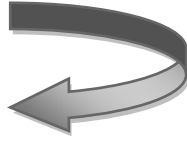

CEVAP ANAHTARI: 1.B 2.E 3.C 4.D 5.E 6.A 7.B 8.C 9.D 10.A

"....., hedeflenen kavram ve becerilerin uygulanması ve anlaşılmasının kanıtını destekleyen ölçütlere dayalı çok özel amaçlarla öğrenci çalışmalarının bir araya getirilmesidir. Kat edilen ilerlemeyi gösterebilir, başarının kanıtlarını sunabilir, ölçme ve değerlendirmeyi destekleyebilir ve hangi ek öğrenmelerin gerçekleşmesi gerektiğini gösteren bölümler sunabilir. Öğrenme süreci boyunca devam eden geri bildirim ve yansıtma sürecini kolaylaştırmanın bir yoludur."

1. Yukarıda açıklaması yapılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutu Yapma
- B) Köşe Kapmaca
- C) Portfolyolar
- D) Evet-Hayır Kartları
- E) Sarmal Oluşturma

".....; öğrencilerin çalışmalarını, projelerini, raporlarını ve hedeflere ulaşma yollarını gösterdiği, diğer belgeleri sergileyebildiği, dijital bir koleksiyondur. Öğrenci kişisel geri bildirimler ve düşüncelerle kendi kendini değerlendirir."

2. Yukarıda açıklaması yapılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

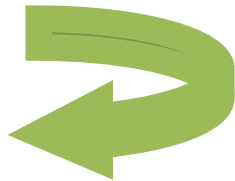
- A) E-twinning
- B) E-Portfolyo
- C) E-Proje
- D) E-Etkinlik
- E) Google Drive

"Genellikle .....nın içine konacak ürünlerin seçiminde hem öğrencinin hem de öğretmenin yer aldığı bir ortaklıktır. Öğretmen, seçim kriterleri belirleyecek ve öğrencilerin çeşitli tercihlerini yapmalarına izin verecektir. Bazı öğretmenler dâhil edilen ürünleri tanımlamak için renkli noktalar kullanır. Bu renklerin kullanımı; öğrenci tarafından seçilen ürünlerde "kırmızı NOKTA", öğretmen tarafından seçilen ürünlerde "sarı NOKTA", öğretmen ve öğrencinin birlikte seçtiği ürünlerde "yeşil NOKTA" şeklinde olabilir."

3. Yukarıda açıklaması yapılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutu Yapma
- B) Evet-Hayır Kartları
- C) Köşe Kapmaca
- D) Konuşma Halkası
- E) Portfolyo

4. Portfolyonun "ilk ve son aşaması" aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru belirtilmiştir?

- A) Ürünleri toplama/Seçme
- B) Ürünleri Seçme/Toplama
- C) Niçin Seçtim?/Sonra Ne Yapacağım?
- D) Ürünleri Toplama/Sonra Ne Yapacağım?
- E) Ürünleri Seçme/Niçin Seçtim?

"İçerik, öğretim sürecinin 'girdisi'dir. Bu girdi, öğretilmesi beklenen konuların bütünüdür. İçerik, öğretim programları tarafından tanımlanmaktadır. Ancak içeriğin belirlenmesindeki en kritik faktörlerden biri öğretmenin hem konu hem de öğrencileri hakkındaki bilgisidir. Öğretmen; öğretim programı, ders kitapları, standartlar ve kılavuzlardaki içeriği sentezler. Bu sentezi yaparken 'Burada en önemli olan konu nedir?', 'Bu konu gerçekten ne hakkında?', 'Öğrencilerim için kalıcı bir değeri olacak mı?' gibi sorular sorar. Öğretmen bu soruları yanıtladığında; sırasıyla bir ders, bir gün, bir ünite ve bir yıl boyunca sunulacak öğretim sonucunda öğrencilerin belirli bir konuda neleri bilmesi, anlaması ve yapabilmesi gerektiğini belirlemeye hazır olur. Öğretmenin kapsayıcı hedefi, bütün öğrencileri için temel bilgi, anlayış ve becerileri ulaşılabilir kılmaktır."

5. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Öğretim sürecinde bir "girdi" varsa bu içeriktir.
- B) Öğretmen kendi başına içeriği tanımlayamaz; ancak belirleyebilir.
- C) Öğretmen, içeriği birtakım sorular eşliğinde sentezleyebilir.
- D) Öğretmen bazı öğrencileri için, her şeyi ulaşılabilir kılmayı hedefler.
- E) İçeriği belirlemede öğretmen de önemli bileşenlerden biridir.

"Öğrencilerin bireysel farklılığına hitap edecek farklı okuma düzeylerinde metin veya roman kullanılabilir, bilgiyi hem bütünden parçaya hem de parçadan bütüne yaklaşımlarıyla sunulabilir, farklı seviyelerdeki okuma malzemeleri ile çalışan öğrenciler desteklenebilir ve cesaretlendirilebilir, bir konu ile ilgili desteğe ihtiyacı olan öğrencilerle aynı konuda ileri düzeyde olan öğrencilere seviyelerine uygun çalışmalar verilebilir."

6. Yukarıdaki metne göre aşağıdaki seçeneklerin hangisinde, içeriğe erişimi farklılaştırma yollarından söz edilmemektedir?

- A) Sınıfta farklı düzeylerde metinler kullanılabilir.
- B) Tümevarım ve tümdengelim yöntemleri kullanılabilir.
- C) Farklı düzeylerdeki metinlerle öğrenciler desteklenebilir.
- D) Sınıflarda katlı öğretim çalışması yapılabilir.
- E) Cesaretlendirme eyleminden kaçınılmalıdır.

“İçerik, öğretim sürecinin ‘girdisi’dir. Bu girdi, öğretilmesi beklenen konuların bütünü oluşturur. İçerik, öğretim programları tarafından tanımlanır. Ancak içeriğin belirlenmesindeki en kritik faktörlerden biri öğretmenin hem konu hem de öğrencileri hakkındaki bilgisidir. İçeriği öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine göre farklılaştırmanın amacı, öğrencilerden öğrenmeleri istenen temel bilgi ve beceriyi öğrencinin okuma ve anlama kapasitesiyle eşleştirmektir.”

7. Yukarıdaki metinde altı çizili ifadenin sebebini yansıtan cümle aşağıdaki seçeneklerin hangisinde vardır?

- A) Kap, içinde ne varsa onu sızdırır.
- B) Anlattığın, karşındakinin anladığı kadardır.
- C) Bilmek, bilmeyi bilmektir.
- D) Düşünme, şüpheyle başlar.
- E) Her şeyin başı hayrettir.

“İlgi alanlarına göre farklılaştırmanın amacı, mevcut öğrenci ilgileri üzerine inşa edilen veya öğrenci ilgi alanlarını genişletebilen fikirlerin ve öğretim araçlarının programa dâhil edilmesidir. İçeriğin öğrenme profillerine göre farklılaştırılmasının amacı ise bir öğrencinin tercih ettiği öğrenme yöntemine uygun öğretim araç gereç ve uygulamalarının işe koşularak öğrencilerin öğrenme kapasitelerini en üst düzeye çıkarmak ve bu sayede hem etkili hem de keyifli öğrenme ortamı oluşturmaktır.”

8. Yukarıdaki metne göre farklılaştırmanın ilgi alanlarına göre yapılmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın biricikliğini dikkate almak
- B) İnsanın çevresini dikkate almak
- C) İnsanın ailesini dikkate almak
- D) İnsanın yaşantısını dikkate almak
- E) İnsanın tecrübelerini dikkate almak

“Bir öğrenme deneyiminde, öğrencinin bilişsel olarak yapması beklenen temel kavramlar, genellemeler ve beceriler süreç aşamasında anlamlandırılır. Süreç, öğrencilerin bilgiyi aktif olarak işleyip anlamlandırmaya çalışmalarıyla başlar. Bu da okulda genellikle ‘etkinlikler’ yoluyla gerçekleştirilir. Bir öğretim döngüsünün süreç aşamasında yapılan farklılaştırma çok önemlidir.”

9. Yukarıdaki metne göre temel kavramlar, genellemeler ve beceriler hangi aşamada anlamlandırılmaktadır?

- A) Ürün
- B) İlgi
- C) Süreç
- D) Hazırbulunuşluk
- E) Motivasyon

“Ürün, öğrencilerin öğrenmelerinin hedeflendiği temel bilgi ve becerileri süreç içerisinde öğrendiklerini, anladıklarını ve yapabildiklerini göstermenin yollarıdır. Başka bir deyişle ürün, öğrencinin bildiğini ortaya koymaya yönelik bireysel yorumdur. Öğrencilerin öğrendiklerini ortaya koyabilecekleri deneme, makale veya diğer yazı türleri gibi ürünler yazılı ürünlerdir. Bu ürünler özellikle dilsel zekâ odaklı öğrencilere farklılaştırılmış ürün alternatifi sunmaktadır.”

10. Metne göre bireysel yorum olan ürün, genel olarak aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilir?

- A) Çıktı
- B) Girdi
- C) Malzeme
- D) Eylem
- E) Söylem

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.B 3.E 4.D 5.D 6.E 7.B 8.A 9.C 10.A

“Öğrenciler okula **Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde** ana hatlarıyla belirlediği hem bilişsel hem de duyuşsal ihtiyaçlarla gelirler. Öğretmenler bu ihtiyaçlara **farklı yollarla** cevap verirler. Bir öğretmenin öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik tepkisini ve öğrenci faydaları açısından kalitesini belirleyici faktörlerden biri, öğretmenin eylemlerini şekillendiren **felsefedir**. İkinci faktör ise öğretmenin belirli bir eylem planını oluşturma ve takip etmeye yönelik **yetkinlik düzeyidir**. Genellikle bu iki faktörü **"istek" ve "beceri"** olarak düşünülür. Nihayetinde, öğretim felsefesi her öğrenciye öğretim isteğine dayanır.”

1. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) Her öğrenci bilişsel ve duyuşsal ihtiyaçlara sahiptir.
- B) Öğretmenlerin, öğrencilerin ihtiyaçlarını farklı yollarla karşılamaları beklenir.
- C) Öğrencinin ihtiyaçlarını karşılamada, öğretmenin felsefi yaklaşımı önemsizdir.
- D) Öğretmenin yetkinlik düzeyi önemli bir faktördür.
- E) Öğretmen yaklaşımında “istek ve beceri” iki önemli faktördür.

“Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin çeşitli şekillerde ve zaman içinde, öğrencilerine hem bireysel olarak hem de bir bütün olarak tutarlı bir şekilde iletmeleri beklenen belirli mesajlar vardır. Bunlardan biri şudur: **Burada olmanızdan, sizi daha iyi tanıyacak olmaktan çok memnunum ve sınıfa önemli deneyimler ve özellikler getirdiğinizin farkındayım. Burayı sizin için değerli bir öğrenme ortamı yapmak için elimden geleni yapmak istiyorum.**”

2. Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan **öğretmen mesajı** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Davet mesajı
- B) Yatırım Mesajı
- C) Düşünme mesajı
- D) Fırsat mesajı
- E) Kalıcılık mesajı

“Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin iletmeleri beklenen mesajlardan biri de şudur: **Bu sınıfta ve dünyada önemli olduğunuzdan, olabildiğince hızlı ve çok büyümenize yardımcı olmak için çok çalışacağım. Başarınız çabanızdan kaynaklanacağı için sizden de çok çalışmanızı isteyeceğim.**”

3. Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan **öğretmen mesajı** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Fırsat mesajı
- B) Yatırım mesajı
- C) Düşünme mesajı
- D) Davet mesajı
- E) Kalıcılık mesajı

“Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin iletmeleri beklenen mesajlardan biri de şudur: **Her zaman ilk denemenizde her şeyi doğru yapamayabilirsiniz. Ben de sizin için ve sizinle birlikte başarınızı geliştirecek yaklaşımlar bulmak için çalışacağım. Sizden asla vazgeçmeyeceğim.**”

4. Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan **öğretmen mesajı** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Kalıcılık mesajı
- B) Yatırım mesajı
- C) Davet mesajı
- D) Düşünme mesajı
- E) Fırsat mesajı

“**Gençsiniz ve dünyada var olan olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Kendinizi çeşitli ortamlarda, çeşitli rollerde ve çeşitli içeriklerle görmeniz için sizlere fırsatlar sunmak istiyorum. Bu, geleceğe hazırlanmanız ve sizin için var olan olasılıkları görüp heyecanlanmanız için bir fırsattır.**”

5. Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan **öğretmen mesajı** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Kalıcılık mesajı
- B) Yatırım mesajı
- C) Fırsat mesajı
- D) Davet mesajı
- E) Düşünme mesajı

“**Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim, sizi sınıfımızda çalışırken gözlemleyeceğim, ilerlemenizi inceleyeceğim ve rehberliğinizi isteyeceğim. İşimi ve sizin için nasıl çalıştığımı mümkün olduğunca sık düşüneceğim.** Daha bilinçli ve etkili bir öğretmen olabilmek için kendimden bunu bekliyorum. Daha bilinçli ve etkili bir öğrenci olabilmeniz için sizden de aynısını isteyeceğim.”

6. Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan **öğretmen mesajı** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Kalıcılık mesajı
- B) Davet mesajı
- C) Fırsat mesajı
- D) Yatırım mesajı
- E) Düşünme mesajı

“Öğretmenin verdiği **farklı mesajlarla** öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermesine olanak sağlayan bir yaklaşımdır **farklılaştırılmış** öğretim. Buna göre **öğretmen**, bilginin iletiminde yetersiz kalan geleneksel yöntemlerden anlamlı derecede **farklı yöntemler** takip etmekte ve bu nedenle öğretmenler çok **farklı roller** üstlenmektedir. Bu bağlamda farklılaştırmayı destekleyen öğretmen, **esnek ve yapıcı biçimde**, geleneksel olmayan yöntemleri kullanma ve daha iyi sonuçlara ulaşma bakımından **kolaylaştırıcı bir rol** oynamaktadır.”

7. Yukarıdaki metnin **ana düşüncesini kapsamlı olarak yansıtan cümle** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Farklılaştırılmış yaklaşımda öğretmen önemli bir konumdur.
- B) Öğretmen, esnek ve yapıcı yöntemlerin kılavuzluğundaki rolle her şeyi kolaylaştırır.
- C) Öğretmenin, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılaması öncelikli bir beklentidir.
- D) Farklı yöntemler öğretmenin başvuracağı ilk çözüm yollarından biridir.
- E) Öğretmen, öğrenciler için farklı rollerin usta oyuncularından biridir.

“Tüm öğretim sürecinde olduğu gibi farklılaştırılmış öğretim sürecinde de **duygular**, dikkat edilmesi gereken önemli bir konudur. **Korku** içerisinde yaşayan öğrenciler öğrenemez. Öncelikli gereksinimi **güvenlik** olan öğrenciler, öğrenme etkinliğine katılmayabilirler. **Stres** düzeyi yükseldikçe **üst düşünme seviyelerine erişme azalır** ve hayatta kalma tepkisi olarak “Savaş ya da kaç!” hissi artar. Bu nedenle öğrencileri strese sokmadan kendi becerilerine uygun seviyelerde zorlamamızı sağlayacak planlar yapmamız gerekir. Sınıftaki güvenlik, **fiziksel güvenliğin** yanında **düşünsel güvenliği** de içerir. Stres durumunda beyindeki **duygusal merkez, bilişsel merkezi** kontrolü altına alır ve böylece beyin düşünsel kısmı etkili çalışamaz ve öğrenmeye **ket** vurulmuş olur.”

8. Yukarıdaki **metinden** aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) Düşüncelerin duygular üzerinde etkisi büyüktür.
- B) Öğrenme sürecinde duygular önemsenmelidir.
- C) Duyguların, düşünceleri etkilediği açıktır.
- D) Güvenlik sadece fiziksel güvenliği ifade etmez.
- E) Stres iyi yönetilmezse öğrenme tehlikeye girer.

“Zihin temelli eğitim için literatürde üç temel unsur vurgulanmaktadır. Bunlar, **duygusal iklim ve ilişki veya rahatlatılmış uyanıklık ve karmaşık deneyimde öğretim veya derinleştirmedir**. Öğrenme ya da etkin öğrenim görme becerisinin güçlendirilmesi için **“rahatlatılmış uyanıklık”** diye adlandırılan duruma geçebilmek için **duygusal iklim ve ilişkiler** oldukça önemlidir. Öğrenme bağlamını düzenlemek için kullanılan tüm yöntemler **rahatlatılmış uyanıklık** hâlini etkiler.”

9. Yukarıdaki **metne göre** aslında kullanılan tüm yöntemlerin **temel amacı nedir?**

- A) Öğrenmeyi iyi biçimde etkilemektir.
- B) Düşünmeyi etkin şekilde etkilemektir.
- C) Rahatlatılmış uyanıklık hâlini etkilemektir.
- D) Hazırbulunuşluğu kapsamlıca etkilemektir.
- E) Motivasyonu olabildiğince etkilemektir.

“Öğrenme bağlamını düzenlemek için kullanılan tüm yöntemler rahatlatılmış uyanıklık hâlini etkiler. Araştırmalar, **ödül ve ceza** tarzındaki uygulamaların **yaratıcılığı engellediğini, içsel motivasyona müdahale ettiğini ve öğrenmeyi öğrenme olasılığını azalttığını** göstermektedir. Ödüller ve cezalar, **öz güdülenme şansını** ve öğrenmeyi bir **ödül olarak görmeyi azaltır**.”

10. Metindeki bilgileri de dikkate alarak ödülleri kullanmanın **beş işlevsel alternatifi** olarak aşağıdakilerden hangisini **yapmazdınız?**

- A) **Hedefleri** belirlemeyi ertelerdim.
- B) **Tehdidi** ortadan kaldırırdım.
- C) **Olumlu** duyguları harekete geçirirdim.
- D) **Güçlü** bir olumlu iklim yaratırdım.
- E) **Geri** bildirimi artırırdım.

İpucu: **Hedef TOGG** olmalı!

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.A 3.B 4.A 5.C 6.E 7.B 8.A 9.C 10.A

“Duygular öğrencinin davranışını etkiler, çünkü farklı zihin-beden durumları yaratır. Durum; belirli bir duruş, solunum hızı ve vücuttaki kimyasal dengeden oluşan bir andır. Duygusal çevre, öğretimle etkileşime girer ve bilgilerin nasıl bir araya getirildiğini etkiler. Aşırı bir stres meydana gelirse yüksek stres/tehdit tepkisi veya otomatik karşıt tepki, bağlantıları sabote eder ve böylece öğrenme gerçekleşemez. Böyle bir durumda daha üst düzey düşüncelerin gerçekleşmesi neredeyse imkânsızdır.”

1. Yukarıdaki metinde, öğrenmenin üzerinde oldukça etkili olan hangi kavramdan bahsedilmektedir?

A) Düşünce
B) Duygu
C) Eylem
D) Söylem
E) Davranış

“Öğrenci verilen görevin çok zor olmasından veya görevi anlatan yönergelerin karmaşıklığından dolayı ne yapacağını anlamayarak başarısız olacağını düşünürse belirsizlik hisseder. Bu, öğrencinin olumsuz bir durum oluşturmaya ve azminin kaybolmasına neden olur. Alternatif olarak yapıcı stres veya akış durumu yaratan sınıflar, olumlu bir öğrenme ortamı yaratır. Öğrenme konusunda seçim yapma şansı bulunan ve karşılıklı saygının olduğunu gösteren rutinlere sahip olan sınıflar, öğrenciler için destekleyici öğrenme çevreleridir.”

2. Yukarıdaki metne göre öğrencinin olumsuz hislerinin altında yatan temel sebep nedir?

A) Olumlu sınıf ortamının varlığı
B) Yapıcı stres veya akış durumuna sahip sınıflar
C) Bazı sebeplerle öğrencinin başarısız olacağını düşünmesi
D) Karşılıklı saygının olduğu sınıfların varlığı
E) Destekleyici öğrenme çevrelerinin varlığı

“Farklılaştırılmış bir sınıfta tüm öğrenciler kendilerini, risk alma konusunda ve öğrendiklerini veya eksikliklerini ifade edebilecek kadar emin ve güvende hissetmektedirler. Çoğu zaman akademik olarak yetenekli olduğu görülen öğrenciler, kendilerinden tüm bilgileri bilmelerinin beklendiğini düşünürler. Genellikle bu öğrenciler, başkalarının beklentilerine karşılık olarak tüm cevapları biliyormuş gibi davranırlar. Bu, strese neden olabilir ve öğrenime müdahale edebilir. Öğretmenin hayal kırıklığına uğramış bir ifadesi veya yorumu, yetenekli öğrencinin anlamadığı hususları ifade etmesini önleyebilir. Bu öğrenciler, tıpkı diğerleri gibi tüm cevapları bilmeseler bile sınıfta kendilerini güvende hissetmelidir.”

(3 ve 4. soruları bu metne bağlı olarak cevaplayınız!)

3. Yukarıdaki metne göre farklılaştırılmış öğretimin uygulandığı bir sınıfta öğrencinin sahip olması gereken en önemli duygu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özgürlük
B) Bağlılık
C) Sevgi
D) Güven
E) Saygı

4. Yukarıdaki metinde altı çizili sözün panzehiri aşağıdakilerden hangisi kesinlikle olamaz?

A) Bildiğim tek şey hiçbir şey bilmediğimdir. Rahat ol!
B) Kişi ne kadar zeki olursa olsun, kişinin ne zekâsı ne de çabası her şeyi bilmeye yeter.
C) Çalışmak bir mumdur, cehâlet karanlığını zamanla aydınlatır.
D) Zeki olmak, her şeyi bilmek anlamında gelmez. Panik yapma!
E) Her şeyi bilmeyenin zeki olmasından bahsedilebilir mi?

“Başarılı bir iyileştirmenin her anı, bir ömür boyu olumlu değişiklik yapar. Fiziksel ve duygusal atmosfer, sınıfın fiziksel özelliklerinden etkilenir. Uygun aydınlatma, temizlik, düzenlilik ve öğrenci çalışmalarının paylaşımı gibi şeyler olumlu bir atmosfere katkıda bulunur. Öğrenci başarısını kolaylaştırmak için bol ve uygun kaynaklar gereklidir. Toplumsal etkileşim ve zihinsel gelişme için fırsatlar da olmalıdır. Zenginleştirilmiş ortamlar yalnızca malzemeler tarafından değil aynı zamanda görevlerin, zorlukların ve geri bildirimin karmaşıklığı ve çeşitliliği ile de oluşturulur.”

5. Yukarıdaki metne göre başarılı bir iyileştirmeye aşağıdakilerden hangisi yol açmaz?

A) Sınıfın kimyasal özellikleri
B) Sınıfın fiziksel özellikleri
C) Bol ve uygun kaynaklar
D) Görevlerin karmaşıklığı
E) Geri bildirimlerin çeşitliliği

“Sınıftaki her öğrenci çok farklıdır ve herkesin kendini güvende hissetmesi gerekir. Sınıflarda iklim ve atmosfer öğrenme sürecinde önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerin, öğrencilerin kendilerini güvende hissedebilecekleri ve gelişebilecekleri risksiz bir destekleyici ortam yaratmak için yapabilecekleri her şey değerlendirilmeli ve uygulanmalıdır. Birbirini önemseyen ve destekleyen bir öğrenci topluluğu oluşturmak, farklılaştırılmış bir sınıfta esastır. Birbirlerini tanıyan ve birbirlerine saygı duyan öğrenciler, kendilerine verilen görevler farklı olduğunda farklılıklara karşı daha hoşgörülü olmaktadır.”

6. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Her öğrencinin farklılığı her şeyin temelindedir.
- B) Kendini güvende hissetmek önemlidir.
- C) Önemsenme duygusu arka plâna itilebilir.
- D) Öğrencilerin birbirini desteklemeleri faydalıdır.
- E) Hoşgörülü olmanın altında saygı yatmaktadır.

- I- Kazanımlar doğrultusunda temel standartlar belirlenir.
- II- İçerik, bilgi ve becerileri kazandıracak şekilde yapılandırılır.
- III- Öğrencilerin neyi bildikleri ve neleri öğrenmeleri gerektiği belirlenir.
- IV- Öğrencilerin öğrenmeleri gereken bilgi ve beceriler ile bunları kazanmaları için neler gerektiği belirlenir.
- V- Öğrencilerin bildiklerini görmelerine fırsat sağlanmaz.

7. Yukarıdakilerden hangisi farklılaştırılmış öğretimin plânlanma aşamalarından değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

“**Tek beden herkese uymaz.**” uygulama teması, ... öğretimin bir ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.”

8. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bütünleştirilmiş
- B) Farklılaştırılmış
- C) Kaynaştırılmış
- D) Seyreltilmiş
- E) Aynılaştırılmış

“....., eski çağlardan günümüze filozofları ve bilim insanlarını uğraştıran, **oldukça tartışmalı bir kavramdır.** İnsanların temel bir etkinliği olarak ....., **toplumsal ve kültürel yapıyla yakından ilişkilidir** ve birçok disiplini **etkilediği** gibi aynı zamanda bu disiplinlerden **etkilenen** bir özelliğe sahiptir. Taşıdığı bu özellikler açısından .....in temel amaçlarının bireyin **kendini gerçekleştirme** ve de topluma yararlı olmasını, bir diğer deyişle **toplumsallaşmasını** sağlama olduğu söylenebilir. Toplamlar ..... yoluyla **kültürel mirasını yaşatır** ve böylece **devamlılığını** sağlar. Gutek’in de belirttiği gibi ....., en genel anlamıyla bireyi **kültürel yaşama hazırlayan tüm sosyal süreçleri** içerir.”

9. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Rehberlik
- B) Eğitim
- C) Öğretim
- D) Öğrenim
- E) Kültür

“Eğitimin işlevlerinin gerçekleştirilmesinde **eğitim programları** önemli bir role sahiptir. **Eğitim programı**, insan, toplum ve onun bir çıktısı olan kültür ile sürekli ilişki içinde olan **dinamik bir nitelik** taşır. Toplumun ulaşmak istediği **genel hedefler, hükümet politikaları, birey ve toplumun gereksinimleri ve bu gereksinimlerdeki değişim, buna etki eden bilimsel ve teknolojik gelişmeler ve benzeri birçok durum** eğitim programlarının şekillenmesini etkileyen önemli etmenlerdir.”

10. Yukarıdaki metne göre aşağıdakilerden hangisi “eğitim programlarının şekillenmesini etkileyen önemli etmenlerden biri” değildir?

- A) Ulaşılmak istenen genel hedefler
- B) Hükümet politikaları
- C) Birey ve toplumun ihtiyaçları
- D) Bireyin ve toplumun statikliği
- E) Bilimsel ve teknolojik gelişmeler

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.B 2.C 3.D 4.E 5.A 6.C 7.E 8.B 9.B 10.D

“Eğitim programının ne olduğu konusunda alanyazında **çok sayıda tanıma rastlamak** mümkündür. Eğitim programının temel sorunları üzerine değinen ve bu konuyla ilgili 1918 yılında **ilk kitabı yazan Bobbit** (2017), Latince ‘**yarış alanı**’ ve ‘**yarış**’ anlamından yola çıkarak eğitim programını ‘**çocuk ve gençlerin yetişkin yaşamında yapılması gereken şeyleri iyice yapabilme becerisi geliştirmek ve her açıdan yetişkinlerin olması gerektiği gibi olmak için yapmaları ve deneyimlemeleri gereken şeylerin toplamı**’ biçiminde ele almıştır.”

1. Yukarıdaki **metinden**, aşağıdaki yargıların **hangisi çıkarılamaz?**

- A) Alanyazında, eğitim programına ilişkin birçok tanımla karşılaşmak mümkündür.
- B) Eğitim programıyla ilgili ilk kitabı Bobbit yazmıştır.
- C) Kelime Latince “yarış alanı veya yarış” anlamına gelmektedir.
- D) Bobbit, programı tanımlarken “deneyimleri iyice yapmayı” merkeze almıştır.
- E) Bobbit, program tanımını 2017’de güncellemiştir.

“Tyler (1948) eğitim programını, geçmişte ya da şu andaki uygulamalar ile bilimsel ve kuramsal çalışmalardan elde edilen amaçlar doğrultusunda biçimlenmiş **öğrenci yaşantılarının bütünü olarak** tanımlamıştır. English’e (1992) göre program, okul ya da okul sistemi içinde en azından öğretmenlerin öğrencilere öğretmesi gereken içeriği ve kullanabilecekleri **yöntemleri içeren bir doküman ya da plân**dır. Posner (2004) ise hem öğretmene hem de değerlendirme sürecine karar vermeye olanak sağlayan **öğrenme ürünleri dizisi** olarak ele almaktadır. Ornstein ve Hunkins (2009) ise eğitim programını **kendine özgü temelleri, bilgi alanları, araştırma yaklaşımları, kuramları, ilkeleri ve uzmanları olan bir çalışma alanı** olarak tanımlamışlardır.”

2. Yukarıdaki **metne göre** aşağıdaki yargılardan **hangisine ulaşamaz?**

- A) Tyler, eğitim programına “sonuç odaklı öğrenci yaşantılarının bütünü” olarak yaklaşmıştır.
- B) English’a göre program, “yöntemleri içeren bir doküman ya da plân”dır.
- C) Posner, eğitim programını “öğrenme ürünleri dizisi” olarak ele almaktadır.
- D) Varış, “amaçları gerçekleştiren tüm faaliyetler” olarak tanımlar.
- E) Ornstein ve Hunkins, “sistemli bir çalışma alanı” olarak tanımlamaktadır.

“Programı tanımlama çabalarının çeşitliliği yanında kimi zaman ne olduğuna ilişkin yorumlamalarda da bulunulduğu söylenebilir.”

3. Aşağıdakilerden hangisi eğitim programına ilişkin yapılan yorumlardan **biri değildir?**

- A) Siyasi bir araçtır
- B) Topluma bağlılığı artırmaya çalışan bir araçtır.
- C) Toplumu ve kültürü yansıtmaz.
- D) Eğitimin kalbidir.
- E) Okulda alınan tüm derslerdir.

“Eğitim programı ile ilgili yapılan **tüm tanımlar**, eğitim programının **sınırları çizilmesi** ..... bir kavram olduğunu **göstermektedir.**”

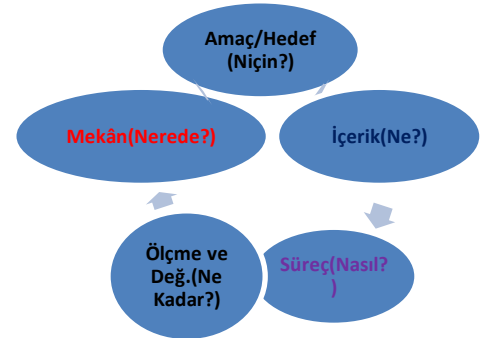
4. Yukarıdaki **metinde boş** bırakılan yere aşağıdakilerden **hangisi getirilmelidir?**

- A) Kolay
- B) Zor
- C) Geniş
- D) Derin
- E) Zengin

“Tanımlardaki **çeşitlilik ve farklılığa** karşın birtakım **ortak noktaların olduğu** görülmektedir. Bu **ortak noktalara** bakıldığında ..... programının bir **amaç dizisini**, bu amaçların kazandırılmasını sağlayacak **içeriği**, içeriği kazandırmak için kullanılacak **etkinlikleri ve öğrenme çıktıları** belirleyecek **değerlendirme etkinliklerini** kapsayan; **öğrenme-öğretme sürecini** yönetecek olan öğretmenlere **yol gösteren bütüncül bir sistem** olduğu görülmektedir.”

5. Yukarıdaki **metinde boş** bırakılan yere aşağıdakilerden **hangisi getirilmelidir?**

- A) Öğretim
- B) Bilişim
- C) Eğitim
- D) Öğrenim
- E) Değişim

6. Yukarıdakilerden **hangisi** eğitim programının öğelerinden **değildir?**

- A) Amaç
- B) İçerik
- C) Süreç
- D) Ölçme ve Değerlendirme
- E) Mekân

“Maslow’un da belirttiği gibi bireyleri güdüleyen en temel şey .....dir ve dolayısıyla bu ..... programların geliştirilmesi sürecine kaynaklık eder. Ancak bu sadece bireylerin ya da öğrenenlerin .....i ile sınırlı bir süreç değildir. **Toplunun, konu alanının, uygulayıcıların, doğanın** .....i de söz konusudur. Bu, zaman alıcı, maliyetli ve yorucu bir süreçtir. Burada bir anlamda beklenenlerle var olanların bir karşılaştırması yapılır. Bunun için **plânlama yapılması, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve raporlanması** gerekir. Bunun için testler, konuyla ilgili raporlar, ölçekler, görüşme ve gözlemler kullanılabilir.”

7. Yukarıdaki metinde boşluğa getirilmesi gereken ve programların geliştirilmesi sürecine kaynaklık eden en temel şey nedir?

A) Gereksinimler
B) İstekler
C) Duygular
D) Amaçlar
E) Hedefler

- I- **Resmî program**, resmî metinlere uygun olan programdır.
- II- **Uygulamadaki program**, uygulanan programdır.
- III- **Örtük program**, resmî program kapsamında öğretilen programdır.
- IV- **Test edilen program**, denetlenen, ölçülen öğrenmeleri kapsayan programdır.
- V- **İhmal edilen program**, atlanan programdır.

8. Yukarıda kısaca tanıtılan program türlerinden hangisinin açıklaması **yanlış yapılmıştır?**

A)I B)II C)III D)IV E)V

“....., en genel tanımıyla bir **karar verme** sürecidir. Program .....de de anahtar sözcük ‘**karar verme**’dir. Bu **karar verme** süreci birtakım sorulara yanıt aranmasını gerektirir. Barnes (1992: 177) bu soruları şu şekilde açıklamaktadır: ‘**Ne değerlendirilecek? Niçin ve nasıl değerlendirilecek? Kim / kimin için değerlendirilecek? Nerede değerlendirilecek? Ne zaman değerlendirilecek?**’ Bu sorulardan her birine **verilen yanıtlar**, programın etkililiğini belirlemede **önemli bilgiler** sağlar.”

9. Yukarıdaki **metinde** boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi **getirilmelidir?**

A) Tasarlama
B) Değerlendirme
C) Ölçme
D) Biçimlendirme
E) Plânlama

I•**Hedefe Dayalı Değerlendirme:** Bu yaklaşım, programın **hedeflerinin** belirlenmesi ve bu **hedefler** doğrultusunda gerçekleşen çıktıların değerlendirilmesini temel almaktadır.

II•**Yönetime Dayalı Değerlendirme:** Bu yaklaşım, **yöneticilere** ya da program liderlerine bilgi sunmaya odaklanan bir nitelik taşır.

III•**Uzman Odaklı Değerlendirme:** En eski ve en çok kullanılan yaklaşımlarından biridir. Programın niteliğine o program konusundaki **uzman ya da uzmanların** karar vermesine odaklıdır.

IV•**Tüketici / Yararlanıcı Odaklı Değerlendirme:** Bu yaklaşım **eğitim programları, çalıştaylar, hizmet içi eğitimler, eğitim materyalleri** gibi ürün ve hizmetler hakkında bilgi toplamakla **yükümlü birey ya da bağımsız kuruluşlar** tarafından geliştirilen ve desteklenen bir yaklaşımdır. Dolayısıyla geliştirilecek ürün ve hizmetlerden **yararlananların** değerlendirme pozisyonunda olmasına dayanır.

V•**Katılımcı Odaklı Değerlendirme:** Bu değerlendirme yaklaşımında **paydaşların**, bir diğer deyişle programla **ilgili olanların** değerlendirmeye yardım etmek üzere sürece katılımı söz konusudur

10. Program değerlendirmeye ilişkin yukarıda **verilen** bilgilerden **kaç tanesi doğrudur?**

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

“(I)Program değerlendirme, değerlendirme biçimine göre **formal ve informal** değerlendirme olarak **ikiye** ayrılır. (II)**Formal değerlendirmeler**, sistematik bir süreci içerir. (III)Bu, değerlendirme için **amaçların belirlenmesi**; nerede, ne zaman ve kim tarafından yapılacağına karar verilmesi; süreçte kullanılacak tüm veri toplama araçlarının geçerliği ve güvenilirliğinin incelenmesi anlamına gelir. (IV)**Formal değerlendirmeler**, **yapılandırılmamış** bir değerlendirme türüdür. (V)Süreç hakkında **uzmanlık** gerektirir.”

1. Yukarıdaki **metinde** numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı **söz konusudur?**

A)I B)II C)III D)IV E)V

“(I)**informal değerlendirme**, sistematik olmayan bir özellik taşır. (II)Bu, çoğunlukla **günlük yaşamda** karşılaşılan olaylarda ortaya çıkar ve **özel bir nitelik taşıma** durumu söz konusudur. (III)Ancak bu **kesinlikle değersiz, geçersiz** bir değerlendirme türü olarak düşünülmelidir. (IV)Burada **özellikle deneyimler, içgüdüler** oldukça önemli verilerdir. (V)Bazı durumlarda formal değerlendirmeye göre **daha hızlı bir biçimde veriye ulaşma** söz konusudur.”

A)I B)II C)III D)IV E)V

2. Yukarıdaki **metinde** numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı **söz konusudur?**

“(I) Program değerlendirme, **değerlendirme amacı** yönünden **biçimlendirici ve toplam değerlendirme** olarak sınıflandırılmaktadır. (II)**Biçimlendirici** değerlendirme, geliştirilen programın özellikle ilk aşamalarında durumun gözden geçirilmesi amacıyla yapılır. (III)Bu değerlendirme sürekli, ayrıntılı ve konuya özgü bilgilendirme **sağlamaz**. (IV)Toplam değerlendirme ise **programın uygulanmasından sonra** yapılan bir değerlendirme türüdür. (V)Bu değerlendirme türü **‘Eğitim programı başarılı oldu mu?’** sorusu üzerinden hareket eder.”

3. Yukarıdaki **metinde** numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı **söz konusudur?**

A)I B)II C)III D)IV E)V

“....., **Türk Dil Kurumuna** göre **‘nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım’** olarak ifade edilmektedir. Birçok olay, nesne belli kategoriler içerisinde .....laştırlarak zihnimizde **soyut bir düşünce birimi** olarak düzenlenir. ....lar bu özellikleri ile **bilgi yapı taşlarıdır**. İnsanların toplum içerisindeki **iletişimleri** .....lar üzerinden sağlanır.”

4. Yukarıdaki **metinde boş bırakılan yerlere** aşağıdakilerden **hangisi getirilmelidir?**

A) Kavram
B) Tasarım
C) Olgu
D) Kelime
E) Deyim

(I) **Genelleme**: Nesnelerin, olayların ya da olguların var olan özelliklerinden yola çıkarak bir **genel ilkeye** ulaşma sürecidir.
(II) **Ayırım**: **Benzeyen özelliklerin** vurgulanmasıdır.
(III) **Tümevarım**: **Genelle ulaşma**, çıkarım yapma sürecidir.
(IV) **Tanımlama**: Kavramların **özelliklerini açıklama**dır.
(V) **Tümdengelim**: Örneklerden yola çıkarak **genel hâlin açıklanma** sürecidir.

5. Yukarıda açıklanan kavram **geliştirme yaklaşımlarından hangisi yanlış olarak** açıklanmıştır?

A)I B)II C)III D)IV E)V

Kavram yanlışlarının çok çeşitli nedenleri vardır ve bunlardan bazıları şunlardır:

- (I) • Sınıf ve laboratuvarlarda verilen eğitim sürecince yanlışların yeterince ele alınmaması
- (II) • **Analoji** gibi öğretim materyallerinin öğretilmesi istenen kavram yerine geçerek genellemelerin yapılması
- (III) • Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki eksik ifadeler
- (IV) • **Yazılı ve görsel medya**
- (V) • **Çocukların kullandığı dil**

6. Yukarıda **kaç numaralı cümlede** hatalı bilgi verilmiştir?

A)I B)II C)III D)IV E)V

“Kavramsal öğrenme bir süreç içerisinde meydana gelir. **Kavramlar** birey için yeni bilgilerse bunlar mevcut bilişsel yapı içerisine bağlanır. Bu bağlanma olduğu sürece de anlamlı öğrenme meydana gelir. Var olan yapıdaki **kavramların** değiştirilebilmesi için aşağıdaki **dört koşulun** sağlanması gerekir.

- (I)• Mevcut kavramda hoşnutsuzluk olmalıdır.
- (II)• Yeni kavramın anlaşılır olması gereklidir.
- (III)• Yeni kavram mantıklı olmalıdır.
- (IV)• Yeni kavram duygulu olmalıdır.
- (V) • Yeni kavram işe yarar olmalıdır.”

7. Yukarıdaki metinde **bahsi geçen dört koşuldaki biri olmayıp fazla veya hatalı olanı kaç numaralıdır?**

- A)I B)II C)III D)IV E)V

“**Kavram** haritaları, **Joseph D. Novak** tarafından **Ausubel’in** anlamlı öğrenme kuramına dayalı olarak 70’li yılların başında **Cornell Üniversitesinde** geliştirilmiştir. (I)**Kavram haritaları**, bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar. (II)**Kavram haritaları** hazırlanırken **tek bir akış diyagramı** şeklinde **hazırlanmamalıdır**. (III)**Özel isimler** kavramdır, yazılabilir. (IV)Her kavram **bir defa** kullanılmalıdır. (V)Belli bir grup kavramlar **renklendirilebilir**. Çünkü **ayırt edilebilirlik** sağlar.

8. Yukarıda **kaç numaralı cümlede hatalı bilgi verilmiştir?**

- A)I B)II C)III D)IV E)V

I	V DİYAGRAMLARI	A	Tony Buzan
II	Kavram Haritaları	B	Joseph D. Novak
III	Zihin Haritaları	C	D. Bob Gowin

9. Yukarıda **verilen tablonun karşılaştırması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?**

- A) I-C/II-B/III-A
- B) I-C/II-A/III-B
- C) I-B/II-C/III-A
- D) I-A/II-B/III-C
- E) I-B/II-A/III-C

“(I)Öğrencilerin **pasif bir dinleyici olmasının ötesinde, aktif olarak öğrenme sürecine katılımını sağlayan** aktif öğrenme yaklaşımlarından birisi olan **akran öğretimi**, her branşta uygulanabilir bir yöntemdir. (II)**Öğrenciyi merkeze alan**, onun ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran, **bir eğitmenin rehberliğinin yanı sıra** kendi yaş grubundan, **birbirlerini çok daha iyi anlayan ‘akran’larının desteğinde** olan bir süreçtir. (III)Akranlar arasındaki öğrenme sürecindeki öğrenenöğreten **rol değişimi**, öğrenme sürecini destekleyici niteliktedir.

(IV)Akran öğretimi yönteminin; kavramsal öğrenme, problem çözümünü artırma, öğrenme zorluklarını giderme, öz güven üzerine olumlu etkileri olduğunu gösteren **araştırmalar** mevcut değildir.

(V)Psikolojiden müziğe, bilgisayar biliminden fizike kadar **birçok alanda** akran öğretimi yöntemi kullanılmaktadır. ...”

10. Yukarıda **kaç numaralı cümlede hatalı bilgi verilmiştir?**

- A)I B)II C)III D)IV E)V

“Öğretmen, öncelikle konunun kısa bir anlatımını yaklaşık 5-10 dakika yapar. Konu ana hatları ile özetlenir. Bunun hemen sonrasında anlatılan kavrama yönelik bir kavram testi uygulanır. Öğrencilere düşünmeleri için bir dakika civarında zaman verilir. Öğrenciler bu aşamada bireysel olarak cevaplarını verirler. Bu geri bildirim alma işi ilerleyen kısımlarda daha ayrıntılı ele alınacaktır. Öğretmen hızlıca, geri dönüşlere göre sınıfın sorulan soruya verdiği yanıtları değerlendirir. Bu değerlendirmede, eğer tüm sınıf tarafından verilen

- Doğru cevap yüzdesi çok küçük ise (%30 altı) yavaşlanır ve konuya geri dönülerek anlatım detaylandırılır.
- Doğru cevap yüzdesi yaklaşık %30-70 arasında olursa bu, akran tartışması için idealdir ve yukarıda verilen akış şeması aynen uygulanır.
- Doğru cevap sınıfın büyük bir kısmı tarafından verilmiş ise (%70 üstü) cevap kısaca açıklanır ve diğer bir soru veya konuya geçiş yapılır.”

(Not: 1-5. soruları metne göre cevaplayınız!)

1. Yukarıdaki metinde hangi öğretim tekniğinden söz edilmektedir?

- A) Katlı Öğretim
- B) Akran Öğretimi
- C) Bireysel Öğretim
- D) Doğru Öğretim
- E) Tekli Öğretim

2. Yukarıdaki metne göre düşünmeleri için öğrencilere kaç dakika zaman verilmesi gerekir?

- A)1 B)2 C)3 D)4 E)5

3. Yukarıdaki metne göre doğru cevap yüzdesi “yüzde kaçın altındaysa” konuya geri dönülerek anlatım detaylandırılır?

- A)%20 altı
- B)%30 altı
- C)%40 altı
- D)%50 altı
- E)%60 altı

4. Yukarıdaki metne göre doğru cevap yüzdesi “yaklaşık yüzde kaç arasında” olursa bu, akran tartışması için idealdir?

- A)%30-40 arası
- B)%30-50 arası
- C)%30-60 arası
- D)%30-70 arası
- E)%30-80 arası

5. Yukarıdaki metne göre doğru cevap sınıfın “yüzde kaçı tarafından” verilmiş ise cevap kısaca açıklanır ve diğer bir soru veya konuya geçiş yapılır?

- A) %30 üstü
- B) %40 üstü
- C) %50 üstü
- D) %60 üstü
- E) %70 üstü

“Akran öğretimi yönteminin uygulanmasındaki en önemli aşamalardan birisi kavram sorusudur. Kavram sorusunun bazı özellikleri Mazur (1997) tarafından şöyle sıralanmıştır:

- (I) •Sadece sayıların kullanılıp çözüme ulaşıldığı bir soru olmamalıdır.
- (II) •Soru çoktan seçmeli ve yeterli sayıda seçenek içermelidir.
- (III) •Soru öğrencinin anlayacağı dilde açık ve net olmalıdır.
- (IV) •Soru hem çok zor hem de çok kolay olmalıdır.
- (V) •Soru tek bir kavram üzerinde olmalıdır.

6. Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

“Akran öğretiminin uygulanmasındaki teknik unsurlardan en fazla dikkat çeken durum, öğrencilerden gelen yanıtların alınması olayıdır. Alanyazında en fazla kullanılan yöntemler aşağıda sıralanmıştır:

- (I) El kaldırma: En kolay ve kısa sürede öğrenci yanıtlarını alıp değerlendirme yapılabilecek yöntemdir. İşaret dili alfabesi unsurları kullanılabilir.

- (II) Flaş kartlar: Öğrencilere farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar önceden dağıtılarak yapılabilir.

- (III) Tarama formları: Büyük gruplarda tercih edilebilir.

- (IV) Clickers: Teknolojik bir uygulamadır. Bunun için ayrıca bir uygulama aparatı gerekir. Derste tahta veya herhangi bir perdeye doğrudan cevap oranları yansıtılabilir.

- (V) Çevrim içi yanıt sistemleri: Günümüz web 1.0 araçları yardımıyla rahat bir şekilde kullanılabilir.

7. Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

“(I)Akran öğretimi uygulamaları gerek eğitimcilerin gerekse de öğrenenlerin süreç içerisinde yoğun bir şekilde **etkileşimde** oldukları bir yaklaşımdır. (II)Bu nedenle karşılıklı **eş güdüm** önemlidir. (III)Uygulamaların **değerlendirilmesi**, bir sonraki uygulamaların niteliğini artırmada ve süreç içerisindeki olası aksaklıkları görmede önemli rol oynayacaktır. (IV)Uygulamadaki bazı aşamalarda **teknolojik uygulamaların** tercih edilmesi bir taraftan öğrencinin ilgisini, sürece katılımını olumlu yönde etkileyebileceği gibi bazı öğretmenler için **zahmetli ve maliyetli** görünebilir. (V)**Öncelikle** bireylerin kendilerini **değerlendirmesi** (öz değerlendirme) sonrasında akran ve grup **değerlendirmelerini** yapmaları istenebilir.”

8. Yukarıdaki metinde kaç numaralı cümle **anlatımın akışını bozmaktadır?**

A)I B)II C)III D)IV E)V

(Not: Biraz gırgır, biraz bilgi, biraz edebiyat☺ Üff! Akran öğretiminden 8 soru çıkardım. Oysa es geçmeyi düşünmüştüm. Kesin bir soru çıkar bu durumda.)

“Öğretim programını temel alan ve **sınıf dışındaki alanlarda ve kurumlarda** gerçekleşen öğrenme, ... öğrenme olarak bilinir. Okul süresi boyunca öğretim programına bağlı olarak **okul yapısı dışındaki alanlarda ve kurumlarda** gerçekleşen öğrenme anlamına gelir. .... öğrenme, başka bir ifadeyle **informal ortamlarda formal öğrenme** faaliyetlerinin yürütülmesidir. Yapılan çalışmalar, ... ortamlarında yapılan etkinliklerin öğrencilerin **bilişsel, duyuşsal ve psikomotor** yönden gelişimine katkı sağladığını ve öğrencilerin motivasyonlarında, tutumlarında ve akademik başarılarında da olumlu yönde değişikliğe neden olduğunu ifade etmektedir.”

9. Yukarıdaki metinde boş bırakılan **yerlere** gelmesi gereken uygun **kelime grubu** aşağıdakilerden **hangisidir?**

A) Bina dışı
B) Okul dışı
C) Aile dışı
D) Akıl dışı
E) Kitap dışı

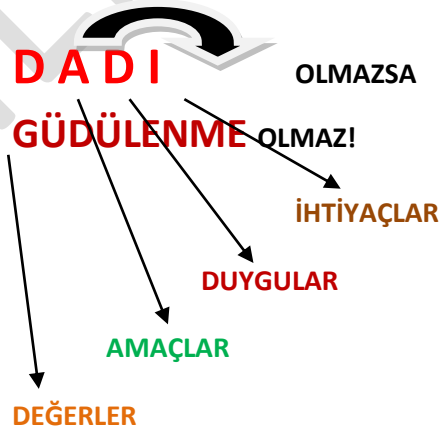
“Öğretimin her kademesinde beklenen, **sınıf içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının** bir arada kullanılması ve bu sayede öğrenmenin **zenginleştirilmesidir**. **Okul dışı öğrenme** etkinlikleri hazırlanırken **içerik-yöntem-ortam** ilişkisine **dikkat etmek gerekir**.”

10. **Okul dışı öğrenme** etkinlikleriyle ilgili yukarıdaki metinde geçen **altı çizili kavramlar** sırasıyla aşağıdaki **hangi sorulara karşılık gelmektedir?**

A) Ne zaman- Nasıl-Ne
B) Nerede-Nasıl-Ne
C) Ne-Nasıl-Nerede
D) Nasıl-Ne-Nerede
E) Nerede-Ne-Nasıl

(Not: Sorular uzun, farkındayım. Bu bilinçli bir tercihin yansıması. Amaç öğrenmeyi sağlamak. Aynı zamanda bazı soruların cevabı başka bir sorunun içinde olabiliyor. Buna burada çok dikkat etmiyorum. Amacım öğrenmeyi sağlamak.)

(Güdülenmeyi sağlayan temel unsurları kolayca akılda tutmanın yolu!)

1. Kavram haritaları
2. Zihin haritaları
3. Etkinlik sonrası değerlendirme
3. Metin çözümlemesi
4. Bulmacalar
5. Gazete/poster/broşür hazırlama
6. Fotoğraf sergisi
7. Kompozisyon/mektup yazma

1. Yukarıda belirtilen ölçme-değerlendirme araçlarından kaç tanesi okul dışı öğrenme faaliyetleri sonrasında kullanılabilir?

A)3 B)4 C)5 D)6 E)7

“Öğrenme özelliklerinin oluşmasında kalıtsal ve bağlamsal özellikler ön plândadır. Kalıtsal olarak miras alınan özellikler, annelerin hamilelik dönemlerindeki yaşantılar ve doğum sonrası sosyal ve kültürel bağlam, çocukların öğrenme özelliklerinin şekillenmesinde önemli farklılıklar oluşturur. Bu unsurlar aynı evde büyüyen kardeşler arasında dahi bireysel öğrenme farklılıklarına neden olabilir.”

2. Yukarıdaki paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenmede kalıtsal mirasın büyük etkisi vardır.
- B) Öğrenmede çevrenin belirleyici etkisi açıktır.
- C) Çevrenin öğrenme üzerindeki etkisi, kalıtsal mirastan daha fazladır.
- D) Kalıtsal miras ve çevre, öğrenme üzerinde belirgin bir etkiye sahiptir.
- E) Kalıtsal mirasın öğrenme üzerindeki etkisi, çevreden daha fazladır.

“(I)Hiçbir şey istek olmadan gerçekleşmez. (II)Çocuklar korku ve baskıyla değil, kendi çabalarıyla daha etkili öğrenirler.(III)Öğrenmenin en önemli itici gücü meraktır. (IV)Merakın çoğalması ile birlikte öğrenme çabası da azalır. (V)Öğretim, öğrencilerin bireysel öğrenme özellikleri doğrultusunda farklılaştırılmalı ve zenginleştirilmelidir.

3. Kaç numaralı cümlede bir bilgi hatası vardır?

A)1 B)2 C)3 D)4 E)5

“Öğretmenlerin en önemli görevi, çocuklara öğrenmeyi sevdirmek, onların öğrenme çabalarını desteklemek ve öğrenme kararlılıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktır. En geniş tabanlı öğrenmeler, yaparak ve yaşayarak ulaşılan öğrenmelerdir. Öğretmenler, demokratik bir sınıf ortamında öğrencileri pasif alıcı olmaktan kurtaran yöntemlere öncelik vermelidirler. Bu bağlamda çocukların öz güveni desteklenmelidir. Öz güven okul ekosistemindeki tüm paydaşların o bireye dair izlenimlerinin bir toplamıdır.”

4. Yukarıdaki metne göre “öz güven” ne demektir?

- A) Öğretmenlerin bireye dair izlenimleridir.
- B) Okul idaresinin bireye dair izlenimleridir.
- C) Okuldaki tüm paydaşların bireye dair izlenimleridir.
- D) Ailenin bireye dair izlenimleridir.
- E) Bireyin kendisine dair izlenimleridir.

“(I)Öğrenme bireyin kendi zihin şemalarını oluşturması, mevcut şemalarını güncellemesi, dış uyarıcılardan gelen bilgiyi anlamlandırması ile gerçekleşir. (II)Hatalar öğrenme sürecinin önemli deneyimleridir. (III)Geri bildirimlerin öğrenme sürecinde bireyin bilişsel ve duyuşsal özellikleri üzerinde olumlu etkileri vardır. (IV)Geri bildirim kapsamında öğrencinin öğrenme süreçlerine aktif olarak katılımının teşvik edilmesinin yanı sıra katılımın niteliği de değerlendirilmelidir. (V)Katılımın nitelikli olarak gerçekleşmesi, öğrencilerin okul içi ve okul dışında öğrenme sorumluluğunu üstlenebilmesi verilen geri bildirimlerin daha etkili olmasına katkı sağlar.”

5. Yukarıdaki metindeki cümleler kendi içlerinde değerlendirildiklerinde hangi iki cümle anlam bakımından diğerlerinin dışında kalır?

- A) I-II
- B) I-III
- C) II-III
- D) II-IV
- E) III-IV

“Bloom, tam öğrenme modelinde, öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurları; ön koşul öğrenmeleri kapsayan öğrenci bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş özellikleri ve öğretim hizmetinin niteliği (ipuçları, katılma, pekiştirme, dönüt ve düzeltme) olarak tanımlamıştır. Etkili bir öğrenme-öğretme süreç planlaması kapsamında; öğrencilerin ilgili konuya ve üniteye ilişkin ön öğrenmelerinin yoklanması, eksiklerinin giderilmesi; öğrencinin ayrıca ilgisinin, olumlu tutumunun ve akademik motivasyonunun arttırılmasına yönelik önlemler alınması sürecin temel öğeleri olarak öne çıkmaktadır.”

6. Metne göre, aşağıdakilerden hangisi Bloom’un belirlediği ve ön koşul öğrenmeleri kapsayan unsurlardan olan öğretim hizmetinin niteliklerinden biri değildir?

- A) İpuçları
- B) Katılma
- C) Pekiştirme
- D) Dönüt ve düzeltme
- E) Ceza

“Duyuşsal özellikler ile bilişsel beceriler öğrenme süreci içerisinde karşılıklı etkileşim içerisinde. Öğrenci duyuşsal özellikleri arasında akademik başarıyı etkileyen en önemli özelliklerden biri bireyin akademik öz güvenidir. Akademik öz güven, bir anlamda kendi öğrenme kapasitesi ile ilgili bireyin kendine yönelik algısı olarak tanımlanabilir. Öğrenme stratejileri kapsamında ele alınan bu duyuşsal özellik, öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ile de yakın ilişkilidir. Öğrencilerin akademik öz güvenlerini etkileyen en önemli unsurlar ise onları çevreleyen ekosistemdeki ailenin, akranların, öğretmenlerin yargılarıdır.”

7. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Öğrenmede duygular ve düşünceler etkileşim içindedir.
- B) Çevrenin yargıları, akademik öz güveni önemli ölçüde etkilemektedir.
- C) İnsanın her bakımdan etkiye açık bir varlık olduğu inkâr edilemez.
- D) Akademik öz güven, çevrenin bireye yönelik algılarından oluşur.
- E) Akademik öz güven, bireyin üstbilişsel becerilerini ciddi anlamdan etkiler.

“Düzenli geri bildirim sürecinin sadece bilişsel süreç ile sınırlandırılması yerine öğrenci duyuşsal özelliklerini de kapsayacak biçimde genişletilmesinin öğrencilerin akademik öz güvenleri başta olmak üzere diğer duyuşsal özellikleri arasında önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Geri bildirimler, yapıcı/düzeltilici/negatif veya güçlendirici/pozitif olmak üzere farklılaşabilirler. Yapıcı ve güçlendirici geri bildirimler öğrenme üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Geri bildirimler sadece öğrencinin öğrenme-öğretme sürecine katılımını desteklemek ve öğrenciyi ödüllendirmek için değil aynı zamanda katılımın niteliğine ilişkin unsurları da içermelidir.”

8. Yukarıdaki metinde üzerinde durulan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ödül ve Ceza
- B) Pekiştirme
- C) Geri bildirim
- D) Öz güven
- E) İpuçları

“(I)Geri bildirimler yön açısından pozitif ve negatif olarak gerçekleştirilebilir. (II)Geri bildirimler içerik açısından sınırlı veya ayrıntılı olarak gerçekleştirilebilir. (III)Zamanlama açısından geri bildirimler anlık olabileceği gibi gecikmiş olarak da verilebilir. (IV)Geri bildirimler sadece bilişsel değil, aynı zamanda üstbilişsel becerileri ve duyuşsal özellikleri geliştirmeyi de hedeflemelidir. (V)Geri bildirimlerin öğretim sürecinde biçimlendirici araçlar olarak kullanılmasına öncelik verilmelidir.”

9. Yukarıdaki cümlelerin hangisinde yargıların birden çok seçenekte gerçekleşme ihtimali yoktur?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

- (1)• Ayrıntılı olarak sunulmalıdır.
- (2)• Kişiyi değil, ürüne yönelik olmalıdır.
- (3)• Açık ve anlaşılır olmalıdır.
- (4)• Süreç odaklı ve biçimlendirici olmalıdır.
- (5)• Bilişsel, üstbilişsel ve duyuşsal özellikleri içermelidir.
- (6)• İlerlemeyi ve farkı göstermelidir.
- (7)• Sözlü ve yazılı olmalıdır.
- (8)• Pozitif unsurları içermelidir.
- (9)• Pozitif jest ve mimikler geri bildirimle eşlik etmelidir.
- (10)• Doğrudan yanıtı değil, düşündürmeye yönelmelidir.
- (11)• Sadece eksikliklere ve yanlışlara yönelmemelidir, aynı zamanda düzeltme de içermelidir.

10. Geri bildirimle ilgili yukarıda verilen cümlelerin kaç tanesinde yanlış bilgi verilmiştir?

- A)2 B)3 C)4 D)5 E)Hiçbirinde

Kahoot: Kahoot ile öğrencilere **anlık geri bildirim** verilebilmektedir. Ağırlıklı olarak **hatırlama** ve **anlama** düzeyindeki sorulara yönelik geri bildirim sağlayan sistem, **sınırlı geri bildirimler** için daha uygundur (doğru, yanlış vb.).

Formative: Formative ile öğrencilere **anlık geri bildirim** verilebilir, onlar ile **etkileşime** girilerek yanıtları görülebilir ve **ayrıntılı geri bildirimler** düzenlenebilir.

Socrative: Socrative’de öğrencilere yönelik **çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı sorular** hazırlanabilir, öğrencilere anında **onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler** verilebilir.

1. Yukarıda açıklaması yapılan web 2.0 araçlarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) Kahoot, hatırlama ve anlama düzeyindeki sorulara yönelik geri bildirim sağlar.
- B) Kahoot’ta sınırlı geri bildirim **hattı** vardır.
- C) Formative’de insanların **şekillendiren** ayrıntılı geri bildirimler vardır.
- D) Socrative bize **Sokrat’ı** hatırlatır. Burada farklı türde sorular hazırlanabilir.
- E) Socrative’de onaylayıcı veya detaylı geri bildirim yoktur.

Edmodo: Edmodo, **sanal sınıf uygulaması** ile öğretmen ve akran geri bildirimine imkân sağlar. Program arayüzünde video linkleri paylaşılabilir, tartışma forumları açılabilir, **öğrencilere ödevler verilebilir, anlık ve gecikmeli geri bildirimler** düzenlenebilir. Bununla birlikte öğretmen ve öğrenciler tarafından derslere yönelik **sunu materyalleri yüklenebilir** ve bu materyallere yönelik geri bildirimler sunulabilir.

Google drive: Google drive üzerinde ortak **dokümanlar** oluşturulabilir. Her bir öğrenci **dokümanlar** üzerinde değişiklikler yapabilir ve kendi görüşlerine göre **dokümanı** düzenleyebilirler. Benzer şekilde öğretmenler de bu **dokümanlar** üzerinden **anlık olarak geri bildirimlerini** paylaşabilirler. Google drive yeni **dokümanların** oluşturulmasına ve/veya tek bir **doküman** üzerinde öğrenci ve öğretmenlerin ortak çalışma yürütmesine olanak sağlamaktadır.

2. Yukarıda açıklaması yapılan web 2.0 araçlarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) Edmodo, bir sanal sınıf uygulaması **modudur**.
- B) Edmodo’da öğretmen ve akran etkileşimi vardır.
- C) Google drive denilince ilk akla gelen doküman oluşturmaya izin vermesidir.
- D) Google drive anlık geri bildirimine izin vermez.
- E) Google drive yeni dokümanlar oluşturma imkânına da sahiptir.

“Öğrenme kavramının tanımını ortaya koymak aslında öğrenmeye yönelik **bakış açısına göre farklılaşmaktadır**. Öğrenmenin **tüm teorisyenler, araştırmacılar ve uygulayıcılar** tarafından **genel anlamda kabul edilmiş bir tanımı yoktur**. Çünkü her araştırmacı, teorisyen, uygulayıcı **öğrenmenin farklı**

bir bileşenine odaklanarak öğrenmeyi farklı tanımlamalarla ifade etmişlerdir.”

3. Yukarıdaki metnin **ana düşüncesini en kapsamlı biçimde ifade eden cümle** aşağıdakilerden yargılardan **hangisidir?**

- A) Öğrenme kavramının tanımı, bakış açısının farklılaşmasına göre değişmektedir.
- B) Öğrenme hususunda, herkes tarafından kabul edilmiş bir tanım yoktur.
- C) Farklı bakış açıları ve öğrenmenin farklı bileşenlerine odaklanmak, öğrenmenin farklı tanımlanmasıyla sonuçlanmıştır.
- D) Her teorisyen, öğrenmenin farklı bir bileşenine odaklanmıştır.
- E) Farklı tanımlamalar, öğrenmenin farklı bir bileşenine odaklanmanın eseridir.

“(I)Öğrenme; doğuştan getirilen davranışları, eğilimleri, olgunlaşmayı, organizmanın **geçici durumlarını kapsamayan** yorgunluk, ilaç vb. etkilerle meydana gelmeyen, bireyin çevresiyle olan etkileşimleri ile davranışların oluşması ya da **değiştirilmesi** sürecidir. (II)Öğrenme, sadece **büyüme süreci ile ele alınmayan**, insanın eğilimlerinde ve yeterliklerinde belli bir zaman diliminde oluşan bir **değişmedir**. (III)Öğrenme, bilgide ve davranışta **kalıcı değişikliklere** neden olan yaşantı sürecidir. (IV)Öğrenme, tekrar ya da yaşantı sonucu davranışta meydana gelen genellikle **devamlı** bir **değişiklik**dir. (V)Öğrenme, insan davranışında pratikten kaynaklanan göreceli **sürekli** bir **değişimdir**.”

4. Yukarıdaki metinde öğrenmeye ilişkin yapılan **5 tanımda da** değişmeyen ve **tanımın odak noktasını** oluşturan temel kavram aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Devamlı büyüme
- B) Sürekli etkileşim
- C) Kalıcı yorgunluk
- D) Sürekli değişim
- E) Sürekli davranış

(I) Öğrenme ile **bireyin davranışlarında bir değişme** meydana gelir.
(II) Öğrenme ile bireyin davranışında meydana gelen değişme **kalıcı ve uzun sürelidir**.
(III) Öğrenme, bireyin **öğrenme sürecine aktif katılımı** ile gerçekleşir.
(IV) Öğrenilen bilgiler **transfer** edilerek kullanılabilir.
(V) Bireyin **öğrenme ile ortaya koyduğu davranış değişikliklerinin** geçici olarak meydana gelmiş **yorgunluk, hastalık, ilaç kullanma gibi etkenlere bağlı olmaması gerekir**.

5. Öğrenme ile ilgili yargıları dile getiren yukarıdaki cümlelerin **kaç tanesi doğrudur?**

- A)1 B)2 C)3 D)4 E)5

“Refleks, bireyin doğuştan getirmiş olduğu bir uyarıcıya karşı **belli ve basit bir davranış gösterme eğilimi** olarak tanımlanır. (I) Aynı zamanda bir uyarıcıya karşı gösterilen oldukça hızlı ve tutarlı tepki olarak da **ifade edilebilir**. (II) Refleksler **bilinçli tepkiler değildir ve hayati öneme sahiptir**. (III) Ateşe değen elimizi hemen geri çekmemiz, dizimizin belli bir noktasına vurulduğunda ayağımızın kalkması gibi. (IV) Reflekslerin işlevi organizmayı istemli eylemlere hazırlamaktır ve bu işlev yaşam boyu sürer. (V) Refleksler içgüdüye göre **daha basit bir yapıya sahiptir**. (VI) Refleksler **ertelenebilir** ancak **engellenemez**. İçgüdü ise **ertelenemez**.”

(Not: 6 ve 7. soruyu yukarıdaki metne göre cevaplayınız.)

6. Yukarıdaki metin, iki paragrafa bölünmek istendiğinde **ikinci paragraf kaçınıcı cümleyle başlar?**

A) II   B) III   C) IV   D) V   E) VI

7. Yukarıdaki metinden **asağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

- A) Refleksler doğuştan getirilmiştir.
B) Reflekslerin belli bir uyarıcısı vardır.
C) Refleksler belli bir davranıştır.
D) Refleksler basit bir davranıştır.
E) Refleksler ertelenemez.

“İçgüdü; doğuştan getirilen, **türe özgü, karmaşık ve öğrenilmemiş olan**, kişinin gelişiminde rol oynayan, temel, **psikolojik bir güçtür**. Gündelik yaşamda içgüdü bireyin içinden geldiği gibi davrandığında ortaya koyduğu ve bilinçli olarak yapmadığı davranışlardır. **İnsanlarda içgüdü yoktur** yalnız içgüdüye uygun şekilde gösterilen davranışlar vardır ve bunlara da ‘**içgüdüsel davranışlar**’ denir. En bilinen örneği **annelik içgüdü**ünün olduğu yönündeki düşüncelerdir. **Annelik bir içgüdü değil, içgüdüsel davranıştır**; ‘prolaktin’ hormonunun etkisiyle ortaya çıkan bir davranıştır.”

(Not: 8 ve 9. soruları yukarıdaki metne bağlı olarak cevaplayınız!)

8. Yukarıdaki metne göre içgüdü **“nasıl bir güç”** olarak tanımlanmıştır?

- A) Biyolojik bir güç
B) Psikolojik bir güç
C) Sosyolojik bir güç
D) Ekolojik bir güç
E) İdeolojik bir güç

9. Yukarıdaki metinden **asağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?**

- A) İçgüdü, doğuştan gelir.
B) İçgüdü, bir türün tüm üyelerinde bulunur.
C) İçgüdü, başka türlerde aynı biçimde bulunur.
D) İçgüdü, karmaşık bir davranış örüntüsüdür.
E) İçgüdü, belli bir biyolojik gereksinim ile ortaya çıkmamıştır.

Yaşantı: Bireylerin çevresiyle olan etkileşimi sonucunda bireyde kalan iz olarak tanımlanan kavramdır.

Davranış: Organizmanın gözlenebilen ve gözlenemeyen her türlü etkinliğidir.

Öğretme: Bireyin öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işidir.

Öğretim: Plânlı/amaçlı öğretme çabası/etkinlikleridir.

Öğretim Programları: Öğrencilere kazandırılacak özelliklere ulaşmak için plânlanan etkinlikleri içeren yazılı dokümanlara verilen isimdir.

10. Yukarıdaki kavramlardan hangisi **yanlış** tanımlanmıştır?

- A) Yaşantı
B) Davranış
C) Öğretme
D) Öğretim
E) Öğretim Programları

(Not: İnsanlarda içgüdü olmadığına dair yorum kanaatimce yanlıştır. İnsanlarda içgüdü yokmuş ama içgüdüsel davranışlar varmış! Hadi ya! Annelik bir içgüdü değil, içgüdüsel davranışmış! Kafasızlar! Ayrıca psikolojiyi biyolojiden de ayıramayız. Dolayısıyla içgüdüye sadece psikolojik bir güç demek de sakat bence. Zaten bütün problem bu ayırmadan başlıyor. Neyse! Aman ha! Bunlar sadece benim görüşlerim! Burada uzun uzun tartışırım da yeri değil!)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

(I)Öğrenme hedefe yönelik olmayıp rastlantısaldır.
(II)Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.
(III)Öğrenme bilginin örgütlenmesidir. (IV)Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir. (V)Öğrenme stratejik olup gelişimden etkilenir.

1. Öğrenmeye ilişkin yukarıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?

A)I B)II C)III D)IV E)V

Öğrenmeyi doğrudan etkileyen faktörler 3 gruba ayrılarak incelenebilir:

- 1.Öğrenmeyi etkileyen öğrenenden kaynaklı faktörler
- 2.Öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı faktörler
- 3.Öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktörler

2. Aşağıdakilerden hangisi “öğrenmeyi etkileyen öğrenenden kaynaklı faktörler”den biri değildir?

A) Türe Özgü Hazır Oluş
B) Olgunlaşma
C) Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı
D) Eski Yaşantıların Aktarılması
E) Öğrenmeye Ayrılan Zaman

3. Aşağıdakilerden hangisi “öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktörler”den biri değildir?

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Güdü
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Geri Bildirim

4. Aşağıdakilerden hangisi “öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı faktörler”den biridir?

A) Dikkat
B) Güdü
C) Olgunlaşma
D) Kavramsal Gruplandırma
E) Türe Özgü Hazır Oluş

“İyi bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğrencinin öğrenip öğrenmediği ya da ne kadar öğrendiği ile ilgili olarak bilgilendirilmesidir. Kısaca öğrenme sonucunun hemen bilinmesidir. Öğrenci eksiklerinin ve/veya hatalarının neler olduğu hakkında hemen dönüt alırsa genellikle çabuk öğrenir. Ne kadar gelişme gösterdiğini bilmeyen öğrenci ise yavaş öğrenir veya hiç öğrenemeyebilir. Örneğin sınava giren öğrencinin sınav sonuçları hakkında hemen bilgilendirilmesi, öğrenciye cevap anahtarının verilmesi veya soruların sınıfta çözülmesi yoluyla öğrenciye dönüt verilebilir.”

5. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen “öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktör” aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Güdü
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Geri Bildirim

“Öğrencilerin öğrenme için ayırdıkları zaman, bireysel farklılık gösteren ve öğrenmeyi etkileyen önemli bir faktördür. Öğrenciler ‘aralıklı çalışma’ ya da ‘toplu çalışma’ stratejilerini kullanırlar. Aralıklı çalışma, günde birkaç saat veya haftada birkaç saat gibi programlar yaparak öğrencinin öğrenme malzemesini (konu, ders, kitap vb.) sistematik bir biçimde tekrar etmesi yani çalışmasıdır. Toplu çalışma, öğrenme malzemesini (konu, ders, kitap vb.) sadece sınav zamanı ‘sıkışık’ bir şekilde çalışan öğrenme stratejisini anlatır.”

6. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen “öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktör” aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrencinin Aktif Katılımı
B) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
C) Öğrenilen Konunun Yapısı
D) Dikkat
E) Geri Bildirim

“Her öğrenme malzemesinin (konu, ders, kitap vb.) kendine özgü bir **yapısı** vardır. **Öğrenme malzemesinin yapısına** göre **‘parçalara bölerek çalışma’** ve **‘bütün hâlinde çalışma’** olarak ikiye ayrılabilir. Burada da hangisinin daha faydalı olduğu konuya, derse veya kitaba göre değişmektedir.

Genel olarak eğitim sistemleri **‘parçalara bölerek öğrenme’**nin üstün olduğu bazı durumlardan söz etmektedir. Bunlardan biri, bütünü parçalara ayırmanın **kolay olmasıdır**. Bazı koşullarda da **‘bütün hâlinde öğrenme’**, parçalara bölerek öğrenmeden daha verimlidir. Bunlardan birincisi, **öğrenme malzemesinin** tamamının parçalara bölünemeyecek kadar **kısa olduğu** durumlardır. İkincisi, öğrenme malzemesinin **kolay anlaşılır ve birbirine kolay bağlanabilir olduğu** durumlardır. Üçüncüsü ise **öğrenenin kendisine** bağlıdır.”

7. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen “öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktör” aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
- B) Öğrenilen Konunun Yapısı
- C) Öğrencinin Aktif Katılımı
- D) Geri Bildirim
- E) Dikkat

“Öğrencinin öğrenme malzemesi karşısındaki **duruşundan, öğrenme malzemesi ile ne kadar haşır neşir olduğundan** söz edilmektedir. Öğrencinin bir öğrenme durumunda **‘pasif’** olmasından **‘aktif’** olmasına doğru giden süreç **dinleme-okuma-yazma-anlatma** şeklinde oluşmaktadır. Dinleme durumunda öğrenci **pasif** durumdadır. **Anlatmaya** geldiğinde ise **aktiftir**. Bir öğrencinin **‘dinleme’** yönteminden **‘anlatma’** yöntemine doğru gittikçe **öğrenmesi artar**. Bu **durumda iyi bir öğrenme için önce dinlemek, sonra okumak, ardından yazmak** ve en sonunda da **anlatmak iyi bir öğrenme yöntemi olarak sıralanabilir.**”

(Not: 8 ve 9. soruları yukarıdaki metne bağlı olarak cevaplayınız!)

8. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen “öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktör” aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
- B) Öğrenilen Konunun Yapısı
- C) Geri Bildirim
- D) Dikkat
- E) Öğrencinin Aktif Katılımı

9. Yukarıdaki metne göre öğrencinin öğrenmede **pasif** durumdan **aktif** duruma geçiş aşamaları aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Okumak-Dinlemek-Yazmak-Anlatmak
- B) Anlatmak-Okumak-Yazmak-Dinlemek
- C) Dinlemek-Okumak-Yazmak-Anlatmak
- D) Okumak-Yazmak-Dinlemek-Anlatmak
- E) Dinlemek-Yazmak-Okumak-Anlatmak

- (I) Ana hatları çıkarma
- (II) Ana fikri çıkarma
- (III) Grafik veya şema çizme
- (IV) Dinleme
- (V) Örnekleri yazma

10. Yukarıdaki yöntemlerden hangisinde öğrencinin öğrenmede **aktif katılımının çok olduğundan bahsedilemez?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(Not: Mitteki Sisifos gibi sırtımıza bir kaya yüklediler ve “Şu dağa çıkarırsanız uzmansınız, başöğretmensiniz!” dediler. Bu anlamsız eziyeti reddediyoruz. 500 sayfalık PDF’yi ezberlemek kimseyi yetkin yapmaz. Bununla da yetkinlik ölçülemez. Önce incindik, kırıldık; şimdi kızgınız! #ogretmenlerayakta)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

(I)Öğrenci, ön bilgilerinin doğruluğunu **test etmiş** olur. (II)Aktarmayla yeni yapılandığı bilgilerin geçerliğine ilişkin **bilgi edinir**. (III)Öğrencinin konuya ilişkin mevcut anlayışını **detaylandırmasına yardımcı olur**. (IV)**Yeterliliğine ilişkin bilgi verir**. (V)Öğrencinin içsel motivasyonunu **artırmaz**.

1. Geri bildirimle ilgili yukarıdaki cümlelerin hangisi **yanlıştır?**

A)I B)II C)III D)IV E)V

“Genellikle **etrafındaki malzemeden kolay ayırt edilebilenler** çabuk öğrenilir. Örneğin herkesin **siyah takım elbise** giydiği bir davette bir kişinin **beyaz takım elbise** giymesi gibi. Burada önemli olan kavram, **dikkattir**. **Ayırt edilebilirlik dikkati çeker** ve bir şeye ne kadar çok **dikkat ederseniz** o şeyi öğrenmeniz o kadar kolay olur.”

(Not: 2 ve 3. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

2. Yukarıdaki metne göre **aşağıdakilerden hangisi “öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı” faktörlerdendir?**

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Algısal Ayırt Edilebilirlik
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Geri Bildirim

3. Yukarıdaki metne göre **algısal ayırt edilebilirlikteki en önemli unsur** aşağıdakilerden **hangisidir?**

A) İlgi
B) Motivasyon
C) Merak
D) Dikkat
E) İstek

“Öğrenilmesi istenen **bir konu, bir kavram**; bireyin önceki bilgi birikimleriyle ve/veya geçmiş **yaşantılarıyla ne kadar ilişkili ise öğrenme o kadar kolay olmaktadır**. Bir kelime söylendiğinde öğrencinin aklına, **geçmiş öğrenmeleri ya da yaşantısıyla ilişkili diğer kelimeler** gelebilmektedir. **Bu geçmiş bağlantılar** arttıkça yani bir kavram diğer bir kavramı, o da başka bir kavramı çağrıştırdıkça **öğrenme olasılığı da gittikçe artacaktır**. **Bu çağrışımsal basamaklar** her bireyin zihninde **farklı farklı** olabilecektir.”

4. Yukarıdaki metne göre **aşağıdakilerden hangisi “öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı” faktörlerdendir?**

A) Kavramsal Gruplandırma
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Algısal Ayırt Edilebilirlik
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Anlamsal Çağrışım

“Öğrenilmesi istenilen bir konunun **kavramsal benzerliklere ve/veya farklılıklara göre yani özelliklerine göre gruplandırmak** konunun öğrenilmesini **kolaylaştıracaktır**. Çünkü **birbirine yakın veya benzer kavramları** öğrenmek kolaydır. Ayrıca **birbirine yakın veya benzer olan kavramları gruplar hâline getirmek** öğrenilebilirliği de artıran bir durumdur. Bu nedenle **kavramlar gruplandırıp** basamaklar hâline getirilirse öğrenme **kolay gerçekleşir**. Burada kavramsal basamaklar dizisinin, **çağrışımsal anlam dizisinden farklı olduğunu** unutmamak gerekir. Şöyle ki **çağrışımsal anlam dizisi öznel olup** bireyin geçmiş yaşantılarına dayanır. Ancak kavramsal basamaklar dizisi **mantıksal birtakım kurallara** dayandığı için **her yerde, her zaman, herkes tarafından aynı şekilde** oluşturulabilir.”

(Not: 5 ve 6. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

5. Yukarıdaki metne göre **aşağıdakilerden hangisi “öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı” faktörlerdendir?**

A) Kavramsal Gruplandırma
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Algısal Ayırt Edilebilirlik
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Anlamsal Çağrışım

6. Yukarıdaki metinden **aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

A) Kavramları benzerliklerine göre gruplandırmak öğrenmeyi kolaylaştırır.
B) Birbirine yakın veya benzer kavramları öğrenmek daha kolaydır.
C) Kavramsal gruplandırma, çağrışımsal anlam dizisinden farklıdır.
D) Çağrışımsal anlam nesnel olup geçmiş yaşantılardan etkilenmez.
E) Kavramsal gruplandırma mantıksal birtakım kurallara dayanır.

“Eğitim kurumlarının **en önemli hedefi** ‘.....’ .....’ olarak ifade edilmektedir.”

7. Metindeki boşluğa **aşağıdaki ifadelerden hangisi getirilmelidir?**

A) Öğrenmeyi öğretme
B) Öğretmeyi öğretme
C) Anlamayı öğretme
D) Dinlemeyi öğretme
E) Saygıyı öğretme

- (I)Öğrenme stratejilerini **kendi kendilerine** geliştirmede **yetersiz kalırlar**.
(II)Öğrenme stratejilerini **farklı bağlamlardaki işlere uygulamada** güçlük çekerler.
(III)Öğrenme stratejilerini **kendiliğinden kullanamazlar**.
(IV)Kullandıkları stratejinin **etkisiz olduğunu fark edip değiştiremezler**.
(V)Daha karmaşık stratejiler kullanarak öğrenme çabalarının etkililiğini **en üst düzeye çıkarabileceklerine inanırlar**.

8. Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere ilişkin yukarıdaki ifadelerden hangisi **yanlıştır**?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

“Öğretmen merkezli bir **stratejidir**. Konu alanının kavram, ilke ve **genellemeleri** öğretmen tarafından **organize edilip sunularak anlamlı öğrenme** gerçekleştirilir. **Temel aldığı yöntem, tüm dengelim** (bütünden parçaya, genelden özele) yöntemidir. **İçerik**, öğretmen tarafından **anlamlı bir yapı bütünlüğüne** getirilerek **genelden özele** doğru **hiyerarşik bir sıra ile** sunulur. Öğretmen dersin başında öğreteceği konunun **ana temasını söyler** ve konuyu öğrencilere **basamak basamak** anlatır. **Böylece** öğrenci dersin başında **neyi öğreneceğini bilir** ve ders süresince bunları kazanır. Eğer **bilgiler iyi düzenlenmişse az zamanda çok bilgi** kazandırılabilir.”

9. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen “**öğretim stratejisi**” aşağıdakilerden **hangisidir**?

- A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural
C) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim
D) Tam Öğrenme
E) Proje Tabanlı Öğretim

- (I) Öğrencinin öğrenmeye hazır hâle getirilmesi için ön organize ediciler **kullanılmaz**.
(II) Konu **tüm dengelim** yöntemiyle sunulur.
(III) Farklı **örnekler** sunularak **ilke ve kavramlar ile** öğrencilerin bilişsel süreçleri aktif hâle getirilir
(IV) Sunulan bilgiler **özetlenir**.
(V) Anlatımın yanında **soru – cevap, tartışma teknikleri** de kullanıldığı için **öğretmen-öğrenci etkileşimi yoğun olsa da öğrenci aktivitesi düşüktür**.

10. **Sunuş yoluyla öğretmeye** ilişkin **yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır**?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

“(I)**Zamanın kısıtlı olduğu durumlarda kısa sürede çok bilgi** aktarılabilir. (II)**Kalabalık sınıflar için** ideal olup **zor, soyut ve karmaşık konuların öğretiminde** kullanılabilir. (III)Öğrencilerin ön bilgilerinin yeterli olmadığı durumlarda; **dersin girişinde, özetlenmesinde ve tekrarında** kullanılır. (IV)Sadece bilgi düzeyindeki hedeflerin öğretiminde değil **üst düzey hedeflerde de** kullanılır. (V)Öğrenci aktivitesi düşük olduğu için **sıkıcı olabilir, ezber öğrenmeler gerçekleştirilebilir**, öğrencilerden dönüt almak zor olduğundan hataların düzeltilmesine imkân olmayabilir.”

11. Sunuş yoluyla öğretmenin “**yararları ve sınırlılıkları**” ile ilgili **yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır**?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

“Bruner’e göre öğrenci, bilgiye kendisi ulaşmalı ve bilgiyi keşfetmelidir. Bu yaklaşımın öğretim sürecinin merkezinde öğrenci vardır, kural ya da bilgi yapısını keşfeden öğrencidir. Öğrenci örnekleri inceler, deney yapar; ilke, tanım ve genellemelere kendisi ulaşır. Tümevarım yöntemi kullanılır. Tümevarım yöntemi, olay ve olgulardan hareket ederek sonuca ulaşma yoludur.

Bu yaklaşımda öğrenciyi buluşa götürmede sorular ve örneklerden yararlanılır. Öğretmen gerektiğinde ipucu ve dönütler verir. Öğretmen öğrencilerin merak duygusunu uyandıracak bir problemle derse başlar. Bu yaklaşım; belli bir problemle ilgili verileri toplayıp analiz ederek sonuca ulaşmayı sağlayan, öğrenci etkinliğine dayalı, güdüleyici bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın en önemli özelliği öğrencinin öğrenme güdüsünü artırmasıdır.”

(Not: 1 ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

1. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen “öğretim stratejisi” aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural
C) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim
D) Tam Öğrenme
E) Proje Tabanlı Öğretim

2. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Öğretim sürecinin merkezinde öğrenci vardır, kural ya da bilgi yapısını keşfeden öğrencidir.
B) Öğrenci örnekleri inceler, deney yapar; ilke, tanım ve genellemelere kendisi ulaşır.
C) Tümevarım yöntemi, olay ve olgulardan hareket ederek sonuca ulaşma yoludur.
D) Belli bir problemle ilgili verileri toplayıp analiz ederek sonuca ulaşmayı sağlayan, öğrenci etkinliğine dayalı, güdüleyici bir yaklaşımdır.
E) Bu yaklaşımın en önemli özelliği öğrencinin öğrenme güdüsünü yaralamasıdır.

“Öğretmenler odasında hararetli bir tartışma yaşanmakta ve Orhan Hoca ‘Öğretmenin görevi sunmak değil, daha çok öğrencilere bilgileri buldurmaktır. Öğretmen dersin başında çözümü ya da sonucu vermez. Çözüme ya da sonuca giden öğrencidir. Dolayısıyla öğrencinin sezgisel düşünmesini sağlamalıyız.’ görüşünü ısrarla savunmaktadır.”

3. Yukarıdaki anekdota göre Orhan Hoca’nın savunduğu “öğretim stratejisinin” aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
B) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim
C) Tam Öğrenme
D) Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural
E) Proje Tabanlı Öğretim

“(I)Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığından kalıcı öğrenmeyi sağlar. (II)Üst düzey düşünme becerilerini geliştirdiği söylenemez. (III)Kavrama ve üstü hedef düzeyleri için uygundur. (IV)Zaman almakla birlikte maliyeti yüksektir ve buna mukabil ön bilgiler yoksa amacına ulaşamaz.(V)Karmaşık bazı konularda sonuca ulaşmayabilir ve olgu öğretiminde etkili değildir.”

4. Buluş Yoluyla Öğretim’in “yararları ve sınırlılıkları” ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A)I B)II C)III D)IV E)V

“Öğrenci merkezli bir stratejidir. Öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir. Öğretmenin görevi uygun araştırma problemlerini belirlemektir. Bu problemler; 1-Gerçek hayatta karşılaşılabilecek problemler olmalı, 2-Merak uyandırmalı, 3-Birden çok çözümü olmalıdır.

Tümevarım ve tümdengelim yöntemleri kullanılır. Buluş yoluyla öğretim stratejisinde olduğu gibi öğretmen bir yol gösterici, gerektiğinde yönlendirici bir rehber konumundadır. Bu stratejide, öğrencinin problem çözme becerisini kullanarak bilimsel yöntem sürecini izlemesi gerekir. Öğretim, öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir. Amaç, içeriğin aktarılması değil, öğrencilerin araştırma ve problem çözme yönteminin farkında olması ve onu gerektiğinde kullanmasıdır.

Bu stratejinin kullanılabilmesi için konunun hedef-davranış boyutu en az uygulama ve daha üst düzeyde olmalıdır. Dolayısıyla üst düzeyli zihinsel süreçlerin (uygulama, analiz, sentez) geliştirilmesinde en etkili stratejilerden birisidir. Bu strateji sadece sınıf içerisinde değil aynı zamanda laboratuvar, atölye ve okul dışı doğal ortamlarda kullanılabilir.”

(Not: 5 ve 6. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

5. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen “öğretim stratejisi” aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
B) Tam Öğrenme
C) Harmanlanmış Öğretim
D) Proje Tabanlı Öğretim
E) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim

6. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Bu strateji, öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir.
B) Problemler; gerçekçi, merak uyandırıcı ve alternatif çözümlü olmalıdır.
C) Tümevarımla birlikte tümdengelim yöntemi de kullanılır.

- D) Üst düzeyli zihinsel süreçlerin (uygulama, analiz, sentez) geliştirilmesinde en etkisiz stratejilerden birisidir.
- E) Amaç, öğrencilerin araştırma ve problem çözme yönteminin farkında olması ve onu gerektiğinde kullanmasıdır.

“(I)Öğrencilerin bilimsel, problem çözme, yaratıcı, eleştirel gibi üst düzey düşünme becerisini kazanmalarını sağlar, üst düzey hedeflerde kullanılır. (II)İletişim, sorumluluk alma, kaynaklara ulaşma becerisi kazandırdığı söylenemez. (III)Maliyeti yüksektir ve zaman alır.(IV)Kalabalık sınıflarda uygulanması zor, ön koşul öğrenmeleri eksik olan öğrencilerde uygulanması zor, her yaş ve her hedef düzeyi için uygun değildir. (V)Öğretmen sınıf yönetiminde zorluk yaşayabilir.”

7. Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretme'nin “**yararları ve sınırlılıkları**” ile ilgili **yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A)I B)II C)III D)IV E)V

“Bilgi birimleri **ünitelere** ayrılmıştır ve bir ünite **tam olarak öğrenilmeden** **diğerine** geçilmez.

Bu öğretme modeli, her okulda ve sınıfta **hızlı öğrenen ve öğrenemeyen öğrencilerin bulunduğunu**, her öğrencinin **hazırbulunuşluk düzeyine göre** öğretimin yapılmasını, her öğrenciye ihtiyacı olan ek öğretim zamanı ve nitelikli öğretme hizmeti (**ipucu, katılım, pekiştirme, dönüt**) sağlanırsa **her öğrencinin öğrenebileceğini** ve okulda tüm öğrencilerin başarılı olacağını savunur. ‘**Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır.**’

Bu öğretme modeline göre **zekâ, genel yetenek, öğrencilerin kişilik özellikleri, ailenin sosyoekonomik statüsü değiştirilemez**. Buna mukabil **ön öğrenmeler, derse karşı ilgi, tutum, başarı inancı, ipucu, pekiştirme, katılım, dönüt, araç gereç ve zaman** gibi **değiştirilebilir öğeler** zenginleştirilerek etkili öğrenme sağlanabilir.

Her ünite sonunda **izleme testi** (formatif) uygulanır. Bloom eğitimdeki normal dağılım eğrisini reddeder, sola çarpık bir grafik oluşmasını kabul eder. **%90'ın** dışında kalan öğrencilerin de önemsenmesi gerektiğini, onların da **tam öğrenmelerinin sağlanması gerektiğini** savunur. (**%95-100'ü amaçlar**).

Tam öğrenmenin 3 ögesi (değişkeni) vardır: **öğrenci nitelikleri, öğretim hizmetinin niteliği, öğrenme ürünleri**. Öğrenci nitelikleri ve öğretim hizmetleri, **öğrenme ürünlerini etkiler.**”

(Not: 8, 9, 10 ve 11. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

8. **Yukarıdaki metinde** hakkında bilgi verilen “**öğretim stratejisi**” aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural
C) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim
D) Proje Tabanlı Öğretim
E) Tam Öğrenme

Metinde özellikleri anlatılan **öğretim stratejisi “nitelikli öğretme hizmeti sağlanırsa her öğrencinin öğrenebileceğini ve okulda tüm öğrencilerin başarılı olacağını” savunur.**

9. Metne göre **aşağıdakilerden hangisi** sağlanması gereken nitelikli öğretme hizmetlerinden **değildir?**

- A) İpucu
B) Katılım
C) Test
D) Pekiştirme
E) Dönüt

10. Metne göre **aşağıdakilerden hangisi** eğitimde **değiştirilebilir** özelliklerden **birdir?**

- A) Zekâ
B) Genel Yetenek
C) Öğrencinin Kişilik Özellikleri
D) Ailenin Sosyoekonomik Durumu
E) Öğrencinin Derse Karşı İlgi

11. Metne göre “**öğrenci nitelikleri ve öğretim hizmetleri**” aşağıdakilerden hangisini **etkiler?**

- A) Öğrenme Ürünleri
B) Öğrenci Karakteri
C) Öğrenme Süreçleri
D) Öğrenci Uyumluluğu
E) Öğrenme Becerileri

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

“Yapılandırmacılıkta öğrenme, deneyime bağlı **anlam oluşturma sürecidir** ve bu süreçte **öğrenci aktiftir**. **Anlam oluşturan** öğretmen değil, **öğrencidir**. Buna göre bilgi yaşantılarını anlamlı bir duruma getirmeye çalışan ve **öznel bilgiyi oluşturan, yani bilgiyi yapılandıran** bireydir. Bu nedenle yapılandırmacılık **nesnel bilgiyi reddeder**.”

Öğrencilerin ön bilgilerinin farkında olmaları, çevre ile etkileşime geçmeleri, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeleri **öğretmen tarafından sağlanmalıdır**. Öğretmen bunun için açık uçlu sorular sormalı, açık uçlu tartışmalar yapmalıdır. Öğretmen, öğrencilerin yeni bakış açıları geliştirmelerine ve önceki öğrenmeleri ile bağlantı kurmalarına **rehberlik etmelidir**. Öğretmen öğrencileriyle birlikte **araştırır ve öğrenir**. En önemli özelliği; **bireyin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmaya, yorumlamasına ve geliştirmesine** fırsat vermesidir.

Yapılandırmacılıkta **sınıflar** bilgilerin aktarıldığı bir yer değil, öğrencilerin **aktif katılımlarının sağlandığı; sorgulama, araştırmanın yapıldığı; problemin çözüldüğü bir yerdir**.”

(Not: 1, 2 ve 3. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

1. Yukarıdaki metinden **aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

- A) Yapılandırmacı öğretim stratejisinde deneyim, anlam oluşturma sürecini oluşturur.
- B) Yapılandırmacı öğretim stratejisinde öğrenci aktiftir.
- C) Yapılandırmacı öğretim stratejisinde öğretmenin öğrenmeye ihtiyacı yoktur.
- D) Öğretmen, öğrencilerin farklı perspektiflerden bakmalarında rehberlik etmelidir.
- E) Sınıflar birçok aktivitenin gerçekleştirildiği mekânlar olarak kabul edilir.

2. Yukarıdaki **metne göre** yapılandırmacı eğitim stratejisinde **öğretmenin en önemli rolü** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Rol Model
- B) Rehber
- C) Dublör
- D) Aktris
- E) Süflör

3. Yukarıdaki **metne göre** yapılandırmacı eğitim stratejisi en çok aşağıdaki kavramlardan hangisiyle **ilişkilendirilebilir?**

- A) İnşa
- B) İhya
- C) İfşa
- D) İmha
- E) İlga

“Bir gün **Jean Piaget** ve **John Dewey** **Cenevre Gölü** kıyısındaki **Bruner** Amca’nın kafesinde kahvelerini yudumlarken hararetle bir tartışmanın içine girerler. **Bruner** de dayanamaz ve o da bu tartışmaya katılır. Tartışmanın konusu eğitimidir. Öğrenci vardır hepsinin **odak noktasında**. **Onlara göre öğrenme, deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir ve bu süreçte öğrenci aktiftir**. **Anlam oluşturan öğretmen değil, öğrenci olmalıdır**. Buna göre bilgi yaşantılarını anlamlı bir duruma getirmeye çalışan ve **öznel bilgiyi oluşturan yani bilgiyi yapılandıran bireydir**. **Bu nedenle nesnel bilgiyi reddederler**. Tartışma devam ederken uzun süredir bekledikleri dostları **Vygotsky** ve **Gestalt** da gelirler nihayet. Kısa bir kucaklaşmadan sonra tartışma kaldığı yerden devam eder ve onlar da tartışmaya katılırlar. Böylece öğretim stratejilerinin **çerçevesi belirlenmiş** olur.”

4. Yukarıda **kurucularından ve kısmen ilkelerinden bahsedilen öğretim stratejisi** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Proje Tabanlı Öğrenme
- B) Yapılandırmacı Öğrenme
- C) Tam Öğrenme
- D) Probleme Dayalı Öğrenme
- E) Beyin Temelli Öğrenme

I	Bilişsel yapılandırmacılık (Piaget)	A	Bilginin sadece birey tarafından oluşturulabileceğini savunur.
II	Sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky)	B	Öğrenme zihinsel yapıda meydana gelen denge (özümseme, uyumsama) süreçlerinden oluşur. Denge (Zihin)
III	Radikal Yapılandırmacılık (Von Glasersfeld)	C	Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur. Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur. Merak (Çevre)

5. Tablodaki **kuram ve savunucuların** doğru eşleştirmesi aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) I-A/II-B/III-C
- B) I-A/III-C/II-B
- C) I-B/II-C/III-A
- D) II-A/I-C/III-B
- E) II-C/I-A/III-B

“..... yöntemi; bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda **araştırma yapmalarını, sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini ve sınıfta ya da yarışmada sunmalarını amaçlar.**”

6. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi **getirilmelidir**?

- A) Sunuş Yoluyla Öğretim
- B) Buluş Yoluyla Öğretim
- C) Proje Tabanlı Öğretim
- D) Probleme Dayalı Öğrenme
- E) Beyin Temelli Öğrenme

“(I)Proje tabanlı öğretim yönteminde **öğrencilerin bilimsel yöntem süreç becerileri geliştirilir.** (II)Gerçek yaşamda karşılaşılan sorunlar **senaryo çerçevesinde** öğrencilere verilir ve öğrencilerin bu sorunlara **çözümler bulmaları** sağlanır. (III)Öğrenciler problemlerin çözümüne ilişkin **yenı, özgün, orijinal ve sentez düzeyinde** ürünler ortaya koyarlar. (IV)Öğrencilere bir araştırma konusu verilir ve **öğrenci merkezli öğrenmeyi temel alan bu yaklaşımda** öğrenci ders senaryoları içerisinde **üst düzey düşünme, problem çözme, yaratıcılık, sentezleme, eleştirel düşünme** gibi çalışmalar yaparak etkin öğrenmeye ulaşır. (V)**Bilişsel, duyuşsal, devinimsel gelişimi** desteklediğini söyleyemeyiz.”

7. **Proje tabanlı öğretim yöntemine ilişkin yukarıdaki cümlelerin hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?**

- A)I B)II C)III D)IV E)V

“**Proje tabanlı öğretim yöntemi; bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda araştırma yapmalarını ve sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini** ve sınıfta ya da yarışmada **sunmalarını amaçlar.**”

Öğrencilerin **bireysel ya da grup olarak** gerçek yaşam koşullarına uygun **disiplinler arası** (konular, etkinlikler, bilimsel alanlar) bağlantı kurarak bir problem ya da senaryo üzerinde yerine getirdiği bir **problem çözme etkinliğidir.** Bu etkinliğinin **sonucunda** öğrencilerin **bir ürün ya da performans** ortaya koyması söz konusudur. ....den en önemli farkı budur.”

8. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi **getirilmelidir**?

- A) Sunuş Yoluyla Öğretim
- B) Buluş Yoluyla Öğretim
- C) Yaşam Boyu Öğrenme
- D) Probleme Dayalı Öğrenme
- E) Beyin Temelli Öğrenme

“..... yaklaşımı, ilerlemecilik eğitim felsefesi akımı ve **araştırma-inceleme** yoluyla öğretim stratejini ortaya koyan **John Dewey** tarafından ortaya konmuştur. Temelini J. Dewey’in ‘**yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi**’nden almıştır. Bu yöntem çözülmesi gereken bir **problemle** başlar. Bu **problemin** gerçek hayatla ilgili olması, ilgi ve merak uyandırması ön koşuldur. Bu, öğrencinin gerçek hayattaki **problemlerle** daha önceden yüz yüze gelmesini sağlar.”

9. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi **getirilmelidir**?

- A) Sunuş Yoluyla Öğretim
- B) Buluş Yoluyla Öğretim
- C) Probleme Dayalı Öğrenme
- D) Yaşam Boyu Öğrenme
- E) Beyin Temelli Öğrenme

Problem çözme yönteminde kullanılan işlem basamakları aşağıda **karışık olarak verilmiştir.**

- (I) Problemin çözümü
- (II)Problemi tanımlama
- (III)Sonucu raporlaştırma
- (IV)Problemlle ilgili bilgilerin toplanması
- (V)Problemlle ilgili hipotezler kurma
- (VI)Problemi hissetme
- (VII)Veri toplama (problem çözümü için)
- (VIII)Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)

10. Buna göre **ilk ve son basamak** aşağıdaki seçeneklerin hangisinde **doğru verilmiştir**?

- A) I-V
- B) II-VI
- C) VI-III
- D) VI-VII
- E) VIII-I

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

EYÜP YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.B 3.A 4.B 5.C 6.C 7.E 8.D 9.C 10.C

"Bu yaklaşım gerçek problemlerin çözümüyle en iyi öğrenmenin olacağını ve öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması gerektiğini savunur. Öğretmen ise rehber rolündedir.

....., yapısalcı yaklaşım gibi yaparak-yaşayarak öğrenmeyi savunur. Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir, temeli budur. Böylelikle öğrencinin dikkat ve güdülenmişlik düzeyi yüksek tutulur. Caine and Caine'e göre beynin her iki lobunun da kullanımı beynin kapasitesini iki kat değil, kat kat artırmaktadır. Hızlı ve etkili öğrenme için beynin her iki lobunun da koordineli şekilde kullanılması gerekir."

1. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sunuş Yoluyla Öğretim
- B) Buluş Yoluyla Öğretim
- C) Proje Tabanlı Öğretim
- D) Probleme Dayalı Öğrenme
- E) Beyin Temelli Öğrenme

Uzmanlık sınavına çalışan Ziya Bey, rüyasında şunları sayılamıştır: "(I)Beyin paralel bir işlemcidir. (II)Öğrenme fizyolojik bir olaydır. (III)Beyin, parçaları ve bütünleri aynı anda algılamaz. (IV)Öğrenme bilinçli ve bilinçsiz süreçleri içerir. (V)En az iki farklı türde belleğimiz vardır."

2. Beyin Temelli Öğrenme ile ilgili Ziya Bey'in sayılamalarından hangisi yanlıştır?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

Eğitim üzerine seminer veren Vahit Hoca "Her beynin kendine özgü düzenlendiğini, anlamı araştırmanın doğuştan geldiğini ve örüntüleme yoluyla gerçekleştiğini, örüntü oluşturmada duyguların önemli olduğunu, öğrenmenin teşvikle artıp korkuyla azalacağını ve hem odaklanmış dikkati hem de çevresel algılamayı içerdiğini" anlatmıştır.

3. Vahit Hoca bu görüşleriyle aşağıdaki eğitim teorisyenlerinden hangisine yaklaşmıştır?

- A) Bloom
- B) Gardner
- C) Bruner
- D) Caine Caine
- E) Vgotsky

Vahit Hoca'dan sonra kürsüye çıkan Orhan Hoca teknolojik gelişmelere vurgu yaparak "Öğrenme, kelimenin tam anlamıyla etkileşimli bir deneyimdir. Öğrencilerimizin her biri belirli bir öğrenme stiline uyacak şekilde tasarlanmış çeşitli farklı içerik ortamları aracılığıyla çevrim içi pratik yaparak çevrim dışı dersleri pekiştirebilir. Öğrencilerimiz, etkileşim

kurmak istedikleri içerik türünü seçebilir; öğrendiklerini uygulayabilir, öğretmenler ve diğer öğrencilerle istedikleri zaman ve herhangi bir cihazda iletişim kurabilirler. Topluluk deneyimi, öğrencilerimizin katılımını sağlar ve ilerlemeleri ve daha fazla dikkat gerektiren alanlar hakkında bizleri bilgilendirir." görüşlerini dile getirmiştir.

4. Orhan Hoca'nın, dile getirdiği bu görüşleriyle aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisine yakın durduğu söylenebilir?

- A) Yaşam Boyu Öğrenme
- B) Harmanlanmış Öğrenme
- C) Proje Tabanlı Öğretim
- D) Probleme Dayalı Öğrenme
- E) Beyin Temelli Öğrenme

"Harmanlanmış öğrenme başka bir ifadeyle ..... destekli öğrenme ile sınıftaki öğrenmenin avantajlı ve güçlü birkaç yönlerinin birleştirilmesidir. Yeni bir yaklaşım olan bu öğrenme, teknolojinin öğrenme-öğretme sürecinde ve insanın hayatında vazgeçilmez olmasıyla daha da önemli bir duruma gelmiştir."

5. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Televizyon
- B) Telefon
- C) Telgraf
- D) Web
- E) Radyo

Şefik Bey, öğretmenler odasında konuşurken "Öğrenme, örgün eğitim ve yaygın eğitimin birleştirilmeyle etkili olur. Okul, öğrenmeyi sağlayan tek kurum olamayacağı gibi yaşam boyu gerekli tüm bilgi ve becerileri de kazandıramaz. Bu nedenle öğrenme yalnızca okulda gerçekleşmez, tüm yaşam süresince (ev, müze, kütüphane, etkinliklerde vb.) devam eder. Öğretmenlerin yanında anne-babalar, kardeşler, arkadaşlar vb. kişiler de öğrenmeyi etkiler. Temel ilke, bilinçli ve amaçlı olarak yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir. Öğrenmenin temel amacı bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır. Savunduğum eğitim; bireyin kişilik alanında, sosyal ve mesleki alanda gelişimini amaçlayan, tüm yaşam süresince devam eden çok geniş bir kavramdır."

6. Şefik Bey'in, dile getirdiği bu görüşleriyle aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisine yakın durduğu söylenebilir?

- A) Harmanlanmış Öğrenme
- B) Proje Tabanlı Öğretim
- C) Yaşam Boyu Öğrenme
- D) Probleme Dayalı Öğrenme
- E) Beyin Temelli Öğrenme

“(I)Yaşam boyu öğrenme, teknolojik gelişmeler ve bunların yol açtığı değişime uyum sağlayabilme, **sürekli olarak kendini yenileyebilme**, bilgiyi üretebilme, **öğrenmeyi öğrenebilme**, iş birliği ve paylaşımı amaçlar. (II)Yaşam boyu öğrenme **sadece yetişkinleri kapsayıp** yaşamın **bazı dönemlerinde** gerçekleşir. (III)Yaşam boyu öğrenme **sadece meslek, beceri kazandırmakla kalmaz; bireysel, sosyal, mesleki vb. her alanı kapsar.** (IV)Yaşam boyu öğrenme **tesadüfî oluşmaz.** (V)Birey **isteyerek, bilinçli, amaçlı** öğrenir.”

7. Yaşam Boyu Öğrenme ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

Kenan Bey verdiği bir seminerde özetle şunları savunmuştur: “Öğrencilerimizin **yarışına ve rekabetine son vermeyi amaçlamamız ve başarıya birlikte ulaşmayı hedeflememiz** gerekir. Öğrencilerimizin **ortak bir amaç** doğrultusunda **küçük gruplar hâlinde** birbirinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarına odaklanmalıyız. **‘Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için’** anlayışı **temel sloganımız** olmalı. Bizler, **rehberlikle yönlendirici** olmalıyız. Rolümüz; **2-6 kişiden oluşan heterojen grupların oluşturulması, gruplarda iş birliği ve verimin artırılmasını sağlamak ve ürünlerin değerlendirilmesindeki tüm aşamaları plânlamaktır.** Aynı zamanda **paylaşılmış bir liderlikle** tüm üyeler, grup içerisinde **liderlik etkinliklerini yerine getirmek için sorumluluklarını paylaşmalıdır.**”

8. Kenan Bey’in, dile getirdiği bu görüşleriyle aşağıdaki öğrenme stratejilerinden **hangisini** savunduğu **söylenebilir?**

- A) Harmanlanmış Öğrenme
B) Proje Tabanlı Öğretim
C) Yaşam Boyu Öğrenme
D) İş birlikli Öğrenme
E) Beyin Temelli Öğrenme

“İş birliğine dayalı **öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için 6 temel ilkeye** uymak gerekir. Bu ilkelerden biri **‘Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için’ anlayışını temel alır.** Bireyin başarısını **gruba, grubun başarısını bireye** endekslemedir bu anlayış. **Grup** üyelerinin başarısının **bireye, bireyin başarısının gruba** yarayacağını; **bireysel** başarı olmadan **grup başarısının olmayacağını algılamaya dayanır.**”

9. Açıklaması yapılan ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüz yüze etkileşim
B) Kişisel sorumluluk
C) Olumlu bağlılık (bağımlılık)
D) Sosyal beceriler
E) Eşit başarı ilkesi

“İş birliğine dayalı **öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için 6 temel ilkeye** uymak gerekir. Bu ilkelerden biri **‘Grubun her üyesi kendine düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmek zorundadır.’** anlayışına dayanır. Grup üyelerinin her biri **önce kendi sorumluluklarını** yerine getirmek, **sonra da** ihtiyaç duyan arkadaşına **yardım etmekle yükümlüdür.**”

10. Açıklaması yapılan ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüz yüze etkileşim
B) Kişisel sorumluluk
C) Olumlu bağlılık (bağımlılık)
D) Sosyal beceriler
E) Eşit başarı ilkesi

“İki anlamda **kullanılmaktadır.** 1. Öğretmenin kullandığı **dilin açık ve anlaşılır** olmasıdır. 2. Öğrenmede **birden çok duyu organına hitap edebilmek**tedir. Öğrencinin **dersi anlaması**, öncelikle konuşulan **dilin anlaşılır** olmasına bağlıdır. Aynı zamanda öğrenmede **ne kadar çok duyu organı işe koşulursa o kadar etkili ve tam öğrenme** sağlanabilir. Ör. Anlatım yöntemini kullanan bir öğretmen tepegöz, projeksiyon cihazlarını da kullanarak **birden çok duyu organına** hitap edilebilmektedir.”

11. Açıklaması yapılan **öğretim ilkesi** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

“Öğretimde temel öge **öğrencidir.** Öğrencinin **ilgi, gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları** dikkate alınmalıdır. Öğrencinin **fizyolojik, psikolojik özelliklerinin, ilgi ve ihtiyaçlarının, yeteneklerinin** göz önünde tutulması **en gerekli özelliklerin** başında gelmektedir. Bunun olmasını gerektiren asıl sebep, her öğrencinin **farklı özelliklere** sahip olmasıdır. Bu yönüyle bu ilke geleneksel yöntemlere tamamen zıttır.”

12. Açıklaması yapılan **öğretim ilkesi** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

(Not: Arkadaşlar! PDF’de 17 tane öğretim ilkesi anlatılmış. Genel olarak bildiğimiz bu konuyla ilgili çok sayıda soru olduğu için bu konuda soru hazırlamayı **gerek görmüyorum.** İsterseniz bir test de ondan hazırlayabilirim **yine de.**)

17 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-1 ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ (TEST-16)

CEVAP ANAHTARI: 1.E 2.C 3.D 4.B 5.D 6.C 7.B 8.D 9.C 10.B 11.E 12.A

EYÜP YILDIRIM

İrfan Hoca'nın artık emekliliği yaklaşmış olsa da o hâlâ yılların verdiği alışkanlıkla öğretmen arkadaşlarına tavsiyelerde bulunmaktadır. "Eğitim durumları işe koşulduğu **hedefe hizmet edebilmeli, onlara ulaşılabilir olmalıdır**. Bu yüzden bütün uygulamalar **hedeflere ve kazanımlara** uygun olmalıdır. Aslında öğretim ilkeleri içerisinde en önemli olan ilke budur. **Çünkü bir hedefe yönelik olmayan öğretim teknikleri** gerçek amaçlarını hiçbir zaman gerçekleştiremeyecektir. Bu yüzden bütün uygulamalar **hedef davranışlara uygun** olmalıdır."

1. İrfan Hoca'nın vurguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
- C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
- D) Hayatilik İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Serkan Hoca zümre toplantısında derslerin "öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi dikkate alınarak" işlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

2. Serkan Hoca'nın vurguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
- C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
- D) Hayatilik İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Müdür Bey, yeni atanmış öğretmenlerin de olduğu sene başı öğretmenler toplantısında "Eğitim-öğretimin en önemli amacı bireyi **hayata hazırlamasıdır**. Okul, hayatın bir parçası olmalıdır. Ders konuları, sorunlar, araç gereçler, örnekler yakın çevreden yani **hayattan** alınmalıdır. **Hayatı sınıfa** taşımalıyız. 'Öğretim sürecinde, **bireyin gereksinim duyacağı yararlı ve kullanılabilir bilgilerin öğretilmesi** önemli bir yer tutar." ilkesini önemsemek gerekir. Bu, öğretim süreci içerisinde kazandırılan davranışların **gerçek hayatta kullanılabilir olması** ve **gerçek hayatı kolaylaştırıcı** nitelikte olmasını vurgular. Bu ilkeye göre kazandırılmak istenilen davranış eğer öğrencinin **gerçek yaşamında bir işe yaramayacaksa** eksik, amaçtan yoksun bir kazanım olacaktır." **şeklinde konuşmuştur**.

3. Müdür Bey konuşmasıyla hangi öğretim ilkesine vurgu yapmıştır?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
- C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
- D) Hayatilik İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Matematik zümre başkanı, sene başı zümre toplantısında "Öğrenci derste öğrendiğini **farklı durumlara ve günlük hayata aktarabilmelidir**. Sınıftakini **hayata aktarmalıdır**. Mesela öğrencinin **dört işlem becerisini alışverişte kullanması**, derste '**Satın alacağı ürünleri belirlenen standartlara göre değerlendirir**.' kazanımı sonrası, **marketten alacağı** ürünlerdeki üretim ve son kullanma tarihlerine dikkat etmesi gibi."

4. Zümre başkanı konuşmasıyla hangi öğretim ilkesine vurgu yapmıştır?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Transfer
- C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
- D) Hayatilik İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Edebiyat öğretmeni Eyüp Bey, rehberlik ettiği stajyer öğretmene "Öğretimde öğrencinin **aktif olması, bizzat kendisinin etkin olması** gerekir. Öğrenci eğitim sürecine ne kadar fazla **katılır**, süreçte ne **kadar etkin olursa** o kadar başarılı olur. Bu, eğitimde ezberciliği ortadan kaldırır; **kalıcı ve etkili öğrenmeyi** sağlar. Öğrencinin **etkin hâle gelmesiyle kalıcı öğrenme** gerçekleşir.

Duyu organlarının sayısının artışı da önemlidir. Ne kadar çok **duyu organı** işin içindeyse öğrenci **o kadar iyi** anlayacaktır. Öğrencinin **yapıp söylediklerinin %90'ını unutmaması ve hatırlaması** göz önüne alınırsa bunun ne kadar önemli olduğu daha da iyi anlaşılacaktır."

5. Eyüp Bey'in vurguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
- C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
- D) Yapararak Yaşayarak Öğrenme
- E) Hayatilik İlkesi

Okul Müdürü Abdurrahman Bey zihninde hep bunu gezdirmektedir: "Öğretim hedefleri **en kısa sürede, en az emek ve maliyetle en verimli şekilde** verilmelidir. Bunun için öğretim süreci iyi plânlanmalı, kullanılan **araç gereç ve materyaller amaca uygun** kullanılmalıdır. Ayrıca **bilişsel bir hedef öğretilirken yanında duyuşsal bir hedef de öğretilirse** aynı anda **iki hedefimizi** gerçekleştirmiş oluruz. **En az çabayla en fazla hedef davranış** üretilmeli, süre ve emek minimize edilmelidir. Bunu gerçekleştirmek için **öğretim sürecini tamamen plânlamalı**, öğrencilerin zaman ve enerjilerini yerinde kullanmalarını sağlamalı; **öğretim materyalleri, içerik ve değerlendirmeyi amaca uygun** şekilde yapılandırmalıyız."

6. Abdurrahman Bey'in zihninde gezdirdiği öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
- C) Ekonomiklik İlkesi
- D) Hayatilik İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Coğrafya Zümre Başkanı Şefik Bey zümre toplantısında şunları söylemiştir. "Çocuğun hayatın gerçekleriyle karşı karşıya gelmelerini ve yakın çevre, ülke ve dünyada gelişen son olaylara karşı ilgi duymalarını sağlamak için ders konularıyla aktüel (güncel) olay ve sorunlar arasında ilişki kurmalıyız. Mesela Türkiye'nin nüfusu konusu işlenirken en son bilgileri öğrencilere aktarabiliriz. Doğal afetleri işlerken dünyada en son yaşanan doğal afete ilişkin haberleri sınıfta okuyabiliriz. Hatta bazen bunları internetten de gösterebilir, izletebiliriz."

7. Şefik Bey'in, dile getirdiği bu görüşleriyle aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisini vurguladığı söylenebilir?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Aktüallite (Güncellik) İlkesi
- C) Ekonomiklik İlkesi
- D) Hayatilik İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Sınıf öğretmeni Mehtap Hanım uzman öğretmenlik sınavına hazırlanırken aşağıdaki soruyla karşılaşır:

"Bireyin zihinsel gelişimi, beş duyunun algıladıklarından algılamadıklarına doğru olmaktadır. Özellikle ilköğretim birinci kademede uygulanır. Derste öğretmenin araç gereçlerden yararlanarak deney yapması, konu kavrandıktan sonra olayın formülüne yani soyuta geçilmesi... Matematik dersinde önce çubukları kullanarak onluk-birlik kavramını göstermesi, sonra iki basamaklı sayılarla işlem yapılması.

Bu ilke önce elle tutulan, gözle görülen; sonra bunların üzerine soyut kavramların öğretilmesini belirtmektedir. Bu ilke de, materyal kullanımını vurgulamaktadır. Burada dikkat etmemiz gereken başka bir husus da soyut öğrenmeler devam etmektedir ancak soyut kavramları somutlaştırma yoluna gidilmektedir."

8. Mehtap Hanım'ın doğru cevaba ulaşması için aşağıdakilerden hangisini işaretlemesi gerekir?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
- C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
- D) Somuttan Soyuta İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Not: Anlamlılık ilkesi, tamamen öğrenciyi güdülemeye ilgilidir. Bunun için de dersin amacını, hayatta ne işe yarayacağını belirtmek gerekir.

"Alper Hoca ders işlerken yeni öğreteceği bilgi ve beceriyi önceden öğrettiklerinden hareket ederek öğretmektedir. Böylece öğrenme kolaylaşmakta ve yeni öğreteceği bilgiyi önceki bilgilerle ilişkilendirerek anlamlı hâle getirmektedir. Bu bağlamda derse bir önceki derste işlediği konularla ilgili soru sorarak ya da o konuyu tekrar ederek başlamaktadır. Ön öğrenmeleri ve hazırbulunuşluğu göz önünde tutarak bilişsel ve duyuşsal tutumu geliştirmeye çalışmaktadır. Bunu yaptığında, bildiğinin üstüne bilinmeyenin eklenmesiyle öğrencilerinin öz güvenlerinin arttığını fark etmiştir. Çünkü öğrencileri, eski bilgilerle yeni bilgiler arasında köprü kurmuş ve anlamlandırmayı gerçekleştirmiştir."

9. Alper Hoca'nın uyguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
- C) Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
- D) Somuttan Soyuta İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

"Şefik Hoca öğretmeye yakın çevreden başlar. Konularla ilgili örnekleri yakın çevreden verir. Çünkü çocuk yakın çevreyle daha ilgilidir. Daha sonra uzak örneklere doğru hareket eder. Zamansal ve mekânsal olarak yakın çevreden uzak çevreye doğru giden bir yol izlemektedir. Mesela coğrafya dersinde dağları anlatan Şefik Hoca önce öğrencilerin bildikleri yakın çevredeki Baskil'in dağlarını gösterir, daha sonra Elazığ'da bulunan dağları listeler ve Türkiye'de bulunan dağların özelliklerini anlatır."

10. Şefik Hoca'nın uyguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciye Görelilik İlkesi
- B) Yakından Uzağa İlkesi
- C) Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
- D) Somuttan Soyuta İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

"Matematik öğretmeni Murat Bey, sınıfta konuları anlatırken önce basit konulara ve kavramlara yer vermekte ve zaman içinde giderek zor ve karmaşık konulara geçmektedir. Bu bağlamda önce bir bilinmeyenli denklemleri anlatmakta, daha sonra iki bilinmeyenli denklemlere geçmektedir."

11. Murat Bey'in uyguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Basitten Karmaşığa İlkesi
- B) Yakından Uzağa İlkesi
- C) Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
- D) Somuttan Soyuta İlkesi
- E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

CEVAP ANAHTARI: 1.B 2.C 3.D 4.B 5.D 6.C 7.B 8.D 9.C 10.B 11.A

19 Ağu.

Sistem, en az bir hedefi gerçekleştirmek üzere uygun ve değişik öğelerden oluşan **dirik bir örüntü**dür. Bir bütüne sistem diyebilmek için **girdi, süreç ve çıktı** öğelerinin olması gerekir. **Eğitim de bir sistemdir**, çünkü gerçekleştirmek istediği **hedefler** bulunmaktadır. Hedefler şu biçimde tanımlanabilir:

1. **Uzak hedefler:** **Devletlerin hedefleridir**, bazı ülkelerde çerçevesi anayasa ile güvenceye alınmıştır.
2. **Genel hedefler:** **Daha işverim hedefleridir. Kurumların** (MEB, MEB genel müdürlükleri, il millî eğitim müdürlükleri, okul yönetimleri vb.) **hedefleri** vb.
3. **Özel hedefler:** **Dersin hedefleridir**, bir dersin kazanımlarını kapsar.

1. Yukarıdaki **metinden** aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) Dinamik, birbiriyle ilişkili olmayan ve hedefsiz bütünlüğe sistem denilemez.
- B) Girdi, süreç ve çıktı unsurları, sistemin vazgeçilmez sacayaklarıdır.
- C) Eğitimin sistem olarak kabul edilmesinin sebebi sahip olduğu hedeflerdir.
- D) Devletlerin hedefleri genel hedefler olarak tanımlanmıştır.
- E) Eğitim sisteminin hedeflerinden özel olanları okullarda gerçekleşir.

Girdi: Eğitim-öğretim için gerekli **her şey** eğitim sisteminin **girdisini** oluşturur. Örneğin **öğrenci, öğretmen, okul, çalışanlar, yönetim, eğitim programı** vb.

Süreç: Girdilerin **hedefler doğrultusunda** bir araya getirildiği, dersin hedeflerinin öğrenciye kazandırıldığı **eğitim durumlarını** kapsar. **Süreç; öğretmenler, okul yönetimi, il yöneticileri** ülke genelinde **belirli aralıklarla kontrol edilmektedir. Kontrollerin sonucu olumlu** ise süreç devam etmekte, **değilse** sürece müdahale edilmektedir.

Çıktı: **Öğrencilerin** sahip olduğu **niteliklerdir**. Eğitim sistemi için çıktılar, dar anlamda öğrencinin bir ders sonunda ulaştığı **hedefler ve kazanımları** ifade ederken geniş anlamda öğrencinin öğretim **sürecinin başlangıcından sonuna kadar** sahip olduğu **bilgi, beceri ve yetkinliklerini** ifade etmektedir.

2. Yukarıdaki **metinden** aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) Süreç, genel olarak eğitim durumlarını ifade etmektedir.
- B) Süreç, sistemin paydaşları tarafından belli aralıklarla kontrol edilir.
- C) Eğitim sisteminin içindeki her şey girdiyi oluşturmaktadır.
- D) Öğrencinin kazanımları sistemin çıktısı olarak ifade edilmektedir.
- E) Çıktılar; dar, geniş ve uzun olmak üzere üç alanda değerlendirilmektedir.

“20. yüzyıla hâkim olan **kültürel iklim, sanayileşme** idi ve dolayısıyla eğitim **bu iklimle uyumlu** biçimde şekillenmişti. Özellikle ABD’de **1930-1950’lerde** okullardan **‘eğitim fabrikaları’** olarak söz ediliyor, eğitim de bu anlayışa uygun biçimde **kurgulanıyordu**. Ülkemizde de o yıllarda benzer bir anlayışın **olduğunu** söylemek olanaklıdır. Atatürk’ün ortaya koyduğu **‘muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak’** Türkiye’nin hedefi ve bir nevi eğitimin de **uzak hedefi** oldu. Eğitimin **genel hedefi** de pek çok ülkede kabaca **‘toplumun bireylerden beklediği görev ve sorumluluklar doğrultusunda gerekli bilgi ve donanımına sahip olma’** olarak tanımlandı.”

3. Yukarıdaki **metinden** aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) 20. yüzyılın genel paradigması sanayileşme kavramı etrafında şekillenmiştir.
- B) Eğitim, ekonominin amaçlarına uygun bir şekilde tasarlanmıştır.
- C) Günümüzde okullar, ‘eğitim fabrikaları’ olma misyonunu kaybetmiştir.
- D) Türkiye de, bu hâkim paradigmadan kendisini kurtaramamıştır.
- E) Bireylerdeki bilgi ve donanımın yapısını toplumların beklentileri şekillendirmiştir.

“Aşağıdaki tablo, üretimdeki paradigma değişmelerini göstermektedir.”

4. Tablodaki karşılaştırmalardan hangisi **yanlıştır?**

	Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
I	Enerji yoğun	Bilgi Yoğun
II	Standart tasarım	Sipariş üzerine tasarım
III	Otomasyon	Sistemasyon
IV	Tek firma	Ağ yapısı
V	Sipariş üzerine tasarım	Standart tasarım

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Üretimdeki paradigma değişmeleriyle ortaya çıkan **eğitim-öğretim farklılığını** gösteren aşağıdaki tabloda hangisi **yanlıştır?**

	Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
I	Sınıflarda eğitim	Bireysel araştırma
II	Pasif öğrenme	Yaparak-yaşayarak öğrenme
III	Bireysel çalışma	Grupla çalışma
IV	Rehberlik eden öğretmen	Her şeyi bilen öğretmen
V	Sabit içerik	Esnek içerik

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Not: Bu tabloyla ilgili soru gelmesi sürpriz olmaz!

"20. yüzyılın son çeyreğinde ve özellikle 21. yüzyılda ekonomi çevreleri ve ekonomistler eğitime yoğun bir ilgi göstermeye başladı. Makro ekonomiyi ve gelecek ekonomi perspektiflerini ele alan değerlendirmelerde eğitime vurgu yapmayan ekonomist pek kalmadı. Ekonomistler son yıllarda eğitime neden daha çok vurgu yapıyorlar? Araştırmalar, paradigma değişimine uygun insan gücü kaynağının ancak nitelikli eğitimle gerçekleştirebileceğini ortaya koymakta. Niteliğin ölçülmesi çok zor ancak nicel veriler açısından değerlendirdiğimizde bir ülkede ortalama eğitim bir birim arttığında, ekonomik büyüme %0,7 artmaktadır. Bu büyümenin yarısı doğrudan eğitimin katkısı iken diğer yarısı eğitim ve ekonomi arasındaki etkileşimden kaynaklanmaktadır. Dikkat edilirse PISA, TIMSS ve PIRLS gibi dünyanın en geniş çaplı uluslararası eğitim araştırmalarını yapan örgütler ya doğrudan ekonomi ya da yine siyasiekonomik politikaların ürettiği örgütlerdir."

(Not: 6 ve 7. soruyu yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

6. Yukarıdaki metne göre eğitime en çok kimler ilgilenmiştir?

- A) Siyasetçiler
- B) Bilim Adamları
- C) Ekonomistler
- D) Eğitimciler
- E) Futüristler

7. Yukarıdaki metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekonomistler, insanı ve eğitimi çok sevdikleri için bu konuya ciddi anlamda eğilimlerdir.
- B) Ekonomistlerin eğitime yaklaşımları sadece insancıl bir duygudan kaynaklanmaktadır.
- C) Ekonominin büyümesi, eğitimin niteliğinin artmasıyla doğrusal bir korelasyon içindedir.
- D) Dünyada eğitime eğilmeyen, bu konuyla ilgilenmeyen çok az ekonomist vardır.
- E) Ekonomik büyümenin itici gücü olan nitelikli insan kaynağına ihtiyaçları sebebiyle ekonomistler daima eğitime ilgilenmiştir.

Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceri: "(I) Analitik düşünme ve yenilik/yaratıcılık (II) Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri (III) Karmaşık problem çözme (IV) Eleştirel düşünme ve analiz (V) Yaratıcılık, orijinallik (VI) Liderlik ve sosyal etki (VII) Teknoloji kullanımı"

8. Yukarıda belirtilen becerilerden hangisi doğrudan teknolojik gelişmelerle ilgilidir?

- A) III B) IV C) V D) VI E) VII

9. Aşağıdakilerden hangisi "Dünya Ekonomik Forumuna" göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceriden biri değildir?

- A) Analitik düşünme ve yaratıcılık
- B) Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri
- C) Karmaşık problemleri çözmemek
- D) Eleştirel düşünme ve analiz
- E) Yaratıcılık, orijinallik

Öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemidir. Mesela,

- Kerim Temel Yeterlilik Testinden (TYT) 450 puan aldı.
- Can'ın genel yetenek testi sonucu, zekâ bölümünün 132 olduğu belirlendi.
- Zeynep yapılan test sonucunda 1. oldu

10. Yukarıdaki tanım ve yargılar, aşağıdaki ölçme terimlerinden hangisini tanımlamakta ve örneklemektedir?

- A) Ölçüt
- B) Ölçme
- C) Değerlendirme
- D) Fark
- E) Sembol

"(I) Ölçmede gözlenen özelliğin bir betimlemesi yapılmakla birlikte bu betimleme, tek başına bir anlam ifade etmez. (II) Ölçmenin anlam ifade etmesi değerlendirme ile olanaklıdır. (III) Diğer taraftan ölçmeye temel olan durum 'fark'tır. (IV) Bir anlamda ölçmenin farktan doğduğu ifade edilebilir. (V) Fark, bireyler arasında olurken bireylerin farklı zaman dilimlerinde ortaya koydukları özellikler arasında söz konusu değildir."

11. Yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

19 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-2 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME (TEST-1)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1.D 2.E 3.C 4.E 5.D 6.C 7.E 8.E 9.C 10.B 11.E

1. Eğitim sisteminde, sistemin tüm öğeleri için geçerli olan **"geçerli ve güvenilir kontrol"** aşağıdakilerden hangisi ile sağlanır?

A) Müfettişler
B) Okul müdürü
C) Ölçme ve değerlendirme
D) Öğretmenler
E) Güvenlik görevlisi

2. Ölçme ve değerlendirme ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

A) Eğitimde ölçme dediğimizde, aklımıza genellikle ilk önce sınavlar gelmekle birlikte ölçme yalnızca sınavlardan ibaret değildir.
B) Eğitimde akademik başarı dışında yetenek, ilgi, tutum, özel gereksinim gereken alanlar vb. özellikler de ölçmeye konu olur.
C) Ölçme, her şeyden önce bir betimlemedir ve ölçmenin anlamı ancak değerlendirmeye birlikte ortaya çıkar.
D) Ölçme yapılmadan sisteme yönelik girdi, süreç ve çıktılar kontrol altına alınamaz.
E) Bir eğitim sisteminde ölçme olmadan denetleme ve kontrol mekanizmasını işletmek de mümkündür.

3. Ölçme ve değerlendirme terimleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

A) Ölçme; öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemidir.
B) Ölçüt, ölçülen özellik hakkında karar alabilmek / yargıya varabilmek / değerlendirme yapabilmek için dayanak alınan referans noktası ya da referans aralığıdır.
C) Değerlendirme, bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında karar verme / yargıda bulunma işlemidir.
D) Dolaylı Ölçme (Göstergeyle Ölçme), ölçülmek istenilen özellik kendisinden farklı iki ya da daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla belirlenmesidir.
E) Doğrudan Ölçme (Temel Ölçme), ölçmeye konu olan özelliğin doğrudan gözlenerek ölçümün elde edildiği ölçme türüdür.

"Bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında **karar verme / yargıda bulunma işlemi**dir. Örnek olarak,

- Kerim gıda mühendisliği programına yerleştirilmiştir/yerleştirilememiştir.
- Can üstün yetenekliler sınıfına kabul edilmiştir/edilmemiştir.
- Zeynep dersten geçmiştir/kalmıştır."

4. Yukarıdaki tanım ve yargılar, aşağıdaki ölçme ve değerlendirme terimlerinden hangisini tanımlamakta ve örneklemektedir?

A) Ölçüt
B) Ölçme
C) Fark
D) Sembol
E) Değerlendirme

"....., ölçme ve değerlendirme arasında **köprü görevi** görür. .... **değişirse değerlendirme de değişir.**"

5. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere aşağıdaki ölçme ve değerlendirme terimlerinden hangisi getirilmelidir?

A) Ölçme
B) Ölçüm
C) Karar
D) Ölçüt
E) Değerlendirme

"**Doğrudan Ölçme (Temel Ölçme)**, ölçmeye konu olan özelliğin **doğrudan gözlenerek** ölçümün elde edildiği **ölçme türüdür**. Genellikle **beş duyu organı ile algılanan özellikler** doğrudan gözlenebilirler."

6. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **doğrudan ölçmeye örnek verilemez**?

A) Bir sınıftaki öğrenci sayısı
B) Parktaki salıncak sayısı
C) Öğrencilerin dört işlem becerisi
D) Öğrencilerin cinsiyetleri
E) Öğrencilerin boyları

"Bazı özellikler **doğrudan** gözlenemez. Bu özellikler ancak **onun göstergesi olduğu bilinen ya da kabul edilen davranışlar aracılığı ile** gözlenerek ölçülebilir. Buna '**Dolaylı Ölçme (Göstergeyle Ölçme)**' denir."

7. Buna göre **aşağıdakilerden hangisi dolaylı ölçmeye örnek verilemez?**

A) Öğrencilerin dört işlem becerisi
B) Öğrencilerin derse yönelik tutumları
C) Öğrencilerin genel muhakeme düzeyleri
D) Öğrencilerin sınav kaygıları
E) Öğrencilerin pas verme becerisi

"Ölçülmek istenilen özellik **kendisinden farklı iki ya da daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla** belirleniyorsa bu ölçme türüne '**türetilmiş ölçme**' adı verilir."

8. Buna göre **aşağıdakilerden hangisi türetilmiş ölçmeye örnek verilemez?**

A) Hız (yol / zaman)
B) Yoğunluk (kütle / hacim)
C) Zekâ bölümü (zekâ yaşı / takvim yaşı x 100)
D) Kütle (mc^2)
E) Sınav kaygısı

"**Mutlak Ölçüt (Kriter Referanslı Ölçüt):** Eğer ölçüt, ölçme işleminin yapıldığı **grubun özelliklerinden bağımsız olarak** belirleniyorsa '**mutlak**'tır. **Mutlak ölçüt genellikle ölçme işlemi öncesinde** ilan edilir."

9. Buna göre **aşağıdakilerden hangisi mutlak ölçüte örnek verilemez?**

A) Dersten geçme notu 50'dir.
B) Doktora başvurusu için ALES'ten en az 60 almak gerekir.
C) Akademik başarısı yüksek ilk on öğrenci proje için seçilecektir.
D) Sürücü ehliyeti sınavında 70 alan başarılı sayılır.
E) YDS'den 50 alan Yurt Dışı Öğretmenlik sınavına başvurabilir.

"**Bağıl Ölçüt (Norm Referanslı Ölçüt):** Eğer ölçüt ölçme işleminin yapıldığı **grubun belirli bir özelliğine/normuna dayalı olarak** belirleniyorsa '**bağıl**'dır. **Bağıl ölçüt ancak ölçme işlemi sonrasında** belirlenebilir."

10. Buna göre **aşağıdakilerden hangisi bağıl ölçüte örnek verilemez?**

A) Aritmetik ortalamaya / ortancaya / moda denk ve üzerinde puan alan geçer.
B) Derste 50 puan alan dersi geçmiş sayılacaktır.
C) Aritmetik ortalama ile yarım standart sapma arasında puan alanlar şartlı geçer.
D) Akademik başarısı yüksek ilk on beş öğrenci proje için seçilecektir.
E) Sınavda ilk beş yüze girenler işe alınacaktır.

"Eğer **değerlendirme mutlak ölçüte göre** yapılıyorsa '**mutlak değerlendirme**', **bağıl ölçüte göre** yapılıyorsa '**bağıl değerlendirme**' adını alır."

11. Buna göre **aşağıdakilerden hangisi bağıl değerlendirme örneğidir?**

A) Selim ..... Fen Lisesine yerleştirilmiştir.
B) Abdurrahman Hoca uzman öğretmen olmuştur.
C) Orhan Hoca başöğretmen olmuştur.
D) Mehmet, Matematik'ten geçmiştir.
E) Kenan, ehliyet sınavında başarılı olmuştur.

"Öğrenci ile ilgili **önemli / hayati kararlar** verileceği zaman ..... değerlendirme yapılması gerekir. Örneğin **tek ders sınavları vb.**

Başvuran kişi sayısının çok, alınacak kişi sayısının az olduğu (arz-talep dengesizliği olan sınavlarda, yerleştirme / atama vb.) ..... değerlendirme ile yapılmak zorundadır. Örneğin LGS, YKS, KPSS, TUS vb.

Muafiyet sınavlarında ..... değerlendirme yapılması gerekir. Örneğin yabancı dil muafiyet sınavları vb."

12. Yukarıdaki boşluklara **aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?**

A) Bağıl/Mutlak/Bağıl
B) Bağıl/Bağıl/Mutlak
C) Mutlak/Bağıl/Mutlak
D) Mutlak/Mutlak/Bağıl
E) Bağıl/ Mutlak/Mutlak

20 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-2 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME (TEST-2)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.D 4.E 5.D 6.C 7.E 8.E 9.C 10.B 11.A 12.C

“Öğretim sürecinin **başında**, öğrencilerin **önceki kritik nitelikteki öğrenmelerini**, **hazırbulunuşluluk düzeyini** belirlemek **veya** öğrenciyi **taniyıp grupları oluşturarak onu uygun programa/kura/sınıfa yerleştirmek**dir. Amaç **not vermek değildir.**”

1. Buna göre hakkında bilgi verilen **değerlendirme türü** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Formatif Değerlendirme
B) Summatif Değerlendirme
C) Diyagnostik Değerlendirme
D) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme
E) Program Değerlendirme

Gnostik, Eski Yunancadan... Bilen, bilgili demektir.

“Belirli bir konu/ünite vb. sonunda öğrencilerin öğretme konu olan davranışların **ne kadarını kazandığını**, **diğer bir deyişle ünitadaki öğrenme eksiklerini** belirlemek amacıyla yapılır. Amaç **yine not vermek değildir.** Bu değerlendirme türünde kısa sınavlar (quiz), ünite tarama testleri, ‘**izleme**’ ya da ‘**tarama testi**’ ile öğrenciye o ünitadaki öğrenme **eksikleri bildirilir**, bir sonraki kapsama geçmeden öğrenme **eksikleri giderilir** ya da öğrenme **eksiklerinin giderilip giderilmediği** denetlenir.”

2. Buna göre hakkında bilgi verilen **değerlendirme türü** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Summatif Değerlendirme
B) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme
C) Program Değerlendirme
D) Diyagnostik Değerlendirme
E) Formatif Değerlendirme

Form, Fransızca forme'den... Kalıp, biçim, şekil demektir.

“Belirli bir **öğretim sürecinin sonunda**, **not vermek amacıyla yapılan değerlendirmedir.** Değer **biçmeye yönelik değerlendirme**, öğrencinin belirli bir öğretim süreci sonundaki **durum tespiti**dir, çünkü artık hedeflenen öğretim sürecinin sonuna gelinmiştir. Bu amaçla uygulanan testlere ‘**alanda erişim testi**’ denir. **Bitirme sınavları, sertifika sınavları, üniversitedeki vize ve finaller**, eğitim-öğretim kurumlarında not vermek amacıyla uygulanan **yazılı yoklamalar** bu ölçme ve değerlendirme türüne **örnek olarak** verilebilir.”

3. Buna göre hakkında bilgi verilen **değerlendirme türü** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme
B) Program Değerlendirme
C) Diyagnostik Değerlendirme
D) Summatif Değerlendirme
E) Formatif Değerlendirme

Summary, özet demektir. Suyunu, özünü çıkarmak.

“Bu değerlendirme kabaca **iki bağlamda** ele alınabilir. Bunlar **özel eğitim** ve **mesleki rehberlik** hizmetleridir. Belirli alanlarda **özel gereksinimi** olan çocuklara uygun eğitim ortamları ve/veya programı uygulamak amacıyla ölçme ve değerlendirme süreçleri işe koşulmaktadır. **Bunun yanı sıra öğrencilerin alan seçmeleri** ve özellikle **bir üst öğretim kurumuna** yönlendirilmesi, özelliklerine uygun **alan/meslek seçmeleri** hem öğrenci hem de ülkenin insan gücü kaynağının **doğru planlanması** açısından çok önemlidir.”

4. Buna göre hakkında bilgi verilen **değerlendirme türü** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Summatif Değerlendirme
B) Program Değerlendirme
C) Diyagnostik Değerlendirme
D) Formatif Değerlendirme
E) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme

“...Bu değerlendirme, **eğitim programlarının plânlanması**, **mevcut programlar ve/veya ürünlerin etkililiğinin değerlendirilmesi** ve **eğitim programlarının ve/veya ürünlerin geliştirilmesi** amacıyla yapılır. Değerlendirilmekte olan programın boyutlarıyla ilgili sorularla yönlendirilen **uygulamalı bir etkinliktir** ve **bilimsel araştırma sürecinin adımlarıyla** büyük ölçüde benzerlik gösterir. Bu değerlendirmede **program taslağının hazırlanması, programın uygulanması** ve **programın etkisine ilişkin yargılar** elde edilir.”

5. Buna göre hakkında bilgi verilen **değerlendirme türü** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Summatif Değerlendirme
B) Diyagnostik Değerlendirme
C) Formatif Değerlendirme
D) Program Değerlendirme
E) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme

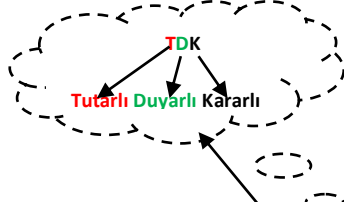
6. **Ölçme ve değerlendirmeyle** ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır?**

- A) Ölçme her zaman belirli bir amaç için yapılır.
B) Ölçmeye konu olan özellik bakımından kişiler hakkında değerlendirme yapılır.
C) Elde edilen değerlendirme sonuçları göz ardı edilerek belirli kararlar verilir.
D) Verilen kararların doğru ve isabetli olması, ölçümün az hatalı olmasına bağlıdır.
E) Psikolojik özelliklerin ölçülmesinde genellikle ölçme araçları kullanılır.

“Ölçmek istenilen **özelliğin**, **başka özelliklerle karıştırılmadan**, **doğru ve tam** olarak ölçülebilmelidir. Diğer bir ifadeyle ölçme aracından elde edilen **puanın amaca hizmet etme derecesidir.**”

7. Yukarıda tanımı yapılan ve “bir ölçme aracı **bulunması gereken psikometrik nitelik**” aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Güvenilirlik
B) Kullanışlılık
C) Ekonomiklik
D) Dayanıklılık
E) Geçerlilik

“Ölçme işleminden elde edilen puanların **tesadüfî hatalardan** arınık olma derecesidir. Diğer bir ifadeyle puanların **tutarlı, duyarlı ve kararlı** olmasıdır.”

8. Yukarıda tanımı yapılan ve “bir ölçme aracı **bulunması gereken psikometrik nitelik**” aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Kullanışlılık
B) Ekonomiklik
C) Dayanıklılık
D) Geçerlilik
E) Güvenilirlik

“Ölçme aracının geliştirilmesinin, uygulanmasının ve puanlanmasının **kolay ve ekonomik** (zaman, para, emek, araç gereç vb. açıdan) olması ile ilgilidir.”

9. Yukarıda tanımı yapılan ve “bir ölçme aracı **bulunması gereken psikometrik nitelik**” aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Süreklilik
B) Dayanıklılık
C) Kullanışlılık
D) Geçerlilik
E) Güvenilirlik

“.....hata; miktarı ölçmeden ölçmeye değişmeyen, diğer bir deyişle **her ölçme işlemine aynı miktarda karışan hatalardır**. Örneğin marketteki terazi, üzerinde herhangi bir nesne yokken terazi **-120 g** gösteriyorsa ne tartılırsa tartılsın **120 g eksik** ölçülecektir. Bir öğretmen, sınavında herkese **10 puan fazla veriyorsa** yine karışan hata sabit olacaktır.

Ölçülen büyüklüğe, öğretmene ya da ölçme koşullarına göre miktarı değişen hatalardır. Örneğin marketteki **terazi**, her bir kilogramda **120 g eksik** tartıyorsa üzerine konulan **nesnenin ağırlığı arttıkça** hata miktarı da artacaktır. Bir öğretmen,

sınavında **yazısı kötü** olandan puan kırıyorsa yine karışan hata..... olacaktır.

.....hata; **şansla ortaya çıkan, ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinmeyen** hatalardır. Ölçmelere **tek yönlü** olarak karışmaz, ölçme sonuçlarına **bazen pozitif bazense negatif** yönde etki eder.

Çok değişken

10. Yukarıdaki boşluklara sırasıyla **aşağıdaki ifadelerin hangisi getirilmelidir?**

- A) Sabit/Tesadüfî/Sistemantik
B) Sabit/Sistemantik/Tesadüfî
C) Tesadüfî/Sabit/Sistemantik
D) Tesadüfî/Sistemantik/Sabit
E) Sistemantik/sabit/Tesadüfî

“**Sabit ve tesadüfî** olmayan hatalar, **tesadüfî değişken** olma özelliğine sahiptir. Bu nedenle psikometride hata kuramı **tesadüfî hatalar** üstüne kurulmuştur. Tesadüfî hataların genellikle dört kaynağı olduğu kabul edilir.”

11. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **tesadüfî hataların kaynağı değildir?**

- A) Okul müdüründen kaynaklanan hata
B) Ölçme işlemi yapan kişiden/öğretmenden kaynaklanan hata
C) Ölçme aracından kaynaklanan hata
D) Bireyden/öğrenciden kaynaklanan hata
E) Fiziksel ortamdan kaynaklanan hata

Normal nedir?

Latince 'norma' kelimesinden. Normalis; gönyeli, ölçüye uygun demektir. Fransızca 'normale' kelimesinden Türkçeye girmiştir.

Bağıl ölçüt anlatılırken, ölçme işleminin yapıldığı grubun belirli bir özelliğine/**norm**una dayalı olarak belirleniyorsa “bağıl”dır, denilmiştir. Hah, işte oradaki **norm** buradan geliyor.

Tek değişken

3 değişken

21 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-2 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME (TEST-3)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.D 4.E 5.D 6.C 7.E 8.E 9.C 10.B 11.A

"Geçerlilik tüm hata kaynaklarından etkilenirken **klasik test kuramına göre güvenilirlik** yalnızca ..... **hatalardan** etkilenir."

1. Metinde **boş bırakılan yere** aşağıdaki kavramlardan **hangisi getirilmelidir?**

- A) Sabit
B) Sistematiik
C) Tesadüfî
D) Karmaşık
E) Basit

2. **Psikometrik niteliklerle** ilgili aşağıdaki yargılardan **hangisi yanlıştır?**

- A) Güvenilirlik, geçerlilik için bir **ön şart**; ancak **yeterli şart** değildir.
B) Bir test güvenilir ise geçerli **olmayabilir**; ancak bir test geçerli ise **büyük olasılıkla** güvenilir.
C) Bir ölçme aracının geçerliliği ve güvenilirliğinden bahsedilemez.
D) Ölçme araçlarından elde edilen puanların geçerliliği ve güvenilirliğinden bahsedilebilir.
E) "Geçerlilik ve güvenilirlik bir varlık-yokluk sorunu değil, derece sorunudur." diyemeyiz.

"Ölçme araçlarının **psikometrik nitelikleri şu durumlara göre değişebilir**:

- (I) Ölçme amacının değişmesi
(II) Uygulama grubunun değişmesi
(III) Dilin eskimesi/değişmesi
(IV) Maddelerde ve/veya alt ölçeklerde yapılan değişiklikler
(V) Farklı kültürler
(VI) Kuramsal bilgi birikiminde değişiklikler."

3. Yukarıdaki bilgilerden **kaç tanesi doğrudur?**

- A)2 B)3 C)4 D)5 E)6

"....., **en az iki değişken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik bir tekniktir. "r" ile sembolize edilir. Örneğin**

- Öğrencilerin derse ilişkin tutumları ile ders başarıları arasında bir ilişki var mıdır?
- Öğretmenlerin ders saati yükleri ile iş doyumları arasında bir ilişki var mıdır?
- Saç uzunluğu ile zekâ arasında bir ilişki var mıdır?"

4. Metinde **boş bırakılan yere** aşağıdaki kavramlardan **hangisi getirilmelidir?**

- A) Korelasyon
B) Doğru Orantı
C) Ters Orantı
D) Pozitif İlişki
E) Negatif İlişki

5. **Korelasyon** ile ilgili aşağıdaki yargılardan **hangisi yanlıştır?**

- A) Korelasyon -1 ile 1 arasında değer alır ve bu iki değer arasında matematiksel olarak sonsuz birim vardır.
B) Pozitif korelasyon iki değişken arasında doğru orantılı ilişki anlamına gelir.
C) Ders çalışma süresi ile sınav notu ya da gelir ile tüketim arasında pozitif bir korelasyonun elde edilmesi beklenir.
D) Sıfır korelasyon, iki değişken arasında sistematiik bir ilişkinin olmadığı anlamına gelir ve bu duruma mükemmel ilişki de denir.
E) Negatif korelasyon, iki değişken arasında ters orantılı ilişki anlamına gelir.

"(I)Korelasyon katsayısı hakkında kabaca iki tür belirleme yapmak gerekir ki bunlardan birincisi **yön**, diğeri ise **miktardır**. (II)**Yön**, negatif ya da pozitif olarak değerlendirilirken **miktar**, kabaca **düşük, orta ya da yüksek** olarak nitelendirilir. (III)**Miktar** için kesin sınırlar olmamakla birlikte alanyazında genellikle **kabul gören aralıklar** şunlardır: $\pm 0.00-0.29$ (Düşük) $\pm 0.30-0.70$ (Orta) $\pm 0.71-1.00$ (Yüksek) (IV)Bir korelasyon katsayısının **negatif ya da pozitif** olması **büyük-küçük** belirtmez, **yön** bildirir. (V)Korelasyon katsayısı ile neden-sonuç ilişkisi kurulamaz.

6. **Korelasyona** ilişkin yukarıdaki bilgilerden **kaç tanesi doğrudur?**

- A)1 B)2 C)3 D)4 E)5

"..... geçerliliği bir testin ölçülmek istenen davranışları **ne derece içerdiğiyle** ilgilidir. Ne amaçla kullanılırsa kullanılsın test, ölçmeye konu olan davranışları **yeterli ve dengeli bir biçimde** temsil etmelidir. Bir testin ..... geçerliliğinin yüksek olduğunun söylenebilmesi için **'testteki soruların/maddelerin ölçülecek özellikler evrenini (konu kapsamını/içeriği) yeterli ve dengeli bir biçimde ölçüyor olması ve her bir sorunun/maddenin ölçmek istediği özelliği doğrudan ölçmesi, diğeri bir deyişle kazanımla doğrudan ilgili olması'** gerekir. Testin ..... geçerliliğinin yüksek olduğunun söylenebilmesi için **bu iki kriter birden sağlanmalıdır."**

7. **Geçerlilikle** ilgili yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan **hangisi getirilmelidir?**

- A) Yapı
B) Kapsam
C) Yordama
D) Zamandaş
E) Ölçüt Dayanıkl

"Belirtke tablosunun hazırlanması: Bir ..... geçerliliği sorgulamasında öncelikle ölçmeye konu olan içerik dâhilinde davranışların belirlenmesi gerekir. Bu noktada en çok kullanılan yöntemlerden biri belirtke tablosu hazırlamaktır. Öğretmen satırda davranışları, sütunda hedefleri yazar; belirlediği madde sayısı doğrultusunda davranış ve hedefleri yeterli ve dengeli bir biçimde temsil eden alanları seçer."

8. Geçerlilikle ilgili yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Yapı
B) Yordama
C) Zamandaş
D) Ölçüt Dayanıklı
E) Kapsam

9. Yordama geçerliliği ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Yordama, tahmin demektir ancak her tahmin yordama değildir.
B) Bir tahminin yordama olabilmesi için elde geçerli ve güvenilir bir veri olması ve bu verinin sınanabilir olması gerekir.
C) Yordama, eldeki sınanabilir veriden yola çıkarak geleceğe, henüz gerçekleşmemiş bir olguya ilişkin yapılan tahmindir.
D) Ölçme araçlarının çoğunda bireylerin geçmişteki davranışlarının kestirilmesi söz konusudur.
E) Yordama geçerliliği, ölçme aracının kestirim işini ne ölçüde doğru ve isabetli yaptığı ile ilgili bir sorgulamadır.

"Yordama geçerliliğinde en zor ve önemli nokta ölçütün doğru bir biçimde belirlenmesidir."

10. Buna göre ölçütün belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken noktalardan hangisi yanlıştır?

- A) Ölçüt, ölçme aracının yordamaya çalıştığı değişkenle doğrudan ilgili olmalıdır.
B) Ölçüt; kararsız olmalı, günden güne değişmelidir.
C) Açıktır ki kendisi kararsız olan bir özellik hiçbir araçla yordanamaz.
D) Bireylerin özelliğini gerçekten yansıtan, nesnel ve güvenilir bir ölçüt olmalıdır
E) Elde edilmesi kolay ve ekonomik olmalıdır.

"Bu geçerlilik türü alanyazında hâlihazır geçerlilik, benzer ölçekler geçerliliği, uygunluk geçerliliği adı ile de anılmaktadır.

..... geçerlilik sorgulamalarında ölçüt puan eş zamanlı olarak elde edilebilir. Geliştirilen ölçme aracı ile ilişkili olabilecek nitelikleri ölçen ve geçerliliği yüksek bir aracın puanı ölçüt puan olarak ele alınabilir. Daha sonra geliştirilen ölçme aracı ve ölçüt araç aynı zamanda uygulanıp iki araçtan elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenir."

11. Buna göre metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Zamandaş
B) Yapı
C) Yordama
D) Ölçüt Dayanıklı
E) Kapsam

"..... geçerliliği, bir testin dayandığı kuramsal temelleri ne derece iyi örneklediğiyle ilgilidir. İnsan davranışları ve özellikleri çoğunlukla soyut bir yapıya sahiptir. Zekâ, sevgi, merak, sosyal uyum ve ruh sağlığı gibi soyut kavramları psikolojik testlerle ölçebilmek için önce bu kavramların içeriğinin bilinmesi gerekir. Birey ne tür davranışlar gösterdiği zaman hangi niteliklerin varlığına ya da yokluğuna karar verilebileceğine ilişkin ölçütler geliştirilmesi gerekmektedir. .... geçerliliği bir yandan testin ölçtüğü niteliklerin neler olduğunu araştırma, diğer yandan testi alan kişilerin elde ettikleri puanların ne anlama geldiğini açıklama çabalarıyla ilgilidir.

Bir kişi, geleneksel aile biçimi ile çocuk yetiştirme biçimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bir ölçek geliştirip bu ölçeğin ..... geçerliliğini ortaya koymak istediğinde, geleneksel aile yapısı ve çocuk yetiştirme kavramlarının ne anlamlara geldiğini, ölçme aracındaki maddelerin bu anlamlara uygunluğunu araştırarak ..... geçerliliği konusunda karar verebilir."

12. Geçerlilikle ilgili yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Yordama
B) Zamandaş
C) Yapı
D) Ölçüt Dayanıklı
E) Kapsam

22 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-2 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME (TEST-4)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.E 4.A 5.D 6.E 7.B 8.E 9.D 10.B 11.A 12.C

“..... bir ölçme aracı, aynı özellik ile ilgili olarak **arka arkaya yapılan ölçmelerde** yaklaşık olarak **aynı sayısal sonucu** verir; **diğer bir ifadeyle** bir test, aynı gruba iki ya da üç kez uygulandığında gruptaki her bir kişi bütün uygulamalarda yaklaşık olarak **aynı puanı** almalıdır. Bir testin ölçmek istediği özelliği ölçebilmesi için o testin söz konusu olan özelliği **kararlı** olarak ölçmesi gerekir.”

1. Metinde **boş bırakılan yere** aşağıdaki kavramlardan **hangisi** getirilmelidir?

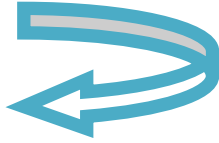
A) Kullanışlı
B) Ekonomik
C) Güvenilir
D) Geçerli
E) Dayanıkl

“Güvenilirlik katsayısı **0 ile 1** arasında değişir. Güvenilirlik katsayısı için alanyazında genellikle ..... ve üstü ölçüt kabul edilir. Ancak bu değerin de **çok yüksek bir değer olmadığı, 0.70-0.80 arası** güvenilirliğin **ancak ön bilgi elde etmek amacıyla kullanılabileceği** ifade edilir. Genel yetenek gibi bilişsel özellikleri ölçen testlerde **güvenilirlik katsayısının 0.90** ve üzerinde olması arzu edilir.”

2. Metinde **boş bırakılan yere** aşağıdaki kavramlardan **hangisi** getirilmelidir?

A) 0.30
B) 0.40
C) 0.50
D) 0.60
E) 0.70

“Güvenilirlik, genellikle **birden çok uygulamaya dayalı ve tek uygulamaya dayalı yöntemler başlıkları altında** ele alınır.”

3. Aşağıdakilerden **hangisi** güvenilirliği ölçen **tek uygulamaya dayalı** yöntemlerden **değildir**?

A) KR-20
B) KR-21
C) Cronbach alfa
D) Test-tekrar test
E) Test yarılama

“Bu yöntem ile **test güvenilirliğini** test etmek için **bir test**, aynı gruba, **belli bir zaman aralığıyla iki kez** uygulanır. **Daha sonra bireylerin birinci uygulamadan aldıkları puanlarla ikinci uygulamadan aldıkları puanlar arasındaki korelasyon** hesaplanır. Elde edilen **korelasyon** katsayısına **kararlılık** (devamlılık/istikrarlılık) katsayısı adı verilir.”

4. Metinde **sözü edilen ve güvenilirliği iki kez ölçen uygulama** aşağıdakilerden **hangisidir**?

A) Test-tekrar test
B) KR-20
C) KR-21
D) Cronbach alfa
E) Test yarılama

5. Test-tekrar test yöntemiyle ilgili **aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır**?

A) Bu yöntem, ölçülen özelliğin kararlı olduğu durumlarda uygulanması gereken bir yöntemdir.
B) Bu yolla test güvenilirliğini kestirmede karşılaşılan önemli bir sorun, testin iki uygulaması arasındaki zaman aralığının ne kadar olması gerektiğidir.
C) Birinci uygulamada maddeleri hatırlamayacak kadar uzun, ölçülen özellikte köklü değişimler olmayacak kadar kısa olmalıdır.
D) Bu yöntem yetenek testleri, kişilik envanterleri vb. psikolojik ölçme araçlarından çok başarı testleri için kullanılabilir.
E) Genel yetenek testi için aradaki zaman daha uzun tutulabilirken tutum ölçęi için daha kısa tutulabilir.

“İki uygulamaya dayalı yöntemlerde güvenilirliğin **‘kararlılık’** boyutu öne çıkar. Güvenilirliğin bir boyutu da testin **‘tutarlılığı’**dır. **Tek uygulamaya dayalı güvenilirlik sorgulama yöntemleri ile ‘Test kendi içinde tutarlı bir bütün oluştur mu?’** sorusuna yanıt aranır. Bu nedenle bu yöntemlerin tümünden elde edilen katsayı **‘iç tutarlılık katsayısı’** olarak adlandırılır.”

6. Buna göre **aşağıdaki yöntemlerden hangisinde ‘iç tutarlılık katsayısı’ öne çıkmaz?**

A) KR-20
B) KR-21
C) Cronbach alfa
D) Test yarılama
E) Test-tekrar test

Not: Güvenilirlik ve geçerlilikle ilgili en az 1, en çok 2 soru mutlaka bekliyorum. Her ne kadar hiç kullanmasak da özellikle bu **“test-tekrar test”** yöntemine dikkat! Tabloyu incerseniz **iki uygulamalı yöntemden ikisi gösterilmiş** ve fakat sadece bu yöntemin üzerinde uzun uzun durulmuş! Bu nedenle soru gelmesi sürpriz olmaz!

"Bu yöntemle güvenilirliği tahmin etmede uygulanmış bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir. Buradaki en temel sorunlardan biri testin iki eşdeğer yarıya nasıl bölünmesi gerektiği ile ilgilidir. En sık başvuru yöntemleri: a) ilk yarı ve son yarı b) tek ve çift ve c) rastlantısalıdır.

İlk ve son yarı yöntemi her test için uygun değildir. Maddeler basitten zora doğru sıralanmış, konu içeriklerine ya da faktörlere göre kümelenecek yerleştirilmiş ve madde sayısı çok fazla ise uygun değildir."

7. Hakkında bilgi verilen ve "iç tutarlılık katsayısını" belirleyen yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) KR-20
- B) Test yarılama
- C) KR-21
- D) Cronbach alfa
- E) Eşdeğer(Paralel)Testler

"Testin kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı ile ilgili bilgi verir. Bu nedenle her iki yöntemle de testin iç tutarlılığı değerlendirildiğinden bu yöntemlerden elde edilen katsayıya iç tutarlılık katsayısı adı verilir.

Bu yöntemlerle güvenilirlik kestirimi, puanlamanın kategorik olduğu ölçme araçları için uygundur. Puanlamanın kategorik olması, doğru yanıtlara 1 puan, yanlış ve boş bırakılan maddelere 0 puan vererek puanlamanın yapıldığı ya da maddenin yanıtının iki seçeneği verildiği durumlardır. Eğer testteki maddeler farklı ağırlıklarla puanlanmışsa ya da test puanları şans başarısı için düzeltilmişse bu formüller kullanılmaz."

8. Hakkında bilgi verilen ve "iç tutarlılık katsayısını" belirleyen yöntem/ler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Test yarılama
- B) Test-tekrar test
- C) Cronbach alfa
- D) Eşdeğer(Paralel)Testler
- E) KR-20/21

Öğrenmenin temelinde "merak ve istek" olsa da, "ihtiyaç" da çok hatta en önemli faktörlerden biri. Güvenilirliği ölçen bu yöntemleri hiç kullanmayacağım için öğrenmeye karşı bir direnç var bende.

Not: Güvenilirlik ve geçerliliği artırmayla ilgili mutlaka soru gelecektir. Çünkü soru hazırlarken meslek hayatımızda da sürekli karşımıza çıkan bir durum. Mesela soruyu hazırlayan ben olsaydım 10 veya 11. soruyu kesin sorardım.

"Eğer ölçme aracının puanlaması çok kategorili ise KR20 ile aynı mantık üzerine kurulu ..... hesaplanır. Elde edilen katsayının ismi yine iç tutarlılık katsayısıdır. Derecelendirme ölçekleri puanlamanın çok kategorili (1-2-3-4 gibi) olduğu araçlara örnek verilebilir."

9. "İç tutarlılık katsayısını" belirleyen ve boşluğa getirilmesi gereken yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Test yarılama
- B) Test-tekrar test
- C) Eşdeğer(Paralel)Testler
- D) Cronbach alfa
- E) KR-20/21

10. Güvenilirliği ve geçerliliği artırmayla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Güvenilirlik temelde tesadüfi hatalardan arınık olma durumu olduğu için tesadüfi hata kaynaklarını azaltmaya yönelik eylemler güvenilirliği artırır.
- B) Bir testteki madde sayısı arttıkça birimler küçüldüğünden duyarlılık artar, bu nedenle hata miktarı azalacağından güvenilirlik artar.
- C) Testteki maddeler açısından benzeşiklik (homojenlik) arttıkça güvenilirliğin artması, diğer taraftan ayrışıklık (heterojenlik) arttıkça güvenilirliğin düşmesi beklenmez.
- D) Bir ölçme işleminde genel bir ilke olarak puanlayıcı sayısı arttıkça güvenilirlik artar.
- E) Puanlama nesnelliği, güvenilirliği büyük ölçüde etkiler.

"Maddelerin dil bilgisi kurallarına uygun, açık ve anlaşılır yazılması belki de güvenilirliği en çok artıran etmenlerden biridir. Bu koşul sağlanmadığı takdirde diğer koşulların çok fazla önemi olmayabilir. İyi madde yazarı olmanın temel özelliklerinden biri de ana dilini iyi kullanma becerisidir."

11. Buna göre aşağıdakilerden hangisi güvenilirliği en çok etkileyen durumdur?

- A) Soru sayısı
- B) İfade netliği
- C) Test süresi
- D) Test yönergesi
- E) Madde güçlüğü

23 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-2 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME (TEST-5)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.D 4.A 5.D 6.E 7.B 8.E 9.D 10.C 11.B

1. **Güvenilirliği ve geçerliliği artırmayla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

- A) Geçerlilik yalnızca tesadüfî hatalardan değil, aynı zamanda sabit ve sistematik hatalardan da etkilendiği için öğretmenin sabit ve sistematik hatalardan da arındırmaya yönelik alacağı tüm tedbirler geçerliliği de artıracaktır.
- B) Veri elde edilecek grubun (örneklem) büyüklüğü arttıkça grubun heterojenleşmesinden dolayı güvenilirlik artar.
- C) Güvenilirliği artıran faktörler geçerliliği artırmaz.
- D) Fiziksel ortamın ses, sıcaklık, ışık, koku, dikkat dağıtıcı uyarıcılar, ergonomi vb. etmenler açısından uygun hâle getirilmesi güvenilirliği artıran bir etmendir.
- E) Eğer süreli bir test uygulaması ise sürenin yeterli verilmesi gerekir.

“Test, eğitimde bireylerin özelliklerini belirlemeye yönelik ölçme araçlarında kullanılan genel bir kavramdır.”

2. **Test geliştirmede ilk basamak aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Kapsamın belirlenmesi ve belirtke tablosunun oluşturulması
- B) Denemelik maddelerin/soruların yazılması
- C) Denemelik test formunun hazırlanması
- D) Maddelerin/soruların gözden geçirilmesi
- E) Amacın belirlenmesi

“(I)Çoktan seçmeli madde türünden sonra en çok kullanılan ikinci madde tipidir. (II)Genellikle öğrencinin bilimsel gerçekleri, tarihî olayları, kesin yargıları tanıması ve hatırlaması; olguları ve gerçekleri kişisel yargı ve görüşlerden ayırt etmesi ölçülmek istendiğinde kullanışlıdır. (III)Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, diğer bir ifadeyle kullanışlıdır. (IV)Soru sayısı artırılabilir. (V)Sistematik hata karışma olasılığı çoktur.”

3. **Doğru-yanlış maddeleri ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

- A)I B)II C)III D)IV E)V

4. **Aşağıdakilerden hangisi doğru-yanlış maddelerinin dezavantajlarından değildir?**

- A) Şans başarısı olasılığı yüksektir.
- B) İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.
- C) Öğrenme eksiklerini belirleyemez.
- D) Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
- E) Her derste/konuda kesin yanlış denebilecek durumlar belirlemek zordur.

5. **Aşağıdakilerden hangisi doğru-yanlış maddelerinin yazım kurallarından değildir?**

- A) Her madde tek ve belirli bir fikri belirtmelidir.
- B) Doğru yanlış maddesi, kesinlikle doğru ya da kesinlikle yanlış olmalıdır.
- C) Bir maddenin yanlışlığı önemsiz bir ayrıntıda ya da aldatıcı bir noktada olmamalıdır.
- D) Mümkün olduğunca olumsuz ifadeler kullanılmalıdır.
- E) Kanı ifadeleri kendiliklerinden doğru ya da yanlış olmadığından bir kaynağa dayandırılarak verilmelidir.

“(I)Bir maddenin ifadesi kısa, açık ve yalın olmalıdır. (II)İyi kurgulandığı takdirde doğru-yanlış maddeleri ile üst düzey öğrenmeler de yoklanabilir. (III)Doğru-yanlış maddeleri aynı kapsamdan geliyorsa ortak bir soru kökü altında birleştirilebilir. (IV)Doğru ve yanlış maddeler, testte belirli bir örüntüye göre yerleştirilmelidir.(V)Doğru ve yanlış maddelerin ifadesi yaklaşık olarak aynı uzunlukta olmalıdır. (VI)Olumsuz anlama sahip bir sözcük ya da ifade varsa altı çizilmelidir. (VII)İpucu vermekten kaçınmak gerekir. (VIII)Üst düzey becerileri yoklamak için tablo, grafik, harita ya da okuma parçası gibi bir öncülün kullanılması önerilmez.”

6. **Doğru-yanlış maddeleri ile ilgili yukarıdaki yargılardan kaç tanesi doğrudur?**

- A)3 B)4 C)5 D)6 E)7

(I)Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolaydır. (II)Bu sebeple kullanışlı olduğu söylenebilir. (III)Soru sayısı artırılabilir. (IV)Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur. (V) Şans başarısı olasılığı yüksek olup iyi yazılmadığında genellikle üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.

7. **Eşleştirme maddeleri ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi dezavantaja işaret etmektedir?**

- A)V B)IV C)III D)II E)I

8. **Aşağıdakilerden hangisi eşleştirme maddelerinin yazım kurallarından biri değildir?**

- A) Her eşleştirme soru grubunda yönerge/açıklama yazılmalıdır
- B) Seçeneklerin kullanılıp kullanılmayacağı, birden fazla kez kullanma durumu belirtilmelidir.
- C) Bir eşleştirme maddesinde yer alan öncüller ile seçeneklerin her birinin benzeşik (homojen) öğelerden oluşmasına gerek yoktur.
- D) Uzun ifadeler öncül olarak kullanılmalı ve öncüller sütunu sayfanın sol sütununa, cevaplar sütunu ise sayfanın sağ tarafına yerleştirilmelidir.
- E) Bir eşleştirmeli maddeler grubundaki madde sayısı, en az 6, en çok 15 olmalıdır.

Dezavantaj sorularına dikkatle yaklaşılmalıdır. Tuzak sorular!Aman aman!

- “• Hazırlanması zor ancak puanlaması kolaydır.
• Puanlama objektiftir.
• Üst düzey bilişsel becerilerle ilgili madde yazmak zordur. O yüzden yazılan maddeler genellikle bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarındadır.
• Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle sentez düzeyinde soru sormak olanaklı değildir. Bu nedenle bir test yalnızca çoktan seçmeli maddelerden oluşuyorsa yaratıcılığın denetlenmediği yönünde haklı bir eleştiri vardır.
• Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle puanlara şans başarısı karışma ihtimali vardır.
• Çok sayıda soru sorulabilir.
• Sistemik hata karışma ihtimali çok düşüktür.
• Çeldirme mantığı temellidir.”

(Not: 9 ve 10. soruları metne göre cevaplayınız!)

9. Yukarıda özellikleri belirtilen ölçme araç ve yöntemi hangisidir?

- A) Doğru-Yanlış Maddeleri
B) Eşleştirme Maddeleri
C) Çoktan Seçmeli Maddeler
D) Cümle Tamamlama
E) Kısa Cevaplı Sorular

10. Özellikleri verilen ölçme araç ve yönteminde sentez düzeyinde soru sormanın imkânsızlığı ve puanlara şans başarısı karışma ihtimalinin nedeni nedir?

- A) Çok sayıda soru sorulabildiği için
B) Puanlaması objektif olduğu için
C) Hazırlanması zor olduğu için
D) Doğru cevabı içinde taşıdığı için
E) Çeldirme mantığına dayandığı için

11. Aşağıdakilerden hangisi çoktan seçmeli maddelerin yazım kurallarından biri değildir?

- A) İdeal bir çoktan seçmeli maddede, bilen bir öğrenci, seçenekleri görmesine gerek kalmaksızın doğru cevabı verebilmelidir.
B) Öğrencinin sözcük repertuarında bulunmayan, henüz öğrenmediği sözcük, kavram ve terimler tabii olarak kullanılabilir.
C) Bir durumun resim ya da fotoğrafla anlatılabildiği durumda, çokça cümle kurmak yerine görsellerden yararlanılabilir.
D) Bir maddeyi okuyan bir öğrenci öğretmenin zihninden geçeni keşfetmek zorunda değildir.
E) Karışık bir dil yerine ortalama bir öğrencinin anlayabileceği bir dil kullanılmalıdır.

Ölçme araç ve yöntemlerinden 2-3 soru gelme ihtimali çok yüksek!
Bu yüzden her detayı sorulara taşımaya gayret ediyorum.

12. Aşağıdakilerden hangisi çoktan seçmeli maddelerin yazım kurallarından biri değildir?

- A) Madde kökünde gereksiz yere sözcük kullanılmamalı, gereksiz sözcük tekrarıdan kaçınılmalıdır.
B) Bir maddenin doğru yanıtı, başka bir maddenin kökünde ya da seçeneklerinde bulunmamalıdır.
C) Seçeneklerin hepsi birbirleriyle tutarlı ve ayrı gramatik yapıya sahip olmalıdır.
D) Bazen, çoğunlukla, genellikle, sıklıkla ya da zaman zaman; hiçbir zaman, asla, daima, hiçbir, her zaman, tümü gibi ipucu olabilecek kelimeler gayet tabii olarak kullanılabilir.
E) Birbirinin tam zıddı olan durumların seçeneklerde verilmesi çoğunlukla uygun değildir.

13. Aşağıdakilerden hangisi çoktan seçmeli maddelerin yazım kurallarından biri değildir?

- A) Seçenekler yazılırken anlamca birbirini içeren/kapsayan ifadelerin kullanılmamasına dikkat edilmelidir.
B) Seçeneklerin uzunlukları birbirine eşit olmalıdır.
C) Doğru cevaplar teste dağıtılırken dikkat edilmeli, dolayısıyla doğru cevapların bir örüntü göstermesi sağlanmalıdır.
D) “Hepsi” ve “hiçbiri” bir seçenek olarak kullanılmamalıdır.
E) Bütün aşamalarında hem madde kökünde hem de seçeneklerde dil bilgisi ve imla kuralları konusunda yüksek bir titizlik ve özen göstermek çok önemlidir.

“Çoktan seçmeli maddelerde seçenek sayısı genellikle 4 ya da 5 olsa da seçenek sayısını belirleyen temel faktör öğrencinin içinde olduğu gelişim dönemidir. Lise ve daha üstü öğretim düzeylerinde 5, ortaokul düzeyinde 4 ve ilkokul düzeyinde 3 seçenek kullanılabilir.”

14. Metne göre seçenek sayısını belirleyen temel faktör nedir?

- A) Öğrencinin kültürel düzeyi
B) Öğrencinin zekâ düzeyi
C) Öğrencinin fiziksel gelişimi
D) Öğrencinin gelişim dönemi
E) Öğrencinin okuma düzeyi

“Hangi özellik ölçülürse ölçülsün, çoktan seçmeli madde yazımının bütün aşamalarında hem madde kökünde hem de seçeneklerde dil bilgisi ve imla kuralları konusunda yüksek bir titizlik ve özen göstermek çok önemlidir. İyi bir madde yazarı; madde yazılan alanı çok iyi bilmeli, madde yazma teknik ve yöntemlerinden haberdar olmalı, maddelerin yazılacağı dili kullanmada becerikli olmalı ve testin uygulanacağı öğrencilerin gelişim düzeyini çok iyi bilmelidir.”

15. Yukarıdaki metinden **iyi bir madde yazarıyla** ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine **ulaşamaz?**

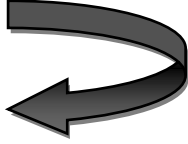
- A) Alanında çok iyi olmalıdır.
- B) Madde yazma tekniklerinden haberdar olmalıdır.
- C) Dili kullanmada becerikli olmalıdır.
- D) Öğrencilerin gelişim düzeyini bilmelidir.
- E) Öğrencilerin kültürünü sahiplenmelidir.

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.E 4.D 5.D 6.E 7.A 8.C 9.C 10.D 11.B 12.D 13.C 14.D 15.E

Testi Kişi Sayısına Göre	Alan	Uygulanan Süreye Göre	Ölçülen Niteliğe Göre	Değerlendirme Yaklaşımına Göre	Hazırlanış Biçimine Göre	Veri Toplama Tekniğine Göre
I	II	III	IV	V	VI	
1. Bireysel	1. Süreli	1. Objektif	1. Hız Testleri	1. Standart	1. Performans	
2. Grup	2. Süresiz	2. Sübjektif	2. Güç Testi.	2. Öğretmen Yapımı	2. Kâğıt-Kalem	

1. Test türlerini gösteren yukarıdaki tabloda **alt maddelerden hangi ikisi yer değiştirmelidir?**

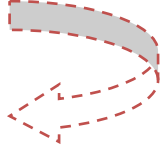
- A) I-II
B) II-III
C) III-IV
D) IV-V
E) V-VI

“Cevaplayıcıların sorulara **cevap verme konusunda sınırsız bir özgürlüğü** vardır. Sınırsız cevap özgürlüğünün hem avantajı hem de dezavantajı bulunmaktadır.”

2. Sözü edilen ölçme yöntemi hangisidir?

- A) Essay(Yazılı Yoklama)
B) Kısa Cevaplı Sorular
C) Cümle Tamamlama
D) Sözlü Yoklama
E) Çoktan Seçmeli

3. Aşağıdakilerden **hangisi essay (yazılı yoklama) ölçme yönteminin dezavantajlarından değildir?**

- A) Öğrenci sınırlı bir bilgiye sahipse soruyla ilgili olmayan ve aklına estiği gibi uzun cevaplar yazabilir.
B) Çok fazla soru sorulamaması bir nakisadır.
C) Puanlar sadece öğrencinin sahip olduğu bilgiyi değil; öğrencinin anlatım biçimini, yazı güzelliğini, bilgisini örgütlenme biçimini de yansıttığı için sistematik hata miktarı artabilir.
D) Puanlama özneliği belki de en önemli eksikliğidir.
E) Öğrencinin yalnızca sahip olduğu bilgiyi değil, aynı zamanda zihninin nasıl işlediğini anlama olanağı sağlar.

“.....”de **nesnelliği artırma yolları şunlardır:**

- Ayrıntılı bir cevap anahtarı çıkarılmalıdır. Öğrenci ne yaparsa kaç puan verileceğinin belirlenmesi gerekir.
- Bütüncül (holistik) ya da analitik rubrik hazırlanabilir.

4. Boşluğa aşağıdakilerden hangisi **getirilmelidir?**

- A) Kısa Cevaplı Sorular
B) Cümle Tamamlama
C) Sözlü Yoklama
D) Çoktan Seçmeli
E) Essay(Yazılı Yoklama)

Not: Essay, esasen deneme anlamına gelir. Bu türde ilk yazıları 16. yüzyılda Fransız yazar **Michel de Montaigne** yazdı ve **Essais (Denemeler)** adıyla yayımladı. Bugün **yazı, rapor, makale, deneme, kompozisyon** gibi anlamlarda kullanılmaktadır.

“Bu testler; öğrencinin **bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile** cevaplandırabileceği sorulardan oluşur. Öğrencinin **aklının estiği cevabı yazmasını büyük ölçüde engelleyecek bir özelliğe** sahiptir. Bundan ötürü maddeleri cevaplandıran bir cevaplayıcının yazacağı **cevaplar çok kısadır**. İstenen cevapların **kısa ve belirgin olması**, testlerin puanlanmasını genellikle nesnel kılar. **Kısa cevap**, soru cümlesi ya da eksik cümle yapısında olabileceği gibi **hatırlama ya da tanımayı** gerektiren bir yapıda da olabilir.”

5. **Hakkında bilgi verilen test yöntemi hangisidir?**

- A) Essay(Yazılı Yoklama)
B) Kısa Cevaplı Sorular
C) Cümle Tamamlama
D) Sözlü Yoklama
E) Çoktan Seçmeli

6. Aşağıdakilerden **hangisi kısa cevaplı testlerin dezavantajıdır?**

- A) Hazırlanması ve uygulanması kolaydır.
B) Puanlaması da kolay olup kullanışlıdır.
C) Soru sayısı artırılabilir.
D) Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
E) İyi yazılmadığında genellikle üst düzey bilişsel özellikler ölçülemez.

“**Kısa cevaplı/sınırlı cevap gerektiren soru grubudur**. Bu tür sorularda **öğretmen önemli gördüğü bir cümleyi alır, kritik gördüğü bir ya da birden fazla yeri çıkarır ve yerine bir boşluk koyar**. Öğrenciden o cümleyi anlamlı bir biçimde tamamlaması istenir. Bu tür sorular, **boşluk doldurma** olarak da geçmektedir.”

7. **Hakkında bilgi verilen test yöntemi hangisidir?**

- A) Cümle Tamamlama
B) Essay(Yazılı Yoklama)
C) Kısa Cevaplı Sorular
D) Sözlü Yoklama
E) Çoktan Seçmeli

“(I)Her kısa cevap maddesi, yalnızca tek bir doğru cevabı olacak biçimde yapılandırılmalıdır. (II)**Bir maddenin ifadesinde, o maddenin cevabının bulunmasında işe yarayacak ipuçları vermekten kaçınılmalıdır.**(III)Herkesçe aynı biçimde algılanmayacak ve öğrencinin ‘Acaba öğretmenim bununla neyi kastediyor?’ sorusunu soracağı biçimde soru yazmak gerekir. (IV)**Maddenin cevabında birden çok ayrıntı varsa o ayrıntıların her birine ayrı puan vermek gerekir.**(V)Cümlelerin gramer yapısı bağlamında ipucu genellikle eklerle verilmektedir.”

8. Yukarıda sözü edilen **cümle tamamlama** sorularının yazım kurallarından hangisi **yanlıştır?**

- A)I B)II C)III D)IV E)V

"Bu tür sınavlar çok iyi organize edilse/kurgulansa dahi **ciddi bir ölçme hatası barındırma potansiyeline** sahiptir. Ancak bütün bu potansiyel sınırlılıklarına rağmen sözlü yoklamalar özellikle dile dayalı becerilerin ölçülmesi için geleneksel yöntemler içindeki tek türdür. Sözlü anlatım, diksiyon, yabancı dil dersinde konuşma, solfej ve şarkı söyleme vb.de kullanılır."

9. **Hakkında bilgi verilen test yöntemi hangisidir?**

- A) Cümle Tamamlama
- B) Essay(Yazılı Yoklama)
- C) Kısa Cevaplı Sorular
- D) Sözlü Yoklama
- E) Çoktan Seçmeli

- (I)• Sorular sözlü olarak sorulur ve cevap sözlü olarak verilir.
- (II)• Öğretmen ile öğrenci arasında karşılıklı ve devamlı bir etkileşim vardır.
- (III)• Bireysel bir test olması nedeniyle her öğrenciye ayrı soru sorma zorunluluğu vardır.
- (IV)• Bireysel bir test olması nedeniyle tüm öğrencileri test etmek için gereken süre fazla değildir.
- (V)• Öğrencinin cevaplarını gözden geçirme şansı yoktur.

10. **Sözlü yoklama** ile ilgili yukarıda yargılardan hangisi **yanlıştır?**

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

- (I)• Cevaplama çoğu zaman üzerinde düşünmeye ve tasarlamaya olanak olmadan verilir.
- (II)• Puanlama hemen yapılır. Bu ise cevabın doğruluğunun genel izlenimle yapılmasına neden olur.
- (III)• Öğrencinin yerinde ayağa kaldırılması ya da tahtaya kaldırılması kaygı vb. bireyden kaynaklanan hata miktarını artırabilir.
- (IV)• Öğretmenin ölçme sonucuna sistematik hata karıştırma olasılığı yoktur.
- (V)• Sözlü anlatım becerisi iyi olan bir öğrenci, iyi olmayan bir başka öğrenciden daha az biliyor olsa da yüksek puan alabilir.

11. **Sözlü yoklama** ile ilgili yukarıda yargılardan hangisi **yanlıştır?**

- A) V
- B) IV
- C) III
- D) II
- E) I

...

- Sınavın yapılması aşamasında öğrencilerin kaygısını artıracak davranışlardan kaçınılmalıdır. **Hazırbulunuşluluk artırılmalıdır.**
- **Basit olan sorudan başlanmalıdır.**
- **Kayıt altına alın(a)mıyorsa puanlama hemen yapılmalıdır.**
- **Puana ilişkin dönüt hemen verilmelidir.**
- Puanlamada sistematik hata kaynaklarına karşı dikkatli olunmalıdır.

"Uzman öğretmenlik sınavına hazırlanan Abdurrahman Hoca, yukarıdaki kuralları okumaktadır."

12. **Abdurrahman Hoca'nın hangi test yönteminin uygulama kurallarını** okuduğunu söyleyebiliriz?

- A) Cümle Tamamlama
- B) Sözlü Yoklama
- C) Essay(Yazılı Yoklama)
- D) Kısa Cevaplı Sorular
- E) Çoktan Seçmeli

"Her madde/soru türünün **avantajları olduğu gibi dezavantajları da vardır**. Dezavantajları **asgariye indirmenin yolu madde/soru çeşitlemesi** yapmaktır; ancak özellikle ilkökulda, çocukların **gelişim süreçleri** de dikkate alındığında, **madde/soru çeşidi sayısını** çok ..... gerekir.

Geleneksel test etme yaklaşımları **ürün** odaklıdır. Eğitim sürecinde **ürün elbette önemlidir**; ancak ürün kadar öğrencinin **süreçte** bilgiyi nasıl **yapılandırdığının izlenmesi** de, beklenen ürünün ortaya konulabilmesi açısından çok önemlidir. Bu nedenle **geleneksel ölçme yöntemleri**, ... yöntemlerle desteklenmelidir."

13. Paragrafın **anlam örgüsü dikkate alındığında** boşlukların hangi kelimelerle tamamlanması **gerekir?**

- A) artırmamak/destekleyici
- B) azaltmamak/köstekleyici
- C) artırmamak/besleyici
- D) çeşitlemek/alternatif
- E) düşürmemek/destekleyici

"**Doğru-yanlış**, cevaplayıcının verilen ifadelerin **doğru mu, yanlış mı olduğunu belirlemesinin istendiği** madde türüdür. **Doğru yanlış maddelerinde verilen bir tür '.....'dir.**"

14. Boşluğa **hangi kelime** getirilmelidir?

- A) Önerme
- B) Yargılama
- C) Sorgulama
- D) Pekiştirme
- E) Deneme

25 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-2 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME (TEST-7)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.A 3.E 4.E 5.B 6.E 7.A 8.C 9.D 10.D 11.B 12.B 13.A 14.A

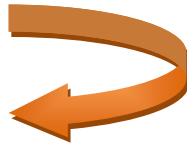
"Öğrencinin bir bütün olarak gelişim ve öğrenme süreci ile ürünlerini gösteren, aynı zamanda değerlendirilmesini de sağlayan sistemli ve amaçlı olarak oluşturulmuş dosyalardır. Amaç, öğrenciyi çok yönlü olarak ve öğrencinin gelişimini bir süreç olarak izlemek ve değerlendirmektir. Öğrencinin öz geçmişi, ilgileri, tutumları, becerileri, yetenekleri, öğrenme biçimi, sosyal özellikleri vb. özelliklerinin tanınması amaçlanır. Sürecin paydaşları; öğrenci, öğretmen, arkadaş, aile ve iletişimde olduğu diğer kişilerdir. Öğrencinin yalnızca okulda değil; aile ortamında, oyun ortamında ve dış çevrede tanınması amaçlanır."

(Not: 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayınız!)

1. Hakkında bilgi verilen destekleyici değerlendirme yaklaşımı hangisidir?

- A) Öz Değerlendirme
- B) Akran Değerlendirme
- C) Portfolyo
- D) Rubrik
- E) Kontrol Listeleri

2. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Söz konusu değerlendirme yaklaşımı, öğrenciyi süreç ve ürünle bir bütün olarak değerlendirir.
- B) Söz konusu değerlendirme yaklaşımında dosyalar, sistemli ve amaçlı olarak oluşturulur.
- C) Öğrencinin öz geçmişi, ilgileri, tutumları, becerileri, yetenekleri, öğrenme biçimi ve sosyal özelliklerinin tanınması amaçlanır.
- D) Öğrencinin, iletişimde olduğu her yerde tanınması hedeflenir.
- E) Sürecin paydaşları ve iletişimde olduğu diğer kişiler dikkate alınmayabilir.

"Portfolyolar, öğrenciyi ...../..... olarak sınıflandırmayı sağlayan bir araç değildir."

3. Cümledeki boşluğa, hangi uygun kelimeler getirilmelidir?

- A) özverili/özverisiz
- B) duygulu/duygusuz
- C) başarılı/başarısız
- D) devamlı/devamsız
- E) ilgili/ilgisiz

"Öğrenci portfolyosunun kabaca iki türü vardır. Bunlar; süreci ve ürünü yansıtan portfolyolar olarak ikiye ayrılır."

4. Buna göre ürünü yansıtan portfolyolar öğrenci hakkında hangi bilgiyi sunar?

- A) Öğrenme ve gelişim sürecini
- B) Bitmiş görevlerini
- C) Başlangıç çalışmalarını
- D) Süreçteki çalışmalarını
- E) Karşılaştığı güçlükleri

- (I)•Öğretmen kayıtları (gözlemler, anekdot kayıtları)
- (II)•Öğrencinin çalışmaları
- (III)•Öğrencinin sözel ve psikomotor becerilerini gösteren teyp ve video kayıtları
- (IV)•Öğrencinin kendi çalışmaları hakkındaki düşünceleri, günlükler
- (V)• Öğrenciye yazılan mektuplar
- (VI)• Öğrencinin yazdığı mektuplar
- (VII)• Öğretmenin aileye ve diğer öğretmenlere yazdığı mektuplar

5. Öğrencinin portfolyo içeriğini gösteren yukarıdaki cümlelerin kaç tanesinde yanlış bilgi sunulmuştur?

- A)0 B)1 C)2 D)3 E)4

"Portfolyo oluşturma süreci; toplama, seçme, yansıtma ve sonuç süreçlerinden oluşur."

6. Aşağıdakilerden hangisi toplama süreciyle ilgili değildir?

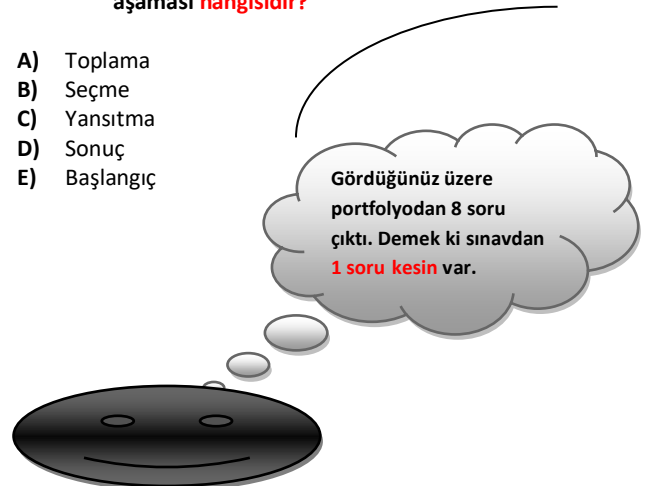

- A) Hangi çalışmaların toplanacağına ve hangi özelliklerin gözleneceğine karar verilmesi
- B) Öğrencilere çalışmalarının bir dosyada toplanacağını açıklanması ve çalışmalarını saklama konusunda öğrencilerin teşvik edilmesi
- C) Her öğrenci için sınıfta çalışmalarının toplanacağı ayrı bir kutu, dosya vb. oluşturulması
- D) Her bir çalışmanın ve öğretmen kaydının üzerine tarih yazılması
- E) Bu aşamada öğrenci "Bu çalışmayı niçin yaptık?" sorusunu yanıtlar.

- Bu çalışmayı nasıl yaptım?
- Bu çalışmadan ne öğrendim?
- Bu çalışmayı daha da geliştirebilir miyim? Nasıl?
- Çalışmalarım içinde en çok sevdiğim hangisi? Neden?
- Bana zor gelen bir çalışmam var mı? Varsa neden?
- Bu çalışmayı portfolyoma neden koydum?

7. Portfolyoyu herhangi bir çalışma dosyasından ayıran en önemli aşama olarak nitelendirilen ve yukarıdaki soruların yöneltildiği portfolyo aşaması hangisidir?

- A) Toplama
- B) Seçme
- C) Yansıtma
- D) Sonuç
- E) Başlangıç

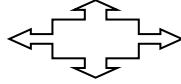

- Bu aşamada öğrenci “Bu çalışmayı niçin yaptık?” sorusunu yanıtlar.
- Okulda yaptığı çalışmalarla öğrendikleri arasında somut bağlar kurar.
- Tamamlanan portfolyo çalışmalarının öğrenci tarafından sınıf arkadaşları, öğretmeni ve ailesinden oluşan bir gruba sunumu yapılmalıdır. Portfolyonun sunumu, öğrencinin çalışmalarına önem vermesini sağlar ve kendine olan güvenini artırır.

8. Yukarıda sözü edilen portfolyo aşaması hangisidir?

- A) Toplama
- B) Seçme
- C) Yansıtma
- D) Sonuç
- E) Başlangıç

“Öz değerlendirme, öğrencinin belirli bir konuda -bir ürünü ortaya koymada gösterdiği performans vb.- kendi kendisini değerlendirmesine denir.”

9. Aşağıdakilerden hangisi öz değerlendirmenin sağladığı avantajlardan değildir?

- A) Öğrencilerin zayıf ve güçlü yönlerini keşfetmesini sağlar.
- B) Öz düzenleme becerisi artar.
- C) Ölçütlü düşünme becerisi artar.
- D) Öğrenme motivasyonunu artırır.
- E) Öğrencilerin yanlış davranışlarına yol açabilir.

“Akran değerlendirme, öğrencinin ortaya koyduğu performansa ilişkin arkadaşlarının değerlendirmesine denir.”

10. Aşağıdakilerden hangisi akran değerlendirmesinin sağladığı avantajlardan değildir?

- A) Akranların değerlendirme sürecine katılması nedeniyle daha katılımcı, aktif bir eğitim ortamı sağlanabilir.
- B) Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri artar.
- C) Öğretmen dışındaki bir kaynaktan dönüt almak öğrencinin performansını artırabilir.
- D) Yanlış davranma ve kişisel ilişkiler, olumlu ya da olumsuz yönde değerlendirmeye etki edebilir.
- E) Eleştiri kültürünün gelişmesine katkı sunabilir.

“Performans ürünlerinin değerlendirilmesinde en sık kullanılan araçlardan biridir. Amaç, öğretmen tarafından ürünün genel izlenimle puanlamasındaki özneliğini azaltmaktır. ‘Bütüncül ve Analitik’ olmak üzere ikiye ayrılır.”

11. Yukarıda sözü edilen değerlendirme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dereceleme Ölçekleri
- B) Rubrik
- C) Kontrol Listeleri
- D) Gözlem Formları
- E) Portfolyo

“Gözlenen performans ürününün ölçütlere uygunluğunu ‘evet-hayır’, ‘var-yok’, ‘gösterdi-göstermedi’ vb. bir biçimde kategorik (1-0) olarak puanlama amacıyla kullanılan araçlardır.

• Özellikle sergilenen performans detaylı ve ardışık eylemler gerektirdiği zamanlarda kullanışlıdır. Örneğin bir deneyin eyleme dökülmesi vb.

• Pek çok işlem adımıyla oluşan performanstaki eksik adımları belirlemek için oldukça uygundur.”

12. Yukarıda sözü edilen değerlendirme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

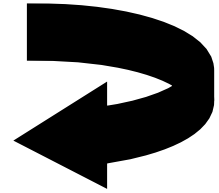
- A) Dereceleme Ölçekleri
- B) Rubrik
- C) Kontrol Listeleri
- D) Gözlem Formları
- E) Portfolyo

“Bu araçların kullanımında performansa dayalı işlemler ilk baştan sonuna kadar listelenir ve davranışın karşısına davranışın gösterilme derecesi en az üçlü [örneğin tam gösterildi (3), kısmen gösterildi (2) ve gösterilmedi (1)] bir biçimde derecelendirilir.”

13. Yukarıda sözü edilen değerlendirme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dereceleme Ölçekleri
- B) Rubrik
- C) Kontrol Listeleri
- D) Gözlem Formları
- E) Portfolyo

“Öğrenme çıktılarının somut olarak gözlenebildiği bazı alanlarda bu yöntem oldukça kullanışlıdır.

• Özellikle fen derslerinde, meslek liselerinin somut performans ürünlerinin geliştirildiği vb. alanlar için oldukça uygundur.

• Öğrenciler hakkında doğru ve hızlı bilgi elde edilmesini sağlar.

• Yarı yapılandırılmış biçimde olabileceği gibi tam yapılandırılmış bir formatta da olabilir.”

14. Yukarıda sözü edilen **değerlendirme yöntemi** aşağıdakilerden **hangisidir**?

- A) Dereceleme Ölçekleri
- B) Rubrik
- C) Kontrol Listeleri
- D) Gözlem Formları
- E) Portfolyo

	Geleneksel Yöntemler	Destekleyici Yöntemler
I	Ürün değerlendirilir.	Süreç ve ürün birlikte değerlendirilir.
II	Bireyden ziyade gruba odaklıdır.	Odak noktası gruptan ziyade bireydir.
III	Başarının bireyler arası değerlendirilmesine odaklıdır.	Öğrencinin bireysel olarak gelişimine odaklıdır.
IV	Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü daha kolaydır.	Geçerlilik ve güvenilirlik problemi olabilir.
V	Değerlendirme öğrenmeyle bütünleşmiştir	Değerlendirme öğrenmeden ayrıdır.

15. Geleneksel ve destekleyici değerlendirme yöntemlerinin karşılaştırıldığı tabloda kaçınıcı satırda bilgi yanlışlığı vardır?

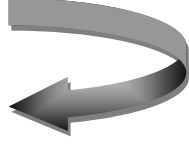
- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.C 4.B 5.A 6.E 7.C 8.D 9.E 10.D 11.B 12.C 13.A 14.E 15.E

"Test istatistikleri, ölçme işlemi sonucunda bireylerin toplam puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir."

1. Aşağıdakilerden hangisi eğitimde en sık istatistiklerden **değildir**?

- A) Merkezi Eğilim Ölçüleri
- B) Değişkenlik Ölçüleri
- C) Dağılım Özellikleri
- D) Rubrik
- E) Standart Puanlar

"Bu istatistik türünün bileşenleri; **aritmetik ortalama**, **medyan (ortanca)** ve **moddur**. Bu üç istatistiğin de **temel işlevi** bir puan dizisindeki **merkezi** bulmaktır. Bunu hesaplamak **ne işimize yarar**? **Ne tür kararlar almamızı sağlar**? Örneğin **ortalama**, grubun başarısı (ya da hangi özellik gözleniyorsa) hakkında **kabaca da olsa fikir yürütmemizi** sağlar. Söz gelimi ortalama **53 olursa** grup başarı düzeyi açısından **vasat**, **82 olursa başarılı**, **27 olursa başarı düşük** vb. değerlendirmeler yapılabilir. Üstelik bazen bu ölçülerden herhangi biri ölçüt olarak kabul edilerek **değerlendirme (bağıl) yapılabilir**. Ancak bu istatistikler ile grup hakkında **sınırlı değerlendirmeler** yapılabilir."

2. Yukarıda sözü edilen **test istatistik yöntemi** aşağıdakilerden **hangisidir**?

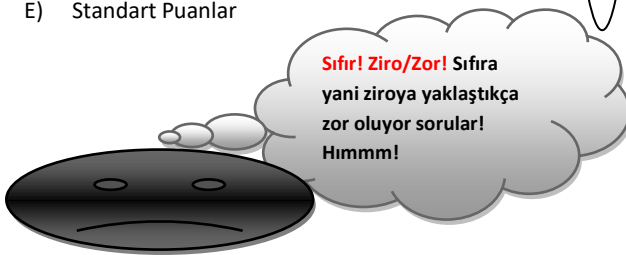
- A) Değişkenlik Ölçüleri
- B) Merkezi Eğilim Ölçüleri
- C) Dağılım Özellikleri
- D) Rubrik
- E) Standart Puanlar

"Bu istatistik türünün bileşenleri; **ranj (dizi genişliği)**, **varyans**, **standart sapma** ve **çeyrek sapmadır**. Grubun kabaca **homojen ya da heterojen** bir özellik gösterip göstermediği, standart sapma örnek olarak verilirse **değişkenliğin ortalama etrafında nasıl dağıldığını** gösterir. **Puanların değişkenliği**, grup hakkında biraz daha ayrıntılı bir değerlendirme yapılmasını sağlar."

3. Yukarıda sözü edilen **test istatistik yöntemi** aşağıdakilerden **hangisidir**?

- A) Değişkenlik Ölçüleri
- B) Merkezi Eğilim Ölçüleri
- C) Dağılım Özellikleri
- D) Rubrik
- E) Standart Puanlar

"Grup hakkında bilgi elde etmemizi sağlayan **bu istatistikler**, genellikle **histogramlar ya da çizgi grafikleri** ile gösterilse de **grubun dağılımı hakkında** değerlendirme yapmamıza olanak sağlayan pek çok istatistik bulunmaktadır."

4. Yukarıda sözü edilen **test istatistik yöntemi** aşağıdakilerden **hangisidir**?

- A) Değişkenlik Ölçüleri
- B) Merkezi Eğilim Ölçüleri
- C) Dağılım Özellikleri
- D) Rubrik
- E) Standart Puanlar

"(I)**Madde istatistikleri**, ölçme işlemi sonucunda bireylerin madde puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir. (II)**Eğitimde en sık kullanılan istatistikler madde güçlük indeksi**, **madde ayırt edicilik indeksi**, **madde güvenilirliği** vb.dir. (III)**Madde güçlük indeksi**; maddenin kabaca **zor mu, orta mı, kolay mı** olduğunu gösteren bir istatistiktir. (IV)**Madde güçlük indeksi 1'e yaklaştıkça** maddenin zorlaştığı, **0'a yaklaştıkça** kolaylaştığı anlaşırlar. (V)**0.50 civarı** ise **ortalama güçlükte** olduğu biçiminde yorumlanır."

5. **Madde istatistikleri** ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

"...Nihayetinde testin **ortalama güçlüğü** hesaplandığında **0.50 olması ideal durumdur**. Pekâlâ, 'Test zor ya da kolay olursa ne olur?' Bir test **zorlaştıkça** dağılımın **sağa çarpık, kolaylaştıkça sola çarpık olma** olasılığı artar. Diğer bir ifadeyle grup başarı düzeyi açısından **homojenleşmeye** başlar ve **homojen bir dağılımda** testin **bilenle bilmeyeni birbirinden ayırt etme gücü azalabilir** ve **güvenilirlik katsayısı düşebilir**. Diğer bir ifadeyle ayırt ediciliği ve güvenilirlik katsayısı yüksek bir ölçme işlemi için öğretmen zor ve kolay sınavlardan ziyade **orta güçlükte** bir test hazırlamalıdır. Daha önce de açıklandığı gibi elbette testte kolay ve zor sorular olabilir."

Madde ayırt edicilik indeksi ise maddenin **bilenle bilmeyeni ayırt edip edemediğine ilişkin** bir istatistiktir. **-1 ile 1 arasında** değer alır ve genellikle alanyazında **0.30 ile 1 arası ayırt edici olarak** nitelendirilir."

6. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz**?

- A) 0.50, ortalama güçlüğü hesaplamada beklenen bir istatistiktir.
- B) Testin sağa veya sola çarpık olması, grubun başarı düzeyi bakımından **homojen** olduğunu gösterir.
- C) **Homojen dağılımda** testin ayırt etme gücü azalır.
- D) Testin ayırt etme gücünün azalması **güvenilirlik katsayısını artırır**.
- E) **Madde ayırt edicilik indeksi**, -1 ile 1 arasında değer alır ve 0.30 ile 0 arası ayırt edici olarak kabul edilir.

"Bilgilerin bir araya **toplanıp**, doğru bilgilerin **seçilip** ardından **seçilen bilgilerin** doğru şekilde **kullanılması**, **gerçek ya da tasarlanan bir durumda kullanılabileme yetisini** ifade etmektedir."

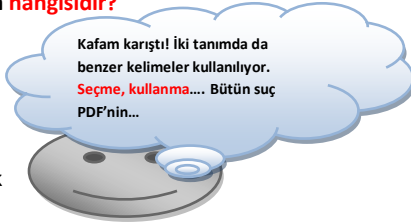
7. Tanımı yapılan kavram **hangisidir?**

- A) Başarı
- B) Erişi
- C) Beceri
- D) Yeterlik
- E) Okuryazarlık

"**Beceriyle** çok ilişkilendirilen ve **birçok kaynaktan bir beceri türü olarak** ifade edilen bir yapıdır. Günümüzde dünyada önem atfedilen eğitim izleme araştırmalarından birisi olan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programında (PISA) ölçülen özellikler '.....' olarak tanımlanmaktadır. Özellikle belirli bir alanda ilgili **doğru bilgileri bulma**, bu bilgileri **yanlış bilgilerden ayıklama**, bunun için temel okuryazarlık **becerilerini kullanma**, ardından doğru bilgileri **seçerek ve uygun analiz yöntemlerini kullanarak** gerçek ya da tasarlanmış durumlarda **kullanma becerisi** olarak tanımlanmaktadır."

8. Tanımı yapılan ve boşluğa getirilmesi gereken kavram **hangisidir?**

- A) Başarı
- B) Erişi
- C) Beceri
- D) Yeterlik
- E) Okuryazarlık

"Uluslararası izleme çalışmaları **ne zaman, ne amaçla** ortaya çıktı? Eğitim izleme çalışmaları, bugün çok popüler olmakla beraber aslında çok uzun süredir sahada olan uygulamalardır. Bugün birçok ulusal izleme araştırmasına temel teşkil eden **ilk çalışmalardan biri** ..... yılında gerçekleştirilen uluslararası **matematik izleme çalışmasıdır**. TIMSS'in de geliştiricisi olan kurum (IEA) tarafından gerçekleştirilen bu çalışma **1960'larda matematik** üzerinde başlamıştır."

9. Metne göre ilk çalışmalardan biri **hangi yılda yapılmıştır?**

- A) 1961
- B) 1962
- C) 1963
- D) 1964
- E) 1965

10. Uluslararası izleme çalışmalarına ihtiyaç duyulmasının ve bu çalışmaların popüler olmasının sebeplerinden **ilki nedir?**

- A) Karşılaştırılabilir veri ihtiyacı
- B) Kültürel entegrasyonu sağlama ihtiyacı
- C) Ülkelerdeki farklılıkları görme ihtiyacı
- D) Eğitimde başarı ivmesini yakalama ihtiyacı
- E) İnsan kaynaklarını iş gücüne kazandırma ihtiyacı

"1960'lı yıllarda matematik alanı ile başlayan çalışmaların bugün **kapsamı büyük ölçüde** genişlemiştir. Örneğin PISA ile beraber değerlendirilen alanlar artmış; **matematik, fen ve okuma becerileri üç ana alan olarak** belirlenmiştir. Uluslararası **Matematik ve Fen Eğilimleri** Araştırmasında (TIMSS) matematik ve fen, Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırmasında (PIRLS) ise **okuma becerileri** değerlendirilmektedir. Ayrıca izleme çalışmalarının kapsamı günümüzde sosyal ve duygusal beceriler, vatandaşlık becerileri, yetişkinlik becerileri, dijital okuryazarlık gibi çok farklı alanları da içerecek şekilde genişlemiştir."

11. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) PISA'da matematik, fen ve okuma becerileri temel alanlardır.
- B) TIMSS, matematik ve fen becerilerini ölçmektedir.
- C) PIRLS, sadece okuma becerileriyle ilgilenmektedir.
- D) Çalışmalar 1960'lı yıllarda fen alanıyla başlamıştır.
- E) İzleme çalışmalarının alanları giderek genişlemiştir.

PISA, TIMMS, PIRLS;
3,4,5; OECD, IEA

12. Yukarıdaki kısaltmalar ve rakamlarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır?**

- A) PISA, 3 yıllık döngülerle yapılmaktadır.
- B) TIMMS, 4 yıllık döngülerle yapılmaktadır.
- C) PIRLS, OECD tarafından gerçekleştirilmektedir.
- D) PIRLS, 5 yıllık döngülerle gerçekleştirilmektedir.
- E) PISA, OECD tarafından gerçekleştirilmektedir.

13. PISA, hangi yaş grubunu hedef grup olarak almaktadır?

- A) 10
- B) 12
- C) 13
- D) 14
- E) 15

PISA, TIMMS, PIRLS; 10, 15;
1995, 1999, 2000; okuma,
fen, matematik

14. Yukarıdaki kısaltmalar ve rakamlarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) PISA, ilk kez 2000'de yapılmıştır.
- B) PISA'nın hedef kitlesi 10 yaştır.
- C) TIMMS, ilk kez 1995'te yapılmıştır.
- D) Türkiye 1999'da TIMMS'e ilk kez girmiştir.
- E) PIRLS, sadece okuma becerilerini ölçer.

"...Öncelikle bu çalışma neden önemlidir ve nasıl bir fark yaratmaktadır? Birinci olarak tümüyle **sosyal ve duygusal beceriler** dikkate alınıyor ki bu diğer tüm izleme araştırmalarından **en önemli farkıdır**. İkincisi **10 ve 15** yaş grupları **ayrı ayrı ele alınmaktadır ki duyuşsal özellikler, sosyal ve duygusal özellikler** yaşa bağlı olarak, özellikle de ergenlik dönemine bağlı olarak önemli değişimler gösterebilmektedir. Ergenlik sürecini de içerecek **şekilde iki ayrı yaş düzeyinin dikkate alınması** bu becerilerin nasıl değiştiği hakkında önemli çıkarımlar sağlamaktadır. Üçüncüsü ölçümler, dünyanın farklı bölgelerinde kabul gören **beş faktörlü kurama dayalı olarak** (Big five modeli) yapılmaktadır."

15. Sözü edilen uluslararası izleme çalışması hangisidir?

- A) OECD PISA Araştırması
- B) IEA TIMMS Araştırması
- C) IEA PIRLS Araştırması
- D) OECD Sosyal ve Duygusal Beceriler Araştırması
- E) ABİDE Araştırması

16. Aşağıdakilerden hangisi beş faktörlü modeli oluşturan ana alanlar biri değildir?

- A) Açık fikirlilik
- B) İş birliği
- C) Duygu düzenleme
- D) Görev performansı
- E) Birleşik beceriler

1.Not: Her ne kadar henüz sonucu açıklanmasa da son döngüsü **Nisan-Mayıs 2022'de** yapıldığı için **PISA** ile ilgili bir sorunun çıkacağını kuvvetle muhtemel öngörüyorum.

2. Not: Konu dağılımı geniş, sorulacak soru sayısı sınırlı olduğu için ayrıntılardan soru geleceğini düşünmüyorum. Rahat olun!

"Eğitim ve onun görünen yüzü okullar, yazının bulunması ile önemli kurumlar hâline gelmişlerdir. Yazı da Sümerler (M.Ö. 3500-M.Ö.2000) tarafından bulunduğu için okulu da Sümerlerden başlatmak mümkündür. Fakat Sümerlerdeki eğitim bugünkü eğitimden biraz farklıdır. Konunun öğretimi esastır; ancak biraz da fiziksel cezaya başvuruluyordu ve ezbere dayalı bir anlayışla eğitim verilmekte idi.

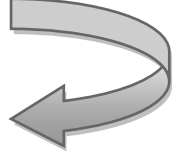
Sümerlerde başlayan eğitim anlayışı günümüze kadar evrilerek gelmiştir. Artık okul için özel yerler yapılmakta ve herkese eğitim verilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda Konu Merkezli Eğitim (KME) anlayışını görüyoruz. Eğitim kurumu kavramı ortaya çıktığı andan itibaren, eğitim hep öğretimi ağırlıklı olmuştur. Bunun anlamı şudur: Eğitimi verecek bir konu, eğitimi veren bir öğretmen ve eğitimi alan bir öğrenci vardır. Burada öğrencilerinin özelliklerinin, yeterliklerinin bir önemi yoktur, önemli olan o kitabın ya da malzemenin öğrenilmesidir ve eğitim uzun yıllar konu merkezli olarak devam etmiştir."

(Not: 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayınız!)

1. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?
  - A) Yazının bulunması eğitim açısından önemli bir kırılma noktasına işaret etmektedir.
  - B) Sümerlerden başlatılan eğitimin kendine has özellikleri olmuştur.
  - C) Konu merkezli eğitim, uzun bir süreçte uygulamada kalmıştır.
  - D) Konu merkezli eğitimde öğrenci profilleri gerçek değerini bulmuştur.
  - E) Konu merkezli eğitim, öğretimi ağırlıklı olduğu için malzemenin öğrenilmesi öncelenmiştir.
2. Metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Yazının bulunmasından önce eğitimin gerçek değerine kavuştuğu söylenemez.
  - B) Sümerlerdeki eğitimin günümüz eğitim anlayışıyla paralel uygulamaları da olmuştur.
  - C) Sümerlerde başlayan eğitim anlayışı günümüze kadar evrilerek gelmiştir.
  - D) Yazının bulan Sümerlerde başlayan eğitim, konu merkezli bir anlayışla günümüze evrilerek gelmiştir.
  - E) Konunun veya öğretilecek malzemenin öğretilmesi ve yetiştirilmesi temel amaçtır.

"Aydınlanma Çağı düşünürü olan Jean Jacques Rousseau (1712-1778) 'Eğitim Üzerine' adlı eserinde bir çocuğun doğumdan ergenliğe yaşam öyküsünü anlatırken aynı zamanda kendi ideal, doğacı (natüralist) eğitim anlayışını dile getirmiştir. Rousseau, çocuğun fizyolojik ve psikolojik tabiatının tanınarak eğitimin ona uygun biçimde düzenlenmesi gerektiğini savunmuştur ve konu merkezli eğitim anlayışı yerine öğrenci merkezli bir eğitim anlayışının kullanılması gerektiğini öne sürmüştür. 'Öğretmenler, önce çocuğu tanımakla işe başlayın!' diyerek eğitim anlayışındaki devrimi dile getirmiştir."

3. Jean Jacques Rousseau, bu sözyle öncelikli olarak eğitimde neyin dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır?
  - A) Öğrencinin tabiatının
  - B) Öğrencinin düşüncelerinin
  - C) Eğitim programının
  - D) Programın içeriğinin
  - E) Öğrencinin duygularının

"İnsanın merkeze alındığı bir dünya anlayışı olarak tanımlanabilecek olan ....., eğitimi etkileyen diğer bir düşünce akımıdır. Bu yaklaşımın eğitime katkıları olarak herkese eğitim anlayışı, eğitimin yaygınlaştırılması, eğitimde fırsat eşitliği, eğitimde evrensel değerlerin öğretilmesi sayılabilir."

4. Metinde sözü edilen düşünce akımı hangisidir?
  - A) Kapitalizm
  - B) Komünizm
  - C) Hümanizm
  - D) Sosyalizm
  - E) Klasizm

"Eğitimde bireysel farklılıklara saygının çok önemli olduğu fikrini aşarak artık sadece saygı değil, bireysel farklılıkların geliştirilmesi ve dikkate alınması gerektiğine dair anlayışlar gelişmeye başlamıştır. Eğitim sürecindeki bu gelişmeler okul örgütünü de etkilemiştir. Bu anlamda bir kurum olarak okul, çeşitli görevleri yapan kişileri barındırıyor. Okulda öğretmenler, yöneticiler ve diğer hizmetleri sunan kişiler bulunmaktadır."

5. Bu bağlamda baktığımızda okul örgütü, aşağıdaki hangi bileşenlerden oluşmaktadır?
  - A) Veliler-Öğretmenler-Yönetim
  - B) Yönetim-Öğrenci Kişilik Hizmetleri-Veliler
  - C) Öğretim-Yönetim-Veliler
  - D) Öğretim-Yönetim-Öğrenci Kişilik Hizmetleri
  - E) Öğretmenler-Veliler-Yönetim

"Okul örgütünün en geniş boyutudur. Akademik öğrenme ile ilgili tüm bilgi ve becerilerin kazandırılması bu alan içine girer. Öğretim alanının en sorumlu personeli öğretmendir. Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde bu kişilerin önemli bir yeri vardır. Bu nedenle, diğer kişileri bu kişilerin görevlerini daha kolay ve doğru yapmaları için çalışan kişiler olarak görmek mümkündür."

6. Yukarıdaki metinde sözü edilen okul örgütünün bileşeni hangisidir?

- A) Yönetim
- B) Öğrenci Kişilik Hizmetleri
- C) Öğretim
- D) Öğrenci
- E) Veli

“..... alanı, eğitim sürecinin fonksiyonlarını yerine getirebilmesi ve öğrenci kişilik hizmetlerinin sunulması için gerekli olan liderliğin alınması, yetki ve sorumlulukların kullanılması ile ilgilidir. ...., bir araya gelen kişilerin yönlendirilmeleri, görevlerini iş birliği içinde yerine getirmeleri ve kaynakların akıllı kullanımını sağlamayı hedefler.”

7. Metinde sözü edilen ve boşluğa getirilmesi gereken kavram hangisidir?

- A) Öğrenci Kişilik Hizmetleri
- B) Öğretim
- C) Öğrenci
- D) Veli
- E) Yönetim

“Öğretmenler büyük ölçüde öğrencilere öngörülen bilgi ve becerileri kazandırmaya çalışmaktadırlar. Bu bilgi ve becerilerin genellikle öğrencilerin gelişimlerini sağlamaya yönelik olduğu düşünülür. Ancak öğrencilerin öğretmenler tarafından ele alınmayan veya genellikle ikinci sıraya itilen ihtiyaçları vardır.

....., eğitim sürecinde öğretim ve yönetim hizmetlerinin dışında kalan ve öğrencinin kişilik gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya dönük tüm yardım hizmetleridir.”

8. Metinde sözü edilen ve okul örgütünün önemli sacayağını oluşturan hizmetlere ne denir?

- A) Öğrenci Yardım Hizmetleri
- B) Öğrenci Sağlık Hizmetleri
- C) Öğrenci Karakter Hizmetleri
- D) Öğrenci Kişilik Hizmetleri
- E) Öğrenci Barınma Hizmetleri

“Öğrenci Kişilik Hizmetleri (ÖKH) eğitim sürecinde öğretim ve yönetim hizmetlerinin dışında kalan ve öğrencinin kişilik gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya dönük tüm yardım hizmetleridir. Bu hizmetler (1) Sağlık hizmetleri; (2) sosyal yardım hizmetleri; (3) rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; (4) özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetleri ve (5) sosyal-kültürel hizmetlerdir.”

9. Öğrenci Kişilik Hizmetleri'nin merkezinde hangi hizmetin olduğu söylenebilir?

- A) Sağlık hizmetleri
- B) Sosyal yardım hizmetleri
- C) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri
- D) Özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetleri
- E) Sosyal-kültürel hizmetler

1. Meslek seçiminin zorlaşması

2. Bireysel farkların eğitimde dikkate alınma zorunluluğu

3. İlerlemeci eğitim anlayışının benimsenmesi

4. Demokratik toplumlarda bireylere tanınan seçme özgürlüğü

5. Demokratik yaşamın karar verme gücüne sahip bireyler gerektirmemesi

6. Eğitimde bireyin duygusal yönlerine önem verilmemesi

7. Psikometrideki gelişmeler

8. Akıl sağlığına verilen önemin artması

10. Yukarıdaki maddelerden kaç tanesi rehberliğin ortaya çıkmasını gerektiren koşullardan değildir?

- A)0 B)1 C)2 D)3 E)4

“(I)Rehberlik ve psikolojik danışmanın ilkelerini birçok şey gibi Eflatun, Sokrat ve Aristo’da bulmak mümkün değilse de bugünkü anlayışa yakın uygulamalar daha sonralarda görülmeye başlamıştır. (II)Bir meslek olarak okul danışmanlığı, ilk olarak 1800’lerin sonlarında Sanayi Devrimi ile birlikte ortaya çıkan mesleki rehberlik hareketi olarak başlamıştır. (III)1907’de ABD’de Boston’da kurulan Meslek Bürosunun amacı iş arayan gençlere meslekî yardım verebilmek ve öğretmenleri meslekî rehberlik alanında yetiştirmektir. (IV)Detroit okullarında Jesse Davis tarafından gerçekleştirilmiştir ve Davis okul rehberlik programı geliştirmiş ve uygulamıştır. (V)Bu çalışma eğitsel rehberlik kapsamında değerlendirilebilecek çalışmalar arasında olup daha sonra rehberlik anlamında başka Rehberlik Yaklaşımı ve Modelleri ortaya çıkmış ve yaygınlaşmıştır.”

11. Rehberliğin tarihsel gelişimiyle ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

I	1900-1920	A	Okula Uyum
II	1930-1960	B	Kişisel Gelişim
III	1960-....	C	Meslek Seçimi ve İşe Yerleştirme

12. Rehberliğin tarihsel gelişimini gösteren yukarıdaki tablonun doğru karşılaştırması hangisidir?

- A) I-A/II-B/III-C
- B) I-C/II-A/III-B
- C) I-B/II-C/III-A
- D) I-A/II-C/III-B
- E) I-C/II-B/III-A

“Bu modelin özelliği, kişilerin mesleki seçim süreçlerine yardımcı olmak, mesleki rehberlik etmektir.”

13. İşlevi anlatılan rehberlik modeli hangisidir?

- A) Parsons Modeli
- B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
- C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
- D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
- E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

"Öğrencilerin **ayrıntılı incelenmesini**, tanınmasını gerektiren ve çok sayıda **ölçme aracının geliştirilmesine katkıda bulunan** bir modeldir."

14. **Özellikleri anlatılan rehberlik modeli hangisidir?**

- A) Parsons Modeli
- B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
- C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
- D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
- E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

"Rehberliği **diğer konular gibi eğitim sürecinde öğretilecek bir konu olarak görür**. Bu da rehberlik için eğitim programlarının içinde **ders saati ayrılmasına katkıda bulunmuştur**."

15. **Sözü edilen rehberlik modeli hangisidir?**

- A) Parsons Modeli
- B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
- C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
- D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
- E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

"Rehberliği, kişilerin **karar aşamasında yararlanacağı bir hizmet olarak görür**; ancak bu rehberliğin süreklilik ilkesi ile gelişmektedir."

16. **Sözü edilen rehberlik modeli hangisidir?**

- A) Parsons Modeli
- B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
- C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
- D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
- E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

"**En güncel yaklaşımdır. Gelişim sürekli ve rehberlik de bu süreci destekleyen bir modeldir. Günümüzde daha kullanışlı bir model olarak karşımıza çıkıyor.**"

17. **Sözü edilen rehberlik modeli hangisidir?**

- A) Parsons Modeli
- B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
- C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
- D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
- E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

**Modellere dikkat!
Soru gelir!**

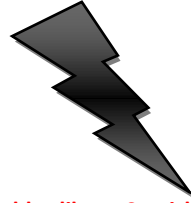
18. **Türkiye'de Rehberliğin Gelişimi** ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır?**

- A) 1952-1953'te Türkiye'ye uzman getirilir ve yurt dışına uzman gönderilir.
- B) 1953-1954 eğitim-öğretim yılında Gazi Eğitim Enstitüsünde "rehberlik" ve "rehberlik teknikleri" dersleri okutulmaya başlanmıştır.
- C) 1955 yılında Ankara Demirlibahçe İlkokulunda Psikolojik Servis Merkezi açılmıştır.
- D) Kalkınma Planlarında (1960) ve Millî Eğitim Şuralarında rehberlik konusu ele alındığı
- E) 1950'de öğrencilerin yetenek ve ilgilerine göre testler geliştirmek, uyarlamak ve bunları uygulama amacı ile "Test ve Araştırma Bürosu" kurulmuştur.

"Rehberlik, MEB .....larında **gündeme geldikten sonra** rehberliğe yönelik kararlar alınmaya başlanmıştır. 9. sınıfın yöneltme sınıfı olması, 9. MEB .....da Rehberlik dersinin **zorunlu hâle gelmesi gibi tartışmalar ile gelişim göstermiştir**."

19. Metindeki boşluklara **getirilmesi gereken uygun kavram hangisidir?**

- A) Toplantı
- B) Karar
- C) Kurul
- D) Şura
- E) Bakış

20. Okullarda "**Rehberlik Servisleri**" şeklinde örgütlenen **rehberlik hizmetleri** illerde hangi adla **örgütlenmiştir?**

- A) SETA
- B) BİLSEM
- C) RAM
- D) ATSO
- E) ETO

"Kendini anlaması, **problemlerini çözmesi**, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, **çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması** ve **böylece kendini gerçekleştirmesi için** uzman kişilerce bireye yapılan psikolojik yardımlardır."

21. Tanıma göre Rehberlik'te ulaşılması **beklenen son hedef** nedir?

- A) Kişinin kendini anlaması
- B) Kişinin problemlerini çözmesi
- C) Kişinin kendini gerçekleştirmesi
- D) Kişinin gerçekçi kararlar alması
- E) Kişinin kapasitesini geliştirmesi

27 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-3 ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK (TEST-1)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1D 2D 3A 4C 5D 6C 7E 8D 9C 10C 11A 12B 13A 14B 15C 16E 17D 18E 19D 20C 21C

"Rehberlik tanımlarının çoğunda ortak olarak kullanılan unsurlardan hareketle rehberliğin anlamında temel olabilecek birtakım genellemeler öne sürülmüştür."

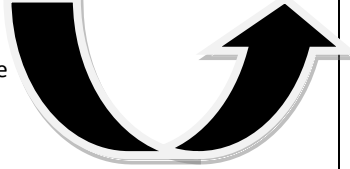
1. Aşağıdakilerden hangisi bu genellemelerden değildir?

- A) Rehberlik bir süreçtir.
- B) Rehberlik gönüllülüğe dayalı bireye yardım etme işidir.
- C) Rehberlik yardımı bireye dönüktür.
- D) Rehberlik bilimsel ve profesyonel bir yardımdır.
- E) Rehberliğin esası, bireyin kendini gerçekleştirmesine engel olmaktır.

"Bireyi bir bütün olarak ele alan ve özellikle normal bireyin gelişimini inceleyen 'insancıl psikoloji' akımının geliştirdiği bir kavramdır. Kavram, bireyin doğuştan sahip olduğu potansiyeli ortaya çıkarabilme isteği olarak tanımlanmıştır."

2. Metinde hangi kavramdan söz edilmektedir?

- A) Kendini belli etme
- B) Kendini öne çıkarma
- C) Kendini gerçekleştirme
- D) Kendini ortaya koyma
- E) Kendini gizleme

"Amacı, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir. Kendini gerçekleştirmekte olan bireyin taşıdığı özellikler, aslında psikolojik sağlığı yerinde olan insan özellikleridir."

3. Metne göre kendini gerçekleştirmek hangi alanın amacıdır?

- A) Psikolojinin
- B) Psikiyatriliğin
- C) Sosyolojinin
- D) Rehberliğin
- E) Biyolojinin

I	1999	A	PISA
II	2001	B	TIMMS
III	2003	C	PIRLS

4. Tabloda uluslararası izleme çalışmaları ve Türkiye'nin girdiği yıllar karışık olarak verilmiştir. Doğru karşılaştırma hangi seçenekte verilmiştir?

- A) I-A/II-B/III-C
- B) I-C/II-A/III-B
- C) I-B/II-C/III-A
- D) I-A/II-C/III-B
- E) I-C/II-B/III-A

"Rehberliğin temelini oluşturan ilkeler RPD alan çalışanlarının görüşlerini temsil eder. Türkiye'deki yetkili rehberlik uzmanlarının kanısına dayanılarak sekiz ilke üzerinde genel bir anlaşma bulunduğu ortaya çıkmıştır."

(Not: 5 ve 6. soruları metne göre cevaplayınız!)

5. Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden biri değildir?

- A) Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile yakından ilgili olan herkesin anlayış ve iş birliği içinde çalışması gerekir.
- B) Rehberlik anlayışı, her türlü çalışması ile öğrenciyi merkeze alan bir eğitim anlayışını öngörür.
- C) Rehberlik yardımının esası, öğrencilerin kendi kişiliklerini daha iyi anlamalarını, problemlerine çözüm yolları bulmada onların kendi kendilerine yeter bir duruma gelmelerini sağlamaktır.
- D) Rehberlik; bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal bütün kapasitelerini kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda en uygun bir düzeyde geliştirmesi için öğrencilere yardım etmelidir.
- E) Rehberliğin temelinde insan hak ve sorumlulukları ile yakından ilgili, demokratik ve insancıl olmayan bir anlayış vardır.

6. Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden biri değildir?

- A) Öğrencilere rehberlik yardımı verirken onları türlü yönleri ile tanımak gerekir.
- B) Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve ihtiyaçlarına uygun olan alanlarda yoğunlaştırılmalıdır.
- C) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde gizlilik esastır.
- D) Rehberlik hizmetleri plânlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulmalıdır.
- E) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verilmesi sırasında danışmanın mahremiyetine saygı duyulmakla birlikte sınırlarını ifşa etmekte sakınca yoktur.

Günümüzde hâlen RPD kavramlarıyla ilgili bazı yanlış anlayışlar bulunmaktadır. Bu yanlış anlayışlar şöyle özetlenmektedir:

1. RPD yardımı bireye tek yönlü olarak doğrudan doğruya yapılan bir yardımdır.
2. RPD yardımının temelinde bireye acımak, onu kayırmak, her sıkıntıya düştüğünde bireye kanat germek vardır.
3. RPD bireyin sadece duygusal yanı ile ilgilenir.
4. RPD'de kullanılan bütün yöntem ve teknikler amaçtır.
5. RPD yardımı akademik bir öğrenme konusu ve derstir.
6. Rehberlik bir disiplin görevidir; yargılar ve ceza verir.
7. RPD yardımı her türlü problemi hemen çözebilecek sihirli bir güce sahiptir.

7. RPD kavramlarına ilişkin yanlış kanıların sıralandığı yukarıdaki kaç cümlede yanlış bilgi verilmiştir?

- A)7
- B)6
- C)5
- D)4
- E)3

"Rehberliğin **özünü** oluşturur, **merkezde** bunu görebilirsiniz. Dolayısıyla rehberlik hizmetlerinin anlaşılabilmesi **ancak bunun anlaşılmasıyla** mümkündür. Bireyin **karar verme ve problem çözme ihtiyaçlarını karşılayarak gelişim ve uyumunu sürdürmesine yardımcı olmak** amacıyla bireyle **yüz yüze kurulan psikolojik yardım ilişkisidir.**"

8. Yukarıda sözü edilen rehberlik hizmeti aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Psikolojik danışma
- B) Oryantasyon
- C) Bireyi Tanıma
- D) Bilgi Toplama ve Yayma
- E) Yöneltilme ve Yerleştirme

"Öğrencilerin **okula ve yakın çevresine uyumlarını** ve böylece öğrencilerin eğitim hizmetlerinden **en etkili bir şekilde yararlanmalarını amaçlayan** hizmetlerdir. Bu tür hizmetlerde şu çalışmalara yer verilebilir: (1) **Okulun kurum olarak tanıtılması ve kısa tarihi**, (2) **okulun bina ve olanakları**, (3) **çevre**, (4) **programlar**, (5) **program dışı etkinlikler**, (6) **rehberlik servisi, kurallar vb.**"

9. Yukarıda sözü edilen rehberlik hizmeti aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Psikolojik danışma
- B) Oryantasyon
- C) Bireyi Tanıma
- D) Bilgi Toplama ve Yayma
- E) Yöneltilme ve Yerleştirme

"Rehberlik, bireyin **kendini ve çevredeki olanakları tanıması** ile başlar. Bu bağlamda, rehberliğin bu işlevi **tüm diğer etkinliklerin bir şekilde ilişkilendiği bir işlevdir**. Bu yolla elde edilen bilgiler rehberlik programlarının kendilerini düzenlemesinden, psikolojik danışmaya kadar birçok çalışmada kullanılabilir. **Bunu yapmadan ona verilecek hizmetleri belirlemek mümkün olmadığı gibi, psikolojik danışma yapmak da mümkün değildir.**"

10. Metinde **koşul bir işlev olarak anlatılan** rehberlik işlevi veya hizmeti aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Bireyi anlama
- B) Bireyi duyma
- C) Bireyi dinleme
- D) Bireyi tanıma
- E) Bireyi gözetme

"Bu çalışma, öğrencilerin kendilerine uygun **eğitsel ve mesleki tercihler yapmalarına yardım etmeye** yöneliktir. **Bu amacı gözden uzak tutmamak** gerekir. Rehberlik alanları açısından bakıldığında bu hizmetler, **eğitsel ve mesleki rehberlikle yakından ilişkilidir**. Bunu yaparken okul içi kaynakların dışında **başka kaynakları da** kullanmak gerekir."

11. Yukarıda sözü edilen rehberlik hizmeti aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Psikolojik danışma B) Oryantasyon C) Bireyi Tanıma
- D) İzleme E) Bilgi Toplama ve Yayma

"...Bu çalışmalar, **okul içi veya okul dışı** olarak sınıflanabilir. Başka bir açıdan, bu çalışmalar **eğitsel, mesleki ve sosyal** olmak üzere üç gruba ayrılır. **Eğitsel olanlar** eğitim programı, ders, kurs ve başka bir okul gibi yerleştirmeleri kapsar. **Mesleki olanlar**, öğrencilerin bir iş veya **mesleğe** yerleştirmelerini, **sosyal yerleştirme ise** kültürel, sosyal veya eğitsel kollara yerleştirmeleri kapsar."

12. Yukarıda sözü edilen rehberlik hizmeti aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Psikolojik danışma
- B) Bireyi Tanıma
- C) Oryantasyon
- D) Yöneltilme ve Yerleştirme
- E) Bilgi Toplama ve Yayma

"..... hizmetleri buraya kadar anlatılan hizmetlerden farklı olarak **dolaylı yollardan öğrencilere sunulan** hizmetlerdir. Çünkü bu diğer hizmetlerden farklı olarak öğrencilere değil **okuldaki diğer personele** yöneliktir. Okuldaki yöneticilerin ve diğer öğretmenlerin **ortak bir rehberlik anlayışına** sahip olmalarını sağlamaya yönelik olabilir. **Böylece sağlanan ortak anlayış** okulda rehberlik hizmetlerini kolaylaştıracaktır."

13. Metinde sözü edilen ve **boşluğa** getirilmesi gereken rehberlik hizmeti aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Psikolojik danışma
- B) Müşavirlik
- C) Bireyi Tanıma
- D) Oryantasyon
- E) Çevre ve Veli ile ilişkiler

"Okuldaki çalışmalar okul çevresinden ve velilerden **destek görmediği zaman etkililiğini kaybeder**. Etkili çalışma için çevrenin desteğini almak gerekir."

14. Metinde **rehberlik hizmetlerinin etkililiğini artırmak için** kimlerle iş birliği yapılması gerektiği **vurgulanmaktadır?**

- A) Okul Müdürü ile
- B) Öğrenci ile
- C) Çevre ve veli ile
- D) Öğretmenler ile
- E) Kurumlar ile

"RPD hizmetlerinin sürekli olarak **geliştirilerek iyileştirilmeleri** gerekir. Bu geliştirme çalışmaları, **yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve ihtiyaç analizleri gibi araştırmalara** dayanmalıdır."

15. Metinde RPD hizmetlerinin hangi yönüne vurgu yapılmaktadır?

- A) İzleme
- B) Araştırma ve Geliştirme
- C) Yöneltilme ve Yerleştirme
- D) Müşavirlik
- E) Bilgi Toplama ve Yayma

“Rehberlik hizmetleri çerçevesinde **yerleştirme ve yöneltme çalışmaları** yapılmaktadır. Bu çalışmaların amacına ulaşmış **ulaşmadığı veya öğrencilere kazandırdıkları konusunda çalışmalar yapılması gerekir.** Bu etkinliklere ..... çalışmaları denir. Okuldan mezun olan öğrencilerin ya da bir alanı tercih eden öğrencinin .....si bu **kapsamdadır.”**

16. Metindeki boşluğa getirilmesi gereken uygun kelime hangisidir?

- A) Anlama
- B) Anlatma
- C) Dinleme
- D) İzleme
- E) Araştırma

17. Aşağıdakilerden hangisi **PDR hizmetlerinin modellerinden biri değildir?**

- A) Kapsamlı PDR Programları Modeli
- B) Hizmetler Modeli
- C) Süreç Modeli
- D) Görevler Modeli
- E) Psikolojik Modeli

18. Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının **sürece ilişkin** öğelerinden biri **değildir?**

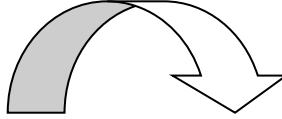
- A) Bireysel planlama
- B) Görevler Modeli
- C) Müdahale hizmetleri
- D) Sistem desteği
- E) Rehberlik müfredatı

“PDR programının oluşturulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesini sağlayacak **yönetimsel ve eğitsel etkinliklerden** oluşur. Bu unsur profesyonel gelişimi personel ve çevreyle ilişkileri öğretmenlere **müşavirlik danışma kurulları, topluma ulaşma, program yönetimi ve yürütülmesi, araştırma-geliştirme alanlarında yapılacak etkinlikleri** içerir.”

19. Yukarıda sözü edilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının sürece ilişkin ögesi **hangisidir?**

- A) Bireysel planlama
- B) Müdahale hizmetleri
- C) Sistem desteği
- D) Rehberlik müfredatı
- E) Görevler Modeli

“Öğrencilerin **kişisel ve mesleki gelişimlerinin** yanı sıra kendi öğrenimlerini de **plânlamaları ve yönetmelerine yardımcı olacak etkinlikler** içerir. Burada yer alan etkinlikler **psikolojik danışman tarafından plânlanır ve yönlendirilir.** Bu hizmetlerin verilmesinde bireyi tanıma, bilgi verme, yerleştirme ve izleme stratejileri kullanılır.”

20. Yukarıda sözü edilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının sürece ilişkin ögesi **hangisidir?**

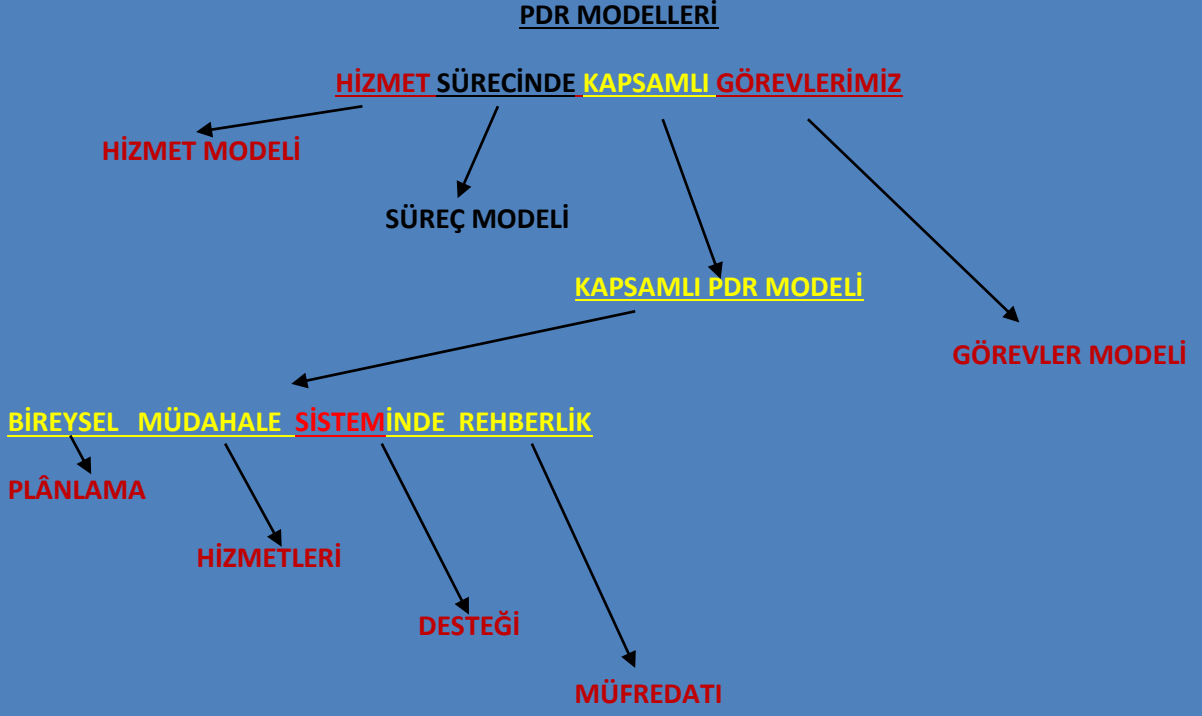
- A) Bireysel planlama
- B) Müdahale hizmetleri
- C) Sistem desteği
- D) Rehberlik müfredatı
- E) Görevler Modeli

“Bu hizmetler çerçevesinde öğrencilerin **psikolojik danışma, müşavirlik, sevk ya da sadece bilgi vermeyi** gerektiren **acil sorunlarına ve ihtiyaçlarına** yönelik etkinlikler sunulur.”

21. Yukarıda sözü edilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının sürece ilişkin ögesi **hangisidir?**

- A) Bireysel planlama
- B) Müdahale hizmetleri
- C) Sistem desteği
- D) Rehberlik müfredatı
- E) Görevler Modeli

CEVAP ANAHTARI:1E 2C 3D 4C 5E 6E 7A 8A 9B 10D 11E 12D 13B 14C 15B 16D 17E 18B 19C 20A 21B

"Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma (RPD) Hizmetleri Programı; **plânlı, programlı, sistemli, örgütlü ve profesyonel düzeyde yürütülen** rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bütünüdür."

1. Bu programı hazırlamakla görevli ekip olan **Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu (RHYK)** içinde aşağıdakilerden hangisi **bulunmaz?**

- A) Müdür (veya görevlendireceği yardımcısı)
B) Psikolojik danışman
C) Her sınıf düzeyinden birer sınıf rehber öğretmeni
D) Ödül ve disiplin kurulu temsilcisi
E) En az bir öğrencinin velisi

"Eğer okulda **psikolojik danışman yoksa** RAM'dan ..... hizmeti alınarak ..... tarafından hazırlanır. Genel olarak birçok aşamada **okul psikolojik danışmanı** aktif, yönlendirici ve esas olarak **okul RPD programını yürüten kişidir.**"

2. Metindeki boşluklara **hangi kavram veya kelimeler** getirilmelidir?

- A) Müşavirlik/RHYK
B) Oryantasyon/Okul Müdürü
C) Adaptasyon/Müdür Yardımcısı
D) Yardım/RAM Müdürü
E) Yedek program/Öğretmenler

3. **Okul-aile birliği başkanı ve öğrenci temsilcisi** aşağıdaki komisyonlardan hangisinde bulunabilir?

- A) Okul Satın Alma Komisyonu
B) Sınıf Yükseltme Sınav Komisyonu
C) Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu
D) Muayene ve Kabul Komisyonu
E) Taşınır Değer Tespit Komisyonu

"Okul Psikososyal Destek Ekipleri; MEB rehberlik hizmetleri kapsamında **doğal afet, terör, göç, intihar, ölüm-yas, cinsel istismar** gibi **travmatik ve zorlu olaylar** karşısında psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerini yürütmektedir.

Okul ekibi **birinci dönemin başı, ikinci dönemin başı ve ikinci dönemin sonu** olmak üzere **yılda üç kez** ve **ihtiyaç duyulan hâllerde** toplanır."

4. Yukarıdaki görevleri ifâ eden "**Okul Psikososyal Destek Ekipleri**" içinde kimler **bulunmaz?**

- A) Okul müdürü
B) Okul müdürü tarafından görevlendirilmiş bir müdür yardımcısı
C) Varsa rehber öğretmenler/psikolojik danışmanlar
D) Her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeni
E) Onur Kurulu Başkanı

"Tehdit, **şantaj**, cinsel içerikli bir istismar, **suça veya** **uyuşturucu kullanımına teşvik durumu** varsa **tüm okul personelinin bildirim yükümlülüğü** bulunmaktadır. **İhmal ve istismar şüphesi** bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi için yeterlidir. Gizlilik ilkesine dikkat edilerek vaka ile ilgili **birimler** olaydan haberdar edilmelidir."

5. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **ihmal ve istismar vakası şüphesinde** başvurulacak yerlerden değildir?

- A) İl/İlçe Emniyet Müdürlüğü Çocuk Büro Amirliği
B) Emniyet Genel Müdürlüğü 155 İhbar Hattı
C) Sosyal Dayanışma Vakfı
D) İl/İlçe Sosyal Hizmetler Merkezi Müdürlüğü
E) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 183 İhbar Hattı

"Kapsamlı RPD programları öğrencilerin **sosyal duygusal, akademik ve kariyer** gelişimlerinin bir bütün olarak desteklenmesini esas alır. Bu programının örgütsel yapısını oluşturan **birtakım öncüller** vardır."

6. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **bu öncüllerden** biri **değildir?**

- A) Sonuç temellidir.
B) Takım çalışmasını gerektirmez.
C) Standart temellidir.
D) Veri tabanlıdır.
E) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.

"Tüm öğrencilerin **okulda başarılı olmaları**, üniversiteye ve/veya iş yaşamına **geçiş yapmaları** için gerekli olan **yeterlikleri kazanmaları** için tasarlanır."

7. Metindeki açıklamalar, **Kapsamlı RPD programlarının** örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden **hangisine** işaret etmektedir?

- A) Sonuç temellidir.
B) Standart temellidir.
C) Veri tabanlıdır.
D) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
E) Takım çalışmasını gerektirir.

"Programın merkezini **okul rehber öğretmen/psikolojik danışmanı** oluşturur ve öğrenciyle yakından ilişkili **okul personeli, ebeveynler ve toplum üyeleri ile iş birliğine dayalı** bir ilişki içindedir."

8. Metindeki açıklamalar, **Kapsamlı RPD programlarının** örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden **hangisine** işaret etmektedir?

- { A) Sonuç temellidir.
B) Standart temellidir.
C) Veri tabanlıdır.
D) Takım çalışmasını gerektirir.
E) Gelişimseldir ve kapsamlıdır. }

6-11. sorularla ilgili bir soru bekliyorum. Ben olsaydım sorardım.

"Program tüm öğrencilerin kazanmalarının beklenildiği beceri, yeterlik ve davranışları içerir."

9. Metindeki açıklamalar, **Kapsamlı RPD programlarının** örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden hangisine işaret etmektedir?

- A) Sonuç temellidir.
- B) Standart temellidir.
- C) Veri tabanlıdır.
- D) Takım çalışmasını gerektirir.
- E) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.

"Program hedeflerine ulaşım ulaşmadığının kontrol edilmesi ve programın öğrenci gelişimine yararlarının kanıtlanması amacıyla öğrenci, öğretmen, veli ve okul yöneticilerinden veri toplanmasına dayanır."

10. Metindeki açıklamalar, **Kapsamlı RPD programlarının** örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden hangisine işaret etmektedir?

- A) Sonuç temellidir.
- B) Standart temellidir.
- C) Veri tabanlıdır.
- D) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
- E) Takım çalışmasını gerektirir.

"Program, öğrencilerin yeterliklere ulaşmalarını sağlamada düzenli, planlı ve sistematik olarak oluşturulmuştur. Rehberlik ve psikolojik danışma programları; bireyi tanıma, bilgi verme, müşavirlik, psikolojik danışma, sevk etme, yerleştirme ve izleme gibi etkinlik ve hizmetleri içeren kapsamlı bir programdır."

11. Metindeki açıklamalar, **Kapsamlı RPD programlarının** örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden hangisine işaret etmektedir?

- A) Sonuç temellidir.
- B) Standart temellidir.
- C) Veri tabanlıdır.
- D) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
- E) Takım çalışmasını gerektirir.

"Okullarda verilecek RPD hizmetleri, önceden hazırlanmış bir programa dayalı olarak yürütülmektedir. Bu program, esas olarak 3 hedef doğrultusunda hazırlanır. Bunlar genel hedef, yerel hedef ve özel hedefdir. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında genel hedefler Bakanlıkça, yerel hedefler rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonlarınca, özel hedefler eğitim kurumlarınca belirlenir."

12. Metne göre RPD programının hazırlanmasının merkezinde hangi kavram yer almaktadır?

- A) Amaç
- B) Plan
- C) Sistem
- D) Hedef
- E) Kurum

"Okul rehberlik ve psikolojik danışma programında; **genel, yerel ve özel hedeflere; gelişimsel ve önleyici hizmetlere, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetlere; okuldaki tüm öğrencileri kapsayacak faaliyetlere; değerlendirme süreçlerine** yer verilir. Okul RPD programı **psikolojik danışmanın sorumluluğunda**, Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu (RHYK) **üyeleri ile iş birliği içinde** hazırlanır. Eğer okulda **psikolojik danışman yoksa** RAM'dan **müşavirlik hizmeti alınarak RHYK tarafından** hazırlanır. Genel olarak birçok aşamada okul psikolojik danışmanı **aktif, yönlendirici (müşavirlik) ve esas olarak okul RPD programını yürüten kişidir.**"

13. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı birçok hedefe göre hazırlanır.
- B) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını bir ekip hazırlar.
- C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını hazırlamada en aktif ve yönlendirici kişi psikolojik danışmandır.
- D) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını hazırlamada iş birliğinin bir önemi yoktur.
- E) Okul RPD programı psikolojik danışmanın sorumluluğunda (RHYK) üyeleri ile iş birliği içinde hazırlanır.

I	Genel	A	Eğitim Kurumları
II	Yerel	B	Bakanlık
III	Özel	C	RPDH İl Komisyonları

14. Tabloda RPD programının hedefleri ve bunları hazırlayan kurumlar karışık olarak verilmiştir. Doğru karşılaştırma hangi seçenekte verilmiştir?

- A) I-A/II-B/III-C
- B) I-C/II-A/III-B
- C) I-B/II-C/III-A
- D) I-A/II-C/III-B
- E) I-C/II-B/III-A

"Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; **gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetler** esas alınarak sunulur. Bireysel ve grupla psikolojik danışma ve rehberlik, **psikoeğitim**, akran temelli çalışmalar, **bireyi tanıma tekniklerini uygulama**, seminer, **panel**, konferans, **kurs ve gezi düzenleme**, sınıf rehberliği çalışmaları ile **yayın hazırlama** gibi faaliyetlerle yürütülür. İhtiyaç hâlinde bu hizmetler **çevrim içi bilişim teknolojileri** kullanılarak uzaktan verilebilir. Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı; **ders yılı boyunca** rehber öğretmen/psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmenleri, öğretmenler ve eğitim kurumu yöneticileri ile **iş birliği içerisinde** uygulanır ve programın etkililiği ders yılı sonunda **kanıta dayalı olarak değerlendirilir.**"

15. Yukarıdaki metinden çıkarılabilecek **en kapsamlı yargı** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı iş birliği içinde yürütülür ve değerlendirilir.
- B) Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetleri esas alınarak sunulur.
- C) Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, farklı birçok faaliyetle yürütülür.
- D) Eğitim kurumlarında RPD hizmetleri; çeşitli hizmetlerin temelinde her tür aracın da kullanılarak muhtelif faaliyetlerle iş birliği içinde yürütülür ve yıl sonunda kanıta dayalı olarak değerlendirilir.
- E) Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, gerektiği durumlarda çevrimiçi bilişim teknolojilerini de kullanır.

“Okul RPD hizmetinin genel değerlendirmesi için **sene sonu rehberlik faaliyet raporu ‘MEBBİS E-Rehberlik’** bölümüne girilir, ardından .....nın onayı ile il/ilçe **RAM’a** gönderilir. Sınıf rehberlik programının değerlendirmesinde, **sınıf rehber öğretmeni** tarafından **dönem(ler) sonu** rehberlik faaliyetleri raporu ve yıl sonu rehberlik faaliyet raporu olmak üzere ..... adet **değerlendirme aracı** tamamlanır.”

16. Metindeki boşluklara **hangi kelime ve rakam** getirilmelidir?

- A) Okul müdürü/2
- B) Okul müdürü/3
- C) Okul müdürü/1
- D) Müdür yardımcısı/3
- E) Müdür yardımcısı/2

“Okullarda **rehberlik hizmetleri**, ... tarafından yürütülür.”

17. Metindeki boşluğa **hangi kelime grubu** getirilmelidir?

- A) Okul Müdürü
- B) Müdür Başyardımcısı
- C) RPD servisi
- D) Okul servisi
- E) RAM Müdürü

Not 1: Yanına siyah yıldız koyduğum sorular çıkmasını beklediğim sorulardır.

Not 2: Sorular biraz uzun. Farkındayım. Bilinçli bir tercih bu. Amaç, öğrenmeyi sağlamak. MEB’in sorularındaki öncüller daha kısa ama böyle olacaktır.

Not 3: Öncüllerin bazılarında kelime ve anlatım bozuklukları, noktalama işareti yanlışlıkları olabilir. Bazılarını düzeltsem de bu tamamen PDF’nin kusurudur.

“Resmî ve özel, örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarında RPD hizmetlerinin yürütülmesi ve koordinasyonunun sağlanması amacıyla kurulan **rehberlik ve psikolojik danışma servisi**, hizmetlerini **etkili bir şekilde** yürütebilmelidir.”

18. Bunu sağlayabilmek için aşağıdakilerden hangisi **uygun değildir?**

- A) Öğrenci, veli, öğretmen ve diğer personelin kolaylıkla ulaşabileceği konumda olmalı
- B) Uygun fiziki koşullara sahip olmalı
- C) Bilişim, iletişim araçları, gerekli büro malzemeleri, bireysel çalışmalar ve grup çalışmaları için gerekli araç ve gereçler ile donatılmış olmalı
- D) RPD hizmetleri dışında başka bir amaç için kullanılmamalı
- E) Gerekli durumlarda zümre toplantılarının yapıldığı bir mekâna dönüştürülebilmeli

“Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu, **eğitim kurumu müdürünün başkanlığında** aşağıdaki üyelerden oluşur:

- (I)Eğitim kurumunda görevli müdür yardımcısı
- (II)Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar
- (III)Sınıf rehber öğretmenlerinden her sınıf düzeyinden seçilecek en az birer temsilci
- (IV)Okul öncesi eğitim kurumlarında farklı yaş grubundaki çocukların eğitiminden sorumlu en az birer öğretmen
- (V)Ortaöğretim kurumlarında disiplin kurulu ve onur kurulundan; ilköğretim kurumlarında ise öğrenci davranışları değerlendirme kurulundan birer temsilci
- (VI)Okul-aile birliğinden bir temsilci”

19. Yukarıdaki numaralı ifadelerden **kaç tanesinde yanlış bilgi verilmiştir?**

- A)0 B)1 C)2 D)3 E)4

20. **Hayat boyu öğrenme** kurumlarında RPD hizmetleri yürütme komisyonunda **kim bulunmaz?**

- A) Kurum müdürü
- B) Bir müdür yardımcısı
- C) Rehber öğretmen/psikolojik danışman
- D) Müdürün görevlendireceği bir hademe
- E) Müdürün görevlendireceği bir öğretmen

“**Eğitim Kurumu müdürü, müdür yardımcısı** ile ..... komisyonun sürekli üyesidir. Komisyonun diğer üyeleri **her ders yılı başında öğretmenler kurulunda** belirlenir.”

21. Metindeki boşluğa **hangi kelime grubu** getirilmelidir?

- A) RAM Müdürü
- B) Psikolojik Danışman
- C) Servis Şoförü
- D) Güvenlik Görevlisi
- E) Hizmetli Personel

28 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-3 ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK (TEST-3)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1E 2A 3C 4E 5C 6B 7A 8D 9B 10C 11D 12.D 13D 14C 15D 16B 17C 18E 19A 20D 21B

"Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı bulunmayan eğitim kurumlarında gerektiğinde rehberlik ve araştırma merkezinden bir ..... ya da rehberlik ve araştırma merkezinin sorumluluk bölgesindeki eğitim kurumlarında görev yapan bir ..... katılımının sağlanması için plânlama yapılır."

1. Metindeki boşluğa aşağıdaki kelime gruplarından hangisi **getirilmelidir?**

- A) Müdür yardımcısının
B) Psikolojik danışmanın
C) RAM Müdürünün
D) Şube Müdürünün
E) Eğitim uzmanının

Bu tür ezbere dayalı sorulardan nefret ediyorum ama MEB sever bu tür soruları.

"PDR Komisyonunun ilk toplantısı, öğretmenler kurulu toplantısının yapıldığı tarihten itibaren en geç ..... ay içerisinde yapılır."

2. Metindeki boşluğa ne **getirilmelidir?**

- A)5 B)4 C)3 D)2 E)1

"PDR Komisyonunun gündemi, ... hazırlanarak eğitim kurumu müdürüne sunulur; gündem ve toplantı tarihi eğitim kurumu müdürü tarafından bir hafta önce yazılı olarak ilgililere duyurulur."

3. Metindeki boşluğa aşağıdaki kelime gruplarından hangisi **getirilmelidir?**

- A) PDR servisinde
B) Sınıf öğretmenlerince
C) Müdür başyardımcısınca
D) RAM Müdürünce
E) Güvenlik görevlisince

Her okulda güvenlik görevlisi yok ama neyse!

4. Aşağıdakilerden hangisi "rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunun" görevlerinden **değildir?**

- A) Eğitim kurumuna ait genel hedeflerin belirlenmesinde görüş bildirir.
B) Rehberlik ve psikolojik danışma servisinde hazırlanan okul rehberlik ve psikolojik danışma programını inceler ve görüşlerini bildirir.
C) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi sırasında hizmetlere ilişkin çalışmaları inceler, değerlendirir; ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik önlemleri belirler.
D) Eğitim ortamında; öğrenciler, aileler, idareciler ve öğretmenler arasında etkili iletişim kurulabilmesi için yapılacak çalışmaları belirler.
E) Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimleri ile ilgili yapılacak çalışmalar için görüş bildirir.

"Bu sistem **MEBBİS'in bir uzantısı** olarak kullanılmaktadır. Bütün etkinliklerin bir arada görüldüğü, yapılan etkinliklerin kaydedildiği, öğrenciyi tanıma amaçlı pek çok bilginin edinilebileceği bir sistemdir. **RAM'a öğrenci yönlendirirken bu sistemde var olan formlar doldurularak işlemler bu sistem üzerinden takip edilebilmektedir.** Rehber öğretmenler MEBBİS'teki bu sistem üzerinden **program hazırlama, yıllık ve haftalık program girişi ve düzenlemelerini** yapabilir, **veri raporlama** yapabilmektedirler."

5. Yukarıda sözü edilen sistem **hangisidir?**

- A) E-Devlet
B) E-Okul
C) E-Rehberlik
D) E-Yaygın
E) E-Rapor

"2020 yılında hazırlanan sınıf rehberlik programında üç basamaklı bir rehberlik sistemi kurulmuştur.

1. Algıya dayalı değerlendirme

2. Süreç Değerlendirmesi

3. Sonuç Değerlendirmesi"

6. Aşağıdakilerden hangisi **sonuç değerlendirmesine** örnek bir eylem olabilir?

- A) Öğretmenlere uygulanan ankete dayalı kanılar
B) Önceki yıla göre devam, devamsızlık/disiplin gibi istatistikî gelişim sonuçlarının karşılaştırılması
C) Öğrencilere uygulanan ankete dayalı kanılar
D) Velilere uygulanan ankete dayalı kanılar
E) "Bir yıl içerisinde neler yapıldı?" sorusuna cevap aranması

7. Aşağıdakilerden hangisi **koordinatör rehber öğretmen/psikolojik danışmanın görev ve sorumluluklarından değildir?**

- A) PDR servisi ile eğitim kurumu yönetimi arasındaki koordinasyonu sağlar.
B) PDR programı doğrultusunda yapılan çalışmalarla ilgili öğretmenler kuruluna bilgi verir.
C) PDR hizmetleri yürütme komisyonu toplantılarına ait gündemi ve toplantılarda alınan kararları yazılı hâle getirir.
D) Eğitim kurumuna ait özel hedeflerin belirlenmesinde görüş bildirir.
E) PDR servisi tarafından ortak olarak e-Rehberlik sistemi üzerinden hazırlanan okul rehberlik ve psikolojik danışma programını eğitim kurumu müdürüne onaylatır.

"Eğitim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman; gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetlere ilişkin görevlerini yerine getirir."

8. Aşağıdakilerden hangisi rehber öğretmen/psikolojik danışmanın gelişimsel ve önleyici hizmetlere ilişkin görevlerinden değildir?

- A) Sınıf rehberlik programı kapsamında rehberlik alanında özel bilgi ve beceri gerektiren etkinlikleri uygular.
- B) Bireyi tanıma çalışmaları kapsamında bireyi tanıma tekniklerini uygular, değerlendirmelerini raporlaştırarak öğrencilere geri bildirimde bulunur ve ilgililerle paylaşır.
- C) Doğal afetler ile kaza, ihmal, istismar, intihar, şiddet, savaş, göç ve salgın hastalıklar gibi zorlu yaşam olaylarında öğrenci, aile ve öğretmenlere psikolojik ve sosyal destek sağlar.
- D) Bilgi verme çalışmaları kapsamında öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarında ihtiyaç duydukları bilgileri bireysel çalışmalar, grup çalışmaları veya yayın hazırlama yoluyla öğrencilerle paylaşır.
- E) Yöneltilme ve izleme çalışmaları kapsamında bireyi tanıma ve bilgi verme hizmeti sunarak öğrenciyi kendine uygun olan eğitim kurumuna, alana, dala, staja, işe, mesleğe, okul içi ya da okul dışı sosyal ve kültürel etkinliklere yönlendirir ve öğrencinin gelişimini izler.

9. Aşağıdakilerden hangisi rehber öğretmen/psikolojik danışmanın destek hizmetlere ilişkin görevlerinden değildir?

- A) Hakkında danışmanlık tedbir kararı verilen çocuğa ve çocuğun bakımından sorumlu kişilere hizmet sunar.
- B) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını rehberlik ve araştırma merkezine iletilmek üzere en geç ekim ayının ilk haftasında e-Rehberlik sistemi üzerinden hazırlar.
- C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı doğrultusunda e-Rehberlik sistemi üzerinden kendi haftalık programını hazırlar.
- D) Her yıl kasım ayı içerisinde sınıf rehber öğretmenleri tarafından bir örneği rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletilen risk altındaki öğrencilere ait verileri birleştirilerek eğitim kurumuna ait risk haritasını oluşturur.
- E) İş birliği kapsamında, doğal üyesi olduğu kurul ve komisyonlara katılır, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin görevlerini yerine getirir.

Not: 8,9 ve 10. sorulara benzer bir sorunun gelmesi sürpriz olmaz. PDF'nin 138-139. sayfasına göz atmakta fayda var. Göz aşinalığı olunca farklılıktan bile sonuca ulaşılabilir.

10. Aşağıdakilerden hangisi rehber öğretmen/psikolojik danışmanın iyileştirici hizmetlere ilişkin görevlerindendir?

- A) Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesi, kendilerini keşfetmeleri, duygusal, düşünsel, davranışsal düzeyde kapasitelerinin güçlendirilmesi, iyileştirme ve geliştirme amacıyla formasyonu uygun olan rehber öğretmen/psikolojik danışman bireysel ve grupta psikolojik danışma yapar.
- B) Araştırma ve proje çalışmaları kapsamında, sunduğu hizmetlerin etkililiğini ve verimliliğini artırmak amacıyla araştırma, izleme ve değerlendirme çalışmaları yapar.
- C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı kapsamında gerçekleştirilen çalışmaları eRehberlik sistemine işler.
- D) Müşavirlik hizmetleri kapsamında, öğrencinin gelişimini desteklemek için öğretmen, veli, yönetici ve okul içerisinde öğrenci ile iletişimde olan diğer kişilere kendilerini geliştirmeleri, ortak ve yeterli bir rehberlik anlayışı kazanmaları amacıyla çalışmalar yürütür.
- E) Sınıf rehberlik programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında, sınıf içi rehberlik uygulamalarının geliştirilmesinde sınıf rehber öğretmenlerine müşavirlik eder.

"Eğitim kurumlarında görevli .....sistemdeki en yetkili ve görev alanı en geniş kullanıcılar olup 'okul RPD programı hazırlama', 'RPD hizmetleri veri girişi', 'raporlama' ve 'öğrenci yönlendirme' işlemleri ekranlarını kullanmaktadır."

11. Metne göre eğitim kurumlarında E-Rehberlik sistemindeki en yetkili kullanıcılar kimlerdir?

- A) Okul Müdürü
- B) Müdür Başyardımcısı
- C) Sınıf Rehber Öğretmen
- D) Psikolojik Danışman
- E) Uzman Öğretmen

"..... merkez teşkilatı ise ülke genelindeki tüm eğitim kurumları ile Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde yapılan çalışmalara ait nicel verileri okul türü, eğitim kademesi, okul ve sınıf düzeyine göre raporlaştırabilmekte, illerin yerel hedeflerini ve eğitim kurumlarının özel hedeflerini görüntüleyebilmektedir."

12. E-Rehberlik sisteminde yukarıda belirtilen işlemleri yapabilen kurum hangisidir?

- A) MEB
- B) RAM
- C) İl MEM
- D) İlçe MEM
- E) Kurum Müdürleri

“•Rehberlik Araştırma Merkezine İlk kez ve Kademe Geçişinde Öğrenci Yönlendirme

•Rapor Yenilemek İçin RAM’a Yönlendirme

•Tıbbî Tanı Gerektiren Durumlar ve Yönlendirme Süreci

Yaşıtlarından anlamlı derecede farklılık gösteren öğrenciler belli bir süre gözlem yapıldıktan ve gerekli tedbirler alınmasına rağmen bir ilerleme gösteremediği durumlarda, ... de durumla ilgili bilgilendirilerek Rehberlik Araştırma Merkezlerine yönlendirme işlemleri yapılır.”

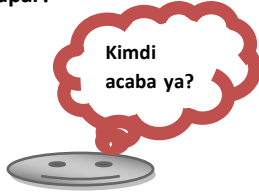
(Not: 13 ve 14. soruyu metne göre cevaplayınız!”

13. Buna göre RAM’a yönlendirme yapılmadan önce durumla ilgili kim bilgilendirilmelidir?

- A) Okul Müdürü
- B) Psikolojik Danışman
- C) Sınıf Rehber Öğretmeni
- D) Veli
- E) Müdür Başyardımcısı

14. Yönlendirme işlemleri için kendi MEBBİS sisteminden girişi kim yapar?

- A) Okul Müdürü
- B) Psikolojik Danışman
- C) Sınıf Rehber Öğretmeni
- D) Branş Öğretmeni
- E) Müdür Başyardımcısı

“(I)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonu, il millî eğitim müdürü başkanlığında;(II)Özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinden sorumlu il ve ilçe şube müdürlerinden,(III) RAM müdürlerinden,(IV)RAM’nin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölüm başkanlarından,(V)Örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarının her tür ve kademesinden seçilen en az birer müdür ile bu tür ve kademedeki kurumlarda görev yapan en az birer rehber öğretmen/psikolojik danışmandan oluşur.(VI)Bu komisyona gerektiğinde; aile, çalışma ve sosyal hizmetler il müdürlüğü, il emniyet müdürlüğü, il sağlık müdürlüğü, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili kurum temsilcileri davet edilir.

15. Yukarıdaki metnin kaç cümlesinde doğru bilgi verilmiştir?

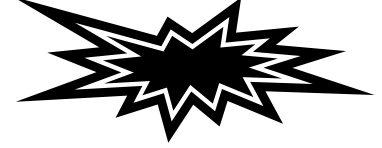
- A)2
- B)3
- C)4
- D)5
- E)6

“Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonu, biri ..... ayında, diğeri ..... ayında olmak üzere yılda en az iki kez toplanır.”

16. Metindeki boşluklara ne gelmelidir?

- A) mayıs/eylül
- B) eylül/haziran
- C) ekim/mayıs
- D) mayıs/ekim
- E) kasım/haziran

“(I)Haziran ayında yapılan toplantıda iline ait rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ihtiyaç analizi sonuçları ile e-Rehberlik sisteminde yer alan ilgili eğitim öğretim yılına ait verileri inceler ve değerlendirir.(II)Belirlenen yerel hedeflerin eylül ayının ilk haftasında e-Rehberlik sistemine işlenmesini sağlar.(III)Eğitim kurumlarının rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin talepleri ve ihtiyaçları doğrultusunda aile, öğrenci, öğretmen, yönetici ve diğer kamu personeline yönelik yürütülecek etkinlikleri plânlar.(IV)Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı olmayan eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi için alınacak tedbirleri karara bağlar. (V)Haziran ve eylül aylarında yapılan her iki toplantıda alınan kararların uygulanmasına yönelik gerekli tedbirleri alır.(VI)Açılmasına ihtiyaç duyulan rehberlik ve araştırma merkezleri ile ilgili değerlendirmede bulunur.”

17. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonunun görevlerine ilişkin yukarıdaki ifadelerin kaçında yanlış bilgi verilmiştir?

- A)0
- B)1
- C)2
- D)3
- E)4

“(I)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesinden birinci derecede sorumludur. (II)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin şekilde yürütülebilmesi için hizmetin gerektirdiği fiziksel şartları ve uygun çalışma ortamını hazırlar, kullanılacak araç gereci sağlar. Kurumda birden fazla rehber öğretmen/psikolojik danışman olması durumunda fiziksel imkânlar dâhilinde her bir rehber öğretmen/psikolojik danışman için ayrı oda tahsis eder. (III)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonuna başkanlık eder. (IV)Eğitim kurumundaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için rehber öğretmen/psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmenleri, öğrenciler ve veliler arasında iş birliğini sağlar. (V)Eğitim kurumunda birden fazla rehber öğretmen/psikolojik danışman bulunması halinde bir rehber öğretmen/psikolojik danışmanı koordinatör olarak görevlendirir ve gerekli gördüğü takdirde görev değişikliği yapar.”

18. Okul Müdürünün Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine ilişkin görevlerinin anlatıldığı yukarıdaki metnin kaç cümlesinde **yanlış bilgi** verilmiştir?

A)4 B)3 C)2 D)1 E)0

19. Aşağıdakilerden hangisi Okul Müdürünün Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine ilişkin görevlerinden **değildir**?

- A) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonuna başkanlık eder.
- B) Eğitim kurumunun özel hedeflerini e-Rehberlik sistemine işler.
- C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını hazırlar ve öğretmenlere özenle sunar.
- D) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı ile haftalık programın uygulanmasını e-Rehberlik sistemi üzerinden izler.
- E) Sınıf rehber öğretmenleri tarafından hazırlanan sınıf rehberlik planlarını onaylar ve uygulanmasını izler.

20. Aşağıdakilerden hangisi Sınıf Rehber Öğretmeninin rehberlikle ilgili görevlerinden **değildir**?

- A) Sınıf rehberlik planını okul rehberlik ve psikolojik danışma programı ile sınıf rehberlik programı çerçevesinde hazırlayarak en geç ekim ayının ikinci haftasında eğitim kurumu müdürüne onaylatır.
- B) Sınıf rehberlik plânının bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile paylaşır.
- C) Plân haricinde uygulamalarını gerçekleştirir.
- D) Sınıf rehberlik programı kapsamındaki etkinlikleri sınıfında uygular.
- E) Öğrencilerinin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin ihtiyaçlarını belirleyerek okul rehberlik ve psikolojik danışma programına yansıtılmak üzere rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletir.

“(I)Okul rehberlik ve psikolojik danışma programının hedeflerine ilişkin etkinliklerde rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği yapar. (II)Her yıl kasım ayı içerisinde sınıfında bulunan risk altındaki öğrencilere ait verilerin bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletir. (III)Bireyi tanıma tekniklerinden uzmanlık bilgisi gerektirmeyenleri (Sosyometri gibi, kimdir bu gibi etkinlikleri yaparak) rehber öğretmen/psikolojik danışman ile iş birliği yaparak sınıfında uygular, sonuçlarını rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile paylaşır. (IV)Sınıfa yeni gelen veya uyum güçlüğü yaşayan öğrencilerin okula uyum sağlamaları sürecinde rehber öğretmen/psikolojik danışman ile iş birliği içerisinde çalışır. (V)Öğrencilerini rehber öğretmen/psikolojik danışman ile iş birliği yaparak ilgi, yetenek, değer, akademik başarı ve kişilik özelliklerine göre öğrenci kulüplerine, seçmeli derslere ve sosyal etkinliklere yönlendirir. (VI)Risk altında olan öğrencileri fark ettiğinde, gerekli desteği almaları için rehberlik ve psikolojik danışma servisini bilgilendirir. (VII)Öğrencinin, öğrenme stilini fark etmesine, öğrenme becerilerini geliştirmesine, akademik performansını artırmaya yönelik çalışmalarında rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği yapar.”

21. Sınıf Rehber Öğretmeninin rehberlikle ilgili görevlerini anlatan yukarıdaki cümlelerin kaçında **doğru bilgi** verilmiştir?

A)3 B)4 C)5 D)6 E)7

Bir de rehberlik görevi olmayan diğer öğretmenler var. Benzer şeyler! Bu görevler dururken oradan soru gelmez herhalde!

Komisyonların veya kişilerin rehberlikle ilgili **görevlerine dair** bir sorunun gelmesi **kaçınılmaz** gibi görünüyor. Sıkıcı ama yapacak bir şey yok! Üzgünüm!

"Öğrencilerin **sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişim** alanlarına yönelik olarak belirlenmiş kazanımların sınıflarda **grup etkinlikleri yolu ile öğrencilere sistemli bir şekilde sunulmasını amaçlayan** programdır. Okul RPD programının en önemli öğelerinden biri olup **gelişimsel ve önleyici** niteliktedir."

1. Özellikleri anlatılan program **hangisidir?**

- A) Sınıf Rehberlik Programı
- B) Günlük Ders Programı
- C) Ders Dışı Program
- D) Egzersiz Programı
- E) Haftalık Ders Programı

"SRP'de **akademik, kariyer ve sosyal duygusal** olmak üzere **üç gelişim alanı** tanımlanmış ve her bir gelişim alanının **amaçları, yeterlikleri ve kazanımları** belirlenmiştir."

2. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **akademik alanın** kazanımlarına işaret etmektedir?

- A) Kendilerini tanıyıp duygularını yönetirler.
- B) Amaçlar oluşturup karar verirler.
- C) Kişisel güvenliklerini sağlarlar.
- D) Eğitsel başarıya götüren strateji, yöntem ve teknikleri edinirler.
- E) Kariyer bilgisini kullanarak kariyer farkındalığı kazanırlar.

"Sınıf rehberlik programı, **günümüz ihtiyaçları ve güncel okul RPD programı yaklaşımları dikkate alınarak hazırlanan özgün** bir programdır. Sınıf rehberlik programında gelişim alanlarına göre incelendiğinde **sosyal duygusal gelişim alanında 163, akademik gelişim alanında 65, kariyer gelişim alanında 62** olmak üzere toplam **290** kazanım yer almaktadır."

3. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **SRP'nin** temel ilkeleriyle **uyuşmaz?**

- A) Tek modele dayanmaz.
- B) Sosyal-duygusal kazanımlar daha çok ön plandadır.
- C) Gelişimsel bir yaklaşımla geliştirilmiştir.
- D) Birey ve topluma karşı sorumluluklar gözetilmiştir.
- E) Bireysel farklılıklar dikkate alınmamıştır.

"Orhan Hoca, Sınıf Rehberlik Programı'nı uygularken hoşgörülü olma, kazanımların sırasını öğrenci, okul ve bölge özelliklerini dikkate alarak değiştirebilme gibi bazı ilkeleri gözetmektedir."

4. Buna göre **Orhan Hoca'nın** hangi uygulamasının **yanlış olduğu** söylenebilir?

- A) Bilimselliği esas alır.
- B) Öğrencilerin bireysel farklılığını gözetir.
- C) Programı iş birliği içinde yürütür.
- D) Bütün kazanımları kendisi yürütür.
- E) Öğrenci merkezli anlayışla hareket eder.

"Psikolojik danışmanlar/rehber öğretmenler kadar **diğer öğretmenlerin de öğrenciyi tanımaları** gerekir. Öğretmenlerin öğrenciyi tanımaları, onların **çalışmalarında kolaylıklar sağlayacaktır**. Bu bağlamda öğrencinin yaşadığı çevre ile ilgili bilgiler önemli ipuçlarındandır."

5. Buna göre aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin tanımaları gereken öğrenci özelliklerinden **değildir?**

- A) Öğrencinin sağlık durumu
- B) Öğrencinin akademik başarıları ve yetenekleri
- C) Öğrencinin demografik ve etnik özellikleri
- D) Öğrencinin kişiliği ve ilgileri
- E) Öğrencinin benlik tasarımı ve değerleri

"Rehberlikte bireyi tanımak için kullanılan testlerin **belli başlı bazı özellikleri** taşıması gerekir."

6. Ölçme aracının ölçmek istediği şey hatalıysa ve doğru olarak ölçülüyorsa testin **hangi özelliğe sahip olmadığı** söylenebilir?

- A) Geçerlilik
- B) Güvenilirlik
- C) Kullanışlılık
- D) Ekonomiklik
- E) Esneklik

"Psikolojik Danışmana olan **Kenan Hoca**, öğrencisi Bilal'e yaptığı testleri açıklarken **birtakım ilkeler ışığında hareket etmesi gerektiğini bilmekte ve bu ilkeleri uygulamaktadır**."

7. Buna göre **Kenan Hoca'nın** aşağıdaki hangi uygulamasında **hata yaptığı**ni söyleyebiliriz?

- A) Test puanlarını açıklamadan önce danışanın testten ne beklediğini anlar.
- B) Sonuçları bildirmeye başlamadan önce danışanın bunları gerçekten bilmek isteyip istemediğinden emin olmuştur.
- C) Danışanın her testten nasıl bir başarı beklediğini sormuştur.
- D) Test sonuçlarını açıklarken danışanın soru sormasına ve katılmadığı noktalarda görüşlerini söylemesine izin vermemiştir.
- E) Birden fazla test uyguladığı için sonuçlara yetenek testlerinden başlamıştır.

"Rehberlikte kişileri tanımak için **birtakım testler** kullanılmaktadır. Bunlardan biri de, kişilerin **belli bir nesne ya da duruma yönelik duygusal, düşünsel veya davranışsal eğilimlerini** belirlemeye yönelik testlerdir. Hemen hemen her nesne, durum veya düşünceye yönelik olarak geliştirilebilir. Çeşitli cevaplama biçimi kullanılabilir ise de genellikle **Likert** tipi denilen ve bir ifadeye kişinin katılma durumunu **4, 5 veya 7 derece** üzerinden değerlendirme yapmayı öngören cevaplama şekli kullanılmaktadır."

8. Sözü edilen test çeşidi hangisidir?

- A)İlgi
- B)Kişilik
- C)Tutum
- D)Yetenek
- E)Başarı

"..... testi deyince de ilk akla gelen zekâ testi olmaktadır. Zekâ ile ..... arasındaki fark veya örtüşme ile ilgili akademik tartışmaları bir yana bırakıp zekâ ile .....in uygulamada büyük ölçüde örtüştüğü düşünülerek birlikte ele alınmalıdır. Zekâ testleri gerçekten de test anlayışının temelini oluşturur. Geliştirilen ilk testler de zekâ testleri olmuştur. Zekâ testlerinin temel varsayımı kendi zekâ anlayışlarını temel almalarıdır. Herkesin üzerinde uzlaştığı bir zekâ anlayışı olmadığı için, hemen hemen bütün zekâ testleri, 'Zekâ, benim testimin ölçtüğü şeydir.' demektedirler."

9. Metindeki boşluklara bireyi tanıma testlerinden hangisi getirilmelidir?

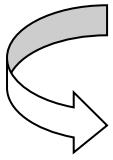
- A) İlgi
- B) Yetenek
- C) Tutum
- D) Kişilik
- E) Başarı

"En iyi ve akıllı ebeveynler kendi çocukları için istediklerini, toplumun bütün çocukları için istemelidir. Okullarımız için diğer idealler dar fikirli ve sevimsiz olur; demokrasimizi yok eder." John Dewey (1859 -1952)

10. John Dewey'in bu sözü aşağıdaki kavramlardan hangisiyle bağdaştırılamaz?

- A) Kuşatıcılık
- B) Bütüncüllük
- C) Benmerkezcilik
- D) Toplumsallık
- E) Kapsayıcılık

"İş birliği temelli katılım; ebeveynin, öğretmen ve okul personeli ile öğrencinin gelişimine yönelik etkileşimleridir. Etkinlikler konusunda öğretmenle konuşmak, problemlerle ilgili konuşmak ve bilgi edinmek üzere okul yönetimi ile görüşmek iş birliği temelli katılım örnekleridir."

11. Aşağıda belirtilen hangi anlayış iş birliği temelli katılımı desteklemez?

- A) Ana-babaların çocukların eğitimi, gelişimi ve eğitim yöntemleri ile ilgisiz olduğunu kabul etmek
- B) Ana babaların becerilerinin ve özelliklerinin farklı olduğunu kabul etmek
- C) Ailelerin ihtiyaçlarına yaratıcı ve esnek programlarla karşılık vermek
- D) Ailelerin beklentilerini öğrenmek, rol ve sorumluluklarını paylaşmak
- E) Ailelerin çocuklarının gelişimine ve eğitim-öğretim ortamına katkılarını vurgulamak

"Toplumda birçok ebeveyn tarzı bulunmakla birlikte bu tür anne-babalar, çocuklarını bağımsız olmaya teşvik eder ama yine de eylemlerine sınırlar ve kontroller getirirler. Kural koyarlar ama kuralların mantığını açıklarlar ve eleştirirler dinlerler. Sevgilerini hissettirirler ve çocukla iletişim kurarlar."

12. Sözü edilen ebeveyn tarzı hangisidir?

- A) Otoriter anne-baba
- B) Demokratik anne-baba
- C) İzin verici anne-baba
- D) İhmalkâr anne-baba
- E) Helikopter anne-baba

"Eğitim kurumları ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde RPD hizmetlerini yürüten personelin uyması gereken etik ilkeler MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi ile belirlenmiştir."

13. Aşağıdakilerden hangisi rehberlikte uyulması gereken etik ilkelerden değildir?

- A) Psikolojik danışmanların sınırlılıklarını bilir ve kendilerini aşan konularda başkalarından yardım talebinde bulunurlar.
- B) Psikolojik danışmanlar, tüm mesleki ilişkilerinde dürüstlüğü, doğruluğu ve gerçekçiliği ilke edinirler.
- C) Psikolojik danışmanlar, danışanlarının zarar görmemeleri için çalışırlar ve yansızlığı benimserler.
- D) Psikolojik danışmanlar, bir yandan bireyin çıkar ve yararı, diğer yandan toplumsal sorumluluk arasında denge sağlamaya çalışırlar.
- E) Psikolojik danışmanlar, hizmet verdikleri kişilerin iyilikleri ve yararları doğrultusunda ilgili kurumlarla iş birliği yapabilirler, ancak gerektiğinde danışanları, alandaki başka uzmanlara yönlendiremezler.

"Zedelenme, bireyin sahip olduğu organlarının yapısında ve işleyişinde çeşitli nedenlere bağlı olarak bozulmalar olması durumudur. Bu zedelenmelere bağlı olarak kimi zaman yetersizlik durumu yaşanabilirken kimi zaman bu durum yetersizlikle sonuçlanmayabilir. Yetersizlik, bireyin yaşadığı zedelenme sonucunda sahip olduğu organının işlevini yerine getirememesidir."

14. Buna göre aşağıdakilerden hangisinde bir zedelenmeden söz edilemez?

- A) Ali'nin çalıştığı iş yerinde elini makineye kaptırmasıyla parmağının ezilmesi
- B) Trafik kazasında Caner'in bacağının sakatlanması
- C) Elindeki tıgı kulağına batıran Ceylan'ın kulak zarını yırtması
- D) Ceylan'ın, yaşadığı talihsiz olay sonucu işitme cihazı kullanması
- E) Aynur'un elindeki makası gözüne sokması

“Engel, bir yetersizlik sonucunda bireyin toplumsal yaşamda akranlarının gerçekleştirebildiği rolleri gerçekleştirememesi durumu olarak tanımlanmaktadır. Engelli olma durumu çoğunlukla toplum tarafından oluşturulan koşullar sebebiyle bireyin kendisinden beklenen rol ve sorumlulukları gerçekleştirememesi olarak düşünülebilir.”

15. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Mehmet'in kolunun kırılması bir zedelenmedir.
- B) Mehmet'in kolunu belli bir süre kullanamaması bir yetersizliktir.
- C) Can'ın gözündeki zedelenmeye bağlı olarak görememesi bir yetersizliktir.
- D) Can'a herhangi bir uyarılama yapılmaksızın sınıf ortamında öğretim sunulması bir engeldir.
- E) Can'ın akranlarıyla benzer materyallerle benzer şekilde değerlendirilmesi bir yetersizliktir.

“Etik kurallar genel olarak psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme, araştırma ve yayın, müşavirlik hizmetleri için geçerlidir. Her hizmet için ayrıca özel kurallar da bulunmaktadır. Esen öğretmen, danışmanlık sırasında birtakım kuralları göz önünde bulundurduğunu söylemektedir.”

16. Buna göre Esen öğretmen hangisinde hata yapmaktadır?

- A) Sadece eğitim gördüğüm ve gerekli formasyona sahip olduğum uygulama ve etkinlikleri yapar, onları öğretirim.
- B) Alanımdaki yeni gelişmeleri takip eder, mesleki bilgi ve becerilerimi artırmanın yollarını ve fırsatlarını ararım.
- C) Öğrencilerime, araştırmaya katılanlara, danışanlarıma ve diğer kişilere zarar vermekten ve onlara güçlük çıkarmaktan kaçınırım.
- D) Danışanlarıma ilişkin özel ortamlarda ve özel şartlarda alınan bilgileri korurum.
- E) Kimliğimi, çalıştığım yeri, statümü ve durumumu, etkili olmak için olduğundan farklı tanıtırım.

“Zihinsel yetersizlik, 22 yaşından önce ortaya çıkan ve hem öğrenme, akıl yürütme, problem çözme gibi zihinsel işlevlerde hem de bireylerin günlük yaşamlarında gerçekleştirdikleri kavramsal, sosyal ve pratik becerilerin toplamı olan uyumsal davranışlarda önemli sınırlılık durumudur. Zihinsel yetersizlik; hafif, orta, ağır ve çok ağır düzeyde olmak üzere dört grupta ele alınmaktadır.”

17. Buna göre zihinsel yetersizliği olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Zekeriya, akıl yürütme ya da değerlendirme yoluyla bir uyarıyı sınıflandırma ya da bilgiyi organize etmekte sorun yaşamaktadır.
- B) Mehmet'in yeni öğrenmelere ilişkin motivasyonu yüksektir ve öğrenilmiş çaresizliğin hayatında yeri yoktur.
- C) Mustafa, öğrendiği yeni bilgileri kısa süreli ve uzun süreli belleğe depolamada ve gerektiğinde uzun süreli bellekten bilgiyi geri çağırma da problem yaşamaktadır.
- D) Ali'nin dikkat süresi çok kısa olup dikkati odaklama ve sürdürmede güçlük yaşamaktadır.
- E) Elif, dilin hem anlama hem de ifade etme boyutunda zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyine bağlı olarak sorun yaşamaktadır.

“Otizm spektrum bozukluğu (OSB), nörogelişimsel bir bozukluk olup yaşamın erken dönemlerinde sosyal iletişim ile etkileşimde güçlük yaşama ve sınırlı yineleyici davranışlar sergileme gibi belirtilerle ortaya çıkan bir durumdur. Hafif, orta ve ağır düzeyde olmak üzere sınıflandırma yapılmıştır. Bu sınıflandırma OSB olan öğrencinin gereksinim duyduğu destek miktarını ifade etmektedir.”

18. Buna göre OSB olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Hilal, göz kontağından kaçınmakta ya da öğretmenine sadece gözlerinin kenarlarından bakabilmektedir.
- B) Oytun; ismine tepki vermemekte, diğer insanlara karşı ilgisiz görünmekte ya da çok az ilgi göstermektedir.
- C) Esra, diğer insanların düşünce ve duygularını anlama yeteneğinde yani zihin teorisinde sınır tanımamaktadır.
- D) Vahit, beden dilini kullanma ve anlama konusunda çeşitli sorunlar yaşamakta, komik bir şey olmadığında bile gülmektedir.
- E) Kenan; oyun becerileri az, akranları ve yetişkinlerle etkileşimde sınırlılıkları olmakla birlikte nesnelerle meşgul olmaktadır.

“• Soyut kavramları anlamakta, alay ya da şaka gibi sosyal dili yorumlamada zorlanırlar.

• Basmakalıp motor veya sözel davranışlar sergileyebilir. Nesneleri döndürme, el çırpma ve sallanma gibi sınırlı ve tekrarlayan motor davranışlar görülebilir.

• Bazı nesnelerle aşırı derecede meşgul olabilir ya da çok sınırlı ilgi alanlarına sahip olabilirler. Bir nesneyle saatlerce oynayabilirler ya da belirli özellikteki nesnelere aşırı ilgi gösterebilirler. Ortamdaki herhangi bir değişiklikten dolayı üzülebilirler.

• Rutinlere ve aynılıklara aşırı bağlı olup değişikliklerden rahatsız olma, kurallara uymakta ısrarcı olma veya esnek olmayan düşünceye sahip olma gibi davranışlar sergileyebilirler.”

19. Yukarıda bazı özellikleri verilen öğrenciler hangi kategoride değerlendirilmektedir?

- A) Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrenciler
- B) Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrenciler
- C) Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler
- D) Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Öğrenciler
- E) İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler

“Öğrenme güçlüğü; okuma, yazılı anlatım ve/veya matematik alanında güçlüklerle karakterize olan nörolojik bir bozukluktur. Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler, normal zekâya sahip olmalarına karşın beynin atipik işleyişinden kaynaklı olarak bilgiyi işleme ve edinme biçimi bakımından akranlarından farklı özellikler gösterirler. Okuma, okuduğunu anlama, yazılı ifade ve matematiksel akıl yürütme ile hesaplama alanlarında yaşanan güçlüklerle ön plâna çıkmaktadırlar. Heterojen bir grup olan öğrenme güçlüğü yaygın olarak okuma bozukluğu (disleksi), yazılı anlatım bozukluğu (disgrafi) ve matematik bozukluğu (diskalkuli) olarak sınıflandırılır.”

20. Buna göre öğrenme güçlüğü olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Amir Khan; harfleri tanıma, heceleme, doğru ve akıcı bir şekilde çözümleme konusunda düşük performans sergilemektedir.
- B) Şefik, okumayı çözümleme ve akıcı okumada yaşanan sınırlılıklara bağlı olarak okuduğunu anlamakta da zorlanmaktadır.
- C) Abdurrahman, Matematik ile ilgili kavramları, olguları anlamakta ve matematiksel hesaplamalar yapmada zorlanmaktadır.
- D) Kenan, dilin sosyal kullanım alanında rahatlıkla karşılıklı sohbet etmekte ve sohbeti sürdürmek için gerekli olan bazı stratejileri ustalıkla kullanmaktadır.
- E) Orhan; görsel ya da işitsel algı alanında güçlük yaşamakta, yapboz oluşturmada, görsel şekilleri algılamada ve hatırlamada güçlükler ya da harfleri tersine çevirme gibi problemler yaşamaktadır.

“İşitme engelli birey, işitme duyarlılığının kısmî ya da tamamen yitilmesinden kaynaklı özel eğitim ve destek eğitime ihtiyaç duyan birey olarak tanımlanmaktadır. İşitme yetersizliğinin sınıflandırılmasında işitme kaybının derecesine, kaybın ortaya çıktığı yaşa ve kaybın olduğu yere göre farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. İşitme kayıplarının şiddeti, bireyin desibel (dB) cinsinden ölçülen sesi almasıyla belirlenir.”

21. Buna göre işitme yetersizliği olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) İşitme yetersizliği olan Aslı'nın zihinsel olarak herhangi bir problemi yoktur, normal zekâ düzeyine sahiptir.
- B) İşitme yetersizliği olan Nur'un ebeveyni, bu cihazların işitme kaybından kaynaklanan tüm problemleri çözdüğünün farkındadır.
- C) İşitme yetersizliği olan Özlem'in okuma düzeyi, işiten akranlarından önemli ölçüde daha düşüktür.
- D) Murat'ın, konuşulanları anlama ve kendi konuşmalarının anlaşılabilirliği işitme yetersizliğinin düzeyine bağlı olarak artıp azalmaktadır.
- E) Osman'ın işitme yetersizliği, yaygın olarak dil ve iletişim becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Not: 17-21. sorularla ilgili sorunun gelmesi sürpriz olmaz!

Hoca: Oku bakalım, oğlum!

Çocuk: Demlrkhkhm jhdjhdjsdk
lkkkssdkd...

Hoca: Oğlum ne okuyorsun böyle?

Çocuk: Hocam! Harfler hareket ediyor, uçuşuyor harfler!

(Her Çocuk Özeldir, Âmir Khan filminden...)

30 Ağu.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-3 ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK (TEST-5)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1A 2D 3E 4D 5C 6B 7D 8C 9B 10C 11A 12B 13E 14D 15E 16E 17B 18C 19B 20D 21B

"Gözün yapısında oluşan zedelenmeye bağlı olarak **gözün görme işlevini gerçekleştirememesi durumuna** görme yetersizliği denir. Görme yetersizliği olan öğrenciler, **az gören ve kör olarak** sınıflandırılabilir. Bu kavramları eğitsel açıdan ele alırsak **az gören öğrenciler**, yardımcı araçlar kullanarak ya da kendileri için yapılan çeşitli uyarlamalarla öğrenme süreçlerinde görme potansiyellerini kullanabilirler. **Kör olan öğrenciler ise** yardımcı araçlarla dahi materyalleri okuyamazken öğrenme süreçlerini ancak **dinleyerek ve dokunarak** sürdürebilirler."

1. Buna göre **görme yetersizliği olan** öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?
- A) Görme yetersizliği olan öğrenciler kendi içlerinde oldukça heterojen bir gruptur.
- B) Görme yetersizliği olan Murat, öğrenme deneyimlerini dokunarak ve işiterek edinebilmektedir.
- C) Görme yetersizliği olan Serkan'ın, çevresinde hareket etme yeterlikleri sınırlıdır.
- D) Görme yetersizliği olan Ayşe'nin bilişsel gelişimi, yaşamının ilk yıllarındaki deneyimlerinden önemli ölçüde etkilenmiştir.
- E) Görme yetersizliği olan Ayhan, dil ve iletişim becerileri gören akranları ile benzer özellikler göstermemektedir.

"Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik nitelikli özel eğitim hizmetlerinin sunulması için **öğrencilerin ilgilerinin, gereksinimlerinin ve çeşitli alanlardaki eğitsel performanslarının** ortaya konmuş olması gerekmektedir. Öğretim programını takip etmede güçlük yaşayan öğrencilerin **fark edilmesi** değerlendirme sürecinin başlangıcını oluşturur. Öğrenci hakkında bilgi toplama ve toplanan bu bilgilerden bir yargıya varma süreci genel olarak **'değerlendirme'** olarak tanımlanmaktadır. **Değerlendirme:** tarama, tanılama, yerleştirme, bireyselleştirilmiş eğitim plânı (BEP) geliştirme ve izleme gibi amaçlarla yapılmaktadır."

2. Buna göre **Rehberlik ve Araştırma Merkezine** yönlendirme süreciyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?
- A) RAM'a yönlendirmeden önce öğrencinin performans düzeyine ilişkin değerlendirme yapılır.
- B) Değerlendirme süreci, ilk belirleme aşamasıyla başlar.
- C) İlk belirleme, öğrencinin sınıf öğretmeni ile rehber öğretmenin iş birliği ile çalışmasını gerektiren bir süreçtir.
- D) İlk belirleme aşamasının mümkün olduğunca uzun bir sürece yayılarak uzatılması önemlidir.
- E) Bu süreçte öğrenci performansıyla ilgili kaba değerlendirme yapılır ve bu süreçte birtakım değerlendirme araçları kullanılarak özel eğitim ihtiyacı olduğundan şüphe edilen öğrenciler belirlenir.

"RAM'a yönlendirmenin **ikinci aşamasında** bu öğrenciler için **gönderme öncesi** süreç uygulanır. Gönderme öncesi süreç, hastanelere ve rehberlik araştırma merkezine yönlendirme yapmadan önce öğretmenin **eğitim ortamında çeşitli düzenlemeler yapması ve bu düzenlemeler sonrasında öğrencinin eğitim faaliyetlerine katılımının artıp artmadığını değerlendiren bir işleyişe** sahiptir."

3. Buna göre, bu sürecin yürütülmesindeki **en önemli ve nihai amaç** aşağıdakilerden hangisi olabilir?
- A) Öğrencinin doğumdan itibaren geçirdiği hastalıkları tespit etmek
- B) Gereksiz yere yönlendirmeyi ve etiketlemeyi önlemek
- C) Öğrencinin ailesinin eğitim düzeyi ve sahip oldukları olanakları belirlemek
- D) Öğrencinin okulda sergilediği davranışları evde de sergileyip sergilenmediğini tespit etmek
- E) Öğrencinin daha önce devam ettiği eğitim ortamında sergilediği performansı belirlemek

"RAM'a yönlendirmede **'gönderme öncesi'** süreçte öğretmenlerin yapacakları iş ve işlemler birkaç basamakta ele alınabilir."

4. Aşağıdakilerden hangisi **gönderme öncesi uygulanması gereken basamaklardan değildir**?
- A) Bilgi toplama
- B) Müdahale programı hazırlama
- C) Müdahale programını uygulama
- D) Sonuçları değerlendirme
- E) Sonuçları ilan etme

"Bilgi toplama basamağında öğrenci hakkında toplanan ve kaydedilen tüm bilgiler, **müdahale programı hazırlama** sürecinin temelini oluşturur. Öğretmenler bu bilgilerden yararlanarak öğrenci için müdahale programı hazırlar. Hazırlanan müdahale programında mutlaka öğrenciye **öзğü uyarlamalara** yer verilmelidir."

5. Buna göre müdahale programı hazırlama aşamasında aşağıdaki hangi uyarlamalara yer **verilmez**?
- A) Program hedeflerinde
- B) Öğretimsel süreçlerde
- C) Sınıf yönetiminde
- D) Öğrenci profilinde
- E) Sınıf ortamında

- (I) Öğrencinin güçlük yaşadığı gelişim alanlarına ve bu alanlarda sergilediği performansa yer verilir.
- (II) Öğrencinin güçlük yaşadığı alanların nerede, ne zaman ve hangi etkinlikler sırasında ortaya çıktığına yer verilir.
- (III) Öğrencinin güçlük yaşadığı alanlara ilişkin yapılan uyarlamalara, uygulanan müdahalelere ve stratejilere yer verilmez.
- (IV) Müdahale programının oluşturulması, uygulanması ve izlenmesinde sorumlu olan kişilere yer verilmez.
- (V) Başarılı ve başarısız olan müdahalelere ilişkin açıklamalara yer verilir.

6. Öğrenciyi değerlendirecek uzmanlara -öğrenci hakkında daha fazla bilgi sağlamak ve daha doğru kararlar vermelerine yardımcı olmak için- gönderilen raporda bulunması gereken bilgilere ilişkin yukarıdaki cümlelerin kaçında **yanlış bilgi** verilmiştir?

A)1 B)2 C)3 D)4 E)5

“Öğrencinin en az kısıtlayıcı eğitim ortamına yerleştirilmesi, tıbbi yetersizlik tanısına ek olarak eğitsel performans düzeyinin ve bununla bağlantılı olarak gereksinimlerinin belirlenmesinin sonucunda gerçekleştirilir. Ülkemizde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin devam edebilecekleri eğitim ortamları ya da yerleştirme seçenekleri **en fazla kısıtlayıcı** olandan **en az kısıtlayıcı** olana doğru sıralanmaktadır.”

7. Buna göre en fazla ve en az kısıtlayıcı olan ortamlar hangi seçenekte **doğru** verilmiştir?

A)	Yatılı özel eğitim okul ve kurumları	Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme
B)	Özel eğitim sınıfı	Yarı zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme
C)	Gündüzlü özel eğitim okul ve kurumları	Özel eğitim sınıfı
D)	Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme	Yatılı özel eğitim okul ve kurumları
E)	Özel eğitim sınıfı	Gündüzlü özel eğitim okul ve kurumları

“İster yatılı ister gündüzlü olsun özel eğitim okulları **ayrıştırılmış eğitim ortamları** olarak kabul edilmektedir. Çünkü burada eğitim gören öğrencilerin tamamı **özel eğitim ihtiyacı olan** öğrencilerdir. Bu eğitim ortamları, özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için düzenlenmiş **özel bir çevrede, özel olarak yetişmiş personelle, öğrenci gereksinimleri dikkate alınarak oluşturulan program ve materyallerle** öğrencinin gelişiminin daha iyi karşılanacağı görüşünden hareketle açılmıştır. Ayrıştırılmış eğitim ortamları farklı nedenlere bağlı olarak çeşitli sınırlılıklara sahiptir.”

8. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu sınırlılıklardan **değildir**?

- A) Öğrenciler, performansı iyi olan modeller göremezler.
B) Öğrenciler akranlarıyla mutlu bir dünya kurarlar.
C) Öğretmenlerin öğrencilere dönük beklentileri düşüktür.
D) Ayrıştırılmış eğitim ortamları etiketleme nedeni olur.
E) Öğrenciler toplumsal yaşama uyum sağlama güçlükleri yaşarlar.

“Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının başarıya ulaşması birçok etkene bağlıdır.”

9. Aşağıdakilerden hangisi bu etkenlerden **değildir**?

- A) Tüm okul çalışanlarının ve sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisine ilişkin olumlu tutumları
B) Okulun tüm paydaşlarına danışmanlık hizmetleri olarak tanımlanan destek hizmetlerinin sağlanması
C) Sınıf ortamlarında çeşitli çevresel düzenlemelerin yapılması
D) Akranların kaynaştırma öğrencisi hakkında bilgilendirilmesi
E) Velilerle iş birliğinin göz ardı edilmesi

“Alanyazında kaynaştırma/bütünleştirme başarısını etkileyen en önemli etkenlerin başında .....in geldiği görülmektedir.”

10. Metindeki **boşluğa** aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Velilerin
B) Ebeveynlerin
C) Öğretmenlerin
D) İdarecilerin
E) Öğrencilerin

“Özel eğitim ihtiyacı olan her öğrenci için yerleştirildikleri eğitim ortamında oluşturulması **yasal bir zorunluluktur**. Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri **eğitim programı temel alınarak** öğrencinin **gelişim özellikleri, eğitsel gereksinimleri ve performans düzeyleri** doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek **destek eğitim hizmetlerini de içeren bireye özgü program** olarak tanımlanmaktadır.”

11. Metinde tanımlı yapılan ya da özellikleri verilen **programın adı** nedir?

- A) Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)
B) Yüceltilmiş Eğitim Programı (YEP)
C) Hazırlanmış Eğitim Programı (HEP)
D) Küçültülmüş Eğitim Programı (KEP)
E) Genişletilmiş Eğitim Programı (GEP)

“BEP’in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinden okullardaki **BEP geliştirme birimi sorumludur**. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin (2021) 47. maddesine göre BEP geliştirme biriminde **okul müdürü ya da görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında** kurulur.”

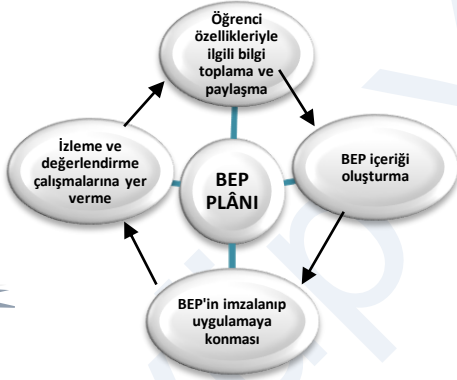
12. Buna göre BEP geliştirme biriminde aşağıdakilerden hangisi **bulunmaz?**

- A) Rehber öğretmen
- B) Öğrencinin sınıf öğretmeni
- C) Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri
- D) Öğrencinin velisi ve kendisi
- E) Disiplin kurulu başkanı

“BEP geliştirme biriminin birçok önemli görevi bulunmaktadır.”

13. Aşağıdakilerden hangisi BEP geliştirme biriminin görevi **değildir?**

- A) BEP’in geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili koordinasyonu sağlar.
- B) Velinin yazılı isteği doğrultusunda ilkökul döneminde öğrencilerin bir kereye mahsus sınıf tekrarı yapmasına karar verir.
- C) Sınavlarda refakat edilmesi gereken öğrencileri belirler.
- D) Okulda bulunan diğer birimlerle iş birliği içinde çalışma ihtiyacı hissetmeden özerk hareket eder.
- E) Destek eğitim odasından faydalanacak öğrencilere hangi derslerin haftalık kaç saat sunulacağını belirler.

14. Yukarıdaki tablodan aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz?**

- A) BEP geliştirme süreci döngüsel bir yapıdadır.
- B) BEP geliştirme birimi, öncelikli olarak öğrencinin gelişimsel özellikleri hakkında bilgi toplar.
- C) Öğrencinin gelişimsel özelliklerinden bağımsız olarak öğrenme içerikleri belirlenir.
- D) Öğrencinin performans düzeyi tanımlanır ve buna uygun hedefler geliştirilir.
- E) Yıllık hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını belirlemek amacıyla BEP yılda bir kez mutlaka gözden geçirilir.

“Bireyselleştirilmiş eğitim programının içeriğinde yer alması gereken bazı temel öğeler bulunmaktadır. (I)Öğrencinin demografik özelliklerinin tanımı ve öğrencinin eğitsel performans düzeyinin tanımı (II) Öğrenciye uygun, sadece uzun dönemli ya da yıllık hedefler(III)Öğretim yöntemleri ve materyaller (IV)Amaçlara ulaşmak için gerekli olan zamanın başlama ve bitiş tarihleri (V)Uygun değerlendirme yöntemleri ve ölçütler”

15. Bireyselleştirilmiş eğitim programıyla ilgili yukarıdaki paragrafta kaç numaralı cümlede yanlış bilgi verilmiştir?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

“Zekeriya için toplanan BEP geliştirme biriminde konuşan Esen öğretmen şunları söylemiştir: Eğitsel performans düzeyi, öğrencinin güçlü ve zayıf olduğu alanları yansıtan bir ifade olup burada öğrencinin yapabildikleri ile yapamadıkları birlikte ifade edilir. Performans düzeyinin tanımlanmasında dikkat edilecek bazı hususlar bulunmaktadır.”

16. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi Esen öğretmenin söyleyecekleriyle **bağdaşmaz?**

- A) Performans düzeyi ifadesi, öğrencinin geçmişteki ya da gelecekteki olası performansını değil, şimdiki performansını yansıtmalıdır.
- B) Performans düzeyinin tanımı, değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak oluşturulmalıdır.
- C) Performans düzeyi ifadesi, öğrencinin gereksinimleri ile bağlantılı olup uzun dönemli ve kısa dönemli hedeflere ilişkin ipuçları içermelidir.
- D) Performans düzeyinin “söyler ya da gösterir gibi ifadelerle” ölçülebilir ve gözlenebilir bir şekilde ifade edilmesi gereklidir.
- E) Performans düzeyini tanımlarken öğrencinin gelişimsel ve öğrenme özellikleriyle ilgili yüzeysel, dar kapsamlı ve gerçek dışı bilgiler sunmaktan kaçınmamak gerekir.

“Kısa dönemli hedef ifadelerinde birey, ölçüt, koşul ve davranış olmak üzere dört temel öge bulunur.”

17. Buna göre kısa dönemli hedeflerin belirlenmesine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi **doğru değildir?**

- A) Oluşturulacak hedef ifadeleri öğrenciden beklenen davranışları yansıtmalıdır.
- B) Öğretmen öğrenciye dönük hedef koymaz, kendisine dönük hedefler koyar. Bu nedenle öğrencinin ismine yer verilmez.
- C) Ölçüt, öğrencinin hedef davranışı kazanıp kazanmadığına karar vermede kullanılan bir standarttır.

- D) Davranış, öğrenciden sergilemesi beklenen eylemlerin açık bir şekilde ifade edilmiş hâlidir.
- E) Koşul; hedef davranışın hangi koşullar altında, nerede, ne zaman ve nasıl sergilenmesi gerektiğini gösteren bir ifadedir.

“Uzun dönemli hedefler, öğrencinin bir yıl ya da akademik dönem içerisinde makul düzeyde kazanabileceği davranışlar; kısa dönemli hedefler ise öğrencinin performans düzeyi ile uzun dönemli hedefleri arasındaki ara basamaklar olarak tanımlanmaktadır.”

18. Buna göre aşağıdakilerden hangisi kısa dönemli hedef örneği değildir?

- A) Mete kendisine verilen farklı uzunlukta düz çizgilerin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keser.
- B) Mete kendisine verilen farklı uzunlukta eğik çizgilerin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keser.
- C) Mete kendisine verilen farklı şekillerin çizgilerinin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keserek şekli çıkarır.
- D) Mete, bir akademik yıl sonunda basit şekilleri çizgilerinin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keserek şekli çıkarır.
- E) Mete, iki farklı büyüklükte aynı cinsten aynı tipte nesne resimleri arasından büyük olanı göstermesi istendiğinde $\frac{3}{4}$ oranında büyük olanı gösterir.

“Orhan Hoca’nın getirdiği BEP plânını inceleyen psikolojik danışman, plânda fark ettiği **tamamlayıcı destekler ve hizmetlerle** ilgili ifadelerin yokluğu sebebiyle bu eksiği gidermek için plânı geri verir.”

19. Psikolojik danışmanın fark ettiği bu eksiklik aşağıdakilerden **hangi ilkeye riayet etmemekten** kaynaklanmıştır?

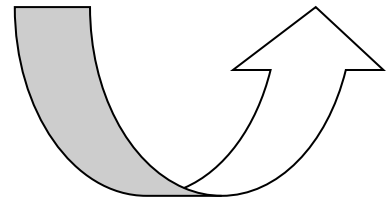
- A) BEP içeriğini oluştururken kısa dönemli hedeflerin yanı sıra bu hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracak öğretim yöntemleri ve materyaller de belirlenir.
- B) Öğretim yöntemleri ve materyaller belirlenirken hem hedefin özelliklerine hem de öğrenci özelliklerine dikkat edilmelidir.
- C) Öğrenciye sunulacak hizmetlerin başlayacağı zaman, bu hizmetlerin sıklığı ve devam etme süresi BEP hazırlanması sürecinde planlanmalıdır.
- D) Öğrencinin BEP’inde yer alan hedeflere ulaşp ulaşmadığını değerlendirmek amacıyla kullanılacak değerlendirme yöntemleri ve başarı ölçütleri BEP hazırlanma sürecinde belirlenmelidir.
- E) BEP geliştirme birimi BEP içeriğine, öğrencinin ihtiyaç duyduğu ek hizmetleri ve bu hizmetlerin nerede, ne zaman, kimler tarafından ve ne sıklıkla verileceği bilgisini eklemelidir.

“BEP Sürecinin Etkili Bir Şekilde Yürütülmesi İçin Neler Yapılabilir?” başlıklı bir seminer düzenleyen Psikolojik Danışman Esen Hoca seminerin başında: ‘Gerçekçi bir BEP geliştirmek için öncelikli olarak öğrencinin performans düzeyinin doğru bir şekilde belirlenmiş olması gerekir. Performans düzeyinin hatalı belirlenmesi durumunda oluşturulan hedefler de hatalı olacaktır. Bu nedenle öğretmenlerin çeşitli değerlendirme araçları ile farklı ortam ve zamanlarda öğrenci performansı hakkında bilgi toplaması gerekmektedir.’ ifadelerini kullanmıştır.

Seminerin ilerleyen sürecinde bir öğretmen, Esen Hoca’nın dilinin sürçmesiyle bir çelişkisini fark eder ve buna itirazda bulunur.”

20. Esen Hoca’nın, daha sonra dil sürçmesinden kaynaklı kurduğu **hangi çelişkili cümle** bu itirazın sebebi olabilir?

- A) Öğrencinin program içerisindeki performansını belirlemek ve programdan ne ölçüde yararlandığını ortaya koyabilmek amacıyla mutlaka izleme ve değerlendirme çalışmalarına yer verilmelidir.
- B) BEP geliştirme, uygulama, izleme ve değerlendirme süreci bir ekip işidir.
- C) BEP geliştirme biriminin ayrılmaz bir parçası da ailedir.
- D) Ailelerin BEP sürecine katılımlarının azalması öğrenciler için daha anlamlı hedefler belirlenmesini sağlayabileceği gibi ailelerin okulda devam eden öğretim süreçlerini evde de destekleme olanağını artırabilir.
- E) BEP sürecinin işleyişinin niteliğini artıran önemli noktalardan biri de öğretmene ve öğrenciye sağlanan destek hizmetleridir.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Bazı arkadaşların uyarısı üzerine renklendirmeleri azalttım.

CEVAP ANAHTARI: 1E 2D 3B 4E 5D 6B 7A 8B 9E 10C 11A 12E 13D 14C 15B 16E 17B 18D 19E 20D

"Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin her birinin var olan performansları kapsamında üst düzeyde öğrenebilmesi, öğrenme ihtiyaçlarının ve bireysel özelliklerinin dikkate alınmasına bağlıdır. Bu da ancak öğretimlerde öğrenciye özgü uyarlamalar yapılarak öğretimlerin bireyselleştirilmesiyle mümkün olabilir. Öğretimin bireyselleştirmesi, bir sınıftaki tüm öğrencilerin hedeflenen davranışları kazanmaları için yapılabilecek uyarlamalar anlamına gelmektedir. Öğretim uyarlamaları, öğrenme hızı ve kapasitesi bakımından akranlarına göre farklılık gösteren öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmeleri ve sınıf içinde gerçekleştirilen faaliyetlere üst düzeyde katılımları için yapılan çeşitli düzenlemelerdir. Sınıf içinde yapılacak uyarlamaları öğretmenler organize edebilir. Bu sebeple öğretmenlerin iyi bir gözlemci olmaları gerekmektedir."

1. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını ve bireysel özelliklerini dikkate almak, üst düzey öğrenmenin temel şartıdır.
- B) Öğretimleri bireyselleştirmek ve öğrenciye özgü uyarlamalar yapmak öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alındığını gösterir.
- C) Öğretimin bireyselleştirmesi, hedef davranışların kazandırılması amacıyla yapılacak uyarlamalar anlamına gelmektedir.
- D) Sınıf içinde yapılacak uyarlamaları yapan öğretmenler gözlem yapmadan da öğrencilerin ihtiyaçlarını belirleyebilir.
- E) Öğretim uyarlamaları, öğrenci özelliklerine göre yapılan çeşitli düzenlemeleri içerir.

Sene başı öğretmenler kurulunda Elazığ Gazi MTAL Müdürü: "Sınıflarda bulunan öğrencilere eşit öğrenme fırsatları sunabilmek ve öğrencilerin var olan performansları kapsamında üst düzeyde öğretimler gerçekleştirebilmek önemlidir. Bunun için öğrencilerin başarılı olduğu öğrenme biçimlerinin farkında olmak ve öğretilecek içerikleri buna uygun bir biçimde sunmak gerekmektedir. Bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere öğretim yapan öğretmenlerin öğretim yaklaşımlarını gözden geçirerek gerekli uyarlamaları yapmaları gerekmektedir." ifadelerini kullanmıştır.

2. Buna göre Müdür Bey, öğretimin bireyselleştirilmesi ve öğretim uyarlamaları bağlamında konuşmasını hangi cümleyle devam ettirdiğinde öğretmenler itiraz edebilir?

- A) Tüm öğrenciler öğrenebilir ve öğretmenler öğretebilirler.
- B) Her öğrencinin eğitimden en yüksek düzeyde faydalanma hakkı vardır.
- C) Tüm öğrencilerin farklı, ortak ve kendine özgü olmayan ihtiyaçları vardır.
- D) Her öğrencinin gelişimi takip edilmeli ve ilerleme gösterenler ödüllendirilmelidir.
- E) Her öğrencinin ortak, farklı ve bireysel gereksinimleri vardır.

"Öğretimin bireyselleştirilmesi, öğrenmeye etki eden tüm faktörlerin öğrenci özellikleri çerçevesinde düzenlenmesi olup bireyselleştirilmiş eğitim planının (BEP) parçası olan düzenlemeleri ve değişiklikleri içerir."

3. Buna göre, öğretimini öğrencilere göre uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıda belirtilen hangi alanda düzenlemeler yapamaz?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sonuca yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Sınıf ortamındaki ısı, ışık ve gürültü miktarı, renk, büyüklük vb. fizikî özelliklerdir. Sınıf ortamındaki ısının gereğinden fazla ya da az olması öğrenmeyi olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Bu olumsuz koşullar, öğrencilerin dikkatini öğrenilecek konuya odaklamasını zorlaştırır. Sınıfta bulunan öğrencileri etkileyecek fiziki koşullardan bir diğeri de gürültü miktarıdır. Aynı zamanda sınıfta bulunan sıra, masa, sandalye, yazı tahtası, akıllı tahta, kitaplık, harita gibi sınıf ortamındaki araç-gereçlerin öğrencilere göre düzenlenmesi öğretimleri daha etkili kılabilir."

4. Buna göre, öğretimini öğrencilere göre uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıda belirtilen hangi alanda düzenlemeler yapmıştır?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sürece yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Fiziksel düzenlemeler, uygun öğrenme ortamının oluşturulmasına yönelik yapılan düzenlemeleri kapsar. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için yapılacak fiziksel düzenlemeler sınıfın genel fizikî yapısı, araç-gereçlerin düzenlenmesi ve ulaşılabilirlik olarak üç başlık altında toplanabilir. Ulaşılabilirlik, sınıf ortamında gerektiğinde öğrencilerin yerini değiştirmekle sağlanabilirken gerektiğinde ise sınıfta bulunan eşyaların yerini değiştirmekle mümkün olabilir. Bununla birlikte öğrencilerin oturma düzenleri plânlanırken dikkat edilmesi gereken bazı durumlar da vardır."

5. Buna göre Ayşe öğretmenin aşağıdaki hangi uygulamasının yanlış olduğu söylenebilir?

- A) Kontrol kolaylığı açısından davranış problemi olan Emre'yi, ön sıraya oturtmuştur.
- B) Görme problemi olan Mehmet'i, en iyi görebileceği sıraya yerleştirmiştir.
- C) Dikkat problemi olan Selim'i, dikkatini dağıtan araç-gereçten uzak sıraya oturtmuştur.
- D) Öğrencilerin gün içinde yerlerini değiştirmelerine asla izin vermemiştir.
- E) İşitme problemi olan Mehtap'ı, en iyi işitebileceği yere oturtmuştur.

"Bu düzenlemeler, **sınıfın işleyişiyle ilgili düzenlemeleri** içerir. Bu düzenlemeler genel olarak okulun ve öğrencilerin **karşılıklı olarak beklentilerini** belirlemeyle ilgilidir. Öğretmenler, eğitim-öğretim yılının başında öğrencilere yönelik **beklentilerini** plânlamalı ve eğitim-öğretim sürecine yönelik plânlarını öğrencilere açıkça ifade etmelidir. Bu kapsamda **genel ilkeleri belirleme, sınıf kurallarını tanımlama, sınıf rutinleri oluşturma** gibi **sınıfın işleyişi ile ilgili düzenlemeler** plânlanır ve öğrencilere aktarılır."

6. Yukarıda sözü edilen öğretim uyarlaması hangisidir?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sürece yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Sınıf kuralları, **sürece yönelik düzenlemeler** kapsamında öğrencilerin yapması istenen davranışlardır. Öğrencilerin belirlenen kurallara uyması, öğretimlerin etkili olmasının ön koşulu olarak kabul edilebilir. Her sınıfın kuralı ihtiyaçlar doğrultusunda kendine özgü bir şekilde oluşturulur. Kuralları oluştururken **öğrencilerin de sürece dâhil edilmesi** önemlidir. Sınıf kuralları oluştururken dikkat edilmesi gereken bazı kriterler bulunmaktadır."

7. Bu kriterlere göre sınıf kuralları oluşturan Murat öğretmen aşağıdaki **hangi uygulamada** hata yapmıştır?

- A) Kuralları belirlerken öğrencilerini sürece dâhil etmiştir.
- B) Kuralları olabildiğince kısa ve anlaşılır bir şekilde ifade etmiştir.
- C) Kuralları belirledikten sonra her kuralı açıklamış ve öğretmiştir.
- D) Kurallara uyulmadığı zaman ne olacağı hususunu muğlâk bırakmıştır.
- E) Kuralları olumlu ifadelerle oluşturmuştur.

"**Genel ilkeler**, öğrencilerden yapması istenen davranışları ve yöneticilerin ve öğretmenlerin davranış biçimlerini içerir. Tüm öğrencilere **eşit davranmak, saygılı olmak, sorumluluk sahibi olmak, güvenilir, kibar ve üretken olmak** gibi davranışlar bunlardan **bazılarıdır**. Bireylerin içinde bulunduğu ortamlarda kendisinden beklenen rol, sorumluluk ve görevleri bilmesi onları ilgili davranışları yapmaya yönlendirir. Bu sebeple eğitim öğretim döneminin başında genel ilkeler açık ve net bir şekilde ortaya konulmalıdır."

8. Sürece yönelik düzenlemelerden olan genel ilkelerle ilgili hangisi söylenemez?

- A) İnsanî erdemleri ifade eder.
- B) Sorumluluk duygusunu geliştirir.
- C) Bireyciliği geliştirir.
- D) Üst değerleri barındırır.
- E) Karşılıklılık söz konusudur.

"Sınıf iklimi, bir sınıfın **sosyal ve psikolojik** özellikleri ile ilgilidir. (I)**Olumlu sınıf ikliminin** öğrenciler üzerinde **olumlu etkileri** bulunmaktadır. (II)Bu öğrenciler sınıf ortamında daha **rahat, mutlu ve arkadaşça tutumlar** gösterirler. (III)Olumlu sınıf iklimine sahip sınıflarda özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin öğretmenleri ve arkadaşları tarafından kabul oranı yüksek olur. (IV)**Olumlu sınıf iklimi oluşturmada öğretmen**, her öğrenciye önemli olduğunu **hissettirmeli**, ders dışı konularda da **sohbet etmeli** ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel özelliklerine saygı duymalıdır. (V)Böylelikle zaman geçtikçe öğretmenin bu olumlu davranışları sınıftaki öğrenciler tarafından da benimsenir ve uygulanır."

9. **Sınıf iklimine yönelik düzenlemelerden** bahseden yukarıdaki metin anlamlı bir şekilde iki paragrafa bölünmek istendiğinde ikinci paragraf kaç numaralı cümleyle başlatılmalıdır?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

"Bu düzenlemeler, **iki başlık altında** incelenebilir. Bunlardan biri **öğretim yöntemlerinin uyarlanması** diğeri ise **öğrenci gruplarının oluşturulmasıdır**."

10. Sözü edilen öğretim uyarlaması hangisidir?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sürece yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"**Bu düzenlemeler**, öğretimlerin okul çapında öğrenci gereksinimlerine uygun olarak bireyselleştirilmesine yönelik temel uyarlamaları içerir. Bu kapsamda **aşağıda belirtilen alanlara yönelik uyarlamalar** yapılabilir.

- Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
- Zamanda uyarlama ve düzenleme
- Ödevlerde uyarlama
- Sınavlarda uyarlama

11. Buna göre yukarıda sözü edilen **öğretim uyarlaması** hangisidir?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sürece yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Her öğrencinin öğrenme ve bilgiyi işleme hızı aynı değildir. Bu sebeple Ayşe öğretmen, öğretimleri öğrencilerin **öğrenme hızına uygun bir şekilde** sürdürmekte, öğrencilerin dikkat sürelerini göz önünde bulundurmakta, gerektiğinde öğretilere kısa aralar vererek tekrar devam etmektedir."

12. Buna göre Ayşe öğretmen, **işleyişle ilgili düzenlemeler** bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

- A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
- B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
- C) Ödevlerde uyarlama
- D) Sınavlarda uyarlama
- E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"Öğretimin bireyselleştirilmesi, sadece öğretmenin yapacağı öğretilere yönelik değildir, aynı zamanda öğrenciden beklenen görev ve sorumluluklarda da uyarlama yapılması gerekir. Bu kapsamda Selim öğretmen, her öğrenciye aynı ödevi vermek yerine öğrenci **ihtiyaçları doğrultusunda** ödev içeriklerini değiştirmekte, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerine **aynı zorluk ve uzunlukta** ödevler vermemekte, bu öğrencilerin özellikleri çerçevesinde daha basit düzeyde ödevler vermektedir."

13. Buna göre Selim öğretmen, **işleyişle ilgili düzenlemeler** bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

- A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
- B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
- C) Ödevlerde uyarlama
- D) Sınavlarda uyarlama
- E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"Serkan öğretmen, sınav sorularını hazırlarken öğrencilerin performans düzeyini dikkate almakta, sınav süresini özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri için **daha uzun** tutmaktadır. Öğrencilerine en uygun sınav türünü seçerken yetersizlik durumuna göre seçim yapmakta, az gören öğrencisi Hatice'ye sözlü sınav uygulamakta, konuşma bozukluğu olan Ali'ye yazılı sınav yapmakta, ince motor becerileri zayıf olan Murat'a çoktan seçmeli soru sormaktadır."

14. Buna göre Serkan öğretmen, **işleyişle ilgili düzenlemeler** bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

- A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
- B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
- C) Ödevlerde uyarlama
- D) Sınavlarda uyarlama
- E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"Özel yetenek kavramının tanımı, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan özel yetenekli bireyler strateji ve uygulama plânında '**Özel yetenekli birey zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi, motivasyon veya özel akademik alanlarda yaşitlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren bireydir.**' şeklinde yapılmıştır."

15. Tanıma göre özel yetenekli bireylerin aşağıdaki özelliklerden hangisini taşıması şart **değildir**?

- A) Öz güven
- B) Sempatiklik
- C) Yaratıcılık
- D) Çalışkanlık
- E) Üretkenlik

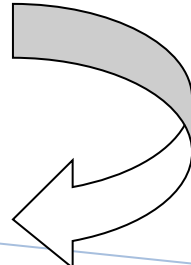

"19. yüzyılda **Terman** üstün zekâlıları, standart zekâ ölçeklerinde ilk **%1'lik** dilime girenler olarak ele almış ve üstün zekâyı, zekâ testi puanıyla ilişkilendirmiştir. 20. yüzyılda dikkat çeken **Marland Raporu'nda** ise üstün zekânın birden fazla alanda görülebileceği vurgulanmıştır."

16. Buna bağlı olarak özel yetenekle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Özel yetenek; zihinsel, özel akademik, yaratıcı-üretken, liderlik, sanat alanı veya psikomotor gibi farklı birçok alandan oluşur.
- B) Özel yetenek alanlarından en az birinde olağanüstü potansiyel yeteneğe veya olağanüstü başarıya sahip olanlar üstün zekâlı olarak tanımlanır.
- C) Geçmişte bugüne özel yetenek kavramına ilişkin tanımlar incelendiğinde dikkat çeken nokta, tekil bir bakış açısından çok boyutlu bir bakış açısına doğru değişim görülmesidir.
- D) Özel yetenek kavramı, üstün zekâ ve üstün yetenek kavramları bazen farklı bazen birbirinin yerine kullanılmaktadır.
- E) Geçmişten günümüze bir bakış atıldığında özel yetenekli insanların sayısında azalma olduğu görülmüştür.

"Özel yetenekle ilgili çalışmalar ele alındığı disipline, bilim insanından, çalışan zamandan ve toplumdan etkilenebilir. Bu kavramı toplumsal açıdan ele alan kuramlar olduğu gibi, bileşenlerine ayıran kuramlar da vardır. Özel yetenek konusunda ilk akla gelen temel kuramlardan biri Renzulli (1978) tarafından ortaya konmuştur. Bu kuram özel yeteneğin bazı bileşenlerden oluştuğunu öne sürer. Bunlar **ortalama üstü yetenek, yaratıcılık ve motivasyondur**. Bireyde bu bileşenlerin biri eksik olursa özel yetenek ortaya çıkamaz."

17. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçlü Halka Kuramı
- B) Beşgen Kuramı
- C) Bulanık Kuram
- D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
- E) Üstün Yetenek Kuramı

Sternberg ve Zhang (1995) tarafından ortaya konulan kuramda, özel yeteneğin ortaya çıkması için bazı ölçütlerden bahsedilir. Onlara göre, birini özel yetenekli olarak tanımlamak için şu beş ölçüt karşılanmalıdır:

- Mükemmellik
- Nadirlik
- Kanıt
- Üretkenlik
- Değer

18. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçlü Halka Kuramı
- B) Beşgen Kuramı
- C) Bulanık Kuram
- D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
- E) Üstün Yetenek Kuramı

“İsminden de anlaşılacağı gibi tam netleşmemiş bir yapıdan bahseder. Aslında pek çok özel yetenek kuramının isminde geçmese bile onlarda da bu karmaşa hissedilmektedir. Sak (2021) tarafından ortaya konan kurama göre özel yetenek âdeta sınırları olmayan bulutsu bir yapıdadır. Kuramda yetenek gelişimi sürecinde hem bileşenlere hem de gelişime değinilmiştir. Kuramın ana bileşenleri **yatkınlık, uyarıcı koşul ve etkileşim**dir.”

19. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçlü Halka Kuramı
- B) Beşgen Kuramı
- C) Bulanık Kuram
- D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
- E) Üstün Yetenek Kuramı

“Gagne, özel yetenek çalışmalarında üstün zekâ ve üstün yetenek kavramlarının ayrı ayrı tanımlanabileceğini iddia etmiştir. Kuramında üstün zekânın üstün yeteneğe dönüştüğü ve bu süreçte öğrenme-uygulama, katalizörler ve şans boyutlarının da rol aldığını belirtmiştir. Kuramına göre üstün zekâ doğuştan var olan **mental ve fiziksel** alanlara ait yetenekleri ifade etmektedir. **Mental alanlar**; bilişsel, yaratıcı, algısal ve sosyal becerileri ifade eder. **Fiziksel alan** ise spor ve müzik gibi alanlarda görülen becerileri içerir. Üstün yetenek ise doğuştan var olan üstün zekânın sistematik bir eğitim ve öğrenme süreci ile yeteneğe dönüşmüş hâlidir.”

20. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçlü Halka Kuramı
- B) Beşgen Kuramı
- C) Bulanık Kuram
- D) Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı
- E) Çok Faktör Kuramı

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

1 Eyl.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-3 ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK (TEST-7)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1D 2C 3B 4A 5D 6B 7D 8C 9D 10D 11E 12B 13C 14D 15B 16E 17A 18B 19C 20D

“Özel yeteneklilerin karakteristik özelliklerini belli listelere sığdırmak çok doğru olmayabilir. Ancak özellikle çocuklarda yaygın olarak görülen özellikleri bilmek, özel yetenek potansiyeli taşıyanları belirlemede yardımcı olabilir.”

1. Yusuf'un özel yetenekli bir çocuk olduğunu düşündüğümüzde aşağıdaki yargılardan hangisi Yusuf'un özel yetenekli çocuk olduğunu **göstermez**?
  - A) Akranlarına göre erken ve ileri düzeyde dil gelişimi gerçekleşmiştir.
  - B) Okumaya erken başlamış ve bunun ötesinde okumayı kendiliğinden öğrenmiştir.
  - C) Empati, sorumluluk gibi özelliklerde erken gelişim göstermiştir.
  - D) Dar bir ilgi alanına sahip olmakla birlikte bazı konulara da sığ bir ilgisi vardır.
  - E) Duygusal açıdan hassas olmakla birlikte liderlik özellikleri de görülmektedir.

(I)Asenkronize gelişim gösterme

(II)Duygusal açıdan hassas olma

(III)Meraklı olma, çok soru sorma

(IV)Yaşından ileri düzeyde mizah yeteneği olması

(V)Mantık, muhakeme gibi becerilerde geç ve yavaş gelişim gösterme

(VI)Mükemmeliyetçilik eğilimi gösterme

(VII)Sosyal, toplumsal olaylara, evrensel değerlere karşı duyarsız kalma

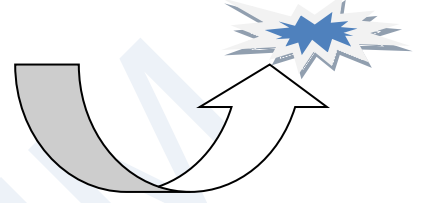
2. Özel yetenekli çocuklarla ilgili yukarıdaki önermelerden hangisinde **yanlış bilgi** verilmiştir?
  - A) I-II-III
  - B) V-VI-VII
  - C) IV-V-VII
  - D) III-IV-V
  - E) II-III-IV

“Özel yetenek konusundaki **tanımlar ve kuramlar** hatırlanırsa kavramın sadece zekâ puanıyla değil **pek çok bileşenle** ve **gelişim süreciyle** ifade edildiği hatırlanacaktır. Dolayısıyla özel yeteneği tanılamak için sadece zekâ puanını ölçme anlayışı da değişmeye mecbur kalmıştır. Bu konuda **Clark** özel yeteneğin tanılanmasında öğretmenlerin aday gösterme formları, öğrencinin gelişim alanlarına ilişkin öğretmen raporları, öğrencinin aile hayatıyla ve sağlık durumuyla ilgili spesifik durumları içeren öyküsü, akran değerlendirme formları, okul içi ve okul dışı ilgi ve tutum envanterleri, öğrencinin çalışmaları, tarama testleri ve grup zekâ testleri kullanıldığı **çok boyutlu ve aşamalı bir süreç** önermiştir.”

3. Metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine **ulaşılamaz**?
  - A) Zekâ puanı tek bir parametreyle ölçülemez.
  - B) Özel yetenek, çok boyutlu/katmanlı bir fenomendir.
  - C) Özel yeteneği belirlemede öğretmen görüşü çok önemlidir.
  - D) Özel yeteneği belirlemede akranların değerlendirmesinin önemsiz olduğu söylenebilir.
  - E) Özel yeteneği belirlemek için ciddi bir çabayla birlikte çok aşamalı bir çalışmaya ihtiyaç vardır.

“Aday gösterme aşaması, isminden de anlaşılacağı gibi öğrencinin özel yetenek tanısına **henüz aday olduğu aşamadır**. Öğrencinin **kendisi, akranları, annesi, babası, öğretmenleri** aday gösterme aşamasında **rol alabilirler**.”

4. Özel yetenekli çocuğu aday gösterme aşamasında -daha nesnel davranma ve sağlıklı bilgiler sunma açısından değerlendirildiğinde- hangisinin **daha objektif** davranabileceği söylenebilir?
  - A) Anne
  - B) Baba
  - C) Öğretmenler
  - D) Akran
  - E) Kendisi

“Özel yeteneklilerin tanılanması sürecinde **çocuğun kendisi, ailesi, akranları, öğretmenleri, özel eğitim uzmanları** gibi pek çok **paydaş** rol alabilir. Paydaşlar tanılama sürecinde **hata yapmamaya, programla uyumlu ve güvenilir araçlar kullanmaya, alana özgü değerlendirmelere, tanılama zamanına, zorluk düzeyine** dikkat etmelidir. Tanılananın özellikle ölçme kısmında **daha çok alan uzmanları** rol alsa da sürecin tamamında ..... önemi büyüktür.”

5. **Bilimsel açıdan düşünüldüğünde** metindeki boşluğa gelebilecek kelime aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Ailenin
  - B) Akranların
  - C) Akrabaların
  - D) Öğretmenlerin
  - E) Öğrencinin
6. Aşağıdakilerden hangisi özel yeteneklilerin tanılanmasında öğretmenlerin dikkat etmesi gerektiği ilkelere **değildir**?
  - A) Güçlü, sağlam ve dikkatli bir gözlemci olma,
  - B) Alan uzmanlarına başvurma
  - C) Derinlikli ve çok boyutlu araştırma
  - D) Fark edilmeyen öğrencileri keşfetme
  - E) İki kere özelleri eleme

“**Farklılaştırma** farklı boyutlarda yapılabilir. Kazanımlara **aynı veya başka bir disiplinden eklemeler yapılması**, üst sınıflardan kazanımlar çekilmesi içeriği farklılaştırılabilir. Öğrencilerin bir etkinlikte **U düzeniyle veya kümeler** şeklinde oturmalarını istemek, etkinliğin ilerlemesini tamamen etkileyebilecek bir **farklılaştırmadır**. Dersle ilgili bir geziye gidilmesi veya derse bir **konuk davet edilmesi** de farklılaştırmalara örnektir. Öğrencilerin yazılı teslim edecekleri ürünlerini birer **afiş veya poster** şeklinde hazırlamaları da **çktıları farklılaştırabilir**.”

Özel yeteneklilerin **eğitimi alanındaki farklılaştırmaları** farklı boyutlarda görmenin mümkün olduğu anlaşılmıştır. Bu öğrencilerle gerçekleştirilen eğitsel uygulamalar yaygın olarak ..... ve ..... başlıklarında toplanır.”

7. Yukarıdaki metinde bulunan boşluklara aşağıdaki kavramlardan hangileri getirilmelidir?

- A) Yavaşlatma/Hızlandırma/Gruplama
- B) Gruplama/Zenginleştirme/Hızlandırma
- C) Düşündürme/Hızlandırma/Ayrıştırma
- D) Farklılaştırma/Ayrıştırma/Düzenleme
- E) Kalıplaştırma/Zenginleştirme/Ayrıştırma

“Özel yeteneklilerin eğitimlerinde öğretim programının kendisini ve eğitim olanaklarını çeşitlendirerek eğitim öğretim süreci normalin ötesine taşınabilir. İçerik transferi, müfredat daraltma, bağımsız çalışma, öğrenme merkezleri, saha gezileri ve okul sonrası programlar buna örnek olarak verilebilir. Özel yetenekli öğrenciler için hazırlanmış programlarda en sık tercih edilen farklılaştırma stratejisidir.”

8. Metinde sözü edilen ve özel yetenekliler için başvurulması gereken farklılaştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gruplama
- B) Hızlandırma
- C) Zenginleştirme
- D) Yavaşlatma
- E) Ayrıştırma

“Bir eğitim programının çeşitli uyarlamalarla normal süresinden daha önce tamamlanmasıdır. Özel yetenekli bireylerin eğitiminde özellikle akademik anlamda oldukça etkilidir. Bu stratejinin okula erken başlama, sınıf atlama, üstten ders alma, sınavla ders geçme gibi öğrencinin özelliğine göre seçilebilecek türleri vardır. Uygulama için özel yetenekli öğrencinin hazır ve istekli olmasına dikkat edilmelidir.”

9. Metinde sözü edilen ve özel yetenekliler için başvurulması gereken farklılaştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gruplama
- B) Hızlandırma
- C) Zenginleştirme
- D) Yavaşlatma
- E) Ayrıştırma

“Serdar öğretmen farklılaştırma yaparken birkaç stratejiyi birlikte kullanmaktadır. Ayrıca hızlandırma, zenginleştirme ve gruplama yaparken bazı önemli noktalara da dikkat etmektedir.”

10. Buna göre, aşağıdakilerden hangisini yaptığında Serdar öğretmen uyarıyla karşılaşacaktır?

- A) Farklılaştırmayı gelişigüzel bir etkinlik yığını olmaktan çıkararak belli bir plân dâhilinde yapmaktadır.
- B) Öğrencilerinin düzeyini, ilgi ve yetenek alanlarını belirleyerek başlamaktadır.
- C) Farklı dersleri ortak temalar altında ele almakta ve disiplinlerarası bağlantılar kurmaktadır.
- D) Öğrencilerine, çalışmalarını gerçek dinleyicilere sunma fırsatı vermektedir.
- E) Öğrencilerine zorluk düzeyi çok yüksek veya çok düşük görevler vermekten kaçınmamaktadır.

“Türkiye’de özel yeteneklilere eğitim veren kurumların çıkışı 1960’lı yıllara kadar gitmektedir. Türdeş sınıf denemesi şeklinde başlatılan çalışmalar kısa sürmüştü; 1990’lı yıllardan itibaren yeniden bu öğrencilere yönelik eğitim kurumları açılmaya başlanmıştır. Günümüzde özel yeteneklilere yönelik eğitim veren kurumlar, okullardaki programlar ve okul sonrası programlar olarak ikiye ayrılabilir. Okul boyutunda genel olarak lise düzeyinde eğitim verilmektedir. İlkokul ve ortaokul düzeyinde ise özel yetenekliler için açılan destek eğitim odalarının sayısı artmaktadır. Okul sonrası programlar ise Bilim ve Sanat Merkezleri (BİSEM), üniversiteler bünyesinde yürütülen programlar ve bazı özel yetenek programlarıdır.”

11. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de özel yeteneklilere eğitim veren okullardan değildir?

- A) Fen Liseleri
- B) Sosyal Bilimler Liseleri
- C) Güzel Sanatlar Liseleri
- D) Spor Liseleri
- E) Anadolu Liseleri

“Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki özel yetenekli öğrencileri normal eğitim programlarından arta kalan zamanlarda eğiterek potansiyellerini geliştirmek amacıyla geliştirilen ..... modeli okul sonrası uygulamalara iyi bir örnektir.”

12. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) ÜYEP
- B) BİSEM
- C) AYSEL
- D) BİRSEL
- E) BİSLEM

“Özel yetenekli öğrencilerin öğretmenleri etkili sınıf ortamı oluşturmali, nitelikli sorular sorma, yüksek düzey düşünme seviyesini artirmali ve yaratıcılığı cesaretlendirmelidir.”

13. Buna göre aşağıdakilerden hangisi özel yeteneklilerle çalışan öğretmenlerde beklenen özelliklerden değildir?

- A) Öğrencinin görevlerini onun düzeyine ve hızına uygun vermelidir.
- B) Ödevlerde tekrarlara ve alıştırmalara ağırlık vermemelidir.
- C) Hatırlama, kavrama ve uygulama basamaklarını içeren çalışmalar yapmalıdır.
- D) Farklı öğrenme ve öğretme teknikleri, malzeme ve araç-gereç kullanılmalıdır.
- E) Tartışma, proje ve drama çalışmalarına önem vermelidir.

“Clark, öğrencilerin yaratıcılığını teşvik eden öğretmenlerde bazı özelliklerin görüldüğünü belirtmiştir. Öğretmenler başta kendileri yaratıcı bir kişi modeli oluştururlar. Öğrencilerinin yaratıcı davranışlarını pekiştirmeyi atlamazlar. Yaratıcı davranışlar için sınıf atmosferini de hazırlarlar. Öğrencilerin bağımsız çalışmaları için onlara cesaret verirler.

Özel yetenekli öğrencilerin öğretmenleri için beklenen özellikler daha da artırılabilir. Ancak **en önemli özelliklerden biri** ..... ”

14. Metinde bulunan boşluk aşağıdakilerden hangi kelime grubuyla **tamamlanmalıdır**?

- A) ...davranış bilgisidir.
- B) ...kültürlü olmasıdır.
- C) ...bilgili olmasıdır.
- D) ...alan uzmanlığıdır.
- E) ...sanat duyarlılığıdır.

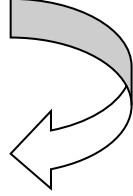
Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

"Bilimin temelinde evrendeki olayları, olguları anlamaya çalışmak, gerçeği **aramak** vardır. Bu süreç aslında **merak** ile başlar. Merak ettiğimiz bir olguyu ilk olarak **duyularımızla** algılarız. Ancak duyularımız bizi yanıltabilir. Dolayısıyla duyularımızla **kesin ve doğru** bilgiye **ulaşamayız**. Merak ettiğimiz bir olayla ilgili bilgiyi, kendimiz dışında diğer kişilerle **görüş birliği** yaparak da edinebiliriz. Sınıfımızda derse katılmayan bir öğrenci ile ilgili başka bir meslektaşımızın görüşünü alabiliriz. Böylece duyularımızla ortaya çıkan durumu başka bir meslektaşımızın hissettikleri ile doğrulamaya çalışırız. Bu nedenle, güvenilir bilgiye sahip olmak için **uzman görüşüne** başvurabiliriz. Dersine girdiğimiz sınıf ile ilgili **uzman olarak** gördüğümüz kişi o sınıfın **sınıf öğretmeni** olabilir veya **rehber öğretmen de** olabilir. Bilgi edinmenin bir diğer yolu da **mantıktır**. **Mantık**, kavramları, kavramlardan oluşturulan önermeleri, içeriğinden bağımsız **akıl yürütmeleri** ele alır."

(Not: 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayınız!)

1. Metinde geçen "evrendeki olayları, olguları anlamaya çalışmak, gerçeği aramak" ifadesindeki "arayış" olgusunun temelinde ne yatmaktadır?

- A) Arzu
B) Düşünce
C) Duygu
D) Merak
E) Hayal

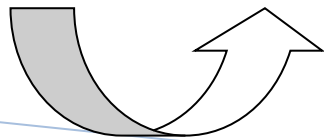
2. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz**?

- A) Evreni ve evrenin içindeki olayları anlama arayışının temelinde merak yatmaktadır.
B) Duyular, merak hassasının ilk aracı konumunu teşkil etmektedir.
C) Duyuların, daima bizleri kesin ve doğru bilgilere ulaştırdığı konusunda şüphe yoktur.
D) Duyularımızın yetersizliği sebebiyle uzman görüşüne başvurarak görüş birliğine varılabilir.
E) Bilgi edinmenin bir yolu olan mantık, akıl yürütmelerle kendini gösterir.

"Tüm canlılar ölümlüdür.
Ebru bir canlıdır.
O halde, Ebru ölümlüdür."

İlk iki ifade doğru olduğu sürece, üçüncüsü de doğru olmak zorundadır. **Dolayısıyla** mantık da her zaman bizi güvenilir bilgiye ulaştırmayabilir. **Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmanın en temel yolu araştırmadır, bilimdir** ve bu süreçte **bilimsel yöntem** kullanılır. **Bilimsel yöntem**, bir problemin veya sorunun belirlenmesi ile başlayan **verinin toplanması, analiz edilmesi ve ulaşılan sonuçların yorumlanması** ile tamamlanan bir süreçtir."

Yukarıya geçiniz lütfen! Gördüğünüz üzere seçenekler yok!

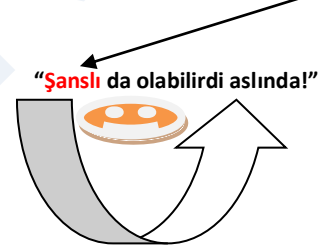
3. Bu metinden aşağıdaki hangi sorulara cevap **verilemez**?

- A) Mantık her zaman güvenilir bilgiye ulaştırabilir mi?
B) Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmanın en temel yolu nedir?
C) Araştırma ve bilim alanında hangi yöntem kullanılır?
D) Bilimsel yöntem hangi süreçlerden oluşur?
E) Mantığın doğasında var olan temel unsur nedir?

"**Bilimsel yöntem**, bilimlerin ortaklaşa kullandıkları **betimleme ve açıklama** yollarını kapsayan, bir yanı ile **eylemsel** diğer yanı ile **düşünsel** bir süreçtir. Literatürde bilimsel yöntemin aşamaları farklı şekillerde yapılmakla birlikte genel olarak şu şekilde sınıflandırılmaktadır. **a)problemin ..... edilmesi, b)problemin tanımlanması, c)çözüm önerilerinin tahmini, d) araştırma yönteminin geliştirilmesi, e)verilerin toplanması ve analizi, f)karar verme ve yorumlama**"

4. Metinde boş bırakılan yere gelmesi gereken **sihirli kelime** hangisidir?

- A) darp
B) terk
C) fark
D) test
E) dert

"Abdurrahman öğretmen uzun süredir '**bilimsel araştırmanın bir problem ile başladığını, problemin araştırma ile çözümünü plânlanan bir sorun olduğunu ve bu sebeple öncelikle bir araştırma fikrinin bulunması gerektiğini**' bilmekte ve bunu daima zihninde gezdirmektedir. Öyle ki bu konu rüyalarına bile girmeye başlamıştır. Bir sabah terler içinde aniden uyandığında, rüyasında gördüğü problemin niteliklerini de gün gibi hatırlamıştır. Okula gittiğinde yaptığı ilk iş, rüyasında gördüğü bu problemin niteliklerini arkadaşına anlatmak olmuştur. Ancak arkadaşına, bu niteliklerden bir tanesini hatırlamayıp yanlış anlatmıştır."

5. **Abdurrahman öğretmenin arkadaşına anlattığı araştırılabilir problemin niteliklerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Gördüğüm problem akla yatkındı ve çok fazla zaman, para veya enerji gerektirmiyordu.
B) Etikti, anlamlıydı, araştırılmaya değerdi ve araştırıldığında ilgili alana bilgi ve deneyim veya uygulama adına katkı getirebilirdi.
C) Açık ve okunulduğunda herkes tarafından anlaşılabilirdi.
D) Çok geniş veya çok dar kapsamlıydı.
E) Sınanabilir, test edilebilir, ölçülebilir; orijinal ve özgündü.

Vay be! Ne rüyaymış!

Giriş bilgisi:	I	Sınırlandırılan konuya ilişkin çalışmaların sonuçları özlüce sunulur.
Gelişme (Detaylandırma):	II	Çalışmanın kuramsal çerçevesi ve ilgili araştırmalar özetlenir. İlgili araştırmaların sonuçları tartışılarak sunulur. Konu sınırlandırılarak önemli görülen araştırmalar daha detaylı sunulur.
Bilgileri özetleme:	III	Araştırmacının temel değişkeni hakkında genel bilgiler verilerek problemin bağlamı ve neden önemli olduğu açıklanır.
Problem durumuna işaret etme	IV	Cevap aranan problem tanımlanır. Neyin araştırılacağı kısaca açıklanır. Araştırmacının amacına işaret eden problem cümlesi oluşturulur.

"Tabloda araştırma problemini tanımlarken kullanılan başlıklar ve içerikleri sunulmuştur."

6. Açıklaması yanlış yapılmış **hangi iki başlığın içeriği yer değiştirmelidir?**

- A) I-III
- B) II-III
- C) I-II
- D) III-IV
- E) II-IV

"..... fikrinin kaynakları; günlük yaşam, uygulama, geçmiş araştırmalar ve **kuramlardır.**"

7. Metinde boş bırakılan yere gelmesi gereken **şanslı kelime** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Soruşturma
- B) Kovuşturma
- C) Araştırma
- D) Düşünme
- E) Sorgulama

Direkt ezbere dayalı bu tarz sorular beklemiyorum. Ezberle, geç, unut! Olmaz! Sınavın zor olduğunu hissettiren en büyük etken, bu tarzda hazırlanmış soruların çokluğu. Ben biraz sevimlileştirdim. ... fikrinin kaynaklarını niye ezberleyeyim ya!

"Araştırma probleminin doğru şekilde tanımlanabilmesi için detaylı bir **alanyazın taramasına** ihtiyaç vardır. **Alanyazın taraması**; araştırma problemini sınırlandırmaya yardımcı olur, araştırmanın önemini belirlemeye, **yöntemin geliştirilmesine** katkı sağlar, yapılacak araştırmanın sonuçlarının **yorumlanmasına** yardımcı olur. Alanyazın taraması sürecinde temel amaç mümkün olduğunca **birincil kaynaklara** ulaşmaktır."

(Not: 8 ve 9. soruları metne göre cevaplayınız!)

8. Araştırmacının **birincil kaynaklar** üzerinde temellendirmek isteyen Emre'nin, aşağıdaki hangi kaynaklardan uzak durması beklenir?

- A) Araştırma raporları
- B) Tezler
- C) Araştırma makaleleri
- D) Ansiklopediler
- E) Özgün kitaplar

Ben olsaydım 9. soruyu sorardım. Güzel soru. Beğendim soruyu!

9. Metne göre **alanyazın taraması** aşağıdakilerden hangisini **sağlamaz?**

- A) Araştırma problemini sınırlandırır.
- B) Araştırmanın önemini ortaya koyar.
- C) Araştırmanın toplum için faydalı olmasını sağlar.
- D) Araştırmanın sonuçlarını yorumlamada katkı sunar.
- E) Araştırma yöntemini geliştirir.

"**Değişken**, bir durumdan diğerine **farklılık gösteren bir özelliktir**. 'Öğrencilerin genel **akademik başarıları** sosyo-ekonomik düzeylerine göre değişmekte midir?' şeklinde belirlediğimiz bir araştırma sorusu için **genel akademik başarı** öğrenciden öğrenciye değişim gösterecektir. Yine öğrencilerin **sosyo-ekonomik düzeyleri** de öğrenciden öğrenciye değişiklik gösterecektir. Bu durumda araştırma sorusunda yer alan bu kavramlar **birer değişkendir**."

10. Buna göre aşağıdaki hangi değişkenler arasında bir **ilişkisizlik** söz konusudur?

- A) Ders süresi-Dikkat
- B) Çalışma-Para
- C) Göz rengi-Başarı
- D) Eğitim-Kültür
- E) Uzun boy-Basketbol

Değişken! Adından belli, değişen şey demek!

"Değişkenin özelliği **sayı ve miktar** olarak açıklanabiliyorsa buna **nicel değişken** denir."

11. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **nicel değişken değildir?**

- A) Sınav puanı
- B) Kardeş sayısı
- C) Ağırlık ölçüleri
- D) Kan grubu
- E) Zekâ puanı

Nicel, nice'den gelir. Nice, çok demektir. Sayıyı ifade eder. Nitel, özellikle ilgilidir.

"Değişkeni **sayısal** olarak ifade edemiyor, sınıflandırıyorsak buna **nitel değişken** denir."

12. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **nitel değişken değildir?**

- A) Cinsiyet
- B) Medeni durum
- C) Doğum yeri
- D) Yaş
- E) Göz rengi

"**Süreksiz(sonlu, belli sayıda demek istiyorlar)** değişkenler, ölçülen özelliklerle ilgili sadece sınırlı sayıda değer alırken, **sürekli değişkenler** iki ölçüm arasında **sonsuz sayıda** değer alabilirler."

Soru aşağıda!!!

13. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **süresiz**(sonlu) **değişken değildir?**

- A) Cinsiyet
- B) Okul türleri
- C) Sıfatlar
- D) Doğal sayılar
- E) Yaş

Bağımsız=neden
Bağımlı=sonuç

“Değişkenler **neden-sonuç ilişkisi** içinde bulunuyorsa bu durumda **bağımsız ve bağımlı değişken** olarak sınıflandırılır. **Bağımsız değişken** (X), araştırmacının bağımlı değişken üzerinde etkisini test etmek istediği değişkendir. **Bağımlı değişken** (Y) ise üzerinde bağımsız değişkenin etkisi incelenen değişkendir. **Bağımsız değişken, etki eden/neden olan** değişkenken; **bağımlı değişken, sonuç** olarak ortaya çıkan değişkendir.”

14. Buna göre “Uzaktan ve yüz yüze öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi başarıları arasında bir fark var mıdır?” **incelemesinde bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisi olur?**

- A) 5. sınıf öğrencileri
- B) Uzaktan yüz yüze eğitim
- C) Öğrencilerin Türkçe dersi başarıları
- D) Öğrenim gören öğrenciler
- E) Öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri

“**Bağımsız değişkenler; değiştirilebilen, seçilmiş, düzenleyici ve dışsal(kontrol)** olmak üzere **dört başlıkta** sınıflandırılır.”

15. Buna göre **bağımsız değişkenlere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

- A) Değiştirilebilen bağımsız değişken; araştırmacının müdahale ettiği, değiştirdiği bağımsız değişkendir.
- B) Değiştirilebilen bağımsız değişken, öğretim yöntemi ve tedavi türü gibi nicel bir değişkendir.
- C) Seçilmiş bağımsız değişken; araştırmacının müdahale etmediği, ortamda var olan, nitel veya nicel, seçilen bağımsız değişkendir
- D) Düzenleyici bağımsız değişken; bağımlı değişken ve bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi düzenleyen veya etkileyen değişken olup buna ikinci düzey bağımsız değişken de denir.
- E) Dışsal (Kontrol) bağımsız değişken; bağımlı değişkenle ilişkisi olan; ancak araştırmada etkisi test edilmeyen değişkendir

TÜH! Soruyu yazarken bağımsız değişken çeşitlerini ezberledim yanlışlıkla. Beynimiz çöp olacak vakında!

“Araştırmanın problemini tanımladıktan sonra araştırmanın amacı şekillenmiş olur. Araştırmanın amacı, çalışmanın hedeflerini ortaya koyan genel bir ifadedir. Çalışmanın neyi araştırmayı planlandığı, açık ve net bir biçimde bu bölümde gösterilebilir. Araştırmanın amacı iki düzeyde tanımlanır.

• **Genel (temel) amaç:** Çalışmanın hedeflerini ortaya koyan **genel bir ifade**dir.

• **Alt amaçlar (alt problemler):** Genel amaca ulaşmak için hangi **özel amaçların** gerçekleşeceğini gösterir. Alt amaçlar düz cümle, soru cümlesi veya hipotez olarak yazılabilir.”

16. Buna göre, bir araştırmanın amacını doğuran temeldeki varlık **nedir?**

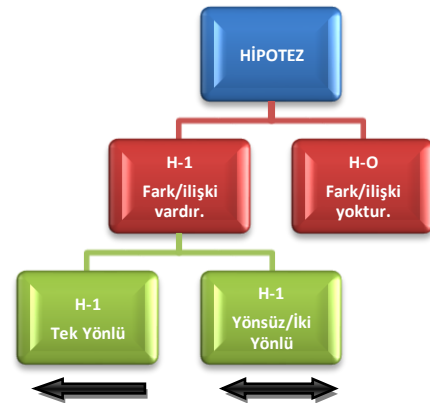
- A) Tanımlama
- B) Problem
- C) Anlama
- D) Hipotez
- E) Çalışma

Araştırma soruları şunlardır:

- **Betimsel (...nedir?)**
- **Korelasyonel (... bir korelasyon / ilişki var mıdır?)**
- **Karşılaştırmalı (... bir fark var mıdır?)**

17. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **betimsel** soru örneğidir?

- A) Öğrencilerin bilgisayar başında geçirdiği süre ile oyun bağımlılığı arasında korelasyon (ilişki) var mıdır?
- B) Çocukların sosyal becerileri arasında cinsiyete göre fark var mıdır?
- C) Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri nedir?
- D) Öz yeterlik ile performans arasında bir ilişki var mıdır?
- E) Oyun bağımlılığı yüksek ve düşük düzeyde olan çocukların akademik başarıları arasında fark var mıdır?

Diğer tarafa da gidebilir ama! Ama hep tek yönde!

"Araştırmanın amacına yönelik olarak alt amaçlar hipotez olarak da yazılabilir. **Hipotez**, araştırmada test edilmek üzere oluşturulan ifadelerdir.

Sıfır (null) hipotezi, farkın veya korelasyonun **olmadığına** yöneliktir. İstatistiksel hipotez olarak da isimlendirilir.

18. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **sıfır hipotezi** örneğidir?

- A) Oyun bağımlılığı düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasında ilişki yoktur.
- B) Oyun bağımlılığı yüksek ve düşük düzeyde olan çocukların akademik başarıları arasında fark vardır.
- C) Oyun bağımlılığı düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasında ilişki vardır.
- D) Sosyo-ekonomik durum ile insanların öz güvenleri arasında bir ilişki vardır.
- E) Öğrencilerin matematik ve fen bilgisi dersi başarıları arasında bir ilişki vardır.

"Araştırma (alternatif) hipotez, **farkın veya korelasyonun var olduğuna** yöneliktir."

19. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **araştırma/alternatif hipotezi** örneğidir?

- A) Oyun bağımlılığı yüksek ve düşük düzeyde olan çocukların akademik başarıları arasında fark yoktur.
- B) Oyun bağımlılığı düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasında ilişki yoktur.
- C) Öğrencilerin matematik ve fen bilgisi dersi başarıları arasında bir ilişki yoktur.
- D) Oyun bağımlılığı düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasında ilişki vardır.
- E) Drama yöntemi veya geleneksel yöntem ile öğretim yapılan öğrencilerin başarıları puanları arasında fark yoktur.

Hipotez nedir?

Fransızca hypothèse "**varsayım**" sözcüğünden alıntıdır.
Bu sözcük Eski Yunanca "hypothésis ὑποθέσις" "**alta koyma, temel, zemin, argümanın hareket noktası, varsayım**" sözcüğünden alıntıdır.

"İlişkinin (korelasyonun veya farkın) **yönü belli ise yönlü** (tek yönlü) **hipotez** olarak adlandırılır. İlişkinin yönü **belli değilse yönsüz** (iki yönlü) olarak adlandırılır."

20. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **yönlü hipotez** örneğidir?

- A) Öz yeterlik ile performans arasında bir ilişki vardır.
- B) Probleme dayalı öğrenme yöntemiyle ders işleyen öğrencilerin başarıları daha yüksektir.
- C) Yabancı dil öğrenme ile yaş arasında bir ilişki vardır.
- D) Kadın ve erkek arasında kalp krizi geçirme açısından fark vardır.
- E) Gündüz işçisi ile gece işçisinin verimi arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezle ilgili soru gelirse tanım verilip örnek istenir. Mantık bunu gerektirir. Tanımı bizden istemeleri saçmalık olur. 2005'ten beridir okullardaki sınavlarda bunu uygulamamızı MEB'in kendisi istiyor.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: 17-20 ile ilgili böyle bir sorunun gelmesi ihtimal dâhilindedir.

CEVAP ANAHTARI: 1D 2C 3E 4C 5D 6A 7C 8D 9C 10C 11D 12D 13E 14C 15B 16B 17C 18A 19D 20B

....., araştırmaya temel alınan ve doğruluğunun **ispatlanmasına gerek duyulmadan kabul edilen** önermelerdir. ...., araştırmacının **kontrol edemediği** ancak araştırma sonuçlarını negatif olarak etkileyebileceğini düşündüğü noktalar. .... bölümünde, araştırma kapsamında **pek fazla bilinmeyen veya yoruma açık olabilecek kavramlar** tanımlanır.

1. Metindeki boşluklara aşağıdaki kavramlardan sırasıyla hangileri getirilmelidir?

- A) Sınırlılıklar/tanımlar/sayıltı
- B) Sayıltı/sınırlılıklar/tanımlar
- C) Tanımlar/sayıltı/sınırlılıklar
- D) Sayıltı/tanımlar/sınırlılıklar
- E) Sınırlılıklar/sayıltı/tanımlar

“Yaratıcılık, süreç olarak tanımlanmaya başlandığından bu yana birçok düşünür bu süreci 4-6 adımda tanımlar olmuştur ve hepsinin ilk adımı problemin .....

2. Yukarıdaki metinden boşluğa getirilmesi gereken kelime hangisidir?

- A) ...belirlenmesidir.
- B) ...görülmesidir.
- C) ...anlaşılmasıdır.
- D) ...yorumlanmasıdır.
- E) ...tanımlanmasıdır.

....., özellikle **World Wide Web’de** belirli siteleri bulmak için kullanılan, kullanıcı tarafından belirtilen anahtar sözcüklere veya karakterlere karşılık gelen bir veri tabanındaki öğeleri arayan ve tanımlayan bir programdır. Kullanıcı deneyimini iyileştirmek için sıklıkla **algoritmalarını** değiştirir. .... ise diğer **internet sitelerine bağlantılarını**, genellikle **alfabetik** olarak listelendiği sitedir. .... disiplin, konu veya yayın türüne göre düzenlenen **dergi** listeleridir.

3. Metindeki boşluklara aşağıdaki kavramlardan sırasıyla hangileri getirilmelidir?

- A) Portal/Bilimsel dizinler/Arama motoru
- B) Arama motoru/Portal/Bilimsel dizinler
- C) Bilimsel dizinler/Arama motoru/Portal
- D) Portal/Arama motoru/Bilimsel dizinler
- E) Arama motoru/Bilimsel dizinler/Portal

Yaratıcı problem bulmanın basamaklarıyla ilgili birçok araştırmacının farklı sınıflandırmalarını pas geçtim! Neden? Çünkü bunları ezberlemek çok gereksiz! Bilimsel bir yaklaşım değil. Okuyup geçebiliriz sadece. Beynimiz onların basamaklarının çöplüğü mü olsun?

Arama Yazılan İfade	Motoruna	İfadenin Açıklaması
“Durum Çalışması” site:edu.tr	I	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, Türkiye’deki üniversitelerde yayınlanan sayfaları listeler.
“Durum Çalışması” site:gov.tr	II	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, pdf uzantılı sayfaları listeler.
“Durum Çalışması” filetype:pdf	III	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, Türkiye’deki devlet kurumlarında yayınlanan sayfaları listeler.
link: oba.gov.tr	IV	oba.gov.tr’yi adresleyen sayfaları listeler.

4. Tabloda verilen arama motoruna yazılan ifadelerden hangilerinin açıklamaları yer değiştirmelidir?

- A) I-II
- B) II-III
- C) III-IV
- D) II-IV
- E) I-III

Bu iki soruya dikkat!
İkisinden birisinin çıkması
sürpriz olmaz! Pratik
karşılıkları var çünkü.

5. Arama motoruyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) Arama motoruna aranmak istenilen anahtar sözcükler boşluk bırakılarak yan yana arandığında metin içerisinde her bir sözcüğün geçtiği metinler sıralanır.
- B) Öncelik olarak kelimelerin yan yana geçtiği metinler listelenir.
- C) Kelime grubu bir bütün olarak aranmak isteniyorsa, tırnak işareti içinde yazıldığında araştırma genelleşecektir.
- D) Eksi işareti aramalarınızda çıkartmak istediğiniz kelime/kelime grupları için tırnak işareti ise arama gruplarınızı bir bütün olarak ifade ettiğinizi işaret eder.
- E) Aranılan metnin içinde iki terimden herhangi birini kapsaması istendiğinde iki terim arasına “or” mantıksal bağlacı eklenmelidir.

“Son dönemde pandeminin de etkisi ile birlikte ortaöğretim öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığının arttığını hepimiz gözlemliyoruz. Öğretmen olarak bu durumun öğrencilerin akademik başarısına etkisini incelemek istiyorsunuz. Araştırmacı olarak sizin bütün ortaöğretim öğrencilerine ulaşmanız mümkün değil. Ayrıca zaman, maliyet ve emek açısından düşündüğünüzde öğrencilerin tamamına ulaşabilmek, aynı zamanda süreci yönetmek ve kontrol etmek oldukça güç. Bu durumda araştırmacı olarak bizler ne yapabiliriz? Araştırma kapsamında ihtiyaç duyduğumuz verileri kimlerden ve nasıl toplayabiliriz?”

6. Yukarıdaki metinde yazar -altı çizili kısımları da dikkate aldığımızda- **neye** vurgu yapmaya çalışmaktadır?

- A) Araştırmaya
- B) Düşünmeye
- C) Sorgulamaya
- D) Örneklemeye
- E) Dijitalleşmeye

"Evren, soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin elde edildiği **büyük gruptur**. Araştırma sonuçlarının geçerli olacağı **evrenin sınırlandırılmış parçasına** ise **evren birimi** denir. Evrenden elde edilen verilerden hesaplanan ve evreni betimlemek için kullanılan değerlere **evren değeri** ya da **parametre** denir. Evrenin tüm birimlerine ulaşarak bilgilerin toplanmasına ise **sayım** denir."

7. Yukarıda tanımı yapılan terimler aşağıdaki **hangi kavramla** ilgilidir?

- A) Araştırma
- B) Örneklem
- C) Betimleme
- D) İstatistik
- E) Veri

8. Ankara'da ortaöğretim öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığını belirlemeye yönelik bir araştırma için "**Ankara'da ortaöğretim düzeyinde eğitim gören öğrenciler**" neyi ifade etmektedir?

- A) Evren
- B) Örneklem
- C) Örneklem
- D) Sayıltı
- E) Evren birim

9. Ankara'da ortaöğretim öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığını belirlemeye yönelik bir araştırma için "**ortaöğretim öğrencisi**" neyi ifade etmektedir?

- A) Evren
- B) Örneklem
- C) Örneklem
- D) Sayıltı
- E) Evren birim

- ✓ Araştırmacının ulaşmak istediği ancak ulaşması güç olan ve ideal seçimini yansıtan soyut evrendir.
- ✓ Araştırmacının ulaşabileceği, gerçekçi seçimi olan somut evrendir.
- ✓ Özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen sınırlı bir parçadır.
- ✓ Evrenin özelliklerini belirlemek, tahmin etmek amacıyla onu temsil edecek uygun örnekleri seçmeye yönelik süreci ve bu süreçte gerçekleştirilen tüm işlemlerdir.
- ✓ Örneklemelerden elde edilen verilerden hesaplanan ve örneklemi betimlemede kullanılan değerlerdir.

10. Yukarıda **tanımı** **yapılmayan** kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Örneklem
- B) Örneklem
- C) Ulaşılabılır evren
- D) Hedef evren
- E) Problem

"**Örnekleme yöntemleri** evren biriminin seçiminin seçkisiz olup olmama durumuna göre "**seçkisiz örnekleme yöntemleri**" ve "**seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri**" şeklinde sınıflandırılır. Seçkisizlik ilkesi evrenden örneklem için çekilecek birimlerin seçilme olasılıklarının **eşit ve bağımsız** olması anlamına gelir.

Örnekleme birimlerinin, evren listesinden **seçkisiz** olarak çekilmesidir. İlkokul öğretmenlerinin web 2.0 araçlarını kullanma düzeylerinin araştırıldığı bir çalışmada, kodlanarak oluşturulan okul listesinden belirlenen sayıda okulun **seçkisiz (kura ile)** seçilmesi örnek olarak verilebilir."

Kura deseler daha anlaşılır olacak! Kafasızlar!

11. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **seçkisiz örnekleme yöntemi** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tabakalı örnekleme
- B) Sistematiik örnekleme
- C) Basit seçkisiz örnekleme
- D) Uygun örnekleme
- E) Amaçlı örnekleme

Amaç, evrendeki **alt grupların** ağırlıkları oranında örneklemede temsil edilmelerinin sağlanmasıdır. **Alt evrenlerin** her birinden birim çekme işlemi **basit yansız örnekleme** ile yapılır. Burada alt grupların belirlenmesinde araştırmanın bağımsız değişkenleri esas alınabilir. Örneğin öğretmenlerin web 2.0 araçlarını kullanma düzeylerinin **cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini** incelemek istediğinizde **cinsiyete göre dağılım** önemli olacaktır. Bu durumda evreni **cinsiyete göre ayırdıktan** sonra evrendeki ağırlıklarına göre seçim yapılabilir."

12. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **seçkisiz örnekleme yöntemi** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Basit seçkisiz örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Tabakalı örnekleme
- E) Amaçlı örnekleme

"Örneklem için birimler **belli bir sistematiik izlenerek** seçilir. Seçim sürecinde, evren, örneklem büyüklükleri için «N/n» oranı belirlenir; 1'den itibaren k genişlikteki aralıktan seçkisiz olarak bir sayı belirlenir; bu değer çekilecek ilk örnekleme birimidir, örneklem büyüklüğüne ulaşıncaya kadar başlangıç noktasından ileriye doğru k aralık kadar atlanarak birimler çekilir."

13. Yukarıda, tanımı ve yöntemi verilen **seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Basit seçkisiz örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Tabakalı örnekleme
- E) Amaçlı örnekleme

"Zaman, para ve iş gücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin **kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir** birimlerden seçilmesidir. Kendi çalıştığınız okuldaki öğrenciler üzerinde uygulama yapma vb."

14. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Basit seçkisiz örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Tabakalı örnekleme
- E) Amaçlı örnekleme

"Derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla **çalışmanın amacı bağlamında** bilgi açısından **zengin durumların** seçilmesidir. Aykırı, maksimum çeşitlilik, benzeşik, tipik durum, tabakalı amaçsal örnekleme, ölçüt örnekleme gibi sık kullanılan türleri vardır."

15. Yukarıda, tanımı ve sık kullanılan örnekleri verilen **seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Basit seçkisiz örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Tabakalı örnekleme
- E) Amaçlı örnekleme

"Örneklemin, problemle ilgili olarak **birbirine aykırı (uç) durumlardan, örneklerden** oluşturulmasıdır. **Uçlardan** sadece biri de çalışılabilir. Oyun bağımlılığı yüksek olan ve oyun oynamayan veya oyun bağımlılığı olmayan öğrencilerin seçilmesi gibi."

16. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **amaçlı örnekleme türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Aykırı örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Maksimum çeşitlilik
- E) Ölçüt örnekleme

"Bir araştırmada gözlem birimleri **belli niteliklere sahip** kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen **ölçütü karşılayan** birimler (nesneler, olaylar, vb.) örnekleme alınır. Günde 10 saatten fazla oyun oynayan öğrencilerin seçilmesi gibi."

17. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **amaçlı örnekleme türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Aykırı örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Maksimum çeşitlilik
- E) Ölçüt örnekleme

"Örneklemin, **ilgilenilen belli alt grupların özelliklerini** göstermek, betimlemek ve bunlar arasında karşılaştırmalar yapabilmek amacıyla tanımlanan **alt gruplardan** oluşturulmasıdır."

18. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **amaçlı örnekleme türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Tabakalı amaçsal örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Maksimum çeşitlilik
- E) Ölçüt örnekleme

"Maksimum çeşitlilik örneklemesinin tam tersidir. Burada araştırmacı, olabildiğince **homojen, benzerlikleri, ortaklıkları çoğunlukta olan** küçük bir gruptan verilerini toplar. Kimi zaman, araştırmacı için belirli bir grubun özelliklerinin ya da ihtiyaçlarının belirlenmesi ön plâna çıkabilir. Örneğin, aile eğitim programı, pek çok farklı aileye verilmektedir. Ancak özellikle tek ebeveynli ailelerin bu eğitim programını nasıl değerlendirdiklerini belirleyebilmek için gerçekleştirilecek bir nitel araştırmada, tek ebeveynlerden oluşan **homojen bir grup** oluşturulması gerekli olacaktır. Bu örnekleme türü çoğunlukla odak grup görüşmelerinde kullanılmaktadır."

19. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **amaçlı örnekleme türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Aykırı örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Benzeşik örnekleme
- E) Ölçüt örnekleme

"Bu örnekleme türü, incelenen konu ile ilgili mümkün olduğunca **farklı çeşitlilikte vakadan** bilgi toplamayı olanaklı kılmaktadır. Örneklem içerisinde **çeşitli** açılardan **heterojenlik** aranmaktadır. Bu **çeşitlilik** içerisinde ortak noktalar tespit edilmeye çalışılır. Küçük örneklemelerde büyük oranda heterojenlik sorun yaratabilir. Çünkü her bir katılımcının bireysel farklılıkları olacaktır. Ancak bu örnekleme, temelde şu fıkre dayanmaktadır: Birbirinden oldukça **farklı ve heterojen** olan bir grupta belirli deneyimler ortaksa, bu önemli bir bulgudur. Araştırmacı örneklemini oluştururken temel alacağı **farklı** özelliklerin neler olduğunu belirler. Bu özellikleri taşıyan vakaları örneklemine dâhil eder. Bu örnekleme türü her zaman bu şekilde ifade edilmese de araştırmacının örneklemini seçerken olabildiğince **heterojen** bir gruba ulaşma çabasında olduğunu belirtmesi, örneklemin bu şekilde seçildiğini göstermektedir."

20. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **amaçlı örnekleme türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Aykırı örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Maksimum çeşitlilik
- E) Ölçüt örnekleme

“Aykırı olay” örneklemesinin aksine, bu örnekleme türünde, incelenen konuda **genel kalıplara uygun** vakalar örnekleme dâhil edilmektedir. Burada amaç genellenebilir bir bilgi üretmek değil, ‘normal’ ya da ‘ortalama’ olarak kabul edilenin etrafıca tanımlanmasıdır.”

21. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen **amaçlı örnekleme türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistematiik örnekleme
- B) Tipik Durum örnekleme
- C) Uygun örnekleme
- D) Maksimum çeşitlilik
- E) Ölçüt örnekleme

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Örnekleme konusundan 1 sorunun gelmesi ihtimalini çok yüksek görüyorum. **%99 gibi**. Konu dağılımı geniş olmasaydı 2 bile olabilirdi. Araştırmada önemli çünkü.

CEVAP ANAHTARI: 1B 2A 3B 4B 5C 6D 7B 8A 9E 10E 11C 12D 13A 14C 15E 16B 17E 18B 19D 20D 21B

"Araştırmalar, temel aldıkları felsefeye, bakış açısına göre nicel (quantitative), nitel (qualitative) ve karma (mixed) araştırmalar olmak üzere üçe ayrılır. Gerçekliği **araştırmacıdan bağımsız** gören, kendi dışında olan gerçeğin de nesnel olarak gözlenip, ölçülüp analiz edilebileceğini kabul eden pozitivist görüş nicel araştırmaları tanımlamaktadır. En basit anlamda nicel verilerin toplanmasını ve analizini gerektiren çalışmalardır. Değişkenler arasındaki ilişkiler kanıtlanmaya çalışılır. Araştırmacının genelleme yapmak, tahminlerde bulunmak ve nedensellik ilişkisini açıklamak gibi amaçları vardır. **Araştırma deseni**, araştırmanın sorularını cevaplamak ya da hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir **plândır**. Olaylara nasıl bakıldığını ortaya koyar. Böylece araştırmacı süreci nasıl planlaması gerektirdiğini netleştirmiş olur."

1. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine **ulaşamaz**?

- A) Araştırma deseni, araştırmacının hipotezlerini test etmek amacıyla geliştirdiği bir plândır.
- B) Araştırma deseni, araştırmacının bakış açısını yansıtan bir formdur.
- C) Araştırmalar, farklı bakışlar temelinde genel itibarıyla üç başlık altında değerlendirilir.
- D) Nicel araştırmaların, nitel araştırmalara göre daha yaygın olduğu görülmektedir.
- E) Nicel araştırmalar, pozitivist görüş temelinde öznellikten uzak nesnelliği esas almaktadır.

"Araştırmalarda **iç geçerlik ve dış geçerliği** etkileyen veya etkileyebilecek durumlar araştırmaya başlamadan önce üzerinde düşünülmeli ve uygun tedbirler araştırmaya başlamadan önce alınmalıdır. **Bağımlı değişkende gözlenen değişimlerin, bağımsız değişkenle açıklanabilirlik derecesi iç geçerlik, sonuçların deneklerin seçildiği büyük gruplara, evrene genellenebilirlik derecesi ise dış geçerlik** olarak tanımlanır. Araştırmalarda **iç geçerliği ve dış geçerliği** tehdit eden pek çok faktörden söz edilebilir."

2. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **iç geçerliği** tehdit eden faktörlerden **değildir**?

- A) Deneklerin seçimi
- B) Deneklerin olgunlaşması
- C) Veri toplama aracı
- D) Deneklerin geçmişi
- E) Örneklem etkisi

"Bir konuya veya olaya ilişkin **var olan durumun fotoğrafını çekerek** bir **betimleme** yapmak amacıyla katılımcıların demografik özelliklerinin, görüşlerinin, yeterliklerinin veya ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre **görece daha büyük örneklem**ler üzerinde yapılan araştırmalara denir.

Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü pandemi süreci sonrasında ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin dijital yeterliliklerini artırmaya yönelik olarak bir hizmet içi eğitim planlıyor. Eğitim öncesinde öğretmenlerin dijital yeterliliklerini belirlemek ve eğitim sürecini buna göre plânlamak istiyor. İşte, Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülecek olan bu çalışma ..... araştırmasıdır.

3. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden **hangisi** getirilmelidir?

- A) Nicel
- B) Nitel
- C) Tarama
- D) Korelasyonel
- E) Deneyisel

"..... tarama, araştırmalarını belli bir zamanda **mevcut durumun var olduğu şekliyle** betimlenmesi amacıyla yürütülen çalışmalar olarak tanımlanmaktadır. .... araştırmalarda betimlenecek değişkenler **bir seferde** ölçülür. .... tarama araştırmalarında araştırma değişkenlerinin **zamana bağlı değişimlerini** incelemek üzere farklı zamanlarda yinelenen ölçümler yapılmaktadır. Eğilim belirlemek, ortak özelliği olan bir grubu incelemek ya da aynı kişilerin zamana bağlı değişimlerini, eğilimlerini araştırmak amacıyla yapılabilir. .... tarama araştırmaları ise **geçmişte yaşanan olayların yaşayan kişilerin görüşlerine, beyanlarına dayalı olarak** yürütülen çalışmalardır."

4. Metindeki boşluklara **sırasıyla** hangi kelimeler yerleştirilmelidir?

- A) Boylamsal/Kesitsel/Anlık/Geçmişe dönük
- B) Anlık/Kesitsel/Boylamsal/Geçmişe dönük
- C) Kesitsel/Boylamsal/Anlık/Geçmişe dönük
- D) Kesitsel/Anlık/Boylamsal/Geçmişe dönük
- E) Anlık/Boylamsal/Kesitsel/Geçmişe dönük

"Okul yöneticilerinin liderlik özellikleri ile öğretmenlerin **stres düzeyleri** arasındaki **ilişkiyi** belirlemek istediğimiz çalışma ..... bir araştırmadır. .... araştırma, **iki ya da daha çok değişken** arasındaki **ilişkinin** herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır."

5. Metindeki boşluklara aşağıdakilerden **hangisi** getirilmelidir?

- A) Nicel
- B) Nitel
- C) Tarama
- D) Korelasyonel
- E) Deneyisel

"**Ortaya çıkmış/var olan bir durumun** veya **olayın nedenlerini, bu nedenleri etkileyen değişkenleri veya bir etkinin sonuçlarını** belirlemeye yönelik bir araştırma türüdür.

Hüseyin Öğretmen, üç farklı sınıfın kimya dersine girmektedir. Yaptığı sınav sonunda iki sınıfın hem ödev puanlarının hem de sınav sonuçlarının daha yüksek, diğer sınıfın ise daha düşük olduğunu görmüştür. Ortaya çıkan bu durumun **nedenlerini** araştırmak istemektedir. Bu çalışma, bu tür araştırmalara örnektir."

Soru aşağıda!!!

6. Metinde açıklaması verilen **araştırma türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nicel
- B) Nitel
- C) Nedensel Karşılaştırma
- D) Korelasyonel
- E) Deneyisel

"Araştırma deseninde birbiriyle karşılaştırılabilecek **en az iki grup varsa** 'nedensel karşılaştırma araştırmaları', **sadece tek grup varsa** '..... araştırma' olarak adlandırılır.

7. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden **hangisi** getirilmelidir?

- A) Nicel
- B) Nitel
- C) Tarama
- D) Nedensel
- E) Deneyisel

"Nedensel karşılaştırma iki değişken arasındaki ilişkinin araştırılması yönünden **korelasyonel araştırmalara** benzetilebilir. Ancak korelasyonel araştırmalarda **iki değişkenin birlikte** ..... belirlenebilir; ancak hangi değişkenin diğerini etkilediği bir başka deyişle hangi değişkenin **neden**, hangi değişkenin **sonuç** olduğu belirlenemez. Nedensel karşılaştırma araştırmalarında ise **hangi değişkenin diğerinin nedeni olduğu** belirlenmeye çalışılır."

8. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden **hangisi** getirilmelidir?

- A) ...ilişkileri...
- B) ...değişimleri...
- C) ...sonuçları...
- D) ...nedenleri...
- E) ...etkileri...

"..... araştırmalar, kısaca **araştırmacı tarafından oluşturulan farkların** bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmeye yönelik çalışmalardır. .... desenlerde temel amaç değişkenler arasında oluşturulan **neden-sonuç ilişkisini** test etmektir.

Bir akademisyen, tersyüz öğrenme ortamını oyunlaştırma bileşenleri ile desteklemenin, öğrenim gören öğrencilerin motivasyonu, katılımı ve akademik başarısı üzerinde **etkili** olup olmayacağını belirlemek istemektedir. Bu kapsamda üniversite öğrencilerini seçkisiz atama yöntemi ile **iki gruba ayırarak** gruplardan **birinde oyunlaştırma bileşenleri kullanmayı** diğerinde ise **herhangi bir müdahalede bulunmamayı** plânlamıştır. Araştırmacı böylece gerçekleştirmiş olduğu müdahalenin öğrenci motivasyonu, katılımı ve başarısı üzerinde **etkisi olup olmadığını** belirlemek istemektedir. Bu çalışma ..... bir araştırmanın yapılmasını gerektirmektedir."

Hımmm!!! Kurgulanan yapay bir ortam ve kontrol grubu var! Bağımsız değişken manipüle ediliyor. Nedensel'de her şey gerçek!

9. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden **hangisi** getirilmelidir?

- A) Nicel
- B) Nitel
- C) Tarama
- D) Nedensel
- E) Deneyisel

Deneyisel araştırma türlerini geçmez lazım! Gereksiz ayrıntılar....

"Bu tür araştırmaların tanımlanmasında anahtar kelimeler '**anlam, yorumlayıcı doğal yaklaşım ve dünyayı dönüştürme kabiliyeti**'dir. Bu yaklaşımda araştırmacılar doğal ortamdaki veri koleksiyonuna **tümdengelim ve tümevarım** yoluyla örüntü ve temalar kuran veri analizini kullanır. Bu araştırmalar **psikolojik ölçümler ve sosyal olaylarla** ilgili nicel araştırma yöntemlerine göre **daha derinlemesine** bilgi sağlar. Geleneksel araştırma yöntemleriyle ifade edilmesi zor olan sorulara cevap bulmak için gereklidir. Bu araştırmaların **nicel araştırmalara göre daha bilimsel veya daha iyi olduğu** söylenemez. Her birinin kendi içinde **avantajları ve dezavantajları, zayıf ve güçlü yönleri** vardır. Önemli olan doğru yöntemi seçmek veya bu yöntemlerin her ikisini birden uygun şekilde kullanmaktır."

(Not: 10 ve 11. soruları metne göre cevaplayınız!)

10. Metinde sözü edilen **araştırma türü** hangisidir?

- A) Korelasyonel
- B) Nitel
- C) Tarama
- D) Nedensel
- E) Deneyisel

11. Aşağıdakilerden **hangisi nitel araştırmaların özelliklerinden değildir?**

- A) Araştırma desenlerinde esneklik
- B) Temel araç olarak araştırmacı
- C) Sayısal değerlere indirgeme
- D) Doğrudan veri toplama
- E) Tümevarım ve tümdengelim veri analizi

Özellik	Nitel	Nicel
I İzlenen yol	Tümevarımsal	Kuramsal bilgiden yararlanma
II Araştırma deseni	Genellikle esnek ve dinamik	Çok istenirse de bazen değişime gidilebilir.
III Araştırma süreci	Hem doğrusal hem de ardışıktır.	Genellikle döngüselidir.
IV Hipotezler	Çalışmanın gelişme sürecinde ortaya çıkması tercih edilir.	Başlangıçta belirlenen hipotezlere sadık kalınır.
V Amacı	Nelerin başkalarına nasıl anlamlandırıldığının anlaşılmasıdır.	İlişkileri tanımlamak ve tahmin etmektir.

12. **Nitel ve nicel araştırma** arasındaki farkların gösterildiği tabloda kaç numaralı satırda **yanlış bilgi** verilmiştir?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

Özellik	Nitel	Nicel
I Genelenebilirliği	Vardır	Yoktur
II Veriler	Sözel ifadelerle betimlenir.	Sayısal ifadelerle betimlenir.
III Güvenirlik	Sonuçların uygunluğuna bakılır.	Araçlardan elde edilen değerlere daha çok önem verilir.
IV Geçerlik	Bilgi kaynaklarının sağlaması yapılarak gerçekleştirilir.	Ölçümler istatistiksel indekslere bağlı yapılır.
V Örneklem	Alan uzmanları belirler.	Seçkisiz seçim yöntemleri tercih edilir.

13. Nitel ve nicel araştırma arasındaki farkların gösterildiği tabloda kaç numaralı satırda **yanlış bilgi** verilmiştir?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

Özellik	Nitel	Nicel
I Prosedürler	Anlatılarak betimlenir.	Kesin olarak tanımlanmıştır.
II Konu dışı değişkenler	Mantıksal analizler tercih edilir.	İstatistiksel olarak kontrol edilmesi tercih edilir
III Sonuçlar	İstatistiksel olarak özetlenmesi tercih edilir.	Sözel ifadelerle anlatılarak özetlenmesi tercih edilir.
IV Sonuç	Alternatif görüşler üretir.	Kesin ifadelerle sonuçlanır.
V Araştırmacılar	Kendilerini araştırma dışında tutmaları mümkün değildir.	Kendilerini araştırılan konunun dışında tutmaları mümkündür.

14. Nitel ve nicel araştırma arasındaki farkların gösterildiği tabloda kaç numaralı satırda **yanlış bilgi** verilmiştir?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

“Nitel araştırmaların aşamaları **beş aşaması** vardır.”

15. Aşağıdakilerden hangisi nitel aşamaların **ilk** aşamasıdır?

- A) Çalışılacak olan konunun saptanmasıdır.
B) Çalışmadaki katılımcıların belirlenmesidir.
C) Hipotezlerin üretilmesidir.
D) Verilerin toplanmasıdır.
E) Verilerin analizi ve analizin yorumlanmasıdır.

16. Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırma türlerinden biri **değildir**?

- A) Durum Araştırması
B) Eylem Araştırması
C) Fenomenoloji Araştırması
D) Etnografi Araştırması
E) Nedensel Araştırma

“Kendi gerçekliği içinde çalışan ve içinde bulunulan içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı bir veya daha fazla **olayın, ortamın, programın, sosyal grubun veya diğer birbirine bağlı sistemlerin ve bunların derinlemesine incelendiği** araştırma yöntemi olarak tanımlanmaktadır. Bu tür çalışmalar **gerçek yaşamın, güncel bağlam veya ortamdaki durumun** incelenmesidir.”

17. Metinde sözü edilen **nitel araştırma türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylem Araştırması
B) Durum Araştırması
C) Fenomenoloji Araştırması
D) Etnografi Araştırması
E) Anlatı Araştırması

Özellik	Açıklaması
I Durum	Birey, küçük grup, kuruluş, ortaklık, topluluk, ilişki, karar verme, proje olabilir.
II Amacı	İçsel bir durum (benzersiz bir durumu) veya araçsal bir durum (seçilmiş durumu) ele alabilir.
III Veri	Tek tipteştirilmelidir.
IV Veri Analizi	İrdelenecek durumun birden fazla birimi veya tamamı olabilir.
V Betimleme	Temalar, konular, belli durumlar seçilebilir. Çapraz durum analizi veya kuramsal model sunulabilir.

18. Tablodaki **durum araştırmasının** özelliklerinden hangisi yanlıştır?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

19. Aşağıdakilerden hangisi **durum araştırmasının** olumlu yönlerinden **değildir**?

- A) Yaşamın bir kesiti ile ilgili doğrudan ve derinlemesine bilgi sağlar
B) Okuyucunun kendi bulunduğu durumla verilen durumu karşılaştırma şansı olur.
C) Alışık olunmayan durumları ayrıntılı irdeler.
D) Araştırmacı önceden belirlenen soru ve veri toplama yöntemlerini güncelleyebilir.
E) Sonuçların genellenebilirliği düşüktür.

20. Aşağıdakilerden hangisi **durum araştırmasının** olumsuz yönlerinden **değildir**?

- A) Durum içinde kaç durum olduğunu belirlemek araştırmacı için zordur.
B) Raporlaştırmada dil becerisi önemlidir.
C) Yaşamın bir kesiti ile ilgili doğrudan ve derinlemesine bilgi sağlar.
D) Kurum veya kişilerin kimliklerini gizlemek zordur.
E) Sonuçların genellenebilirliği düşüktür.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Nitel, nicel ve karma araştırma türlerinden mutlaka soru gelir.(1-2 tane) En başta **bu üç araştırma türünü** genel özellikleriyle iyi bilmek lazım. Bir alt basamakları sorulabilir. Altın altı detaydır, kafayı bozmaya gerek yoktur.

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3C 4B 5D 6C 7D 8B 9E 10B 11C 12C 13A 14C 15A 16E 17B 18C 19E 20C

"Bilimsel araştırma yönteminden daha çok **meslekî** gelişim modelidir. Kişilerin kendi **meslekî** eylemleri hakkında araştırma yapmaları ve **değişim için eyleme geçmeleri** temelinde gerçekleşen sistematik bir müdahale sürecidir ve sosyal bağlamın içinde yer alan eylemlerin niteliğini geliştirme çalışmasıdır. Bu sosyal bağlam; **eğitim, sağlık, askeri** vb. kurumların **eğitim, araştırma geliştirme ve uygulama** gibi çalışmalarından birinin gerçekleştiği **ortam, kişiler ve eylemlerden** oluşmaktadır. Eylemlerin niteliğinin gelişmesiyle birlikte sosyal bağlamın niteliği de gelişir."

1. Metinde sözü edilen **nitel araştırma türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylem Araştırması
- B) Durum Araştırması
- C) Fenomenoloji Araştırması
- D) Etnografi Araştırması
- E) Anlatı Araştırması

"Eğitimle ilgili eylem araştırması, öğretim süreci içerisinde kullanılan bir yöntem olması nedeniyle öğretmenlerin rolünü 'araştırmacı öğretmen' olarak değiştirmektedir. Eylem araştırması yapan öğretmenler yalnızca akademisyenlerin ürettikleri bilgiyi kullanan bireyler değil, bunun ötesinde bu bilgilerden de yararlanarak karşılaştıkları problemlerle ilgili **çözümleri kendileri geliştirerek** yeni bilgi üreten ve bu sayede uzmanlıklarını ve mesleklerini geliştiren kişilerdir."

2. Metinden çıkarılacak **en kapsamlı** yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitimle ilgili eylem araştırması, öğretim süreci içerisinde kullanılan bir yöntem olması nedeniyle öğretmenlerin rolünü 'araştırmacı öğretmen' olarak değiştirir.
- B) Eylem araştırması yapan öğretmenler yalnızca akademisyenlerin ürettikleri bilgiyi kullanan bireyler değildir.
- C) Eylem araştırmasıyla araştırmacı rolüne bürünen öğretmen, yalnızca üretilen bilgiyi kullanmaz; aynı zamanda ürettiği bilgi ve çözümlerle meslekî gelişiminin de önünü açar.
- D) Eylem araştırması yapan öğretmenler karşılaştıkları problemlerle ilgili çözümleri kendileri geliştirirler.
- E) Eylem araştırması yapan öğretmenler ürettikleri yeni bilgi sayesinde uzmanlıklarını ve mesleklerini geliştirirler.

3. Temel döngü tablosundan da anlaşılacağı üzere **döngüsel dört** süreçten oluşan **nitel araştırma türü** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Durum Araştırması
- B) Fenomenoloji Araştırması
- C) Eylem Araştırması
- D) Etnografi Araştırması
- E) Anlatı Araştırması

	Eylem Araştırması	Nitel Araştırma
I	Çok az genellenebilir.	Amacı bilimsel bilgi üretmeye odaklı ve genellenebilir olmasıdır.
II	Üst düzey eğitime gerek yoktur.	Belli bir eğitim düzeyi gerekir.
III	Araştırmacı bağlamın içinden biridir.	Araştırmacı bağlam içinden değildir.
IV	Veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilir.	Uzman(lar) tarafından geliştirilir/denetlenir.
V	Tutucu bir şekilde plânlanır	Esnek olarak plânlanır.

4. **Eylem ve nitel araştırma** arasındaki farkların gösterildiği tabloda kaç numaralı satırda **yanlış bilgi** verilmiştir?

- A)V B)IV C)III D)II E)I

"Eylem araştırmalarını **uygulamalı ve katılımlı** eylem araştırmaları olarak ele almak mümkündür."

5. Aşağıdakilerden hangisi **uygulamalı eylem araştırmalarının** özelliklerinden **değildir**?

- A) Yerel uygulamalar üzerinde çalışır.
- B) Bireysel/takım temelli araştırma içerir.
- C) Öğretmenin gelişimine ve öğrencinin öğrenmesine odaklanır.
- D) Bir eylem plânını yürürlüğe koyar.
- E) Bireylerin yaşamlarını sınırlandıran sosyal meseleleri inceler.

6. Aşağıdakilerden hangisi **katılımlı eylem araştırmalarının** özelliklerinden **değildir**?

- A) Bireylerin yaşamlarını sınırlandıran sosyal meseleleri inceler.
- B) Eşitlikçi iş birliğini vurgular.
- C) Yaşam kalitesini yükseltecek değişimlere odaklanır.
- D) Araştırmacının özgürleşmesi ile sonuçlanır.
- E) Bir eylem plânını yürürlüğe koyar.

"Görüngübilim çalışmaları olarak da tanınmaktadır. Görüngü, duyuyla algılanabilen her şey, fenomendir; **bireyin başına gelen olay, yaşantıdır ve tanımlanabilir ve sonludur**. Fenomenolojik araştırmaların amacı **bireysel deneyimleri evrensel nitelikte açıklamaya çalışmaktır**. Örneğin mutluluk, yaşanmaya katlanma, küresel salgınla mücadele gibi."

Soru aşağıda olacak!

7. Metinde sözü edilen nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylem Araştırması
- B) Durum Araştırması
- C) Fenomenolojik Araştırma
- D) Etnografi Araştırması
- E) Anlatı Araştırması

“Araştırmacılar, fenomeni deneyimleyen kişilerden veri toplayarak bütüncül bir bakış açısı ortaya koyan; deneyimi ‘neyn’ ve ‘nasıl’ etkilediğinin betimlemesini sunar. Araştırmacı katılımcıların neyi deneyimlediğini ‘dokusal; koşul, durum ve içerik açısından nasıl deneyimlediklerini ise ‘yapısal’ olarak betimler. Fenomenolojinin öncüleri arasında Husserl, Heidegger, Sartre ve Merleau-Pont gibi bilim insanları dikkat çekmektedir. Yaşam dünyaları kişiye özel olmakla birlikte aynı duygu durumunun benzer koşullarda ortaya çıkması söz konusudur. Örneğin, mutluluk veya yakın birinin ölümü karşısında hissedilen üzüntü/acı gibi. Ancak belli bir görünüme karşı kişilerin deneyimleri, kendi gördükleri ve yaşadıkları ile ilişkilidir. Bu olaylara bakışımız, yaşanmış deneyimlerimizle yapılandırdığımız kişisel anlamları ortaya çıkartır, dolayısıyla deneyimlerimiz kendi gördüklerimiz, kendi bakış açımızla ilişkilidir.”

8. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Araştırmacıların amacı deneyim hakkında kapsamlı bir betimleme sunmaktır.
- B) Araştırmacılar iki açıdan betimleme yaparlar.
- C) Fenomenolojinin öncüleri arasında Husserl, Heidegger, Sartre gibi bilim insanları vardır.
- D) Mutluluk veya yakın birinin ölümü karşısında hissedilen üzüntü/acı gibi durumlar herkeste aynı şekilde yaşanır.
- E) Duygu durumları benzer olsa da yaşam dünyaları özgün ve biriciktir.

Özellik	Açıklaması
I Fenomen	Fenomen tek bir kavram veya düşünceyi işaret eder. Örneğin eğitimde “çalışma alışkanlıkları”.
II Örneklem	Fenomeni deneyimleyen bir grup insan
III Felsefi tartışmalar	Yaşanılan deneyimler fenomenle ilgili öznel diğer insanlarla ortak olan nesnel deneyimler söz konusudur.
IV Araştırmacının rolü	Kendisini ayrıca içerisine almaz.
V Sonuç	“Neyin” “nasıl” deneyimlendiğini bütünleştiren “öz” betimlenir. Öze ulaşmak için dokusal ve yapısal betimlemeler harmanlanır.

9. Fenomenolojik araştırmanın özelliklerinin anlatıldığı tabloda kaç numaralı satırda yanlış bilgi verilmiştir?

- A) V B) IV C) III D) II E) I

10. Aşağıdakilerden hangisi fenomenolojik araştırmanın türlerinden biri değildir?

- A) Bireysel fenomenoloji
- B) Ampirik fenomenoloji
- C) Diyaloglu fenomenoloji
- D) Hermenötik (yorumlayıcı) fenomenoloji
- E) Nitel fenomenoloji

“Bir insan grubuna ve bu grubu farklı kılan kültürel temellere ilişkin sosyal bilimsel bir betimlemesidir.”

11. Metinde sözü edilen nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylem Araştırması
- B) Durum Araştırması
- C) Fenomenolojik Araştırma
- D) Etnografi Araştırması
- E) Anlatı Araştırması

“Etnografinin kökeninde iki kelime yer alır. Etno, insana; grafi ise tanımlama, tasvir etmeye karşılık gelir. Dolayısıyla etnografi, insanların dünyasını belgelendirmedir denilebilir. Öğretmen betimlemeleri; öğrencilerin sınıf etkinlikleri ile ilgili betimlemelerinin yer aldığı yazıyı, öğretmen-öğrenci sunumlarına ait ses kayıtlarını, sınıf tartışmalarına ait video kayıtlarını, öğretmenin ders plânını ve öğrenci çalışmalarının örneklerini içerebilir. Etnografyacının işi, yapılandırılmamış görüşmelerle, hayatın özel bir yönünün belgelenmesi olup şu sorulara odaklanır: Toplumun üyeleri arasında iletişim nasıldır ve hangi anlamlar yaratılmaktadır? Kültürel bilginin yapısı nedir? Dil, kültür ve düşünce arasındaki ilişkiler nelerdir?”

12. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Etnografi, etno ve grafi kelimelerinden oluşur.
- B) Etnografi, insanların dünyasını belgelendirmedir.
- C) Etnografi, psikolojinin temelini oluşturmuştur.
- D) Öğretmen betimlemeleri, sınıf etkinliklerine dayanır.
- E) Etnografi, toplumun özel sosyal dokusunu resmeder.

“Etnografi, aynı kültürü paylaşan bir grubun kültürünün karmaşık ve eksiksiz betimlenmesine odaklanır. Bu, bir grubun bütünü veya grubun bir alt kümesi olabilir. Grubun fikir ve inançlarının yanı sıra zihinsel faaliyetleri, gözlenen davranışları ile ritüeller, geleneksel sosyal davranışlar ve devamlılıklar gibi bedensel faaliyetlerin de modelleri ile ilgilenilir. Kültürdeki davranışlar uzun süre bozulmadan devam eder. Veri analizi için anahtar kelimeler emik, kültürel yorum ve etiktir. Araştırma sonunda aynı kültürü paylaşan grubun nasıl çalıştığı, nasıl hareket ettiği, grubun yaşam şekline dair bilgi vermek gerekir.”

Emik yaklaşım, araştırmanın konusu olan gruba dâhil olarak o grubu anlamaya çalışırken, etik yaklaşım grubu tamamen dışarıdan gözlemleyerek grubun davranış normlarını anlamaya çalışır.

13. Etnografinin özelliklerini anlatan yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Etnografi, bir bakıma kültür fotoğrafçılığıdır.
- B) Etnografi, görünen görünmeyen her şeyi fotoğraflar.
- C) Emik, kültürel yorum ve etik; fotoğraf için veri araçlarıdır.
- D) Etnografi, sadece maddî kültür boyutuyla ilgilenir.
- E) Elde edilen bilgileri paylaşmak, etnografinin fotoğraf sunumudur.

“Etnografi araştırmalarının türlerine bakıldığında dinî etnografi, yaşam öyküsü, otoetnografi, feminist etnografi, etnografik romanlar ile fotoğraf, video elektronik ortamda bulunan görsel etnografi türleri ile gerçekçi etnografi ve eleştirel etnografi şeklinde listelenebilir.

Bunların yanı sıra otantik dünyada bilişsel etkinliklerin nasıl gerçekleştirildiğini olay odaklı araştıran, bilginin nasıl inşa edildiği açıklayan, kültürel faaliyetlere maddî ve kavramsal kaynakların nasıl yansıtıldığını inceleyen, sosyokültürel bakış açısıyla bir faaliyetin anlık ve farklı zamanlardaki gelişimini irdeleyen, süreç analizi ile etnografi araştırmasını derinleştiren bir tür daha karşımıza çıkmaktadır.”

14. Söz konusu etnografi türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyal etnografi
- B) Bilişsel etnografi
- C) Psikolojik etnografi
- D) Kültürel etnografi
- E) Kavramsal etnografi

“İnsanların bir konuya veya duruma ilişkin deneyimlerini, yaşamış oldukları hikâyeler ile inceler. İnsanların yaşadıkları olayların ardışık olarak düzenlenmesi, bu olaylar arası ilişkilerin kurulması ve böylece bu olayların belirli hedef kitle için anlamlandırılması sağlanır. Anlatı olumlu/olumsuz bir durumun hikâyelendiği, örneğin âşık olma gibi bir fenomen olabileceği gibi, yaşam öykülerinin analiz edilme süreci de olabilir.”

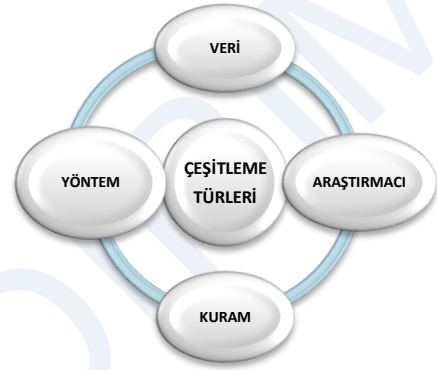
15. Metinde sözü edilen nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylem Araştırması
- B) Anlatı Araştırması
- C) Durum Araştırması
- D) Fenomenoloji Araştırması
- E) Etnografi Araştırması

“Araştırmacının, nicel ve nitel yöntemlerin, yaklaşımların veya kavramların karışımlarını veya kombinasyonlarını tek bir araştırmada veya bir dizi araştırmada kullanmasıdır.”

16. Metinde sözü edilen araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nitel Araştırmalar
- B) Nicel Araştırmalar
- C) Karma Araştırmalar
- D) Nedensel Araştırmalar
- E) Korelasyonel Araştırmalar

“Bu tür araştırmaların iki temel ve önemli amacı, çeşitleme ve tamamlayıcılıktır.”

17. Yukarıdaki döngüde çeşitleme türleri verilen araştırma hangisidir?

- A) Nitel Araştırmalar
- B) Karma Araştırmalar
- C) Nicel Araştırmalar
- D) Nedensel Araştırmalar
- E) Korelasyonel Araştırmalar

18. Aşağıdakilerden hangisi karma araştırma türlerinden değildir?

- A) Zenginleştirilmiş desen
- B) Açıklayıcı desenler
- C) Keşfe yönelik/keşfedici desen
- D) Gömülü desen
- E) Deneysel desen

“Yayın etiği başlığı altında Üniversitelerarası Kurulun ve ayrıca TÜBİTAK’ın etik ihlallerine ilişkin listeleri vardır.

Araştırma etiğini garanti altına almak için başta vicdanî sorumluluğu yerine getirmek ardından, etik komisyonlardan, araştırma yapılan kurumlardan, bireylerin kendilerinden, reşit olmayanların velilerinden izin almak gerekir.”

19. Buna göre “Araştırma-Katılımcı Etiği” için aşağıdakilerden hangisi **söylenemez?**

- A) Bireye saygı ön plânda tutulur.
- B) Katılımcı, araştırmaya katılımın seçim hakkının kendisinde olduğunu bilir.
- C) Araştırmanın amacını, yapısını ve süresini bilir.
- D) Sürecin fayda ve risklerini, süreçteki etkilerini bilir.
- E) Sürecin herhangi bir anında çekilemeyeceğini bilir.

“Creswell, araştırmacıların özellikle veri toplama sürecinde etik kaygıları üst düzeyde tuttuklarını, **oysa araştırma sürecinin ilk adımında henüz tasarımı aşamasındayken başlayıp tamamlanması ve yayımlanmasına kadar geçen tüm süreçlerde** etiği akıldan ve vicdandan çıkartmamak gerektiğini dile getirmiştir.”

20. Bilimsel yayın etiğinin anlatıldığı bir toplantıda kullanılan aşağıdaki yargılardan hangisi yukarıdaki sözle **çelişir?**

- A) Bir araştırmacının olmayan verilerini üretmek/uydurmak; yayımlanmamış başka birine ait çalışmayı kendine mal etmek meşru değildir.
- B) Sonuçları, materyalleri değiştirmek/çarpıtmak; yazarlarının isim sırasını değiştirmek, yazar olmayan birini göstermek bilim ahlâkının yoksunluğudur.
- C) Başkasının ürünlerini âtîf yapmadan kullanmak/aşırarak; araştırma desteğini belirtmemek kanunî bir haktır.
- D) Aynı çalışmayı başka başka yerlerde yayımlamak, dublikasyon yapmak hukuk dışıdır.
- E) Bütününü parça parça yayın hâline getirmek/dilimlemek kabul edilemez.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır. 20. soru mutlaka gelir.

Not 2: Nitel, nicel ve karma araştırma türlerinden mutlaka soru gelir.(1-2 tane) En başta **bu üç araştırma türünü** genel özellikleriyle iyi bilmek lazım. Bir alt basamakları sorulabilir. Altın altı detaydır, kafayı bozmaya gerek yoktur.

CEVAP ANAHTARI: 1A 2C 3C 4A 5E 6E 7C 8D 9B 10E 11D 12C 13D 14B 15B 16C 17B 18E 19E 20C

"Verilerin toplanması bağlamında geçerlik, belli araçları kullanarak elde edilen bilgilerin, araştırmanın amaçlarına hizmet etmesidir. Başka bir deyişle geçerlik, ölçülmek istenen özelliğin ölçülebilme derecesidir."

1. Buna göre geçerlik türlerini gösteren aşağıdaki tabloda hangi iki kavramın açıklaması yer değiştirmelidir?

Geçerlik Türleri			
Kapsam Geçerliği	I	Teste ilişkin teknik olmayan bir özelliktir. Bir ölçme aracının ismi, açıklamaları ve sorularıyla ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçüyor görünmesi durumudur	
Ölçüt Geçerliği	II	Test puanlarının, ölçüt puanları ile ilişkili olması, Eş zaman/hâlihazır/uygunluk geçerliği (ölçüt aynı veya yakın bir zamanda ölçülmüşse) Yordama geçerliği (ölçüt daha sonra ölçülmüşse)	
Yapı Geçerliği	III	Testten elde edilen puanlar, testin ölçtüğünü varsaydığı kavramı/yapıyı ölçüyor mu? Test ölçtüğü özelliği nasıl bir yapısal model içinde ölçüyor?	
Görünüş Geçerliği	IV	İçeriğin uzman görüşüne dayalı değerlendirilmesi	

- A) I-II
B) I-III
C) I-IV
D) II-III
E) II-IV

"Ölçme sonuçlarının güvenilirliği, ölçme yöntemi ve madde sayısı, puanlayıcı yanlılığı ve uygulama koşulları ..... etkileyen faktörlerdir."

2. Metindeki boşluk aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) ...duyarlılığı...
B) ...tutarlılığı...
C) ...dinamikliği...
D) ...geçerliliği...
E) ...kararlılığı...

"Güvenirlik, aynı ölçme aracının bağımsız ölçümleri arasındaki tutarlılığı ifade eder. Güvenirlik elde edilen puanların **hatadan ne kadar uzak olduğunun bir göstergesidir**. Güvenirliğin yüksek olması, elde edilen puanların **hata düzeyinin düşük olduğu** anlamına gelmektedir. Güvenirlik katsayısının hesaplanmasında pek çok yöntem kullanılmaktadır.

Güvenirliği etkileyen faktörler **ölçme aracına ilişkin faktörler** (testin uzunluğu, test uygulama yönergesi ve maddelerin ifadesi, maddelerin homojenliği ve puanlamadaki nesnellik), **testi alan birey ve gruba bağlı faktörler** (bireysel değişkenler, normal dağılım gösteren heterojen grup) ile **uygulama koşulları ve zamandır** (sınav koşullarının standart olması ve sınav süresinin az veya çok olması)."

Soru yukarıdadır!

3. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Güvenirlik, her şeyden evvel bir tutarlılık meselesidir.
B) Hatanın azlığı, tutarlılığı; tutarlılık, güvenirliliği artırır.
C) Güvenirlik katsayısını hesaplayan birçok yöntem vardır.
D) Ölçme aracı, birey ve koşullara bağlı faktörler güvenirliliği etkiler.
E) Zamanın, güvenirlilik üzerinde bir etkisinin olmadığı kabul edilir.

"Madde analizi, madde özelliklerini incelemeye yönelik analizleri tanımlar. **Madde güçlüğü**, başarı ve yetenek testlerinde doğru cevaplama oranını ifade ederken; **madde ayırt ediciliği** ise her bir maddenin grupları birbirinden ne kadar ayırt ettiğini gösterir."

4. Yukarıdaki metinden aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Analiz, bir inceleme ve çözümleme olayıdır.
B) Madde güçlüğü, doğru cevaplama oranıyla; madde ayırt ediciliği, grupları ayırt etme gücüyle ilgilidir.
C) Birinci cümlede tanımlama, ikinci cümlede karşılaştırma anlamı baskındır.
D) Madde güçlüğü, güvenirlikle doğrudan ilgilidir.
E) Madde güçlüğü, maddenin ayırt ediciliğini etkiler.

"Bilimsel yazıların hazırlanmasında belli kuralların olması hiç şüphesiz okuyucular arasında ortak bir dilin oluşmasını, iletişimin kurulmasını sağlar. Sosyal bilimlerde alanında ağırlıklı olarak **Amerikan Psikoloji Derneği** tarafından hazırlanan yazım kuralları kullanılmaktadır.

..... kullanmanın temel amacı, **çalışma hakkında okuyucuya bilgi vermektir**. ..... aynı zamanda çalışmanın genel yapısını yansıtmaya açısından da önemlidir. Bu nedenle .....larda kısaltma kullanılmamalıdır. Her çalışmada **yazar/yazarların adı** ve yazarlara ilişkin **kurum bilgisi** yer alır. Yazar adı verilirken önce ilk adı, varsa ikinci adı ve soyadı yazılmalıdır. Yazarların tüm yayınlarında isimlerini aynı şekilde kullanmaları yazarların rahatlıkla takip edilmesini sağlar."

5. Metindeki boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Özet
B) Giriş
C) Başlık
D) Yöntem
E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümü **kısa, ayrıntılı ve çok yönlü** olmalıdır. Okuyucuların **ilk incelediği bölümdür** ve **çalışma hakkında fikir vermelidir**. Bu nedenle; **bilgi yoğunluğu açısından yeterli olmalı**, bununla birlikte **okunaklı, eksiksiz ve iyi düzenlenmiş** olmalıdır. Araştırmacının **amacını, içeriğini ve yöntemini** yansıtmalıdır. **120 kelimeyi geçmemeli** ve bu bölüme **en önemli olan bilgiyle** başlanmalıdır. Bu bölümde çalışmanın en önemli **dört veya beş bulgusu** veya **sonucu** verilmelidir."

6. Yukarıdaki metinde **bilimsel raporun** hangi bölümünden söz edilmektedir?

- A) Giriş
- B) Özet
- C) Başlık
- D) Yöntem
- E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde **çalışmanın problemi** sunulur, tanıtılır. Yeni bir sayfadan başlatılmalıdır. Araştırmaya ilişkin **altyapı** oluşturulur. Bu kısımda alanyazın tartışılır; ancak ayrıntılı bir tarihsel incelemeye gidilmemelidir. Önceki çalışmalarla mevcut çalışma arasındaki mantıksal ilişkiler kurulur. Ardından **problem, okuyucuların anlayabilmesi için yeterince açık ve anlaşılır şekilde ortaya konulmalıdır**. Çalışmaya ilişkin altyapı oluşturulduktan ve problem tanıtıldıktan sonra problemin çözümündeki yaklaşım ortaya konulmalıdır. Burada, değişkenler tanımlanır ve araştırmanın amacı, hipotezleri ve/veya soruları verilir."

7. Yukarıdaki metinde **bilimsel raporun** hangi bölümünden söz edilmektedir?

- A) Özet
- B) Başlık
- C) Yöntem
- D) Giriş
- E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde **araştırmanın nasıl yürütüldüğüne ilişkin** detaylar yer alır. Bu tanıtım; okuyucuların, çalışmanın yönteminin ve sonuçların güvenilirlik ve geçerliğinin uygunluğunu değerlendirebilmelerini sağlar. Araştırmanın deseni, çalışma grubu/örnekleme, veri toplama araçları ve süreci, veri analizi ve uygulama süreci detaylı olarak açıklanır. Çalışma, detaylı ve karmaşık bir yapıya sahipse alt bölümlerin sayısı artırılabilir."

8. Yukarıdaki metinde **bilimsel raporun** hangi bölümünden söz edilmektedir?

- A) Özet
- B) Başlık
- C) Yöntem
- D) Giriş
- E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde, toplanan verilerin analizine ilişkin **istatistiksel sonuçlar** özetlenir. Bunlar, sonuç kısmını destekleyecek şekilde gereksiz ayrıntılara girmeden **raporlanır**. Çalışmanın hipotezlerine aykırı olan **sonuçlar** da dâhil olmak üzere konuyla ilgili tüm **argüman** ve **sonuçlardan** söz edilir. Bu bölümde **sonuçların** yorumlanması ve tartışılması uygun değildir."

9. Yukarıdaki metinde **bilimsel raporun** hangi bölümünden söz edilmektedir?

- A) Özet
- B) Tartışma
- C) Giriş
- D) Bulgular
- E) Yöntem

"Bilimsel raporun bu bölümünde, **özellikle çalışmanın soruları/hipotezleri ile ilgili değerlendirme ve yorumlar** yapılır. Bu bulguların kuramsal önemi ve sonuçların geçerliliği vurgulanır. Bu bölüm kısa ve açık olduğu durumda, bulgular bölümüyle birleştirilebilir ve bu durumda bölüm başlığı, buna uygun olarak değiştirilir. Yapılan çalışmanın **bulguları ile diğer çalışmalar arasındaki benzerlik ve farklılıklar, çalışmanın sonuçlarını aydınlatır ve doğrular**. Bu bölümün sonunda ortaya çıkan sonuçların önemi vurgulanır. Burada okuyucular **açık, ne olduğu belli ve doğrudan aradıkları cevapları** bulmalıdırlar."

10. Yukarıdaki metinde **bilimsel raporun** hangi bölümünden söz edilmektedir?

- A) Özet
- B) Başlık
- C) Yöntem
- D) Giriş
- E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde, çalışmada kullanılan .....ın tamamı yer almalı ve ..... listesindeki .....a da metin içinde atıf yapılmalıdır. Bu bölüm az ve öz olmalı, yapılan araştırmayı destekleyen önemli kaynaklara yer verilmelidir."

11. Metindeki boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Özet
- B) Giriş
- C) Kaynaklar
- D) Yöntem
- E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde bir materyalin; çalışmanın gövde kısmında **detaylı olarak verilmesinin uygun olmayacağı ve dikkati dağıtacağı** durumlarda oldukça yararlıdır. Bu bölüm, okuyucuların çalışmayı anlamasında ve değerlendirmesinde gerçekten faydalı olacaksa eklenmelidir. Bu bölüm ayrı sayfada başlamalı, her bir ek ayrı sayfalarda yer almalı ve çift satır aralığı ile yazılmalıdır."

12. Yukarıdaki metinde **bilimsel raporun** hangi bölümünden söz edilmektedir?

- A) Yazar notu
- B) Başlık
- C) Ekler
- D) Kaynaklar
- E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde, her bir yazara ilişkin **kuramsal bilginin, finansal desteğin kaynağının belirtildiği, çalışmaya destek veren meslektaşların belirtildiği** bölümdür."

13. Yukarıdaki metinde **bilimsel raporun** hangi bölümünden söz edilmektedir?

- A) Yazar notu
- B) Başlık
- C) Ekler
- D) Kaynaklar
- E) Tartışma

"Gerek tezler gerek bilimsel makalelerde genellikle **APA** (American Psychological Association) 6 veya **APA 7** atıf stili kullanılır."

14. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Her bir sayfanın üst, alt, sağ ve solundan 2.54 cm boşluk bırakılmalıdır.
- B) Kelimeler arasındaki boşluklar kelime işlemcinin özellikleri kullanılarak ayarlanmalıdır.
- C) APA 6'ya göre 12 punto Times New Roman serifli yazı karakteri, karakterlerin kenarlarındaki tırnağı ifade etmektedir.
- D) APA 7 ile birlikte dijital ekranlarda kolay okunabilen sans serif yazı tipleri olan Arial 11, Calibri 11, Computer Modern 10, Georgia 11, Lucida Sans Unicode 10 ve Times New Roman 12 de kullanılabilir hâle gelmiştir.
- E) Sıkıştırılmış yazı karakterleri ya da kelime ve harfler arasındaki boşluğu azaltan özellikler kullanılabilir.

15. APA 6'ya göre aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Rakam olarak kullanılan "0" ile harf olan "o" birbirinin yerine kullanılmamalıdır.
- B) Kelimeler satır sonunda kesinlikle bölünmemelidir.
- C) Satır aralığı özelliklerini çift (tezlerde 1,5) olarak düzenlemek gerekir.
- D) Yazılar sola hizalı olacak şekilde yazılmalı, sağ kenar girintili olarak bırakılmalı ve kelimeler satır sonunda kesinlikle bölünmemelidir.
- E) Tezlerde yazı sağa yaslanmalıdır.

16. APA 6'ya göre aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Üstbilgi olarak eklenecek olan başlık, çalışmanın başlığının ilk iki veya üç kelimesinden oluşur ve üst bilgi olarak sağ üst köşeye, sayfa numarasından önceye yerleştirilir.
- B) Başlıklar numara veya harf kullanılarak etiketlenmemelidir.
- C) İstisnalar olmakla birlikte 10 ve 10'unun üzerindeki sayılar rakam ile, 10'nun altındaki sayılar ise yazı ile ifade edilmelidir.
- D) Tablo sütunlarına isim verilmemelidir.
- E) Okuyucuya detaylı bilgi sunmak istediğimizde okuyucunun dikkatini dağıtmamak için bu bilgiler eklerde verilebilir.

"Raporlaştırmada alanyazın taraması sürecinde ulaşılan ve çalışmada kullanılan kaynakların **hem metin içinde gösterilmesi** hem de metin içinde kullanılan kaynakların tam künyelerini gösterir **bir kaynak listesi** sunulması gerekir. Bu araştırmacının en temel sorumluluğudur."

17. Buna göre "**Kaynakların Metin İçinde Gösterimi**"ne ilişkin aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Kılıç (2006) iki farklı çoklu ortamı karşılaştırdığı çalışmada .....
- B) Bu çalışmada iki farklı çoklu ortam karşılaştırılmış (Kılıç, 2006).
- C) İki yazarlı bir çalışma kaynak olarak gösterildiğinde metin içinde her seferinde yazarların her ikisinin de soyadı belirtilir.
- D) Büyüköztürk vd. (2006) çalışmalarında [Kaynağın ilk geçtiği yerden sonraki paragraflardaki gösterimi.]
- E) Büyüköztürk, Akgün, Demirel, Karadeniz ve Kılıç (2022) çalışmalarında .....[Kaynağın ilk geçtiği yerden sonraki paragraflardaki gösterimi.]

18. "**Kaynakların Metin İçinde Gösterimi**"ne ilişkin aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Altı ya da daha fazla yazarlı bir çalışma kaynak olarak gösterildiğinde metin içinde alıntının yapıldığı ilk yerde yalnızca ilk yazarın soyadı verildikten sonra "vd." eklenir ve virgülden sonra çalışmanın yayın yılı verilir.
- B) Grupların yaptığı yayınlar, alıntının yapıldığı ilk yerde (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2015) şeklinde yazılır.
- C) Grupların yaptığı yayınlar, ilk alıntılarda (YÖK, 2015) şeklinde yazılır.
- D) Aynı yazarın birden fazla çalışması aynı parantezde kaynak olarak gösterileceğinde ise yıllara göre sıralama yapılır. Baskıda olan yayınlar en sona eklenir. (Kılıç Çakmak ve Karataş, 2020, 2021) gibi.
- E) Aynı yazarın aynı yılda yayınlanmış birden fazla yayını kaynak olarak gösterileceğinde yayın yıllarının yanına sırasıyla a, b, c ve diğer harfler alfabetik olarak değil karışık eklenir.

19. Kaynaklar listesinin düzenlenmesine ilişkin aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Kaynaklar ilk yazarın soyadına göre alfabetik sıraya konulur.
- B) Aynı yazarın farklı yıllarda tek başına yaptığı çalışmalar, yıl sırasına göre önce yapılan çalışmadan başlanarak düzenlenir.
- C) Aynı soyadlı farklı yazarların çalışmaları, yazarların yaşları dikkate alınarak alfabetik olarak sıralanır.
- D) Aynı yazarın/yazarların aynı tarihli çalışmaları listelenirken çalışmanın adı alfabetik olarak sıralanır.
- E) Yayın yılından sonra a, b, c ... şeklinde alfabetik olarak küçük harfler yerleştirilir.

Yayın türü	Kaynaklar listesindeki gösterimi	Metin içindeki gösterimi
Kitap	I Karasar, N. (1999). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel yayın dağıtım.	Karasar (1999) ..... şeklinde belirtmektedir. .... olarak belirtilmiştir (Karasar, 1999).
	II Şimşek, N. ve Kılıç, E. (2004). Davranışçı öğrenme kuramları. A. Ataman (Ed.), Gelişim ve öğrenme (s. 297-315). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.	Şimşek ve Kılıç (2004), davranışçılığı ..... şeklinde tanımlamaktadırlar. Davranışçılık, ... olarak tanımlanmaktadır (Şimşek ve Kılıç, 2004).
Makale	III Kılıç Çakmak, E. (2007). Arayüz tasarımı yeni bir yaklaşım: Paralel öğretim tasarımı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27(1), 1-22.	Paralel tasarım, Kılıç Çakmak (2007) tarafından ..... şeklinde tanımlanmaktadır. Paralel tasarım, ... şeklinde tanımlanmaktadır (Kılıç Çakmak, 2007)
	IV Kılıç, E. (2002). Web temelli öğrenmede baskın öğrenme stiline göre öğrenme etkinlikleri, tercihi ve akademik başarıya etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Kılıç (2002) tarafından yapılan tez çalışmasında ..... ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. .... ile ilgili önerilerde bulunulmuştur (Kılıç, 2002).
Elektronik kaynak	V E., Kılıç (2000). Araştırmaların önemi www.gazi.edu.tr/web/ekilic adresinden alınmıştır.	E. (2000), araştırma yapmanın önemini ..... şeklinde vurgulamaktadır. Araştırma yapmanın önemi..... şeklinde vurgulanmaktadır (Kılıç, 2000).

20. Kaynak gösterimi tablosundaki hangi satırda **yanlışlık yapılmıştır**?

- A)V B)IV C)III D)II E)I

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Bilimsel metinlerde “Bilimsel Raporun Bölümleri, Yazım Kuralları ve Kaynak Gösterimi” ile ilgili mutlaka soru gelir. Ya maddeler ya tablo şeklinde ya da tablodaki her bölümü bir maddeye koymak suretiyle sorulabilir. Onların tercihi artık! Raporun bölümlerinde ön bilgi verilerek gelir, gelirse. Bu üç bölümden en az 1, en çok 2 soru gelir. Eğer 100 soru olursa tabii!

"Girişimcilik ifadesine ilk kez, ekonomist Richard Cantillon'da (1755) rastlıyoruz. Girişimci, toplumun istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için kaynakları bir araya getiren, bu ihtiyaçları yerine getirirken risk alan, yeni bir ürün veya hizmet üreten kişidir. TDK'ye göre girişim, bir işi yapmak için harekete geçmeyi; girişimci, ticaret ve endüstri gibi alanlarda sermaye koyarak girişimde bulunan kimseyi; girişimcilik ise girişimci olma durumunu ifade eder."

Soru gelirse böyle gelir. Girişimcilik nedir? gibi çocukça sorular gelmez.

1. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Girişimcilikte, sosyal ve ticarî açıdan katma değer yaratmak vardır.
- B) Girişimci bireyler, diğer bireylerden farklı olarak farklı çabalar sarf eder.
- C) Girişimci bireyler, girişimciliğe konu olan yeniliği keşfeder.
- D) Girişimci bireyleri eyleme geçiren temel muharrik güç çıkarlardır.
- E) Girişimci bireyler, risk almaktan çekinmeyen bir karaktere sahiptir.

"Alanyazında farklı girişimcilik tanımları yapılmıştır. Örgütsel verimsizliğin azaltılması, kıt kaynakların koordinasyonu, kontrol edilen kaynakların ötesinde fırsat arayışı, risk alma, yenilikleri yakalama, dinamik bir vizyon değişimi gibi başlıklar dikkat çeken hususlar olarak göze çarpmaktadır.

Girişimcilik ekollerine bakıldığında kişisel nitelikler olarak büyük insan olma; psikolojik özellikler, fırsatları tanımlama; klasik, davranış ve yönetim bağlamında yönetim ve liderlik; yeniden değerlendirme bağlamında iç girişimcilik olarak sınıflandırmak mümkündür."

2. Metne göre girişimci için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Fırsatları arayan
- B) Vizyon sahibi
- C) Liderlik
- D) Yenilikçi
- E) Geleneğe bağlılık

"Günümüzde okulların içinde bulunduğu sorunlar ve eğitime yönelik değişen beklentiler, öğrencileri ve toplumu için kaliteli hizmet sunacak, yeniliklere öncülük etmeye istekli ve yetenekli öğretmenlere olan ihtiyacı artırmıştır. Okullarda değer yaratacak değişimlerin araçları olarak görülen öğretmenlerin girişimci yetkinlik ve davranışlar kazanması ve bu kazanımlarını eğitim ortamlarında kullanmasının bu ihtiyacı karşılayacağı düşünülmektedir. Öğretmenlerin girişimci davranışları; fırsatları tanıma (risk alma), inisiyatif alma ve risk yönetimi, inovasyon, bir projeyi plânlama ve yönetme yeteneği ve dış kaynak arayışı olarak sıralanabilir."

3. Metinde, öğretmenlerin özelliklerle hangi niteliği taşımaları gerektiğinden bahsedilmektedir?

- A) Değerlere bağlı olma
- B) Kendini yenileme
- C) Girişimci olma
- D) Yöntemleri kullanma
- E) Eleştiriye açık olma

Öğretmen girişimciliğiyle ilgili bir seminerde Elazığ Gazi MTAL Müdürü şöyle konuşmaktadır: "Öğretmen girişimciliğine ilişkin alanyazında yer bulan bazı yetkinlik, davranış ve özellikler ise sosyal motivasyon..."

4. Müdür Bey, konuşmasını aşağıdaki ifadelerden hangisiyle devam ettiremez?

- A) ...yenilikçi ve becerikli
- B) ... iş birlikli ve özverili
- C) ...proaktif ve vizyoner
- D) ...bilgili ve fırsat odaklı
- E) ...riske karşı toleranssız

Bu soruyu çok beğendim! Güzel kurgu!

"İnovasyon olarak sıklıkla kullanılan yenilikçilik köken olarak Latince innovatus, novare ve İngilizce innovation kelimelerinden gelir ve toplumsal, kültürel ve idari ortamda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanmasıdır. Yenileme, yenileşme, yenileşim ve ticat gibi terimlerle kullananlar vardır. İlk üçü yeni olma durumunu; ticat, ticari icat ve inovasyon ise yeni olarak tanımlanan şeylerin toplumsal ve ekonomik olarak değer yaratması ile ilgilidir. Yeniliğin ekonomik veya sosyal yönünün olması beklenir."

5. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) İnovasyon Latince kökenli bir kelimedir.
- B) Yeniliğin tek bir yönde gelişmesi, inovasyon olarak tanımlanmasında yeterli bir ölçüttür.
- C) İnovasyon, birçok alanda yeni yöntemlerin kullanılmasıdır.
- D) İnovasyon, hakkında ortak bir mutabakat olmadığı için farklı terimlerle kullanılmaktadır.
- E) Ticat, ticari icat ve inovasyon; toplumsal ve ekonomik değer yaratır.

"Her icat yenilik içermeyebilir, her yenilik inovasyon içermeyebilir; ancak her inovasyon yenilik içerir. Yenilik; bir birey, grup ya da toplum tarafından yeni olarak algılanan bir fikir, uygulama ya da nesnedir. İlgili birim tarafından yeni olarak algılanan fikirlerin, süreçlerin, ürünlerin ve hizmetlerin üretilmesi ve/veya kabulüdür. Yenilik; bir fikri, satılabilir yeni ya da geliştirilmiş bir ürün veya mal ve hizmete dönüştürmektir; bir fikrin buluş aşamasından başlar uygulama aşamasını sonuçlandırması beklenir. Yenilik için tamamen yeni olma durumu zorunluluk değildir. Ürün, hizmet veya sürecin kendisi de yeni olabilir veya önemli ölçüde değiştirilebilir; yeni bir pazarlama yönteminin ya da iş uygulamalarında, iş yeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni bir organizasyonel yöntemin uygulanması da olabilir. OECD'ye göre bir ülkede refahın ve istihdamın artması, o ülkenin inovasyon yapma ve benimseme kapasitesine bağlıdır."

6. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Her inovasyon, aynı zamanda bir icat ve yeniliktir.
- B) Yenilik, genel bir algı ve kabul meselesidir.
- C) Yenilik; daima, tamamen yeni olma durumudur.
- D) Yenilik, refah ve istihdam artışının ön şartıdır.
- E) Yenilik, aynı zamanda paraya tahvil edilebilir.

Okulda inovasyon anlayışını yerleştirmeye çalışan Elazığ Gazi MTAL Müdürü sene başı öğretmenler toplantısında şunları söylemiştir: “Yenilik ile ilgili önemli bakış açıları şunlardır: Bir süreç olabilir, kısa süre içinde algılanır, tek başına buluş veya Ar-Ge değildir, ...”

7. Müdür Bey, konuşmasını aşağıdaki ifadelerden hangisiyle **devam ettiremez?**

- A) ...yayılmadır, çevreyle bütünleşmenin bir yoludur.
- B) ...problem çözme sürecidir.
- C) ...çevreye uyum süreci olup sürekli dir.
- D) ...orijinal olmadığı için rekabet aracı değildir.
- E) ...refah düzeyini ve yaşam kalitesini artırır.

“Okuluna yenilikler getirmek isteyen Orhan Hoca, okul müdürü ile yenilik üzerine konuşmakta ve istişare etmektedir.”

8. Konuşma esnasında Müdür Bey’in aşağıdakilerden hangisini söylemesi **beklenemez?**

- A) Teknolojik yeniliklerin, teknolojik olmayanlara göre daha hızlı benimsendiğini dikkate almamız gerekir.
- B) Sadece bizim okul için yeni olan yenilikler de yapabiliriz.
- C) Gelişigüzel yenilik yapamayız; okulumuzun mevcut ve geçmiş olanaklarını dikkate almalıyız.
- D) Yeniliğin kabullenilmesinde, nitelikleri belirleyici olmayacaktır.
- E) Yenilikleri okulumuzun içerisinde geliştirebileceğimiz gibi dışarıdan da alabiliriz.

9. Aşağıdaki hangi anlayış veya uygulamanın var olduğu bir okulda yenilikçilikten **bahsedilemez?**

- A) Okul müdürünün desteği mevcuttur.
- B) Özel sektör ve STK ile iş birliği, veli desteğine ihtiyaç yoktur.
- C) Yenilik her zaman ve her fırsatta ödüllendirilir.
- D) Gerekli yatırımlar ivedilikle yapılır.
- E) Sinerji, örgütsel merak, daha yakın ve iş birliğine açık bir yapı vardır.

I	Plânlama	A	Geçici bir girişim, özgün ürün
II	Program	B	Düzenli bir yürütme, ortak hedef
III	Proje	C	Bilinçli çaba, süreç düzenleme, akılcı hedefler, kontrol, uzun dönemli karar alma vb.

10. Tablodaki terimler ve karşısındaki kavramların doğru karşılaştırması **hangi seçenekte** verilmiştir?

- A) I-A/II-B/III-C
- B) I-C/II-B/III-A
- C) I-B/II-C/III-A
- D) I-B/II-A/III-C
- E) I-C/II-A/III-B

11. Proje ne **değildir?**

- A) Geçicidir, yani projenin tanımlanmış bir başlangıcı ve bitişi vardır.
- B) Faaliyetlerin yürütülmesi için insan gücüne, kaynağa ve ekipmana ihtiyacı olan bir girişimdir.
- C) Sonucunda elde edilen özgün değer, ürün veya hizmetin sadece bir kere yaratıldığı bir süreçtir.
- D) Projenin rutin yapılan işlerden farklı olmaması gerekir.
- E) Projeler, faydalı mal ya da hizmet üretiminde kullanmak amacıyla yeni ya da ek üretim kapasiteleri yaratır.

“Proje yönetimi; paydaşların beklentilerine ulaşmak veya daha fazlasını sağlayabilmek için **yürütülen faaliyetlere bilgi, beceri, araç ve tekniklerin uygulanmasıdır.**”

12. Buna göre aşağıdakilerden hangisi proje yönetiminin faydalarından **sayılmaz?**

- A) Amaç ve hedeflere ne zaman ve nasıl ulaşılacağını önceden gösterir.
- B) Sürekli raporlama ihtiyacı minimuma iner.
- C) Zaman ve maliyet önceden belirlenir.
- D) Gerekli kaynaklar ortaya çıkar; kontrol sisteminin kurulmasını sağlar.
- E) Ekip üyelerinin proje süreci konusunda gerilemesine yol açar.

“Proje yöneticisi; bir projeyi yönetmek üzere görevlendirilen ve projeyi mümkün olan **en yüksek üretkenlik, en düşük belirsizlik ve risk ile yürütmekten sorumlu kişidir.** Proje ekibini kurmak ve proje sürecinde bu ekibi **yönlendirmekten sorumlu**dur. Ekibin hangi niteliklere sahip kişilerden oluşacağını **belirlemek**, ekip üyelerine görevlerini ve sorumluluklarını **bildirmek**, ekibin gerekli kaynaklara ulaşmasını, eğitimleri almasını ve ekibin proje ile ilgili görevlerini yerine getirmelerini **sağlamak** proje yöneticisinin **sorumlulukları** arasındadır. Proje yöneticisinin, proje yönetimi **bilgi sahaları konusunda da bilgi ve deneyime sahip olması** sürecin sağlıklı yönetilmesi açısından önemlidir.”

13. Buna göre aşağıdakilerden hangisi proje yöneticisinin bilgi sahaları arasında **sayılmaz?**

- A) Kapsam yönetimi
- B) Zaman, maliyet ve risk yönetimi
- C) Entegrasyon ve iletişim yönetimi
- D) İnsan kaynakları, kalite ve tedarik yönetimi
- E) Teknik araç-gereç yönetimi

“Projenin fikir olarak doğmasından uygulamanın değerlendirilmesine ve kapanışına kadar geçen süre **‘proje plânlama süreci’** olarak adlandırılır.”

14. Buna göre aşağıdakilerden hangisi proje yaşam döngüsü aşamalarından **değildir?**

- A) Başlangıç
- B) Plânlama
- C) Uygulama
- D) Yenileme
- E) Kapanış

"Proje yaşam döngüsü; proje fikrinin derlendiği, değerlendirildiği ve ön elemeye tâbi tutulduğu aşama ile başlar. Proje fikrinin ortaya atılarak tartışıldığı, değerlendirildiği ve şekillendirildiği dönemdir. Proje fikirlerini belirlemek, maliyetlerini kabaca tahmin etmek ve ön elemeye tâbi tutmak bu aşamanın en önemli noktasını oluşturur."

15. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

- A) Başlangıç
- B) Plânlama
- C) Uygulama
- D) Kontrol
- E) Kapanış

"Proje yaşam döngüsünün en önemli aşamalarından biridir. Bu aşamada projeye ilişkin her tür tasarlama ayrıntılarıyla yapılır. Başlangıç aşamasında belirlenen proje fikri detaylandırılır. Proje sürecinde yapılması gereken tüm faaliyetler, bu faaliyetlerin zamanlanması, bütçelendirilmesi ve kaynakların belirlenmesi bu aşamada yapılır."

16. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

- A) Başlangıç
- B) Plânlama
- C) Uygulama
- D) Kontrol
- E) Kapanış

17. Aşağıdakilerden hangisi plânlamanın önemini göstermez?

- A) Projenin bütünü hakkında açık olarak fikir verir.
- B) Kaynakların ne zaman ve nasıl kullanılacağını gösterir.
- C) İşlerin birbiriyle ilişkisizliğini gösterir.
- D) Plânlanan ve gerçekleştirilen faaliyetler arasında karşılaştırma yapma ve gerekli düzeltme ve düzenlemeleri yapma imkânı tanır.
- E) Proje sürecinde ihtiyaç duyulan kaynak, zaman ve maliyetin ortaya çıkmasını sağlar.

"Projenin plânlama aşamasında detaylı bir şekilde plânlanan ..... ve ..... kısıtlamalarını dengelemek gerekir, bunu yapacak olan da proje yöneticisidir. Proje üçgeni, kısıtlamaları dengeleme sürecini gösterir, çünkü üçgenin bir kenarındaki değişiklik, en az bir diğer kenarı etkiler."

18. Bir kısıtlama olarak değerlendirilen proje üçgeni, aşağıdaki hangi kavramları kapsamaktadır?

- A) Zaman/Maliyet/Kapsam
- B) Zaman/Maliyet/Süreç
- C) Zaman/Maliyet/Personel
- D) Zaman/Maliyet/Plân
- E) Zaman/Maliyet/Program

"Bu aşamada proje plânının hayata geçirilmesine odaklanılır. Plân, insan ve tüm kaynakların koordine edilmesi ile gerçekleştirilir. Proje yöneticisi ve ekip üyeleri birçok teknik ve örgütsel düzenlemeleri yapar ve yönetir. Projenin performansı düzenli olarak yapılan işlerin performansı ile izlenir. Bu süreçte ekip elemanları sürekli iletişim ve bilgi paylaşımı içinde bulunmalıdırlar. Bu aşamada ekip olarak çalışacak kişiler bir araya gelir ve projede verilen görevi yerine getirir."

19. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

- A) Başlangıç
- B) Plânlama
- C) Uygulama
- D) Kontrol
- E) Kapanış

"Bu aşamada proje kapsamındaki ilerleme, değişik izleme ve ölçüm yöntemleri ile düzenli olarak denetlenir. Sapmaların belirlenmesi hâlinde düzeltici önlemlerin alınması ve proje hedeflerinin bütçe çerçevesinde gerçekleştirilmesi sağlanır. Proje başarısı, proje çıktılarının tanımlandığı şekilde belirlenen zamanda ve belirlenen plân çerçevesinde sağlanmasıdır."

20. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

- A) Başlangıç
- B) Plânlama
- C) Uygulama
- D) Kontrol
- E) Kapanış

"Bu aşama, projeye ilişkin sözleşme ve idari kapsamdaki tüm işlemlerin sonuçlanmasını ifade eder. Bu aşama ile projenin sonuç ve başarılarının raporlaştırıldığı sunuşlar yapılır, deneyim dokümanite edilir ve proje için ayrılan tüm kaynaklar serbest bırakılır. Sözleşme kapanışı ile sözleşme tüm şartları ile gerçekleştirilmiştir ve ürün/hizmet devredilir."

21. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

- A) Başlangıç
- B) Plânlama
- C) Uygulama
- D) Kontrol
- E) Kapanış

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Girişimcilik, inovasyon ve projeden en az 2 soru gelir.

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3C 4E 5B 6C 7D 8D 9B 10B 11D 12E 13E 14D 15A 16B 17C 18A 19C 20D 21E

7 Eyl.

“Proje yöneticisi bu tür araçlar ile kendi ekibindeki bireylere kolaylıkla görevler atayabilir. Bu görevleri önceliklendirebilir. Proje zaman çizelgesini, kilometre taşlarını ve hangi görevin hangisine bağlı olduğunu işaretleyebilir. Yine bu araçlar ile çalışanların iş yükünü dengelemek için ilgili raporları inceleyebilir. Benzer şekilde proje yürütücüleri bu yazılımlar ile projenin bütçesini, harcama miktarına bağlı olarak raporlaştırıp inceleyebilir, harcama dokümanlarının dijital ve düzenli saklanması olanak tanır. Proje yönetim araçları farklı zamanlarda başlayan ancak eş zamanlı süren, farklı zamanlarda sona eren iş paketlerinin yönetilme süreçlerini izleme, takip etme ve çıkacak sorunları önlemede başarılı bir araç olarak karşımıza çıkarlar. Takvim uygulaması ile projeye bütüncül bakış atılması sağlanır, ayrıca yaklaşan işler için görevi üstlenen kişilere tanımlanan periyotlarla hatırlatmalar gönderilebilir.”

1. Yukarıdaki metinden çevrim için proje yönetim araçlarında proje yöneticisine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Görevler atayabilme
B) Görevleri önceliklendirebilme
C) Zamanı ve görevleri kontrol edebilme
D) Takvim dışına çıkabilme
E) Bütçeyi kontrol edebilme

“Birçok çevrim içi proje yönetim aracı bulunmaktadır.”

2. Aşağıdakilerden hangisi çevrim içi proje yönetim araçlarından biri değildir?

- A) ClickUp
B) Wrike
C) monday.com
D) Kissflow Project
E) Twitter

“TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) projelerine başvurmadan önce proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışmanların öz geçmişlerinin sistem üzerinde oluşturulması beklenmektedir.”

3. Türkiye'nin güncel araştırmacı veri tabanını oluşturmak amacıyla TÜBİTAK tarafından tasarlanan ve geliştirilen web tabanlı uygulama hangisidir?

- A) MEBBİS
B) ARBİS
C) ORBİS
D) EDEVLET
E) TURBİS

4. TÜBİTAK Bilim ve Toplum Destekleri'nden hangisine, öğretmenler sadece katılımcı olarak katılabilirler?

- A) 4007 Bilim Şenlikleri Destekleme Programı
B) 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları
C) 4006 TÜBİTAK Bilim Fuarları Destekleme Programı
D) 4008 Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik KTU
E) 2204-B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Proj. Yrş.

I	2204-A	A	Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması
II	2204-B	B	Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması
III	2204-C	C	Lise Öğrencileri İklim Değişikliği Araştırma Projeleri Yarışması
IV	2204-D	D	Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması

5. TÜBİTAK'ın öğrencilere sağladığı destekleri gösteren yukarıdaki tabloda doğru karşılaştırma aşağıdaki hangi seçenekte verilmiştir?

- A) I-B/II-A/III-C/IV-D
B) I-B/II-A/III-D/IV-C
C) I-B/II-C/III-D/IV-A
D) I-A/II-C/III-B/IV-D
E) I-A/II-D/III-C/IV-B

6. TÜBİTAK, alanında uzman bilim insanlarını özellikle dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilerle buluşturma ve öğrencilerin bilime ilgisini pekiştirme amacı ile hangi etkinlikler dizisini başlatmıştır?

- A) Bilim Konferansları
B) Bilim Panelleri
C) Bilim Açık Oturumları
D) Bilim Münazaraları
E) Bilim Söyleşileri

“Türkiye, Avrupa Birliği (AB) topluluk programlarından 1999 yılından beri yararlanmaktadır. Bu bağlamda Türkiye Ulusal Ajansı (UA) 2002'den beri Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi altında bu görevi üstlenmiş 2003'te ise tüzel kişiliği haiz Avrupa Birliği Bakanlığının ilgili kuruluşu hâline dönüşmüştür. 2018'de Dışişleri Bakanlığının bağlı kuruluşu olan Avrupa Birliği Başkanlığının ilgili kuruluşu olmuştur. Türkiye Ulusal Ajansı; Eğitim, gençlik ve spor alanlarındaki AB programlarını yürüterek kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlarımızın bu programlardan yararlanmasını sağlamaktadır.”

7. Aşağıdakilerden hangileri Türkiye Ulusal Ajansı'nın sağladığı fırsatlardan yararlanamaz?

- A) Gençler/Gençlik Çalışanları
B) Eğitim Alanlar
C) Eğitim Verenler
D) Kurum/Kuruluşlar
E) Sivil Toplum Kuruluşları

8. Yaratıcı Ortaklık (Creative Commons) ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Kâr amacı gütmeyen açık lisanslama topluluğudur.
B) ABD'de, dijital eserlere ilişkin telif hakkı yasasının çok uzun soluklu olmasına karşı çıkmıştır.
C) “Tüm hakları saklıdır.” anlayışından, “Bazı hakları saklıdır.” anlayışına bir kayıptır.
D) Creative Commons, telif hakkı kullanımına itiraz eder.
E) Creative Commons, telif ve her türlü kullanım hakkını eserin sahibine bırakır.

7 Eyl.

"Fikrî mülkiyet hakkı; kişinin yaratıcı düşünme ürününü ortaya koyduğunda kendisine yasal bazı imkânlar sağlar. Fikrî mülkiyet, kişiye/kuruluşa ait fikir ürünüdür; bu kişi/kuruluş, bu fikir ürününü dilediği zaman bir şarta bağlı kalmaksızın paylaşmayı/kullanıma açmayı belirli biçimlerde kontrol etmeyi tercih edebilir."

9. Buna göre aşağıdakilerden hangisi fikri mülkiyet türlerinden sayılmaz?

- A) İlim ve edebiyat eserleri
- B) Musiki eserleri
- C) Güzel sanatlar eserleri
- D) Marka
- E) Sinema eserleri

"Sınaî mülkiyet; sanayide ve tarımdaki buluşların, yeniliklerin, yeni tasarımların ve özgün çalışmaların ilk uygulayıcıları adına ticaret alanında üretilen ve satılan malların üzerlerindeki üretici veya satıcısının ayırt edilmesini sağlayacak işaretlerin sahipleri adına tescil edilmesini ve böylece ilk uygulayıcıların ürünü üretme ve satma hakkına belirli bir süre sahip olmalarını sağlayan gayri maddi bir haktır."

10. Buna göre aşağıdakilerden hangisi sınaî mülkiyet türlerinden sayılmaz?

- A) Marka
- B) Patent/Faydalı Model
- C) Tasarım
- D) Harita ve krokiler
- E) Coğrafi işaret

- ❖ Teknik çizimler
- ❖ Fikrî haklar
- ❖ Sınaî haklar
- ❖ Musikî eserleri
- ❖ Veri tabanları
- ❖ Marka
- ❖ Tasarım

11. Tablodaki kavramlara ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Tasarımlar, sınaî haklar kapsamına girer.
- B) Teknik çizimler fikrî haklar kapsamına girer.
- C) Musikî eserler fikrî haklar kapsamına girer.
- D) Veri tabanları sınaî haklar kapsamına girer.
- E) Marka sınaî haklar kapsamına girer.

12. Fikrî ve sınaî haklarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Fikrî ve sınaî hakların her ikisi de sürelidir.
- B) Her ikisinin ihlali durumunda hukuki işlem hakkı doğar.
- C) Her ikisinin de alınma, satılma devredilme hakları mevcuttur.
- D) İzinsiz çoğaltılması her iki hak için de suç unsurudur; hakka tecavüz, haksız rekabet kabul edilmektedir.
- E) Her ikisinin gaspı durumunda hapis hariç maddî ve manevî tazminat ödeme ile karşı karşıya kalınabilir.

I	7	A	İncelemeli patent
II	10	B	Faydalı model
III	20	C	İncelemesiz patent
IV	Yaşam+ 70	D	Fikrî haklar

13. Fikrî ve sınaî hakların geçerli olacağı yılları gösteren tablodaki doğru karşılaştırma aşağıdaki hangi seçenekte verilmiştir?

- A) I-A/II-B/III-C/IV-D
- B) I-C/II-B/III-A/IV-D
- C) I-C/II-A/III-B/IV-D
- D) I-A/II-C/III-B/IV-D
- E) I-B/II-C/III-A/IV-D

"Bir okul için patent başvurusunda bulunuluyorsa okul yöneticisinin başvuru yapmak isteyen okul çalışanına yetki devri belgesini onaylayarak yüklemesi gerekir. Sisteme yüklenecek diğer belgeler, ..."

14. Cümle nasıl tamamlanmalıdır?

- A) ...tarifname, istem ve özetdir.
- B) ...tarifname, istem ve başlıktır.
- C) ...tarifname, istem ve bütçedir.
- D) ...tarifname, istem ve zamandır.
- E) ...tarifname, istem ve plândır.

15. Patentle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Patentin yenilik, buluş basamağı, sanayiye uygulanabilirlik ve koruma süresi şeklinde dört özelliği vardır.
- B) Sınaî haklar içerisinde yer alan patent, bir problemin teknik çözümü anlamına gelen buluş için istemler bazında gösteren teknik bir belgedir.
- C) Patent; buluş için yeni bir ürün, alet/cihaz, yöntem ve süreç/yeni olabileceği gibi hâlihazırda bu bilinenlerin teknolojik ilerlemesini de içerir.
- D) Ülkemizden alınan patent bütün ülkeler için de geçerlidir.
- E) Rüçhan hakkı, başka bir ülkeden edinilen patente sahip olmanın belgesidir ve bu belgeye sahip olmak, ülkemizden patent almayı kolaylaştırır.

16. Yukarıdaki resim sınâî hakların hangisiyle ilgilidir?

- A) Marka
- B) Coğrafi işaret
- C) Know-How
- D) Tasarım
- E) Patent/Faydalı Model

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Fikrî ve sınâî haklar, yaratıcı ortaklık (Creative Commons), TÜBİTAK programları ve destekleriyle ilgili en az 2 soru bekliyorum.

ARGE BELİRTKE TABLOSU

Araştırma ve Araştırma Süreci	1
Araştırma Probleminin Tanımlanması	
Yaratıcı Problem Bulma	
Örnekleme Yöntemleri	1
Nicel-Nitel-Karma Araştırmalar	1
Verilerin Toplanması	1
Bilimsel Raporun Bölümleri	
Yazım Kuralları	1
Kaynak Gösterimi	1
Girişimcilik ve Yenilik	1
Proje Yönetimi	1
Çevrim İçi Proje Yönetimi	
TÜBİTAK Destekleri	1
AB Destekleri	
Fikrî ve Sınâî Haklar	1

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3B 4A 5B 6E 7E 8D 9D 10D 11D 12E 13B 14A 15D 16B

“Kapsayıcılık, pek çok bakımdan ele alınabilecek bir kavramdır. Kapsayıcı eğitim, her şeyden öte bir anlayıştır. Günümüzde uluslararası ilişkilerden endüstriye, politikadan eğitime kadar pek çok alanda geçmektedir. Eğitimde kapsayıcılık ise, son yıllarda üzerinde daha çok konuşulan bir gündem hâline gelmiştir. Kapsayıcı eğitim, her bir öğrencinin kendi öğrenme ve gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda eğitime erişimini, eğitim ortamlarına katılımını ve bu doğrultuda onlarla ilgili profesyonellerin desteklenmesine yönelik süreçleri gerektiren; sosyolojik, politik, felsefi ve ideolojik temelleri olan bir program, müfredat ya da yaklaşımdan ziyade bir anlayıştır.”

1. Metne göre kapsayıcılıkla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) Kapsayıcılık, birçok açıdan ele alınabilme özelliğine sahiptir.
- B) Kapsayıcılık, birçok alanda üzerinde durulan bir kavramdır.
- C) Eğitimde kapsayıcılık, son zamanlarda dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştır.
- D) Kapsayıcılık, öğrenci profilleriyle birlikte destek ve erişimi de dikkate almaktadır.
- E) Kapsayıcılık; öncelikle sosyolojik, politik, felsefi ve ideolojik temelleri olan bir programdır.

“Kapsayıcı eğitimin farklı zamanlarda, farklı araştırmacılar tarafından çeşitli özellikler vurgulanarak yapılmış tanımları bulunmaktadır. Bu bağlamda Hodkinson, kapsayıcı eğitimi ‘tüm çocukların **eğersiz** ve **amasız** genel eğitim sınıflarında bir arada bulunması üzerine inşa edilen bir yapı’ olarak tanımlamaktadır.”

2. Hodkinson, kapsayıcı eğitimde “**eğersiz** ve **amasız**” sözleriyle **özelliikle** neye vurgu yapmaktadır?

- A) Herkesi kapsamı gerektiğine
- B) Tüm imkânların olması gerektiğine
- C) Ön şartsız olması gerektiğine
- D) Genellemeci olması gerektiğine
- E) Yayılmacı olması gerektiğine

Kapsayıcı eğitim hakkında konuşan PDR öğretmeni Esengül Hanım ‘Kapsayıcı eğitim, tüm öğrencileri destekleyebilecek bir altyapı üzerinde, öğretmenlerin mesleki gelişimi de bu yönde sağlanarak sunulduğunda öğrencilere, ailelere ve topluma yararı olabilecek bir anlayıştır.’ şeklinde konuşmasına başlamıştır.”

3. Esengül Hanım, konuşmasını aşağıdakilerden hangisiyle **devam ettiremez**?

- A) Kapsayıcı eğitim uygulamaları, farklı özellikteki tüm akranların gelişimlerini desteklemektedir.
- B) Akran etkileşim ortamına katkı sağlayarak çocukların öğrenme süreçlerini yönlendirir.
- C) Tüm çocukların aileleri kapsayıcı eğitime yönelik olumlu tutum geliştirebilir.
- D) Kapsayıcı ortamlarda bulunan çocuklar öğretimsel hedeflerinde bulunan iletişim, sosyal ve akademik becerileri daha kısa sürede öğrenebilmektedir.
- E) Çocukların eğitim ortamına hazır olmasını gerektirir.

“Ülkemizde kapsayıcı eğitimin karşılığı olarak kaynaştırma ve bütünleştirme ifadeleri de kullanılmaktadır. Ancak bu kavramların birbirinden farklılıkları bulunmaktadır.”

Kaynaştırma/Bütünleştirme	Kapsayıcı Eğitim
Özel gereksinimli çocuklara odaklı	I Tüm çocuklar odaklı
Çocuklar, eğitim ortamına hazır olmalı	II Eğitim ortamları düzenlenmeli
Yarı zamanlı ya da tam zamanlı ortamlar	III Öğretimsel uyarlamalar/erişim, destek ve katılım
Çocukların “bireysel farklılıkları” ayrırcı özellik olarak görülür.	IV “Çeşitlilik” esaslı ve bireysel farklılıklar olağan karşılanarak ayrırcı özellik şeklinde vurgulanmaz.
Tüm çocukların okula aidiyeti, katılımı için gerekli tedbirler alınır.	V Ayrırtırılan çocukların bütünleştirilmesine yönelik destek sunulur.

4. Kaynaştırma/bütünleştirme ile kapsayıcı eğitimin farklarının anlatıldığı tabloda hangi satırda yanlış bilgi verilmiştir?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

5. Kapsayıcı eğitim aşağıdaki hangi yaklaşım üzerinde **şekillenmez**?

- A) Çeşitlilik
- B) Katılım
- C) Pozitif ayrımcılık
- D) Aidiyet
- E) Hak ve adâlet

“.....; yaş, etnik köken, ırk, cinsiyet, engellilik, sosyoekonomik düzey, dil, din, coğrafi konum gibi özelliklerin farklılıklarının doğasını değerlendirmeden ve yargılamadan olduğu gibi kabul etmeyi ve sosyal dışlamayı ortadan kaldırmayı ifade etmektedir. Kapsayıcı eğitim anlayışında farklılıklar bir sorun olarak görülmekten ziyade ‘**olağan**’ olarak karşılanarak ..... önemsenmektedir”

6. Metindeki boşluklara kapsayıcı eğitimin hangi yaklaşımı yerleştirilmelidir?

- A) Çeşitlilik
- B) Katılım
- C) Aidiyet
- D) Hak
- E) Adâlet

“....., tüm çocukların **aynı eğitim ortamında** ‘bulunmasının’ yanı sıra, kendi gereksinimlerine ve ilgilerine göre çeşitli uyarlamalara da yer verilerek öğrenme süreçlerine .....ını ifade etmektedir. Okullarında ve sınıflarında tüm çocukların sosyal ilişkiler geliştirerek kendilerini o eğitim ortamına ait hissedebilecekleri bir kapsayıcı kültürü oluşturmak, kapsayıcı eğitim uygulamalarının hayata geçirilmesi noktasında kritik öneme sahiptir.”

7. Metindeki boşluklara kapsayıcı eğitimin hangi yaklaşımı yerleştirilmelidir?

- A) Çeşitlilik
- B) Katılım
- C) Aidiyet
- D) Hak
- E) Adâlet

8 Eyl.

“Kapsayıcı eğitim yaklaşımının eğitimsel, sosyal ve ekonomik gerekçeleri bulunmaktadır. Bu gerekçeler pek çok ülke tarafından kabul gören ve kapsayıcı eğitimin neden uygulanması gerektiğine ilişkin hemfikir olunan bakış açılarını yansıtmaktadır.”

8. Kapsayıcı eğitimin gerekçeleri bağlamında aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) Kapsayıcı eğitim yaklaşımı işler hâle geldiğinde, okullarda tüm çocuklar birlikte eğitim alabilir.
- B) Tüm öğrencilere etkili bir eğitim sunabilecek kapsayıcı okulların “herkes için eğitim” sunmanın daha uygun maliyetli bir yolu olmadığı belirtilmektedir.
- C) Bireysel farklılıklara yanıt veren, tüm çocukların yararlanabildiği öğretim yöntemlerinin kullanılarak tüm çocukların gelişimsel olarak ilerlemeleri desteklenebilir.
- D) Kapsayıcı okullar, tüm çocukların birlikte eğitim almasını sağlayarak farklılıklara karşı tutumları değiştirebilir.
- E) İnsanları barış içerisinde, bir arada yaşamaya teşvik eden adil olan ve ayrımcı olmayan bir toplumun temelini oluşturur.

9. Kapsayıcı eğitim ne **değildir**?

- A) Kapsayıcı değerleri eyleme geçirir.
- B) Her insanın yaşamına eşit derecede önem verir.
- C) Herkesin aidiyet hissetmesine destek olur.
- D) Dışlanmayı, ayrımcılığı ve öğrenmeye katılıma engel olan durumları artırır.
- E) Çocukların öğrenme ve öğretime katılımlarını sağlar.

Kapsayıcı eğitim üzerine konuşan **Elazığ Gazi MTAL Müdürü kapsayıcı eğitimi tanımladıktan sonra** “Çeşitliliği ve herkese eşit derecede saygıyı teşvik etmek için kültürler, politikalar ve uygulamalar geliştirmeli; öğretim süreçlerinden geniş ölçüde faydalanmak için kapsayıcı uygulamadan yararlanmalı; çocuklar arasındaki ve yetişkinler arasındaki farkları öğrenme için bir kaynak olarak ele almalıyız.” şeklinde sözleriyle konuya devam etmiştir.

10. Okul Müdürü sözlerini aşağıdaki yargılardan hangisiyle devam ettirdiğinde daha önce söyledikleriyle **çelişir**?

- A) Çocuklarla birlikte, çalışanlar ve aileler için de okulları geliştirmeliyiz.
- B) Başarıların yanı sıra, olumlu okul ortamı oluşturmanın değerini öne çıkarmalıyız.
- C) Okullar ile okulların değerleri ve bulundukları yakın çevre arasındaki olumlu ilişkileri teşvik etmeliyiz.
- D) Çocukların yerel tabanlı, düşük kalitede eğitim alma hakkını kabul etmeliyiz.
- E) Kapsayıcı eğitimin, topluma dâhil olmanın bir göstergesi olduğunun farkına varmalıyız.

“Biz yetişkinler kendimize benzer özelliklerde olmayanlara ilişkin farklı tutumlara ve zaman zaman ön yargılara sahip iken, erken dönemden itibaren çocuklar aslında çok kabullenicidir ve zihinlerinde ayrıştırıcı şemalar yer almamaktadır. Yetişkinlerden kapsayıcı olmayan dilsel ifadeleri ve tutumları öğrendikçe, çocuklar da çeşitli bakımlardan kendileri gibi olmayı kapsamakta zorlanmaktadır.”

11. **Metne göre** çocuklar, kapsayıcı olmayan dilsel ifadeleri kimlerden öğrenmektedir?

- A) Yetişkinlerden
- B) Akranlarından
- C) Öğretmenlerinden
- D) Akrabalarından
- E) Arkadaşlarından

“Engeline göre kategorize ederek bir çocuğa hitap etmek ya da ondan bahsetmek yerine ismini kullanarak bahsetmek, ‘otistik çocuk/öğrenci’ yerine ‘otizm spektrum bozukluğu olan çocuk/öğrenci’ demek; ‘normal çocuk/öğrenci’ yerine ‘tipik gelişim gösteren çocuk/öğrenci’, ‘MR’li çocuk/öğrenci’ yerine ‘zihnin yetersizliği olan çocuk/öğrenci’ ifadelerini kullanmak kapsayıcı anlayışa daha uygundur.”

12. **Metne göre** kapsayıcı anlayışa yönelik olarak görünen ve ilk değiştirilmesi gereken alışkanlık hangisidir?

- A) Düşünce
- B) Duygu
- C) Dil
- D) Davranış
- E) Yaşam

“Kapsayıcı eğitimin pek çok açıdan ele alınabilecek ilkeleri, gerekçeleri ve temel dayanak noktaları bulunmaktadır. Kapsayıcı eğitimin işler hâle getirilmesi, kapsayıcılığın tam olarak anlaşılması ile mümkün olabilir. Kapsayıcı eğitim anlayışı sınıftaki tüm öğrencilerin öğretmeni olmak ile ilgilidir. Çeşitli nedenlerle akranlarından farklılaşan özelliklerine bakılmaksızın, tüm öğrencilerin sınıflarına ve okuluna aidiyet kurabilecekleri bir yapı gerektirmektedir. Zihnimizde farkında olmadığımız sınıflama dilimize yansımakta ve zaman zaman ayrıştırıcı olabilmektedir. Yetişkinlerin tutumları ve dil kullanımları çocukların gözünde arkadaşlarına yönelik doğrudan fikir oluşturmalarına ve zaman zaman ön yargı geliştirmelerine sebep olabilir. Kapsayıcı anlayışta çocukların “etiketleri”, tanıları, çeşitli özellikleri, onların çocuk/öğrenci olmalarının önüne geçmemelidir.”

13. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kapsayıcı eğitim farklı temellere dayanan çok boyutlu bir anlayıştır.
- B) Kapsayıcı anlayışta çocukların "etiketleri", tanıları, çeşitli özellikleri, onların çocuk/öğrenci olmalarının önüne geçmelidir.
- C) Kapsayıcılık tam olarak anlaşılmadan kapsayıcı eğitimin hayata geçirilmesi olanaksızdır.
- D) Öğretmen, tüm öğrencilerin öğretmeni olduğunu kabul etmelidir.
- E) Yetişkinlerin zihinsel kalıpları, önemli bir engel olarak önümüzde durmaktadır.

"Kaliteli kapsayıcı eğitimin net bir çerçevede tanımlanması gerekmektedir. Kalitenin alt unsurları olan **erişim, katılım ve destek** boyutlarındaki sorunlara çözüm geliştirme çalışmaları daha etkili bir biçimde yapılabilecektir."

I	Erişim	A	Çocukların aidiyet ve katılma hislerini kasıtlı olarak teşvik edecek ve destekleyecek önlemler alma ve uygulamalarda bulunma
II	Katılım	B	Geniş çaplı öğrenme fırsatları, etkinlikleri ve ortamları sunmak, çocukları eğitim fırsatlarından alıkoyan fiziksel ve yapısal engelleri ortadan kaldırma, öğrenme için evrensel tasarım temelinde eğitim çevresini düzenleme ve bunları gerçekleştirmede teknolojiyi işe koşma
III	Destek	C	Aileler, öğretmenler, uzmanlar ve yöneticilerin kapsayıcı eğitime ilişkin bilgi ve tutumlarını geliştirmeyi hedefleyen profesyonel eğitim olanakları sunma

14. Tablodaki kavramların ve açıklamalarının doğru karşılaştırması hangi seçenekte verilmiştir?

- A) I-C/II-A/III-B
- B) I-B/II-A/III-C
- C) I-A/II-B/III-C
- D) I-C/II-B/III-A
- E) I-B/II-C/III-A

"Geniş kapsamlı ele alındığında, dünya genelinde kapsayıcı eğitim yaklaşımının tarihsel yolculuğu ile ilgili olarak uluslararası alanda **dört temel süreç** yer almaktadır."

15. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu süreçlerden biri değildir?

- A) Engelli Gruplara Yönelik Süreç
- B) İnsan Hakları Temelli Süreç
- C) Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Süreç
- D) Dezavantajlı Gruplara Yönelik Süreç
- E) Eğitim Sistemlerinin Dönüşümü

"Herkes; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, gelir durumu/mülkiyet, doğuş veya herhangi bir ayırım gözetmeksizin bu bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve özgürlüklerden yararlanabilir." hususu ifade edilerek kendisinden sonra gelen pek çok düzenlemeye temel oluşturmuş ve gerek eğitim gerekse diğer hizmetlerde temel haklara ve özgürlüklere yönelik bakış açısı sağlamıştır.

16. Yukarıda sözü edilen madde bağlamında kabul edilen anlayış ilk kez hangisiyle kabul edilmiştir?

- A) 1948 BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi
- B) 1952 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
- C) 1960 UNESCO Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Sözleşme
- D) 1966 Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi
- E) 1971 BM Zihinsel Engelli Bireylerin Hakları Bildirisi

"Her ne kadar eğitim hakkı, eşitlik, ayrımcılık gözetmeksizin yapılması gereken uygulamalar pek çok uluslararası dokümanda yer alsada da ..... 'nde 'kapsayıcı eğitim' ilk kez gündeme gelmiştir."

17. Buna göre "kapsayıcı eğitim ifadesi" ilk kez nerede gündeme gelmiştir?

- A) BM Engelli Hakları Bildirgesi
- B) UNESCO Sundberg Bildirgesi
- C) BM Engelliler İçin Dünya Eylem Programı
- D) UNESCO Salamanca Bildirgesi ve Eylem Çerçevesi
- E) BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

"..... **2006** yılında ortaya konulmuş ve **2008** yılında yürürlüğe girerek **181** ülke bu sözleşmeye taraf olmuştur. Bu sözleşme, kapsayıcı eğitimi işler hâle getirmeye yönelik formüle eden uluslararası insan hakları hukukunun ilk örneği ve **24.** maddesi ile kapsayıcı eğitim hakkını dile getiren ve yasal olarak bağlayıcılığı olan ilk uluslararası insan hakları belgesidir. **24.** maddede 'Taraf devletler, engellilerin eğitim hakkını tanırlar ve bu hakkın ayrımcılık olmaksızın ve fırsat eşitliği temelinde gerçekleştirilmesi amacıyla her düzeyde kapsayıcı bir eğitim sistemi sağlar.' hususu belirtilmiştir."

18. Sözü edilen belge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) UNESCO Kapsayıcılık Rehberi
- B) Avrupa Konseyi Engellilik Eylem Planı
- C) UNESCO Kapsayıcılığa Yönelik Politika Rehberi
- D) AB Engellilik Stratejisi
- E) BM Engelli Hakları Sözleşmesi

8 Eyl.

“1982 Anayasası’nın 10. maddesinde ‘Herkes; dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.’ ifadesi yer almaktadır.”

19. Anayasanın söz konusu maddesi hangi değere vurgu yapmaktadır?

- A) Adâlet
- B) Eşitlik
- C) Hak
- D) Görev
- E) Hakkaniyet

20. 1983 yılında çıkarılan hangi yasa, özel gereksinimli çocukların tipik gelişim gösteren akranları ile bir arada eğitim görmelerine ilişkin gerekliliği ifade eden ülkemizdeki ilk yasadır?

- A) 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu
- B) 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu
- C) 2916 Sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası
- D) 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun
- E) 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

9 Eyl.

1. Kapsayıcı eğitimin önemi hakkında konuşan bir eğitimci aşağıdakilerden hangisini söyleyemez?

- A) Farklı gelişim özelliklerine ve öğrenme gereksinimlerine sahip çocukların öğrenme ortamlarında bir arada bulunmalarını, başkalarına saygı göstermelerini ve toplumun değerli bir bireyi olmalarını sağlar.
- B) Çocukların zayıf yanlarını öne çıkarır.
- C) Ayrıştırıcı eğitim ortamlarının doğurabileceği ayrımcı yaklaşımların önüne geçer.
- D) Çocuklar arasındaki farklılıkları gözetmeksizin okula gelen tüm çocuklara yarar sağlamayı amaçlar.
- E) Tüm çocukların gelişimini ve akademik başarısının yükselmesini destekler.

I. Çocukların aile dışındaki ortamlarda sosyal ilişkilerinin ve etkileşimlerinin gelişmesini sağlar.

II. Sivil katılım, istihdam ve toplum hayatını kapsayıcı hâle getirir.

III. Tüm çocukların, toplumsal yaşama katılımını sağlar.

IV. Tüm çocukların; öğretmenleri, ebeveynleri ve akranları tarafından desteklenmesini sağlar.

2. Kapsayıcı eğitimin sağladığı faydalarla ilgili yukarıdaki hangi yargılar doğrudur?

- A) I-II
- B) I-II-III
- C) II-III-IV
- D) I-III-IV
- E) I-II-III-IV

3. Aşağıdakilerden hangi yaklaşım, kapsayıcı eğitimin hayata geçmesinde sıkıntı doğurur?

- A) Erişilebilir ve kapsayıcı öğrenme alanları oluşturulur.
- B) Kapsayıcı eğitime yönelik eğitimcilerin meslekî gelişimine destek verilir.
- C) Tek sektörlü ve tek boyutlu bir yaklaşım kullanılır.
- D) Toplum, sürece dâhil edilir.
- E) Hizmetlere ve hizmet alan gruplara yönelik veriler toplanır, değerlendirilir ve kullanılır.

"Kapsayıcı eğitim anlayışının net olarak anlaşılabilmesi ve uygulamaya aktarılabilmesi **bileşenlerinin anlaşılmasına** bağlıdır. Kapsayıcı eğitim ..... ve ..... olmak üzere üç bileşende şekillenmektedir. Kapsayıcı eğitimin bileşenlerinin tamamı çocuğu merkeze alarak ona bireyselleştirilmiş destekler sunulmasını; çocuğun eğitim ortamında aidiyet ve sosyal ilişkilerinin geliştirilmesini, buna yönelik olarak öğretmenlerinin meslekî gelişimlerinin desteklenmesini ve bu sürecin de izlenip değerlendirilmesini gerektirmektedir."

4. Metindeki boşluklara aşağıdaki kavramlardan hangileri getirilmelidir?

- A) ...erişim, katılım, köstek
- B) ...erişim, katılım, anlayış
- C) ...erişim, katılım, fayda
- D) ...erişim, katılım, destek
- E) ...erişim, katılım, bilişim

"Fiziksel engellerden arındırılarak sınıfın her noktasının tüm çocuklar tarafından kullanılabilir olması, öğrenmeyi desteklemeye yönelik çeşitli türde etkinliklere izin verecek şekilde sınıf ortamının düzenlenmesi ve sınıftaki tüm materyallerin çocuklar tarafından bireysel gereksinimleri temelinde- kullanılabilir olması ifade etmektedir."

5. Yukarıdaki metin kapsayıcı eğitimin hangi bileşeninden söz etmektedir?

- A) Erişim
- B) Katılım
- C) Destek
- D) Bilişim
- E) Farkındalık

"Elazığ Gazi MTAL'de rampaların olduğu ve tirabzanların/merdivenlerin çocuklara göre yapıldığı görülmüştür."

6. Bu durum, kapsayıcı eğitimin hangi bileşeninin hayata geçirildiğinin göstergesidir?

- A) Katılım
- B) Destek
- C) Erişim
- D) Bilişim
- E) Kaynaşma

"Oyun ve öğrenme etkinlikleri ile meşgûl olma ve her bir çocuk için aidiyet duygusunu teşvik etmeye yönelik çeşitli öğretim ve müdahale yaklaşımları kullanmayı ifade etmektedir. Çocukların oyun ve öğrenme etkinliklerine katılımlarının en önemli göstergesi **fiziksel olarak orada bulunmanın yanı sıra etkinliklerle meşgûl olmasıdır**. Çocukların etkinliklere katılımının sağlanmasının amacı onların etkinliğin, rutinin aktif bir üyesi hâline gelmesini ve akranları ile bir arada olmasını sağlamaktır."

7. Yukarıdaki metin, kapsayıcı eğitimin hangi bileşeninden söz etmektedir?

- A) Erişim
- B) Katılım
- C) Destek
- D) Bilişim
- E) Farkındalık

"Kaliteli kapsayıcı eğitim uygulamalarının gerçekleştirilmesi için **sistem düzeyinde altyapının oluşturulmasına** yöneliktir. Okullarda çalışan profesyonellerin meslekî gelişimi, organizasyon yapıları ve kapsayıcı eğitimi destekleyen veri sistemleri ile iş birliğini kapsamaktadır."

8. Yukarıdaki metin kapsayıcı eğitimin hangi bileşeninden söz etmektedir?

- A) Erişim
- B) Katılım
- C) Destek
- D) Kaynaşma
- E) Farkındalık

9 Eyl.

- I. Çocuğu merkeze alarak ona bireyselleştirilmiş destekler sunar.
II. Eğitim ortamında aidiyet bağı ve sosyal ilişkileri geliştirir.
III. Öğretmenlerin meslekî gelişimleri desteklenir ve bu süreç izlenerek değerlendirilir.

9. Yukarıdaki maddelerden hangisi veya hangileri kapsayıcı eğitimin bileşenlerinin önemini anlatır?

- A) I
B) II
C) III
D) I-II
E) I-II-III

10. Kapsayıcı eğitimde, çocuklara sunulan desteğin sınıf ortamında erişimi ve katılımı artırıcı özelliklere sahip olmasının teminatı kimlerdir?

- A) Öğretmenler
B) Okul müdürleri
C) Veliler
D) Öğrenciler
E) Kurumlar

"Anaokulu öğretmeni Mehmet 'Sınıfımda engeli olan bir çocuk bazı arkadaşlarımla ifadesiyle fazladan bir iş. Ancak zaten işimiz çocukların eğitimini plânlamak, yürütmek. Çocukların hepsinin ilgisi farklı. İhtiyacı farklı. Bazısı arabalara bayılıyor, bazısı renkli bebek resmi çizince mutlu oluyor. Bedensel engeli olan bir çocuğun rahat oturmasını sağlayınca etkinliklere katılabiliyor. Gözlüğüm olmasa, yolumu bulamayacak kadar gözlerim bozuk mesela. Ne farkım var o çocuktan?' demiştir."

11. Kapsayıcı eğitim kapsamında Mehmet'in esas vurgulamak istediğini en iyi anlatan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitimcinin en önemli işi, eğitimi plânlamak ve yürütmektir.
B) Önemli olan farklılığı bir eksiklik olarak görmek değil, çeşitlilik bağlamında zenginlik odağı hâline getirmektir.
C) Her çocuk, özel ve farklı olmakla birlikte her çocuğun ilgisi de kendine has bir albeni taşır.
D) Bedensel engellerin dezavantajlarını ortadan kaldırmaya yardımcı olmak, çocuğun eğitime katılımına büyük fayda sağlar.
E) Herkes farklı açıdan bir engellidir veya potansiyel engelli adaydır.

I. Öğrenciler okula geldikleri andan itibaren tüm personel tarafından selamlanır ve güler yüzle karşılanır.

II. Öğrencilere destek olabilecek personele onların özel ihtiyaçları (ilaç, alternatif destek vb.) hakkında bilgi verilir.

III. Öğrenciler, yapabildikleri temelinde okuldaki tüm personel tarafından desteklenir.

12. Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri kapsayıcı kültürü oluşturan en temel adımlardandır?

- A) I
B) II
C) III
D) I-II
E) I-II-III

"(I)Kapsayıcı sınıf ortamlarının fiziksel ve sosyal özellikleri birbirlerinden bağımsızdır. (II) Buna mukabil fiziksel ve sosyal özellikler, kapsayıcı sınıf içerisinde bulunanların davranış özellikleri ile birlikte 'ekolojik' olarak ele alınmaktadır. (III) Sınıf ortamının düzenlenmesi ve tüm çocuklar için yararlı hâle getirilmesinde fiziksel ve sosyal ekolojik özelliklerin bir arada ele alınması önemlidir. (IV) Fiziksel ekolojik özellikler kapsamında materyaller/araçlar, etkinlik ortamı, görseller ve çizelgeler, sınıftaki yetişkin-çocuk oranı yer almaktadır. (V) Sosyal ekolojik özelliklerde akran etkileşimi, yetişkin-çocuk etkileşimi, materyaller ve ortamlarla etkileşim, sosyal ilişkiler ve aidiyet yer almaktadır."

13. Kapsayıcı sınıf ekolojisiyle ilgili yukarıdaki cümlelerin hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

"Kapsayıcı okul; farklılıklarına rağmen tüm öğrencilerin başarabileceğine inanan, ortak bir anlayış geliştirmiş, kişisel haklara ve eşitliğe değer veren okulları tanımlar. Tanımda da görüleceği üzere kapsayıcı bir okulda tüm farklılıklar bir zenginlik olarak görülür ve kapsayıcı okul kavramı bir strateji veya uygulamadan çok farklılıkları kucaklayan ve buna değer veren eğitsel bir yönelimi ifade etmektedir."

14. Buna göre kapsayıcı okullarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kapsayıcı okullarda liderlik pozisyonunda bulunan yöneticiler, vizyonlarıyla okulu başarılı bir okul durumuna getirmede önemli rol oynar.
B) Kapsayıcı okul; bireysel farklılıklara önem verir, öğrencilerin katılımını önemser ve öğretmenlerden ailelere tüm paydaşların eğitim faaliyetlerinde sorumluluk ve görev almalarını destekler.
C) Güvenli, olumlu ve sağlam bir okul kültürü yaratmak, kapsayıcı okul olma yolundaki en önemli adımlardan birisidir.
D) Kapsayıcı okullar; kişisel haklara ve erişilebilirliğe değer vererek tüm öğrencileri için rekabet ortamını sağlar ve herkesin önemsendiği rekabetçi bir okul ortamı yaratır.
E) Kapsayıcı okul, öğrencilerin yapamadıklarına değil, yapabildiklerine odaklanır ve çeşitlilik odağında tüm öğrencilerin başarabileceğine inanır.

9 Eyl.

“Kapsayıcı eğitim ilkelerine göre yönetilen okullar genellikle günlük faaliyetlerine rehberlik eden bir dizi ilkeye dayanmaktadır. Kapsayıcı okul profilini belirleyen bu ilkeleri her okul biraz farklı çalışsa da, çoğu durumda özellikleri çok benzerdir.”

15. Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden biri değildir?

- A) Eğitim, fırsat eşitliği ve adaleti temelinde bir hak olarak görülür.
- B) Çocukların yaşam kalitesinin sadece öğrenme düzeyinde değil, her alanda artması hedeflenir.
- C) Bu okullarda, özelliklerine veya kişisel koşullara bakılarak ihtiyacı olan öğrencilere erişim izni verilir.
- D) Çocuklar bir bütün olarak ele alınarak çocukların tüm gelişim alanları desteklenmeye çalışılır.
- E) Öğretmenler, kendilerini sınıflarında sadece bilgi aktarmaya adanmak yerine rehberlik ve destek rolüne de sahiptir.

“(I) Öğretmenin rol ve sorumluluklarında farklılaşmalar olmakla birlikte öğretmen, bu rol ve sorumlulukları diğer paydaşlar ile paylaşmaya gönüllü ve isteklidir. (II) Kapsayıcı eğitime dayalı okullar; çocuğu, kendi dönüşümünü gerçekleştirebilecek özerk ve yetenekli bir kişi olarak görür. (III) Bireysel farklılıklar bir dezavantaj değil gelişime destek noktası olarak ele alınır. (IV) Öğrencilerde eleştirel düşünmeyi teşvik etmeye ve farklı olanları kabul ederken kendi fikirlerini geliştirmelerine izin vermeye çalışılır. (V) Öğretmenler, öğrencilerin akademik performanslarını; yetenekleri veya genel ilerlemeleri gibi diğer faktörlere göre daha çok önemser.”

16. Kapsayıcı eğitimle ilgili yukarıdaki ifadelerin hangisi yanlıştır?

- A)V B)IV C)III D)II E)I

“Kapsayıcı eğitim ortamları çeşitli öğrenme ve gelişim gereksinimleri olan öğrencilerin yer aldığı ortamlardır. Bu ortamlardaki öğrenme süreçlerinin erişilebilir olmasına yönelik, öğrenme için evrensel tasarım ilkeleri ve farklılaştırılmış öğretim kavramlarının ilkeleri uygulamaya yönelik öneriler sunmaktadır.”

17. Buna göre, kapsayıcı eğitim ortamlarına ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kapsayıcı sınıf ortamı, öğrencilerin bireysel gereksinimlerine yanıt verir.
- B) Neyin nasıl öğretileceğine ve bunun neden yapılacağına ilişkin tek form kullanılır.
- C) Evrensel tasarım ilkelerine göre çoklu sunum yolları sağlanır.
- D) Çoklu meşgûl olma yolları sağlanır.
- E) Çoklu ifade etme yöntemleri kullanılır.

“(I) Öğrenme için evrensel tasarım rehberinde çeşitli öneriler detaylandırılmıştır. (II) Çoklu sunum yolları sağlamak; öğretim sürecinde videolar, sunumlar, kitaplar, görseller gibi yazılı ve görsel, birbirinden çeşitli yollar kullanmayı ifade etmektedir. (III) Çoklu ifade etme yolları sağlamak, öğrencilere sözlü, yazılı, resmederek, çizim yaparak, bilgisayar ya da diğer dijital araçları kullanarak kendilerini ifade etmelerine olanak sağlamaktır. (IV) Öğrencilerin gelişim ve öğrenme özelliklerine göre performanslarını ortaya koymalarına yönelik fırsat vermektir. (V) Çoklu meşgûl olma yolları sağlamak ise öğrencilerin öğrenme sürecine katılımlarını teşvik etmeden bireysel çalışmaların, oyunlaştırmalar ve etkileşimsiz süreçlerin işler hâle getirilmesi olarak ifade edilebilir.”

18. Kapsayıcı eğitim ortamlarında erişilebilirliği artırma yollarıyla ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

19. Kapsayıcı eğitim ortamlarında erişilebilirliği artırma yollarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kapsayıcı ortamda çevresel düzenlemeler fiziksel çevre, sosyal çevre, geçici çevreye yönelik düzenlemeleri ve aynı ortamda bulunan materyallerin uyarlanmasını ve özel materyal desteğini içerir.
- B) Isı, ışık ve ses düzeyinin ayarlanması, öğrencilerin gereksinimlerine göre kural hatırlatıcılarının yerleştirilmesi ile fiziksel çevreye yönelik düzenlemeler yapılabilir.
- C) Sosyal çevreye yönelik olarak, küçük grup çalışmalarına yer verilebilir.
- D) Öğrencilerin geçici olarak bulundukları yemekhane, lavabo gibi yerler geçici çevre olarak adlandırılmakta ve bu ortamların öğrencilerin fiziksel yapısı dikkate alınarak düzenlenmemesi gerekir.
- E) Öğrencilerin gereksinimlerine göre kullandıkları materyaller uyarlanabilir.

- ✓ Karmaşık bir beceri içeren etkinlikleri küçük parçalara bölerek veya basamak sayısını azaltarak kapsamını çocuğa göre sınırlandırmaz.
- ✓ Bu yapılırken çocukların performanslarının dikkate alınarak onlara özgü bir aşamalandırmanın yapılması önem taşımaktadır.

20. Buna göre, kapsayıcı eğitimde öğrenme içeriğinin farklılaştırılması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Etkinlikleri basitleştirme
- B) Etkinlikleri çeşitlendirme
- C) Çocukların tercihleri
- D) Etkinlikleri artırma
- E) Öğretmenin tercihleri

9 Eyl.

- ✓ Çocukların materyal kullanma, öğrenme içeriğinin bir kısmını kendi seçimi doğrultusunda belirleme gibi alternatiflerinin olması, öğrenme sürecinde onların motivasyonlarını artıran önemli bir unsurdur.
- ✓ Sevdiği deftere yazı yazması, etkinlik sürecinde sevdiği bir oyuncakını yanında bulundurması onların katılımını destekleyebilir."

21. Buna göre, kapsayıcı eğitimde öğrenme içeriğinin farklılaştırılması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Etkinlikleri basitleştirme
- B) Etkinlikleri çeşitlendirme
- C) Çocukların tercihleri
- D) Etkinlikleri artırma
- E) Öğretmenin tercihleri

"Sevgili Dost!

Büyüyünce doktor olmak isteyen çocuklar,
büyüyünce cellât oldular. Mirasları için anne
babalarını, kalpleri için sevgililerini, ilkeleri için
kendilerini öldürdüler."

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Yandaki öyküyü okuyan tüm öğretmen arkadaşlarıma ithaf ediyorum.

- ✓ Tek tip etkinliklere yer vermekten çok çocukları farklı gelişimsel alanlarda desteklemeyi ve bireysel gereksinimleri doğrultusunda ilerlemelerine yardımcı olacak şekilde farklı türde etkinlikler yapmayı içerir.
- ✓ Derslerde yer alan etkinlikleri müzik, sanat ve hareket içeren öğelerle birleştirmek bu kapsamda yapılabileceklerdendir.

22. Buna göre, kapsayıcı eğitimde öğrenme içeriğinin farklılaştırılması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Etkinlikleri basitleştirme
- B) Etkinlikleri çeşitlendirme
- C) Çocukların tercihleri
- D) Etkinlikleri azaltma
- E) Öğretmenin tercihleri

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

hiçlikte yaşamak

Hayatın, belini büktüğü bir kadındı Hatun Ana. Güleç yüzüyle hiçliğe gider gibi, hep belü büyük yürürdü elindeki asasıyla.

...

Köyden epeyce uzakta, yapayalnız, komşusu olmayan bir yerde, tek komşularının gökyüzü maviliğinin altında çekirgelerin, kelebeklerin, kuş cıvıltılarının, cırcır böceklerinin ötüşlerinin ve gökteki yıldızların parlayışlarının olduğu bir mekânda, bir dağın sırtında, büyükçe bir bahçenin ortasında evleri. Bahçede çeşit çeşit elma, ayva, erik, kiraz, vişne, dut, igde, ceviz ve yabani böğürtlen ağaçları vardı. Ağaçlar, baş döndüren bir rayiha yayardı ortalığa yazları. Bahçedeki bostan, yazın ihtiyaçlarını karşılayanın yanı sıra kurutmalıkları, konservesi, reçeli, turşusu ve salçasıyla kışlık deposuydu aynı zamanda evlerinin. Bahçenin üst kısmında, dikdörtgen biçiminde, yaklaşık bir buçuk metre derinliğinde bir havuz bulunurdu. Havuzun köşesindeki demir borudan su, her mevsim ağzına kadar dolu akardı. Havuz, âbıhayat olurdu bahçe için. Âbıhayat olurdu serinleyen bedenler için.

...

Evlerinden biraz aşağıdaki iki tarla, birkaç büyükbaş hayvan ve en önemlisi bir keçi sürüsü geçim kaynaklarıydı. Bir de tavukları vardı; beyaz, siyah, sarı, kırmızı ve rengârenk tavukları... Sürüyü, bazen kocası Hayri, çoğunlukla da ortanca erkek çocuğu olan Mehmet güderdi. Dokuz kardeşten biri olan Mehmet, on sekiz yaşlarında, yaşına göre biraz daha gelişkin, iri yarı bir vücuda ve büyükçe ellere sahipti. Kudretli elleriyle tuttuğunu koparırdı. Mehmet'in yüzü özellikle yazları güneşten kavrulur, elleri meşe ağaçlarının çizikleriyle dolardı. Mehmet, nadiren konuşur ve konuştuğunda da, o ısl ısl parlayan gözleriyle hiçliğe bakar gibi bakışlarını yere diker, sonra da

gülümserdi utangaç yüzüyle. Beyaz kanatlı tavuk, Mehmet'in en gözde, en sevdiği tavuğuydu. Bohçasındaki erzakta; keçi peyniri, keçi çökeleği, kaymak ve tereyağının yanında daima beyaz tavuğun haşlanmış yumurtasını da isterdi annesinden.

...

Mehmet, hiç okula gitmedi, okumayı-yazmayı hiç öğrenmedi. Hiç kokusunu almadı kitapların. Hiç kalem tutmadı Mehmet'in elleri. Onun bütün okulu kırlar, dağlar, dağlardaki börtü böcekler, bahçedeki tavuklar, siyah-beyaz keçiler ve çoban köpekleri oldu. Ayağında Ankara lastikleri, yamalı pantolonu ve çoğu zaman meşe ağaçlarına takılarak yırtılmış gömleği, bazen giydiği eski-püşkü bir ceketi, kafasında onu güneşten koruyan kumaş kasketi ve elindeki sopasıyla bu okulun en uçarı, en kabına sığmaz, en hür öğrencisi oldu. Dünyası, gökyüzünün çevrelediği bu dağlardan ve kırlardan ibaretti. Bu masmavi çerçevenin dışındaki dünyada nelerin olduğu, nelerin döndüğü onun bilgisinin de, duyularının da kapsamı dışındaydı. Çerçevenin dışı, siyah-beyaz bir film gibi koyu karanlık bir muammaydı Mehmet için.

...

Mehmet, sabahları gün doğmadan sürüyü dağlara götürür, gün batarken getirirdi yanındaki çoban köpekleriyle. Hem sürünün hem de evlerinin koruyucusuydu demir tasmalı çoban köpekleri. Rengârenk yasemin çiçeklerinin müjdelediği bahar geldiğinde, keçileri ve çoban köpekleriyle yaklaşık üç bin rakımlı, rüzgârın efif estdiği, kozasını yırtarak uçan bir kelebek gibi hissettiği yalçın zirvelere çıkar; bu zirvelerde önce gözlerini kapayıp kollarını açarak havayı doyasıya içine çeker, sonra tabiatın bu cömert bağrında o ekşimsi tatlılarıyla mor-yeşil karışımı ışıqları toplardı. Işığın pürüzlü kabuğunu soyup yediğinde, ucundaki mora çalan püşküllerine eliyle vurur, fırlayan zerrecikleri hayranlıkla izlerdi. Işığını her eve getirişinde, annesinden beyaz kanatlı tavuğun yumurtasıyla pişirmesini isterdi. Bazen etrafını hafifçe kazıyarak kengeri, elindeki çakıyla köklerinden keser, bu köklerden çıkan sütün katılaşmasıyla doğal bir sakız elde ederdi. Kestiği kengeri de, dikenlerinden kurtularak ağzında çiğneye çiğneye mideye indirirdi. Bazen geniş yapraklı ve ekşimsi bir tada sahip olan kuzukulağını, bazen damakta güzel bir tat bırakan ince, uzun ve kıvrımlı yemlik otunu yerd. Yemlik otuna bayılırdı. Adlarını bilmese de tatlarını biliyordu hemen hemen her bitkinin. Yenilip yenilmediklerini de... Birçok tepede taşları özenle üst üste dizer, adeta imzasını atardı bu tepelere. Düzenli olarak üst üste dizilmiş bu taşlar, Mehmet'in oraya geldiğini, orada dolaştığını haber verirdi. Mehmet'in hayatı, biteviye bu işlerin etrafında dönerdi.

...

Bazen, sabahın ilk ışıqlarıyla arka arkaya bindikleri açık kahverengi eşeklerinin sırtında, ellerinde kaymak sürülmüş ekmekleri yiyerek semerine taktıkları bir tarafı kazma, bir tarafı kesme görevi gören baltaları, siyah dehreleri ve keçi kılından yapılmış urganlarıyla kışlık odun için köyden dağa çıkan, kendisiyle yaklaşık aynı yaşlarda olan iki biradere odun kesmede, yüklerini eşeğe bindirmede, bir karşılık beklemeden yardım ederdi. Çoğu zaman da ceplerinde taşıdığı, sulu, tatlı ve mayhoş lezzetleriyle sarı-kırmızı elmaları ikram ederdi onlara. Böyle zamanlarda, ya hiç konuşmazdı ya da sadece bir iki cümle konuşurdu. Bu cümleler de "Evet! Hayır! Yok!" gibi sevinç yayılan gülümsemelerine karışmış tek kelimeden oluşurdu. Bu iki birader, yazları buraya sürekli geldikleri için Mehmet ile aralarında bir ünsiyet peyda olmuştu. Yoksa Mehmet, tanımadığı insanlara kolay kolay yanaşmazdı; hatta yanaşmak bir yana tanımadığı insanlardan, vahşi bir hayvandan kaçır gibi kaçardı. Evlerinin yakınında, kazma ve kürekleriyle krom cevheri çıkaran köylülerin maden bekçilerini

gördüğünde kazdıkları çukurlardan bütün malzemelerini bırakarak sıçanlar gibi sağa sola son hızlarıyla kaçtığı gibi...

...

Bazen sürüyü dağlara çıkardığında yüksek bir tepeye çıkar, orada uygun gördüğü kayalıkta oturur ve etrafını seyrederken düşünceye dalar, hayata anlam vermeye çalışırdı. Sürüyü meraya götürdüğünde, yeşillikler üstünde sırt üstü uzanır, yeryüzünden gökyüzüne bir pencere açarak seyreder, maviliklerin ve bulutların içinde, hayretin ve hayranlığın doruklarında hiçliğe karışırdı.

...

Sonbaharları Mehmet, babasıyla meşe ağaçlarının yapraklı dallarını keserek üste üste koyar, demet yapıp katıra yüklerdi. Eve getirerek evin önünde düzgünce dizerdi. Bu yapraklı meşe dalları, kışın keçilerin en önemli besin kaynağı olurdu. Keçiler hem yaprakları hem de dalların kabuklarını zevkle kemirirdi küçük, tatlı, sevimli ağızlarıyla. Karın yağmasıyla çöken ayaz, bir metrelik karları üzerinde yürünecek biçimde sertleştirirdi. Böyle zamanlarda bembeyaz karlı dağlar, keçiler için hem ayaklarının açtığı girintili çıkıntılı, engin bir meydana döner hem de uçları karın üstünde kalmış meşe dallarının yapraklarını yeme imkânı sunardı.

...

Kırlarda ve dağlarda insana daha yakın olan ve daha yavaş hareket eden güneşle günler günleri, haftalar haftaları usulca, ağır ağır izledi. Ve bir gün sürü, gün batımıyla çoban köpekleri eşliğinde tozu dumana katarak, meleye meleye evin önündeki genişçe ağıla girdi. Kavruk yüzlü Mehmet gelmedi.

...

Annesi, babası, kardeşleri; giderek artan bir endişe ve korkuyla Mehmet'i aradılar, aradılar, aradılar. Günlerce, haftalarca, aylarca... Mehmet bir daha gelmedi. Hiç gelmedi, hiç dönmedi. Kayboldu hiçliğin derinliklerinde Mehmet. Sanki bir kelebek gibi kanat çırpı hiçliğe doğru. Hatun Ana, defalarca büyük belye dağlara çıktı. Çaresizliğin titrek ıstırasında yürüdü. Kederin ve hiçliğin gölgesinde attığı her adım ıstıabını ağırlaştırıyordu. Meşe ağaçlarının koyu yeşil yapraklarını her tutuşunda ince bir sızı damarlarından boşalıyordu. Hatun Ana'nın hüznüyle karışık donuk bakışları, yolların sırdaşı oldu. Sesi de, sözü de nefes kesici ağırlığıyla içine doğru aktı. Asasının telleri de yoktu ki, bir dokunulunca binlerce âh işitilsin. Giderek zayıflayan kalbi hep kapıda, hep beklemede attı. Bazen uzaktan gelen, belli belirsiz bir sesteyi, bazen küçük bir hışırtıya, bazen kulaklarının uğultusunda... Hiçlikte... Son atışına kadar!

...

Ve beyaz kanatlı tavuk, o günden sonra bir daha hiç kanat çırpmadı; beyaz kanatlı tavuk, o günden sonra bir daha hiç tünemedi.

...

Hiç!

(e.y.)

10 Eyl.

“Öğrenme sürecini farklılaştırmada desteğe gereksinimi olan öğrenciler için yetişkin desteği ya da akran desteği sunulabilir. Yetişkin desteği, çocukların katılım ve öğrenmesini desteklemek için yaptıkları müdahaleyi kapsamaktadır. Bu bağlamda öğrenme sürecindeki etkileşimlerde geri bildirimin kullanılması oldukça önemlidir. Geri bildirim türlerinden biri olan **düzeltilici geri bildirim**, öğrencilere **yapması istenilen görevle ilgili sunulan geri bildirimdir**. Çocuğun davranışının ya da tepkisinin yanlış olduğunu ya da uygun olmadığını bilmesini sağlamak ve çocuğa daha uygun bir alternatif sunmaktadır.”

1. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **düzeltilici geri bildirim** örnektir?

- A) Pınar öğretmen, mavi renkli kalem gösterir. Gelen “Kırmızı!” cevabını “Hayır, mavi!” biçiminde düzeltir ve öğrencinin doğru cevabı vermesi için süre tanır.
- B) Ali öğretmen, serbest oyun zamanında çocuklara “Ayşe ile oyuncaklarınızı çok güzel paylaştınız.” der.
- C) “Onunla oynadığın için Can çok mutlu oldu, harikası!” denilmesi
- D) Sanat etkinliğinde fırça ile boyama yapan bir çocuğa “Çok çabalyorsun, boyamanı bitirmek üzeresin.” denilmesi
- E) Annenin, parkta kumu bir kaptan diğerine boşaltmaya çalışan ve art arda deneyen çocuğa “Gerçekten çok çalışıyorsun, deniyorsun.” demesi

“**Betimleyici geri bildirim**, öğrencilere davranışlarının bulunduğu ortama ve **kişilere etkisi ile ilgili sunulan, olumlu olarak ifade edilen** geri bildirimdir. Onlara hangi davranışların sınıf ortamında **uygun/kabul edilebilir** olduğu konusunda bilgi veren önleyici bir sınıf yönetimi stratejisi olarak da ifade edilmektedir.”

2. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **betimleyici geri bildirim** örnektir?

- A) Pınar öğretmen, mavi renkli kalem gösterir. Gelen “Kırmızı!” cevabını “Hayır, mavi!” biçiminde düzeltir ve öğrencinin doğru cevabı vermesi için süre tanır.
- B) “4+4 kaç eder?” sorusuna gelen 5 cevabına “Hayır, 8” denilmesi, açıklanması ve öğrencilerden doğru cevabın beklenmesi
- C) “Onunla oynadığın için Can çok mutlu oldu, harikası!” denilmesi
- D) Sanat etkinliğinde fırça ile boyama yapan bir çocuğa “Çok çabalyorsun, boyamanı bitirmek üzeresin.” denilmesi
- E) Annenin, parkta kumu bir kaptan diğerine boşaltmaya çalışan ve art arda deneyen çocuğa “Gerçekten çok çalışıyorsun, deniyorsun.” demesi

“**Çaba geri bildirimi**, öğrencilere öğrenme sürecindeki çabalarına yönelik davranışlarına sunulan geri bildirimdir.”

3. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **çaba geri bildirim** örnektir?

- A) Pınar öğretmen, mavi renkli kalem gösterir. Gelen “Kırmızı!” cevabını “Hayır, mavi!” biçiminde düzeltir ve öğrencinin doğru cevabı vermesi için süre tanır.
- B) Ali öğretmen, serbest oyun zamanında çocuklara “Ayşe ile oyuncaklarını çok güzel paylaştın.” der.
- C) “Onunla oynadığın için Can çok mutlu oldu, harikası!” denilmesi
- D) Ahmet öğretmen, ders zamanında çocuklara “Ali ile silginizi paylaşmanız harika!” der.
- E) Annenin, parkta kumu bir kaptan diğerine boşaltmaya çalışan ve art arda deneyen çocuğa “Gerçekten çok çalışıyorsun, deniyorsun.” demesi

“**Eyüp Hoca**, sınıfta bir kitap okunduğunda çocuklara soru sormak istiyorsa bazı çocukların **iki sözcükle**; bazı çocukların ise **üç-dört cümle** ile ifade etmesine yönelik açık uçlu sorular sormaktadır.”

4. Kapsayıcı eğitim bağlamında **Eyüp Hoca** aşağıdakilerden hangisini farklılaştırmaktadır?

- A) Öğrenme içeriğini
- B) Öğrenme sürecini
- C) Öğrenme ürününü
- D) Öğrenci profilini
- E) Öğrenme ortamını

“Proje yaklaşımının öncüsü ve erken öğrenme projesinin baş araştırmacısı olan **Lilian Katz**, birbirinden çeşitli özellikleri olan öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta ‘**Bir öğretmen tüm sınıfa aynı anda bir şey öğretmeye çalıştığında, büyük ihtimalle çocukların üçte biri bunu zaten biliyor, çocukların üçte biri anlıyor ve kalan üçte biri anlamıyor olabilir. Yani çocukların üçte ikisi zamanlarını boşa geçiriyor.**’ demiştir.”

5. **Lilian Katz**’ın sözü, aşağıdaki hangi eğitim yaklaşımının önemine **özelliikle** vurgu yapmaktadır?

- A) Tam Öğrenme Yaklaşımı
- B) Beyin Temelli Öğrenme Yaklaşımı
- C) Sunuş Yoluyla Öğrenme Yaklaşımı
- D) Farklılaştırılmış Öğrenme Yaklaşımı
- E) Buluş Yoluyla Öğrenme Yaklaşımı

10 Eyl.

“(I)Öğrencilere ne öğretileceğine karar verilirken öğrenme gereksinimlerine, hazır bulunuşluklarına, değerlendirme sonuçlarına ve müfredat kazanımlarına bakılmalıdır. (II)Değerlendirme sonuçlarına göre elde ettiğimiz öğrenci gereksinimlerine yönelik hareket edilmesi önemlidir. (III)Sınıflarda gereksinimleri, özellikleri, ilgi alanları, kendilerini ifade etmeleri bakımından çok çeşitli bilgi ve beceri düzeyinde olan öğrenciler vardır. (IV)Her öğrenci aynı içeriği, aynı şekilde öğrenebilir. (V)Bu nedenle bazı öğretimsel uyarlamalara ihtiyaç duyulabilir.

6. Kapsayıcı eğitime ilişkin yukarıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

A)V B)IV C)III D)II E)I

Geleneksel Sınıflar		Öğretimin Uyarlandığı Sınıflar
Öğretmen merkezli	I	Öğrenci merkezli
Büyük grup etkinlikleri	II	Farklı formatlarda gruplama
Düşük, orta, yüksek seviyede gruplamalar	III	Öğrenme gereksinimlerine ve ilgilerine göre gruplama
Daha çok orta seviyedeki öğrencilere göre öğretim	IV	Herkesin özelliklerini dikkate alan öğretim
Birden fazla yolla öğretim	V	Tek bir şekilde öğretim

“Öğrenme içeriklerinin ve diğer özelliklerinin uyarlandığı sınıflar ile geleneksel sınıflar arasında belirgin farklılıklar bulunmaktadır.”

7. Buna göre tabloda kaç numaralı satırda **bilgi yanlışlığı** söz konusudur?

A)V B)IV C)III D)II E)I

“Orhan Hoca, sınıf düzeyindeki standartlara uyum sağlarken öğretim görevlerini **öğrencilerin ihtiyaçlarına ve farklılıklarına hitap edecek şekilde** tasarlamakta, bilgileri sunmak için **çeşitli materyaller kullanmakta, birkaç ödev seçeneği** sunmaktadır.”

8. Buna göre Orhan Hoca için aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A) Öğretimi uyarlamıştır.
- B) Öğrenci profillerini dikkate almıştır.
- C) Geleneksel sınıf modelini uygulamıştır.
- D) Çeşitli materyaller kullanmıştır.
- E) Ödevleri çeşitlendirmiştir.

“İrfan Hoca, sınıf düzeyindeki standartlarla uyumlu bir şekilde bilgiyi sunmak için **tek bir kaynağa** güvenmekte, tüm öğrencilere **aynı ödevi** vermektedir.

9. Buna göre İrfan Hoca için aşağıdakilerden hangisi **söylenbilir**?

- A) Öğretimi uyarlamıştır.
- B) Geleneksel sınıf modelini uygulamıştır.
- C) Öğrenci profillerini dikkate almıştır.
- D) Çeşitli materyaller kullanmıştır.
- E) Ödevleri çeşitlendirmiştir.

“Öğrenme içeriği öğrencilere ne öğretileceğini ifade eder. Öğretimin uyarlandığı sınıflarda öğrenme içeriği de öğrencilere göre **farklılaştırılır**. Öğrenme içeriğinin uyarlanması çeşitli yollarla yapılabilir.”

10. Buna göre “öğrenme içeriği” aşağıdakilerden hangi alanlarda **uyarlanamaz**?

- A) Boyut/miktar
- B) Zorluk
- C) Alternatif hedefler
- D) Öğrencilerin ilgileri
- E) Uzak Hedefler

“Kenan Hoca, bir seferde tamamlanacak çalışma sayfası veya çalışma sayfasında yer alan soruların **sayısını** öğrencinin performansına göre **azaltmakta**, boyanması gereken bölümden **bir kısmının** boyanmasını, yapılacak işlemlerden bir kısmının yapılmasını istemektedir.”

11. Buna göre Kenan Hoca, “öğrenme içeriğinin uyarlanması” hususunda aşağıdaki hangi unsuru **dikkate almıştır**?

- A) Boyut/miktar
- B) Zorluk
- C) Alternatif hedefler
- D) Öğrencilerin ilgileri
- E) Öğrenme Sözleşmesi

“Orhan Hoca, çok aşamalı etkinliklerin nasıl yapılacağını **aşama aşama** görselleri ile anlatıp yönergeleri art arda sunmakta, akranlarından göreceli olarak hızlı öğrenen ve sınıf seviyesinin üstünde yer alan öğrenciler için aynı içerikleri **daha karmaşık** hâle getirmektedir.”

12. Buna göre Orhan Hoca, “öğrenme içeriğinin uyarlanması” hususunda aşağıdaki hangi unsuru **dikkate almıştır**?

- A) Boyut/miktar
- B) Zorluk
- C) Alternatif hedefler
- D) Öğrencilerin ilgileri
- E) Mini Dersler

“Eyüp Hoca, Türk Dili ve Edebiyatı dersinde aynı etkinlikle bağlantılı olarak bir öğrenciden kelimenin tanımını yazmasını isterken, diğerinden kelimeyi tanımlamasını eşleştirmesini veya kelimeyi sözlü olarak tanımlamasını istemektedir.”

Soru aşağıda!

10 Eyl.

13. Buna göre Eyüp Hoca “öğrenme içeriğinin uyarlanması” hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?

- A) Boyut/miktar
- B) Zorluk
- C) Alternatif hedefler
- D) Öğrencilerin ilgileri
- E) Destekleme

“Vahit Hoca dersini işlerken ‘Araştırıyorum’, ‘Sorularım var!’, ‘Bir ders tasarlıyorum!’ stratejilerini kullanarak öğrencileri kendi deneyimlerine dayalı olarak kişisel ilgi alanlarına giren bir konuda araştırmacı olmaya; bireysel olarak ilgilendikleri soruları sormaya, sorularına nasıl cevap bulabileceklerini bulmaya ve bulduklarını akranlarıyla paylaşmanın yollarını tasarlamaya teşvik etmekte; öğrencilere bir ders dönemi veya birkaç ders dönemi boyunca ne üzerinde çalışacaklarına karar vermelerini sağlamaktadır.”

14. Buna göre Vahit Hoca, “öğrenme içeriğinin uyarlanması” hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?

- A) Boyut/miktar
- B) Zorluk
- C) Alternatif hedefler
- D) Öğrencilerin ilgileri
- E) Öğrenme Sözleşmesi

“Eyüp Hoca, öğrencinin performansına göre sistematik olarak sunulan desteği öğrenci bağımsızlaştıkça kaldırarak aşamalı bir sistem izlemektedir. Öğrencilerinin okuduğunu anlamalarına yardımcı olmak için okuma öncesi, sırası ve sonrası stratejilerini kullanmaktadır. Okuma öncesinde önceki bilgileri harekete geçirme, tahminde bulunma; okuma sırasında şematik düzenleyiciler kullanma; okuma sonrasında ise özetleme stratejileri gibi.”

15. Buna göre Eyüp Hoca “öğrenme içeriğinin uyarlanması” hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?

- A) Boyut/miktar
- B) Zorluk
- C) Alternatif hedefler
- D) Öğrencilerin ilgileri
- E) Destekleme

“Öğrenme sözleşmesi, öğrencinin belirli bir süre içinde tamamlayacağı işi yazılı olarak belirleyen öğretmen ve öğrenci arasında yapılan bir anlaşmadır. Bir öğrenme sözleşmesi, öğretmenlerin müfredatı öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine veya öğrenme profiline göre farklılaştırmasına olanak tanır.”

16. Buna göre öğretmen, öğrenme sözleşmelerini kullanırken aşağıdaki hangi hususu dikkate almaz?

- A) Sözleşmelerini erken tamamlayan öğrenciler için içerikle ilgili ek etkinlikler plânlamalıdır.
- B) Zamanlarını yönetmek için yardıma ihtiyaç duyan öğrencilere yardım etmelidir.
- C) Öğrencilere; programa uymalarına yardımcı olmak için günlük plânlama gibi destekler sağlamalıdır.
- D) Öğretmen; öğrencinin devamsızlığı, hastalık durumu gibi durumlarda sözleşmeyi tamamlamak için ek süre teklif edebilir.
- E) Sözleşmesini zamanında tamamlamayan öğrenci ile bir daha asla sözleşme yapmamalıdır.

“Melek Hoca, bilgi düzeylerinin değerlendirilmesine dayanarak öğrencilerinin bir kısmına yeniden öğretmekte, bir grup öğrencisine öğretmek için başka yollar bulmakta veya anlayışlarını ve becerilerini genişletmek için başka bir gruba çalışmaktadır. İçeriği, öğrencilerin hazır bulunuşluğuna, ilgi alanlarına veya öğrenme profiline göre hedeflemekte, küçük grup çalışmalarında bir grup, başka bir konu ile ilgilenirken diğer gruba alternatif olarak küçük bir ders yapmaktadır.”

17. Buna göre Melek Hoca, “öğrenme içeriğinin uyarlanması” hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?

- A) Mini Dersler
- B) Boyut/miktar
- C) Zorluk
- D) Alternatif hedefler
- E) Öğrencilerin ilgileri

18. Kapsayıcı eğitim ortamlarında, öğrenme süreçlerine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Kapsayıcı ortamlarda Öğrencilerin çeşitli öğrenme gereksinimlerine göre öğrenme süreçleri de farklılaştırılabilir.
- B) Öğrenme süreci; öğrencilerin içerisinde bulundukları ortamda öğretmenleri, arkadaşları, okuldaki/sınıftaki tüm materyaller ile etkileşim kurduğu süreçtir.
- C) Öğrenme sürecinin nörolojik, eğitimsel, psikolojik, sosyal ve ekonomik boyutu bulunmaktadır.
- D) Öğrenme süreçlerinin uyarlanmasına yönelik çok kısıtlı tür ve tarzda uyarlama yapılabilir.
- E) Birlikte öğrenen çocuklar, birlikte yaşamayı da öğrenirler.

19. Kapsayıcı bir sınıfta “öğretimin sunum şeklini uyarlamak” isteyen Nesrin öğretmen aşağıdakilerden hangisini yapamaz?

- A) Farklı görsel araçlar kullanabilir.
- B) Daha somut örnekler plânlayabilir.
- C) Uygulamalı etkinlikler yapabilir.
- D) Standart bir öğretim stratejisi uygulayabilir.
- E) Öğrencileri iş birlikçi gruplara yönlendirebilir.

“Sevgili Dost!

Hürriyet istememekte bu reklam panoları neye çağırıyor?

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

20. Kapsayıcı bir sınıfta “öğrencilerin tepkilerini uyarlamak” isteyen Nesrin öğretmenin yaptığı hangi uygulama bunun dışındadır?

- A) Sözlü ve yazılı yanıtı izin verebilir.
- B) Farklı görsel araçlar kullanabilir.
- C) Öğrenciler için bir iletişim kitabı kullanabilir.
- D) Öğrencilerin uygulamalı materyallerle bilgileri göstermelerine izin verebilir.
- E) İfade edici dil bakımından katılım özellikleri sınırlı olan öğrencilerin yanıtlarını çeşitli kartlarla göstermesini isteyebilir.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

11 Eyl.

- ♣ Coğrafya dersinde, bir öğrencinin dünyayı tutmasını sağlarken diğerlerinin yerleri işaret etmesi sağlanabilir.
- ♣ Bir öğrencinin etkinlikle ilgili materyalleri arkadaşlarına dağıtması sağlanırken diğerinin materyalleri toplaması sağlanabilir.
- ♣ Biyoloji dersinde grup çalışması ile hazırlanan bir materyalin bir kısmını bir öğrenci yaparken diğeri nasıl yaptığı anlatılabilir.

1. Yukarıda verilen örnekler, öğretim uyarlamasında aşağıdaki **hangi uyarlamayla** ilgilidir?

- A) Öğretimin sunum şeklini uyarlama
- B) Öğrencilerin tepkilerini uyarlama
- C) Öğrenme, görev tamamlama veya test etme için ayrılan ve izin verilen süreyi uyarlama
- D) Öğrencinin göreve aktif olarak dâhil olma seviyesini uyarlama
- E) Beceri seviyesini, problem türünü veya öğrencinin işe nasıl yaklaşabileceğine ilişkin kuralları uyarlama

- ♣ Matematik problemleri için bir hesap makinesi kullanılmasına izin vermektedir.
- ♣ Öğrencilerin öğrenme sürecindeki ihtiyaçlarını karşılamak için kurallarda tekrar düzenleme yapmaktadır.

2. Öğretim uyarlamasında yukarıdaki uygulamaları yapan bir öğretmen aşağıdaki **hangi uyarlamayı** yapmaktadır?

- A) Öğretimin sunum şeklini uyarlama
- B) Öğrencilerin tepkilerini uyarlama
- C) Öğrenme, görev tamamlama veya test etme için ayrılan ve izin verilen süreyi uyarlama
- D) Öğrencinin göreve aktif olarak dâhil olma seviyesini uyarlama
- E) Beceri seviyesini, problem türünü veya öğrencinin işe nasıl yaklaşabileceğine ilişkin kuralları uyarlama

Abdurrahman Hoca;

- ✓ Bir görevi tamamlamak için bir zaman çizelgesini kişiselleştirmekte,
- ✓ Bazı öğrenciler için öğrenme sürecini hızlandırmakta, bazıları için ise azaltmaktadır.

3. **Buna göre,** Abdurrahman Hoca'nın öğretim uyarlamasında aşağıdakilerden **hangi uyarlamayı** yaptığı söylenebilir?

- A) Öğrencilere yönelik bireysel destek miktarını artırma
- B) Öğrencilerin tepkilerini uyarlama
- C) Öğrenme, görev tamamlama veya test etme için ayrılan ve izin verilen süreyi uyarlama
- D) Öğrencinin göreve aktif olarak dâhil olma seviyesini uyarlama
- E) Beceri seviyesini, problem türünü veya öğrencinin işe nasıl yaklaşabileceğine ilişkin kuralları uyarlama

Yunus Hoca;

- ♣ Öğrencilerin özelliklerine göre akran arkadaşlar, öğretim asistanları, akran eğitimler belirlemekte,
- ♣ Öğrencilerinin özelliklerine göre ipucu ve yardım sistemlerini kullanmaktadır.

4. **Buna göre** Yunus Hoca'nın öğretim uyarlamasında aşağıdakilerden **hangi uyarlamayı** yaptığı söylenebilir?

- A) Öğrencilere yönelik bireysel destek miktarını artırma
- B) Öğrencilerin tepkilerini uyarlama
- C) Öğrenme, görev tamamlama veya test etme için ayrılan ve izin verilen süreyi uyarlama
- D) Öğrencinin göreve aktif olarak dâhil olma seviyesini uyarlama
- E) Beceri seviyesini, problem türünü veya öğrencinin işe nasıl yaklaşabileceğine ilişkin kuralları uyarlama

"Bir öğrencinin bireysel hedeflerini karşılamak için farklı yönergeler ve materyaller sağlanabilir."

5. **Buna göre,** aşağıdaki **hangi uygulamanın** bunun dışında olduğu söylenebilir?

- A) Bir görevi tamamlamak için öğrencinin zaman çizelgesi kişiselleştirilebilir.
- B) Öğrencinin bütün ödevlerini akranlarının veya ebeveyninin yapması istenebilir.
- C) Bazı öğrenciler için öğrenme süreci farklı şekilde hızlandırılabilir, ekstra yönergeler sunulabilir; bazılarının da minik minik hedefleri gerçekleştirmesine destek olunabilir.
- D) Bir öğrenciden öykünün tamamı yerine bir metnin çizgi roman versiyonunu okuması istenebilir.
- E) Bir öğrenciden şarkıyı dinlemesi, diğerinden sözlerini de sessizce okuyarak şarkıyı dinlemesi istenebilir.

"Bazı öğrenciler uyarlamalara rağmen etkinliklere katılmakta zorlanabilirler, bütün çabalara rağmen dâhil olmakta güçlük yaşayabilirler. Motivasyonu düşük olan öğrenciler için öğrenme süreçleri kapsamında yapılabilecek birtakım alternatifler olabilir."

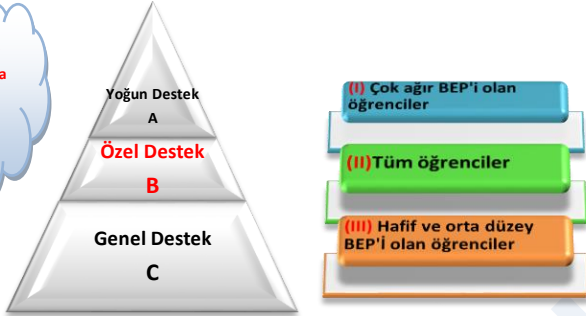
6. Aşağıdakilerden hangisi yapılabilecek alternatif uygulamalardan biri **olamaz?**

- A) Ders heyecanlı hâle getirilebilir.
- B) Sınıf belli öğretimsel hedeflerde çekici hâle getirilebilir.
- C) Rutinlerin dışında, etkinliklere öğrenciler tarafından beklenmedik özellikler taşıyan bazı içerikler eklenebilir.
- D) Öğrencileri duygusal olarak dâhil etmeye yönelik çaba gösterilebilir.
- E) Sınıf, her şart altında bütün derslerde şaşırtılabilir.

11 Eyl.

“Çeşitli nedenlerle öğrenilmiş çaresizlik yaşayan ve ne yaparsa yapsın olmayacağına, yapamayacağına inanan öğrenciler için de yapılabilecek şeyler olabilir.”

7. Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamalardan biri olarak **değerlendirilemez**?
- A) Önce onlar için kısa vadeli hedefler belirlenebilir.
B) Yapabildiklerine yönelik geri bildirim verilerek başarabildiklerine olan inançları pekiştirilebilir.
C) Sevdiği, rol modeli olan kişiler varsa onlarla iletişim kurmaları sağlanabilir.
D) Rol modeli olan kişiler varsa öğrenci, her hâl ve şartta nerede olursa olsun rol modeliyle bulunduğu yerde buluşturulabilir.
E) Üst sınıflardan başarılı ve kendisini ifade etme becerileri iyi öğrenciler sınıfa konuk edilerek neler yaptıklarını, nasıl çalıştıklarını ve öğrendiklerini paylaşmaları istenebilir.

“Kapsayıcı eğitim ortamlarında tüm çocukların/öğrencilerin çeşitli öğrenme ve gelişim özellikleri bakımından **desteğe** ihtiyacı olabilir.”

8. Öğrencilerin özelliklerine göre desteklenmesini ifade eden **piramitteki ifadelerle** tablonun doğru karşılaştırması hangi seçenekte verilmiştir?
- A) A-I/B-II/C-III
B) A-I/B-III/C-II
C) A-II/B-I/C-III
D) A-II/C-I/B-III
E) B-I/A-II/C-III

“Öğrenme ürünlerinin uyarlanmasına yönelik olarak **değerlendirme ortamında** düzenlemeler yapılabilir.”

9. Buna göre, **değerlendirme ortamını** uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıdakilerden hangisini **yapmamalıdır**?
- A) Hassasiyeti olan öğrenciler için ortamı, ısı ve ışık bakımından düzenleyebilir.
B) Görme bakımından desteklenmesi gereken öğrenciler için aydınlık bir ortamı tercih edebilir.
C) Mümkünse, dikkat dağınık olmayan yer zemin kaplamasına sahip yerleri tercih edebilir.
D) Bireysel ya da grup değerlendirmelerine uygun ortamı seçebilir.
E) Sakin bir ortam yerine kalabalık bir ortamı seçebilir.

“Kapsayıcı eğitim ortamlarında tüm çocukları desteklemek ve öğrenme sürecinin aktif bir üyesi olmasını sağlamak için uygulayabileceğimiz bir diğer yöntem **öğrenme ürünlerini** uyarlamaktır. **Öğrenme ürünleri ile kastedilen**, öğrencilerin **neyi öğrendiğini, nasıl gösterebileceğini**.”

10. Buna göre, kapsayıcı eğitim ortamlarında **öğrenme ürünlerine** ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?
- A) Öğrenme ürünleri, öğrencilerin öğretim süreci sonunda neleri, ne kadar öğrendiklerini gösterir.
B) Öğrenme ürünlerini uyarlama, öğrencilerin derste yetkinliğini farklı bir formatta göstermesine olanak tanır.
C) Öğrenme ürünleri; yazılılar, kısa sınavlar, sunumlar, projelerle değerlendirilerek ortaya konulmuş olur.
D) Çocuklara resimle ifade etmelerine izin vermek, grup çalışmaları yaptırmak, resimli kartlar arasından seçmesini sağlamak; sözel olarak, jest ve mimikle ifade etmesine destek olmak bizi yanıltabilir.
E) Her öğrenci, profilinin farklı olması sebebiyle öğrenme sürecinde kazandıklarını/öğrendiklerini birtakım uyarlamalarla daha net biçimde ifade edebilir.

“Öğrenme ürünlerinin uyarlanmasına yönelik olarak **değerlendirme yönteminde** düzenlemeler yapılabilir.”

11. Buna göre, **değerlendirme yöntemini** uyarlamak isteyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması **uygun olmaz**?
- A) Yazılı sınavlar, testler, grup ödevleri gibi çeşitlendirilmiş değerlendirme yöntemlerini kullanabilir.
B) Tek tür yerine farklı türde soruların bir arada yer aldığı -eşleştirme, seçenekleri işaretleme, yazmayı içeren- değerlendirmeler yapabilir.
C) Sadece bilgi düzeyinde sorular hazırlaması daha isabetli olabilir.
D) Derslerin yapısına uygun olabilecek şekilde uygulamalı değerlendirmeler de tercih edebilir.
E) Bazı sınavlarda web 2.0 araçları kullanarak değerlendirme yapabilir.

“Öğrenme ürünlerinin uyarlanmasına yönelik olarak **değerlendirme süresinde** düzenlemeler yapılabilir.”

12. Buna göre, **değerlendirme süresinde** uyarlama yapmak isteyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması **uygun olmaz**?
- A) Sınavlarda ihtiyacı olan öğrencilere ek süre tanıyabilir.
B) Sınav yönergelerini zorlaştırabilir.
C) Ara verme gereksinimi olan öğrencilere kısa molalar sağlayabilir.
D) Yanlarında yiyecek bulundurması gereken öğrencilere fırsat tanıyabilir.
E) Sınav süresine ilişkin hatırlatmalar yapabilir.

11 Eyl.

“Öğrenme ürünlerinin uyarlanmasına yönelik olarak değerlendirme materyallerinde düzenlemeler yapılabilir.”

13. Buna göre, değerlendirme materyallerinde uyarlama yapmak isteyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması uygun olmaz?

- A) Yazılı dokümanların okunabilirliğini organize edebilir.
- B) Gerekğinde büyük puntolu yazılar, Braille ile yazılmış kâğıtlar kullanabilir.
- C) Resim ve müzik dersinde kullanılacak çizgili/yazılı materyallerin çizgilerine dokunsal özellikler ekleyebilir.
- D) Matematik dersinde bütün öğrenciler için hesap makinesi kullanımını zorunlu tutabilir.
- E) Yazılı metinleri okuyup anlamada sorun yaşayan öğrenciler için seslendirilmiş metinler kullanabilir.

Vahit Hoca;

•Çoktan seçmeli sorularda açık, net ve basit bir dil kullanmakta; soru kökünün yapısında yanıtlara yönelik ipucu bulundurmamakta,
•Eşleştirme sorularında öğrencilerin takibi açısından sekizden fazla ögeye yer vermemekte,
•Diagramlar ya da doldurulması gereken tablolarda öğrencilere yeterli boşluk bırakmakta; doğru yanlış sorularının dilinin açık, net ve anlaşılır olmasına dikkat etmektedir.

14. Buna göre, Vahit Hoca'nın değerlendirme uyarlamasında aşağıdakilerden hangi uyarlamayı yaptığı söylenebilir?

- A) Değerlendirme ortamı
- B) Değerlendirme yöntemi
- C) Değerlendirme materyali
- D) Değerlendirme süresi
- E) Değerlendirme kriteri

“Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, ‘meslekî bilgi’, ‘meslekî beceri’ ve ‘tutum ve değerler’ olmak üzere birbiriyle ilişkili üç yeterlik alanından oluşmaktadır”

15. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi “Tutum ve Değerler” yeterlik alanında yer alan “İletişim ve İş Birliği” yeterliği bağlamında öğretmenlerin yapabileceklerden değildir?

- A) Dönem başı ve sonu veli toplantıları; bireysel veli toplantıları
- B) Veli katılımı ile gerçekleştirilen sosyal etkinlikler
- C) Veli katılımı ile gerçekleştirilen akademik etkinlikler
- D) Oryantasyon etkinlikleri, yılsonu sunumları/ okuma bayramı/ resmî bayramlar ve törenler
- E) Yaz konserleri ve şenlikleri

- Okula uyum semineri, okul tanıtım seminerleri, okul kuralları ve işleyişi seminerleri
- Rehberlik ve psikolojik danışmanlık birimi tarafından verilen “duygusal gelişim” seminerleri
- Çocuk istismarı eğitimi, aile içi şiddet eğitimi
- Çocuklarda davranış bozukluğu sorunları eğitimi, olumlu davranış kazandırma eğitimi

16. Okul ve aile arasındaki etkileşimi artırmaya ilişkin yukarıdaki faaliyetler, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Ebeveyn eğitimi
- B) Ebeveyn katılımı
- C) Okul-aile iş birliği
- D) Toplumsal güven
- E) Oryantasyon

- Dönem başı ve sonu veli toplantıları, okul aile birliği toplantıları, telefonla irtibatlar
- Veli katılımı ile gerçekleştirilen sosyal faaliyetler, okulda bulunan atölyelere velilerin katılımı
- Bireysel veli görüşmeleri (okul ortamında); ev ziyaretleri

17. Okul ve aile arasındaki etkileşimi artırmaya ilişkin yukarıdaki faaliyetler, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Ebeveyn eğitimi
- B) Ebeveyn katılımı
- C) Okul-aile iş birliği
- D) Toplumsal güven
- E) Oryantasyon

“Ritüeller, derin anlam içeren süreçler ya da günlük rutinlerdir. Teknik bir eylemden daha fazlasıdır. Her okulda sabah alınan yoklamadan öğlen okuldan dağılmaya kadar yüzlerce alışkanlık vardır. Bu rutin olaylar okulun misyon ve değerleriyle birleştirilebilirse okula ruh kazandırılır ve kültürel bağlantılar güçlendirilir.”

18. Aşağıdakilerden hangisi okulların açıldığı ilk günlere özgü önerilen karşılama ritüellerinden biri değildir?

- A) Oryantasyon
- B) Hoş geldin mektupları
- C) Yılbaşı partisi
- D) Hoş geldin etkinlikleri
- E) Tanışma yemeği; sene başı okul kahvaltısı

11 Eyl.

“Her sınıf seviyesi için senenin başında bir gün belirlenir ve veliler o gün okula gelerek öğretmenlerle tanışır. Veliler kendileri için düzenlenen günde okula gelerek öğretmenlerden yıl içerisinde işlenecek olan derslerden ve beklentilerden haberdar olurlar.”

19. Metinde sözü edilen ve okulların açıldığı ilk günlere özgü önerilen **karşılama ritüeli** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Veli-öğrenci-öğretmen katılımıyla sene başı pikniği
- B) Okul web sitesinin ve sosyal medya hesaplarının etkin kullanılması
- C) Sabah anonsları
- D) Müfredat gecesi
- E) Sene başı genel kurul toplantısı

“Okul müdürü her gün **derse başlamadan önce** farklı kültürlere ait müzikler dinletir. Ardından o günkü önemli olayları, beslenme ve öğle yemeği menüsünü okul ile paylaşır. Sınıf öğretmenleri ile birlikte bu anonsu sınıfta dinlerler. Ardından sınıf öğretmeni anons ile ilgili öğrenci sorularını yanıtlar.”

20. Metinde sözü edilen ve okulların açıldığı ilk günlere özgü önerilen **karşılama ritüeli** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Veli-öğrenci-öğretmen katılımıyla sene başı pikniği
- B) Okul web sitesinin ve sosyal medya hesaplarının etkin kullanılması
- C) Sabah anonsları
- D) Müfredat gecesi
- E) Sene başı genel kurul toplantısı

“Bir okulun **kapanışı** ya da programın sonlandırılışı ritüelleri önemlidir. Bu ritüeller olmadan gerekli psikolojik kapanma gerçekleşmeyebilir. Okul yönetimince gerçekleştirilebilecek bazı ‘kapanış veya sonlandırma ritüelleri’ de vardır.”

21. Aşağıdakilerden hangisi okulların kapandığı günlere özgü önerilen **kapanış ritüelleri**nden biri **değildir**?

- A) Müfredat gecesi
- B) Bayrak törenleri
- C) Mezuniyet törenleri
- D) Yıl sonu etkinlikleri
- E) Yılbaşı partisi

- (I) Türk Eğitim Vakfı
- (II) Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
- (III) Türk Eğitim Derneği
- (IV) Başka Bir Okul Mümkün Derneği
- (V) Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar (Koruncuk) Vakfı

22. Yukarıdaki sivil toplum kuruluşlarından **kaç tanesi** eğitim alanında faaliyet yürütmektedir?

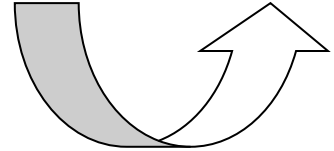
- A) 5
- B) 4
- C) 3
- D) 2
- E) 1

“Ülkemizde sivil toplum kuruluşlarının eğitimle ilgili çalışmalarda etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bunun en belirgin örneği Millî Eğitim şûralarında; üniversiteler, resmî kurum ve kuruluşlar ve MEB merkez ve taşra teşkilatlarının yanında sivil toplum kuruluşlarının da görüşlerine yer verilmesidir.”

I	TED	A	2009 yılında fikrîsel temelleri atılan dernek, 2010 Kasım ayında alternatif bir okul modeli geliştirmek ve bu modelin uygulandığı okullar açmak amacıyla kurulmuştur
II	TEV	B	1995 yılında “devlet tarafından verilen temel eğitime destek olmak” amacıyla kurulmuş, ilköğretim çağındaki çocuklara “okul dışı eğitim desteği” vermeye odaklanmıştır.
III	TEGV	C	1979 yılında çocuk köyleri kurmayı ve yaşatmayı amaç edinmiş gönüllü kişiler tarafından kurulan, korunmaya muhtaç çocukların yani “koruncuklar”ın, topluma faydalı bireyler olmaları için çalışmaktadır.
IV	Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar (Koruncuk) Vakfı	D	Ülkemizde yetenekli fakat maddî olanaklardan yoksun çocukların ve gençlerin eğitim ve öğrenimlerini sağlamak için yardım etmek, ülkemize ve insanlığa katkılar yapacak öncü gençleri ve onların yetiştirecekleri eğitim sistemini desteklemek amacıyla 1967 tarihinde eğitime gönül vermiş 205 hayırsever tarafından kurulmuştur.
V	Başka Bir Okul Mümkün Derneği	E	1928 yılında Atatürk’ün direktifleriyle kurulan bir dernektir. Dernek, yeterli maddî olanağa sahip olmayan ahlâklı, anlayışlı ve çalışkan Türk çocuklarının eğitimlerini desteklemekte ve Türk eğitim hayatına maddî ve bilimsel katkılar sağlamaktadır.

23. Tablodaki sivil toplum kuruluşlarının kuruluş açıklamalarının doğru karşılaştırmaları hangi seçenekte verilmiştir?

- A) I-A/II-B/III-C/IV-D/V-E
- B) I-E/II-D/III-B/IV-C/V-A
- C) I-B/II-A/III-C/IV-D/V-E
- D) I-E/II-D/III-A/IV-D/V-E
- E) I-E/II-D/III-B/IV-E/V-C

MODÜL:5 TEST:4

11 Eyl.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
EĞİTİMDE KAPSAYICILIK

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Sevgili Dost!

Denemediği bir şey kalmayan insan acaba bir
gün insan olmayı deneyecek mi?

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim
favori sorulardır.

Not 2: Uyarlamalarla ilgili mutlaka soru geleceğini
düşünüyorum.

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3C 4A 5B 6E 7D 8B 9E 10D 11C 12B 13D 14C 15E 16A 17B 18C 19D 20C 21A 22A 23B

12 Eyl.

“Okullarda aile ve toplum katılımı, öğrenci başarısı için kritik bir bileşendir. Araştırmalar, güçlü aile-toplum-okul iş birliği geliştiren okulların sınıf seviyesine göre daha yüksek bir yüzdeliğe, artan ebeveyn gönüllülüğüne ve desteklenen okul reformu çabalarına sahip olduğunu, öğrenci sınav puanlarını, öğrencinin okula devam oranlarını artırdığını ve öğrencilerin okul dışındaki öğrenme fırsatları için bağlantılar oluşturduğunu göstermektedir.”

1. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi aile ve toplum katılımı faaliyetlerine örnek verilemez?

- A) Topluluk ve Kimlik Oluşturma
- B) Evde ve Okulda Öğrenmeyi Birleştirme
- C) Ailenin Rolünü Tanıma
- D) Ortak Karar Verme Süreçleri Oluşturma
- E) Okulun Dışında Rekabet Ortamı Oluşturma

“Okul-aile iş birliğinin önündeki engeller konusunda yapılan araştırmalar, sorunların üç başlık altında ortaya çıktığını göstermektedir. Bunlar; eğitici/öğretmen, aile ve iş birliği eksikliğidir.”

(2 ve 3. soruları metne bağlı olarak cevaplayınız!)

2. Buna göre, aşağıda belirtilen okul-aile iş birliğinin önündeki engellerden hangisinin kaynağı farklıdır?

- A) Ebeveyn katılımına yönelik olumsuz ön yargılar
- B) Öğrencilerle ve onların okul performansları ile ilgili olumsuz ifadelerin kullanılması
- C) Eğitimi okula bırakarak pasif bir rol benimseme
- D) Ailelerle çatışma korkusu
- E) Eğitimcilerin, aile iş birliğinin nasıl yapılacağı konusunda eğitim eksikliği

3. Buna göre, aşağıda belirtilen okul-aile iş birliğinin önündeki engellerden hangisinin kaynağı farklıdır?

- A) Eğitimi okula bırakarak pasif bir rol benimseme
- B) Dil farklılığı ve kültürel farklılıklar nedeniyle okullara yönelik bilgi eksikliği ve yaklaşım farklılığı
- C) Destekleyici çevre ve kaynak eksikliği
- D) Ebeveyn katılımına yönelik olumsuz ön yargılar
- E) Zaman kısıtlamaları

4. Türkiye özelinde bakıldığında aşağıdakilerden hangileri dezavantajlı gruplar arasında gösterilmemektedir?

- A) Erişim sınırlıkları (mülteciler, coğrafi dağılım)
- B) Hapishanede doğmuş çocuklar
- C) Dil bariyeri (mülteci ve göçmenler, anadili farklı çocuklar)
- D) Düzey çeşitliliği (hazırbulunuşluk, okul öncesi eğitimde okullaşma)
- E) Öğrenme kayıpları (mevsimlik tarım işçiliği, mücbir sebepler)

“Son zamanlarda ülkemiz özelinde gündemde yer alan mülteci grupların eğitimi dikkate alındığında bazı sorunların yaşandığı görülmektedir.”

5. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu sorunlardan biri değildir?

- A) Cinsiyet ayrımcılığı
- B) Psikososyal travmalar
- C) Uyum (farklı kültür)
- D) Dil ve iletişim (farklı dil)
- E) Sistemsel (farklı eğitim sistemi)

“Mülteci grupların eğitimi dikkate alındığında ortaya çıkan sorunların çözümünde mikro(sınıflar ve öğrenciler), mezo(okullar) ve makro(sistem) olmak üzere değişik düzeylerde tedbirlerin alınması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.”

6. Bu bağlamda, atılması gereken adımlardan hangisinin yanlış olduğu söylenebilir?

- A) Etnik merkezden uzak, farklılıklara saygı gösteren anlayış geliştirilmelidir.
- B) Herkesin eğitimi amacıyla farklılıkları uyumlulaştıran bir eğitim sunulmalıdır.
- C) Farklı kültürleri anlamaya çalışan ve buna saygı duyan bir anlayışla hareket edilmelidir.
- D) Farklılıklardan yararlanarak sosyal ve akademik beceri geliştirmeye odaklanılmalıdır.
- E) Evrensel değerleri aktarmaya odaklanılmalıdır.

“Hangi yaklaşım benimsenirse benimsensin genel olarak değerlendirildiğinde öğretimi çeşitlendirme, motivasyon, kültür, mültecilik ve iletişim/sosyal uyum başlıklarının eğitim ortamlarında dikkate alınması önem arz etmektedir.”

(7. ve 8. soruları metne göre cevaplayınız!)

7. Buna göre, aşağıdaki hangi eylem bu başlıkların kapsamında değerlendirilemez?

- A) Kişisel ilgi, ihtiyaç ve beklentileri dikkate alma
- B) Süreç odaklı değerlendirme
- C) Ayrıştırıcı sınıf iklimi oluşturma
- D) Psikososyal aidiyet oluşturma
- E) Etkin ve tam katılımı sağlama

8. Buna göre, aşağıdaki hangi eylem bu başlıkların kapsamında değerlendirilemez?

- A) Kültürlerarası iletişimi sağlama
- B) Kültürel yapıları sürece dâhil etme
- C) Aile katılımını sağlama
- D) Olumsuz davranışların nedenlerini görmezden gelme
- E) Değerli olduklarını hissettirme

Güzel
soru!

12 Eyl.

"Hangi yaklaşım benimsenirse benimsensin genel olarak değerlendirildiğinde öğrenimi **çeşitlendirme, motivasyon, kültür, mültecilik ve iletişim/sosyal uyum** başlıklarının eğitim ortamlarında dikkate alınması önem arz etmektedir. Bu yeterliklerin yerine getirilmesi ve geliştirilmesi aşamalarında yapılacak bazı uygulamaların öğretmen ve öğrencilere olumlu katkıları olacaktır. Öğrenci katılımını sağlama ve kültürlerarası iletişim ve etkileşim başlıkları altında dikkate alınabilecek bazı uygulamalar vardır."

9. Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamalardan biri **değildir**?

- A) Gerekli ve uygun ipucu ve yardımı sağlamak gerekir.
- B) Cesaretlendirici sözel pekiştireçler kullanmak gerekir.
- C) Her bir öğrenciyle iletişimde kapsayıcılığa uygun sözlü ve sözsüz iletişim yolları kullanmak gerekir.
- D) Saygı, hoşgörü, etkin dinleme gibi kapsayıcı iletişim kanallarını kullanmak gerekir.
- E) Öğrencilerin empati, sosyal eşitlik, saygı, adâlet gibi konular üzerinde düşüncelerini sağlayacak ortamlar sunmaktan kaçınmak gerekir.

"Türkçe Sözlük'te, 'bir şeyi yeterince bilmeden varılmış kanı, önceden verilmiş yargı' biçiminde felsefî ve sosyolojik açılardan tanımlanmıştır. Suriyeli bir göçmenin 'tehlikeli' olabileceğini varsaymak böyle bir düşüncedir ve bu düşünce, bu kişilerden uzak durma davranışının temel sebebidir."

10. Metinde sözü edilen ve kapsayıcı eğitim anlayışını temelden dinamitleyen düşünce kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ön yargı
- B) Doğrudan ayrımcılık
- C) Dolaylı ayrımcılık
- D) Pozitif ayrımcılık
- E) Ön bilgi

"Kapsayıcılığın karşıt terimi olarak kullanacağımız **ayrımcılık** ya da **dışlama**, en basit hâliyle bir kişiye ya da bir gruba benzer durum ve koşullardaki diğer kişilerden **eşit olmayan farklı bir muamele yapılması** şeklinde tanımlanabilir. **Doğrudan ayrımcılık**; bir kişi veya bir grubun farklılıkları nedeniyle, açık bir biçimde eşit olmayan bir muamele görmesidir. **Dolaylı ayrımcılık** ise; fark edilmesi güç olan, genelde **îmâlar veya dolaylı ifadeler ile** ortaya çıkan ayrımcılık şeklindedir. **Pozitif ayrımcılık**, toplumda ayrımcılığa uğrayan ve bu sebeple birtakım haklara **erişemeyen ya da kısıtlı erişen** grupların lehine geliştirilen **politika, strateji, yöntem ve uygulamaların** bütünüdür."

I	Doğrudan Ayrımcılık	A	Yok sayma/görmezden gelme
II	Dolaylı Ayrımcılık	B	Açıkça alay etmek
III	Pozitif Ayrımcılık	C	İşyerlerinin fiziksel engeli bulunan bireyler için kota oluşturma

11. Metindeki açıklamayı dikkate aldığımızda tablodaki kavramların ve örneklerin doğru karşılaştırması **hangi seçenekte** verilmiştir?

- A) I-A/II-B/III-C
- B) I-B/II-A/III-C
- C) I-C/II-B/III-A
- D) I-C/II-A/III-B
- E) I-B/II-C/III-A

"Ayrımcılık çeşitli nedenlerle ortaya çıkmakta ve ayrımcılığın çeşitli türleri bulunmaktadır."

12. Aşağıdakilerden hangisi ayrımcılığın türlerinden biri **değildir**?

- A) Etnik köken ayrımcılığı
- B) Dinî inanç ayrımcılığı
- C) Mavi göz ayrımcılığı
- D) Cinsiyet ayrımcılığı
- E) Sosyo-ekonomik düzey ayrımcılığı

"Eğitim kurumlarında öğretmenler, okul yöneticileri, aileler ve öğrenciler, birçok durumda farkında olmadan **algıları, ön yargıları ve kalıp yargıları** çerçevesinde öğrencilere farklı davranabilmektedir."

13. Bu bağlamda "bir kişiyi diğerlerinden ayıran ve onun istenmeyen, hoş karşılanmayan bir niteliğe sahip olduğunu belirtmeye yarayan '**işâret**' olarak ifade edilen kavram" **aşağıdakilerden hangisidir**?

- A) Ön yargı
- B) Kalıp yargı
- C) Ötekileştirme
- D) Damgalama
- E) Sosyal dışlanma

"Toplumsal çoğunluğunun sahip olduğu **avantajlardan mahrum olmak, bu kaynaklardan yeterince pay alamamak** olarak tanımlanmaktadır."

14. Metinde sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ön yargı
- B) Kalıp yargı
- C) Ötekileştirme
- D) Damgalama
- E) Sosyal dışlanma

12 Eyl.

"Farklı sosyal sınıf ya da grupların özelliklerine ilişkin **kaynaksız ve genellemeci inançlara** denir. Belli bir grubun 'her' durumunda nasıl davranacaklarına ilişkin yargılayıcı kanaatlerimizin olması, o grup hakkında **köşeli yargılarımızın** olduğunun göstergesidir. Daha önce bahsettiğimiz **ön yargı** daha çok **'tanılama ve nitelendirme'**, bu kavram ise daha çok, **'sınıflama'** içerir."

15. Metinde sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Peşin hüküm
- B) Kalıp yargı
- C) Ötekileştirme
- D) Damgalama
- E) Sosyal dışlanma

"Temelinde bir azınlık grubunu **'diğer'** olarak görür; **biz'in farklı olanı ve zıddıdır.** Medya haberleriyle bunu sıradanlaştırdığında hak ihlalleri kolaylaşır ve dezavantajlı gruplar için sosyal hayat daha zorlu ve tehlikeli bir hâle gelir. Medyada sunulan bir haberde suça karışan birisinin etnik kimliği üzerine yapılan bir vurgu, suça karışmış kişinin ait olduğu toplumsal grupları açık bir hedef hâline getirebilir."

16. Metinde sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ön yargı
- B) Kalıp yargı
- C) Ötekileştirme
- D) Damgalama
- E) Sosyal dışlanma

"Anadolu'nun İslamlaşmasında büyük rolü olan **fütüvvet** ve **Ahilik kültürünün** de inşâ etmek istediği ahlâkın neredeyse bütünüyle **'cömertlik'** üzerine kurulduğu görülür. Üstelik bu cömertlik, kendinden olan ya da olmayan biçiminde bir **ayrımı kesinlikle reddeder.**"

17. Buna göre aşağıdakilerden hangisi **"fütüvvet ve cömertlik"** kavramlarının sonucunda oluşur?

- A) Misafirperverlik
- B) Kalıp yargı
- C) Ötekileştirme
- D) Damgalama
- E) Sosyal dışlanma

Güzel soru!

Fütüvvet, fetâ'dan gelir. **Fetâ**, genç demektir. Genç, sahip olduğu imkânlarla veren taraftadır. **Fütüvvet**; **delikanlılık, gençlik; cömertlik, el açıklığı; mertlik, yiğitlik** demektir.

"**MEB 2017 yılında**, toplumun öğretmenlerden beklentileri ile ulusal ve uluslararası gelişmelerin gerektirdiği ihtiyaçları gözeterek yetkin bir öğretmenin tüm özellikleri ile tanımlanmasını hedeflemiş ve **Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri (ÖMGY)** içerisinde **üç yeterlik alanı** tanımlanmıştır. Bu üç yeterlik alanında 11 yeterlik ve 65 gösterge belirlenerek yetkin bir öğretmenin sahip olması gereken nitelikler bütüncül bir biçimde ele alınmıştır."

18. Metinde bahsi geçen **"üç yeterlik alanı"** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Karakter ve anlayışlar
- B) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Duygu ve düşünceler
- C) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Söylem ve eylemler
- D) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Fikir ve hareketler
- E) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Tutum ve değerler

"Öğretmenlerin **değişen toplum ve eğitim şartlarına** uyum sağlayabilmesi ancak sürekli mesleki gelişimlerini gerçekleştirmeleriyle mümkün olabilir. Bu bağlamda alanyazında öğretmenlerin yansıtıcı düşünme merkezli bir anlayış geliştirmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır."

19. Buna göre, öğretmenlerin verdikleri kararların farkına varmalarını ve sistematize etmelerini sağlamaya yönelik kullanılabilecek **en etkili araç** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevgili Günlük
- B) Benim Eşsiz Sınıfım
- C) Sevgili Meslektaşım
- D) Öğretmen Öz Değerlendirme Rubriği
- E) Portfolyo

"**Görsel araçlar** etkili bir öz düzenleme aracı olarak kullanılabilir. **Posterler, grafikler, diyagram şemaları ve fotoğraflar** çoğu zaman yazıdan daha kalıcı olmaktadır. Sınıfın fizikî düzenini, etkinlikler sırasında çocuklarla etkileşim anlarını ya da çocukların birbirleri ile etkileşime girdikleri anları gerekli durumlarda **fotoğraflamak**, arada kat edilen yolu görmeyizde görsel bir ipucu sağlamak amacıyla bu yöntem kullanılabilir."

20. Metinde sözü edilen ve öğretmenin meslekî gelişimini gösteren araç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevgili Günlük
- B) Benim Eşsiz Sınıfım
- C) Sevgili Meslektaşım
- D) Öğretmen Öz Değerlendirme Rubriği
- E) Portfolyo

12 Eyl.

"Gereksinim duyulduğunda sınıfa davet ettiğimiz meslektaşımızın önceden geliştirilmiş kayıt formuna notlar alarak bizi izlemesi, bu notları bizimle paylaşması ve bize yapıcı bir dönüt sağlaması amacıyla gerçekleştirilebilir. Bir kişinin kendisini dışarıdan birisinin gözüyle değerlendirmesi her zaman kolayca gerçekleştirilebilecek bir uygulama olmayabilir. Bunu gerçekleştirmenin en etkili olan ve sıkça uygulanan bir yolu meslektaşlardan alınan destektir. Meslektaşlardan alınan dönüt sizin kendinize dair gözden kaçırdığınız ayrıntıların farkına varmanıza yardım edecektir."

21. Metinde sözü edilen ve öğretmenin meslekî gelişimini gösteren araç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevgili Günlük
- B) Benim Eşsiz Sınıfım
- C) Sevgili Meslektaşım
- D) Öğretmen Öz Değerlendirme Rubriği
- E) Portfolyo

"Ülkemizde kapsayıcı anlayışın eğitim alanında uygulamalara aktarılmasının, kapsayıcı dil kullanımı ve tutumlardan başlayarak okul ve sınıf içi öğretimsel süreçlere yansması çok önemlidir. Bu kapsamda toplumun tüm eğitim paydaşlarına önemli sorumluluklar düşmektedir. Özetle, kapsayıcı eğitimden beklenen yararların sağlanması ancak kalitesinin geliştirilmesi ile mümkündür. Kalitenin gelişmesinde en kritik faktör .....dir. Kapsayıcı uygulamaların geliştirilmesi iş birliği ve ekip çalışması ile birlikte sistematik destek süreçlerini içerir."

22. Buna göre, metindeki boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi getirilmelidir?

- A) ...yöneticiler
- B) ...öğretmenler
- C) ...veliler
- D) ...öğrenciler
- E) ...yönetmenler

"Sevgili Dost!

Kürersen kahkahayı, hüznü görebilirsin!

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızık)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

13 Eyl.

“Yerküreyi saran, onun yaşanabilir bir gezegen olmasını sağlayan ve çeşitli gazlardan oluşan **gaz örtüsü**dür.”

1. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava
- B) İklim
- C) Atmosfer
- D) Meteoroloji
- E) İklim değişikliği

“Atmosfer (hava küre), yerküreyi saran ve onun yaşanabilir bir gezegen olmasını sağlayan, çeşitli gazlardan oluşan gaz örtüsü olarak tanımlanır. Atmosferdeki bulut, yağış ve fırtına oluşumları vb. gibi hava olaylarının büyük bölümü ile atmosferi oluşturan **azot** (N), **oksijen** (O₂), **argon** (Ar) gibi **temel gazlar** ile; **su buharı** (H₂O), **karbondioksit** (CO₂) ve **metan** (CH₄) gibi başlıca **sera gazlarının** büyük bölümü ortalama kalınlığı yaklaşık 11 kilometre (km) olan atmosferin en alt katmanı olan troposferde ve **yaklaşık 30 km** yükseltiye kadar uzanan alt orta stratosferde bulunur. Atmosferi oluşturan gazların yaklaşık % 90’ı atmosferin yeryüzünden yaklaşık 16 km’ye ve % 99’u ise yeryüzünden orta stratosfere kadar olan bölümünde yer alır”

2. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Atmosfer, yaşama kaynaklık eden bir gaz örtüsünden oluşur.
- B) Azot, oksijen, argon; atmosferi oluşturan temel gazlardır.
- C) Su buharı, karbondioksit ve metan başlıca sera gazlarıdır.
- D) Atmosferi oluşturan temel gazlar ile sera gazları troposfer ile stratosferde bulunur.
- E) Temel gazlar ile sera gazlarının büyük çoğunluğu troposferde bulunur.

3. Atmosfere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Atmosfer, yeryüzünden ısı enerjisi ve nem kazanır ve kazandığı bu enerji ve nemi çeşitli alan ve zaman ölçeklerinde atmosfer dolaşımı ve okyanus akıntıları yoluyla yeniden dağıtır.
- B) Atmosferin kazandığı ısı enerjisinin bir bölümü ve nemin çoğunluğu yeryüzüne döner.
- C) Atmosfer; **karbon, hidrojen, oksijen ve azot** gibi yaşamın sürmesi için gerekli olan yaşamsal elementleri de sağlar.
- D) Atmosferdeki su; toprağın üst katmanlarında ve yeraltı su depolarında ve haznelerinde bulunur.
- E) Atmosfer, yalnız soluduğumuz havayı sağlamaz, aynı zamanda insanı ve öteki canlıları Güneş’in şiddetli kısa dalga boylu ısınımından ve bazı zararlı ısınım türlerinden de korur.

“Herhangi bir yerde ve zamandaki atmosfer koşullarının herhangi bir andaki **kısa süreli durumu** olarak tanımlanır.”

4. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava
- B) İklim
- C) Atmosfer
- D) Meteoroloji
- E) İklim değişikliği

5. Hava ve hava olaylarına ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Hava, atmosferin bir anlık durumunu ifade eder.
- B) Hava, yeryüzünün herhangi bir yerindeki sıcaklık, yağış, nem, güneşlenme, sis, bulut, rüzgâr ve hava basıncı gibi çok sayıdaki değişkenle açıklanır.
- C) Hava, insanoğlunun ve öteki tüm canlı türlerinin yaşamını dolaylı yoldan etkiler.
- D) İnsan etkinlikleri, havadaki ani ve şiddetli değişikliklerle kesintiye uğrayabilir.
- E) Türkiye, subtropikal kuşak karalarının batı bölümünde gözlenen ve Akdeniz iklimi olarak adlandırılan bir makroklima bölgesinde yer alır.

“Genel olarak, yeryüzünün herhangi bir yerinde **uzun yıllar boyunca** gözlenen tüm hava koşullarının **ortalama özelliklerinin yanı sıra**, bu olayların **yaşanma sıklıklarının zamansal dağılımlarının**, gözlenen **uç değerlerin**, şiddetli olayların ve **tüm değişkenlik çeşitlerinin birleşimidir.**”

6. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava
- B) İklim
- C) Atmosfer
- D) Meteoroloji
- E) İklim değişikliği

“Çok genel bir yaklaşımla **-nedeni ne olursa olsun-** iklim koşullarındaki **geniş ölçekli/küresel** ve **bölgesel** ya da **yerel önemli etkileri bulunan, uzun süreli ve yavaş gelişen değişiklikler** olarak tanımlanır.”

7. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava
- B) İklim
- C) Atmosfer
- D) Meteoroloji
- E) İklim değişikliği

13 Eyl.

“Tüm zaman ve alan ölçeklerinde iklimin ortalama durumundaki ve standart sapmalar ile uç olayların oluşumu gibi öteki istatistiklerindeki değişimlerdir.”

8. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava
- B) İklim
- C) Atmosfer
- D) İklimsel değişkenlik
- E) İklim değişikliği

9. İklim, iklim değişikliği ve iklimsel değişikliğe ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) İklim, gözlenen uç ya da aşırı değerleri ve tüm istatistiksel değişkenlik biçimlerini de içerir.
- B) İklim değişikliği, iklimin ortalama durumunda ya da onun değişkenliğinde onlarca ya da daha uzun yıllar boyunca süren anlamlı istatistiksel değişimlerdir.
- C) Kışların sert geçtiği bir yerde, soğuk bir kış mevsimini, ılık bir kış mevsimi izleyebildiği görülmemiştir.
- D) İklim değişikliği, doğal iç süreçler ve dış zorlama etmenleri ile insan kaynaklı değişiklikler nedeniyle oluşabilir.
- E) İklimsel değişkenlik, iklim sistemi içindeki doğal iç süreçlere ya da doğal kaynaklı dış zorlama etmenlerindeki değişimlere bağlı olarak oluşabilir.

“Türkiye’deki egemen iklim tipi ise, birçok farklı bölgesel alt iklim ve yağış rejimi tipleri bulunmasına karşın, kış ılıman/soğuk ve yağışlı, yazı kurak ve sıcak/çok sıcak subtropikal ..... iklimidir.”

10. Metindeki boşluğa getirilmesi gereken kelime aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karadeniz
- B) Akdeniz
- C) Marmara
- D) Karasal
- E) Doğu Akdeniz

“Yeryüzünün herhangi bir yerinde egemen olan fiziki coğrafya denetçilerinin ve uzun süreli atmosfer dolaşımı düzeneklerinin oluşturduğu sürekli **yağış ve nem açığı koşulları** ya da **hidroklimatolojik kuraklıktır.**”

11. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aridite
- B) İklim
- C) Kuraklık
- D) İklimsel değişkenlik
- E) İklim değişikliği

“Yeryüzündeki çeşitli sistemlerce kullanılan **doğal su varlığının**, belirli bir zaman süresince ve **bölgesel ölçekte** uzun süreli ortalamanın ya da **normalin altında** gerçekleşmesi sonucunda, temel olarak şiddet, süre ve coğrafi yayılım bileşenleri ile nitelendirilebilen üç boyutlu bir doğa olayı biçiminde etkili olan **su açığı ve yetersizliği**dir.”

12. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aridite
- B) İklim
- C) İklimsel değişkenlik
- D) İklim değişikliği
- E) Kuraklık

13. **Köppen** iklim sınıflandırma sistemine göre Türkiye’nin iklimine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) İç Anadolu Bölgesi’nin orta bölümü ve Doğu Anadolu’nun en doğusunda Van-Iğdır bölümü orta enlem yarı kurak step ikliminde yer alır.
- B) Marmara kıyı bölümü dışında Karadeniz kıyı kuşağı nemli orta enlem (ılıman) iklimlerin kurak mevsimi olan, yazı çok sıcak, nemli olmayan karasal iklim sınıfında yer alır.
- C) Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri ile İç Anadolu’nun batı ve güney bölümleri yazı kurak sıcak ve çok sıcak subtropikal Akdeniz iklim sınıfına girer.
- D) İç ve Doğu Anadolu bölgelerinin genel olarak orta-kuzey bölümlerinde uzanan geniş bir kuşak yazı kurak nemli karasal iklim sınıfına girer.
- E) Kuzeydoğu Anadolu’nun (Erzurum-Kars Bölümü) ve İç Anadolu’nun kuzeyindeki görece dar bir alan ise kurak mevsimi olmayan nemli karasal iklim sınıfında yer alır.

“Türkiye’de gerçek çöllerin yer aldığı **çok kurak ve çöl benzeri koşulların yaşandığı gerçek kurak (arid) araziler** .....”

14. Metin aşağıdaki kelimelerin hangisiyle bitirilmelidir?

- A) ...vardır.
- B) ...azdır.
- C) ...çoktur.
- D) ...yoktur.
- E) ...oluştur.

13 Eyl.

“Türkiye’de, aridite koşullarına göre, farklı şiddetlerde çölleşmeye açık ya da çölleşmeden etkilenebilirliği olan yarı kurak, kurakça-yarı nemli ve nemlice-yarı nemli bölge ve yörelere vardır. Aridite indisi’ne göre Türkiye’de çölleşmeye eğilimli yarı kurak ve kurakça yarı nemli araziler, ülke topraklarının yaklaşık % 30’unu kaplar.”

15. Nemlice-yarınemli kuraklık sınıfı ile birlikte bu oran yüzde kaç ulaşır?

- A) %40
- B) %45
- C) %50
- D) %55
- E) %60

“Türkiye’de toplam kullanılabilir su tutarı, 112 milyar m3 (112 km3) olarak hesaplanmıştır. Türkiye nüfusunun 2019 yılına göre toplam yaklaşık 83 milyon ve toplam kullanılabilir su tutarının 112 milyar m3 olduğu dikkate alındığında, Türkiye’de kişi başına yıllık ortalama yaklaşık 1350 m3 kadar su düştüğü bulunur. Nüfusun hâlâ artmakta olduğu Türkiye’de, bu tutar dünya ortalamasının yaklaşık % 18’ine karşılık gelir. Başka bir deyişle, Türkiye su zengini bir ülke değildir, öyleymiş gibi yaşayan bir ülkedir.”

16. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Türkiye’de toplam kullanılabilir su tutarı, 112 milyar m3’tür.
- B) Türkiye su zengini bir ülke değildir, sadece öyleymiş gibi yaşayan bir ülkedir.
- C) Türkiye’de kişi başına yıllık ortalama yaklaşık 1350 m3 kadar su düşmektedir.
- D) 2019 yılındaki verilere göre Türkiye’de yaklaşık 1 milyona yakın insan 1350 m3’ ten az su tüketmiştir.
- E) Türkiye’de yıllık ortalama kişi başına düşen su miktarı, dünya ortalamasının yaklaşık % 18’ine karşılık gelir.

“Canlı yaşamın başlangıcından bugüne kadar iklim, türlerin evrimi ve çeşitliliği üzerinde en önemli etkenlerden birisi olmuştur. Oldukça yavaş ve zamana yayılmış bir hâlde gerçekleşen küçük değişimler, geçtiğimiz yüzyıla kadar çevre dengesi ile uyumlu bir seyir izlemiştir.”

17. İklimde meydana gelen değişikliklerin temel sebepleri arasında hangisi, farklı bir kaynağa işaret etmektedir?

- A) Milankovitch döngüleri
- B) Güneş’ten gelen enerji miktarındaki değişimler
- C) Sera gazlarının artışları
- D) Okyanusal ve atmosferik süreçler
- E) Volkanik püskürmeler ve atmosferdeki birikimleri

“..... ile birlikte sera gazı birikimindeki hızlı artış ve buna bağlı olarak geliştiği düşünülen küresel ısınma ve yaşanmakta olan olumsuz sonuçları, iklim araştırmalarını çok daha önemli bir konuma taşımıştır. Devletlere, iklim değişikliği konusunda bilimsel raporlar hazırlamak için 1988 yılında Birleşmiş Milletler himayesinde Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ortaklığında Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) kurulmuştur.”

18. Metindeki boşluğa aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Sanayi Devrimi
- B) Fransız İhtilali
- C) Bolşevik Devrimi
- D) Dijital Devrim
- E) Rönesans Hareketi

19. Küresel ölçekte iklim değişikliğine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Sanayi Devrimi’nden bu yana gezegenimizin yüzey sıcaklığının ortalama yaklaşık 1.2°C derece kadar arttığı belirlenmiştir.
- B) IPCC raporları ve çeşitli araştırmalar, gezegenimizin yüzey sıcaklığının yüzyıl sonuna kadar en fazla 2°C derece artmasını kabul edilebilir görmektedir.
- C) Önlem alınırsa da gezegenimizin iklim düzeninin kalıcı olarak değişime uğrayacağı “bilimsel olarak” kanıtlanmıştır.
- D) “Kırmızı alarm” olarak değerlendirilen IPCC “İklim Değişikliği 2021: Fiziksel Bilim Temeli Raporu”na göre insanlık, uluslararası kabul gören 1.5°C’lik geri dönüşüm eşik noktasına tehlikeli bir yakınlıktadır.
- E) IPCC “İklim Değişikliği 2021: Fiziksel Bilim Temeli Raporu”, ısınmanın engellenmesinde mevcut çabaların yetersiz kaldığının altını çizmektedir.

I	1.2 °C	A	Uluslararası kabul gören geri dönüşüm eşik
II	1.5 °C	B	Yüzyıl sonuna kadar kabul edilebilir en fazla artış
III	2.0 °C	C	Sanayi Devrimi’nden bu yana artan oran
IV	3.0 °C	D	Mevcut düzende devam edildiğinde ulaşılacak aşırı seviye

20. Tablodaki gezegenimizin yüzey sıcaklığına ilişkin değerlerin açıklamaları hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) I-B/II-A/III-C/IV-D
- B) I-C/II-A/III-B/IV-D
- C) I-A/II-B/III-C/IV-D
- D) I-A/II-C/III-B/IV-D
- E) I-C/II-B/III-A/IV-D

21. Küresel iklim değişikliğine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi **doğru değildir**?

- A) Sanayi Devrimi'ni takip eden süreçte nüfus artışı, şehirleşme ve endüstriyel gelişmeler doğa ve çevre üzerinde olumsuz gelişmelere sebep olmuştur.
- B) Dünyanın geri kalanından iki ila üç kat daha hızlı ısınan ve iklim değişikliğine karşı en savunmasız bölgeler olarak kabul edilen kutuplar hızla erimektedir.
- C) Alpler, Himalayalar, And ve Rocky Dağları, Afrika ve Alaska gibi farklı yerlerdeki dağ buzullarında daha önce görülmemiş erimeler görülmektedir.
- D) İklim değişikliğinin ekolojik dengeyi bozmasının sosyal ve ekonomik hayat üzerinde büyük etkileri bulunmaktadır.
- E) Endüstriyel ürünlerde, tarımsal faaliyetlerde ve günlük yaşamda kullanılan kimyasallar çevre sağlığını, ekosistemi ve biyoçeşitliliği olumlu yönde etkilemektedir.

"Sevgili Dost!

"Bizi mutlu kılan şey şartlardan çok
rûhumuzdur." İstemekle değil, istememekle
hür olan rûhumuz...

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

"Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) 2021 yılı raporunda, sera gazı salımlarının, deniz seviyelerinin, okyanus suyu sıcaklığının ve atmosferdeki birikimi artan CO2 nedeniyle okyanus asitlenmesinin rekor yüksek seviyeye ulaştığını tespit etmiştir. Deniz seviyesinin yükseliş oranı **son 20 yılda iki katına** çıkmıştır. Sanayi Devrimi'nden beri okyanus suyu **asitlenme miktarı** %30 oranında artmıştır. Okyanuslar **doğal karbon yutağıdır** ve atmosferdeki karbondioksit gazının bir kısmını emer. Atmosferdeki karbondioksitin aşırı düzeye çıkması sonucunda, okyanusların tuttuğu **karbon miktarı da** yükselmekte; okyanusların karbon emme kapasitesi azalmakta; birçok deniz canlısının yaşam döngüsü de olumsuz etkilenmektedir. Okyanuslardaki mercan resiflerinin %95'i ölmektedir. İklim değişikliği ile gerçekleşen hava sıcaklığındaki genel artış nedeniyle biyoçeşitlilik büyük zarar görmektedir. Dünya genelinde; sel, kasırga, kuraklık ve orman yangını gibi hava olaylarına bağlı afetlerin sayısında ve şiddetinde rekor artışlar olmaktadır."

22. Metne göre "birçok deniz canlısının yaşam döngüsünü olumsuz etkileyen" **temel sebep nedir**?

- A) Mercan resifleri başta olmak üzere biyoçeşitliliğin büyük zarar görmesi
- B) Afetlerin sayısında ve şiddetinde rekor artışların olması
- C) Atmosferdeki karbondioksitin aşırı düzeye çıkması
- D) Okyanus asitlenmesinin rekor seviyeye ulaşması
- E) Okyanusların doğal karbon yutağı olması

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: 19 ve 20. sorularla ilgili bir soru kuvvetle muhtemel gelecektir.

14 Eyl.

Atmosfer	I	Yaşam Küre
Hidrosfer	II	Su Küre
Krayosfer	III	Buz Küre
Litosfer	IV	Taş Küre
Biyosfer	V	Hava Küre

“Küresel iklim; en genel anlamıyla **atmosfer, hidrosfer, krayosfer, litosfer ve biyosfer** olarak adlandırılan başlıca **beş bileşeni** bulunan ve bu bileşenler arasındaki karşılıklı etkileşimleri de içeren çok karmaşık bir sistemdir ve **Fiziksel İklim Sistemi** ya da daha kısa bir deyişle **İklim Sistemi** olarak adlandırılır.”

1. Buna göre, tablodaki hangi iki iklim bileşeninin açıklaması yer değiştirmelidir.

- A) I-II
- B) I-III
- C) I-IV
- D) I-V
- E) II-V

“Tüm atmosfer hareketlerinin **enerji kaynağı** .....’tir.”

2. Metinden boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Güneş
- B) Ay
- C) Dünya
- D) Venüs
- E) Merkür

I	Rotasyon	A	Dünya’nın dönüş hareketi esnasında başını sallayan bir topaç gibi yalpalaması
II	Revolusyon	B	Yerkürenin Güneş’in çevresindeki dönüş hareketi
III	Presesyon	C	Yerkürenin kendi eksenindeki dönüşü

“Yerkürenin; rotasyon, revolusyon ve presesyon olarak adlandırılan başlıca üç hareketi vardır.”

3. Buna göre tablodaki kavramlar ile açıklamalarının doğru karşılaştırması hangi seçenekte verilmiştir?

- A) I-A/II-B/III-C
- B) I-C/II-B/III-A
- C) I-C/II-A/III-B
- D) I-A/II-C/III-B
- E) I-B/II-C/III-A

“GKDB Güneş ışıınının yaklaşık % 31’i (yerkürenin ortalama albedosu) yeryüzünden ve atmosferden **yansıyor** ve **saçılıyor**; % 57’si atmosferden **geri ışııyor** ve yaklaşık % 12’si yerden **geri ışııyor** atmosfer penceresi yoluyla uzaya kaçır. Sonuçta, gelen Güneş enerjisi, gezegensel olarak **yansımaya, saçılma ve ışıınım** yoluyla uzaya geri dönmüş olur. GKDB Güneş enerjisi ile GUDB kızılötesi ışıınım arasındaki dengeyi değiştirebilecek birçok etmen vardır.”

4. Buna göre, günümüzde bu dengeyi bozup iklimi değiştirme gücüne sahip olan etmenlerden hangisi **insan etkinlikleri dışında** kalır?

- A) Fosil yakıt kullanımı
- B) Arazi kullanımı değişiklikleri
- C) Ormansızlaşma
- D) Sanayi süreçleri
- E) Volkanik püskürtmeler

“Litosferi oluşturan geniş ve katı levha parçaları, astenosferdeki konveksiyon hücrelerinin oluşturduğu iç dolaşıma bağlı olarak hareket etmektedir. Bu büyük ölçekli düzenek, **levha tektoniği (plaka tektoniği)** olarak adlandırılır. Genel olarak okyanus tabanlarından ve kıtalardan, yani okyanusal ve kıtasal kabuktan oluşan okyanusal ve kıtasal levhalar, yılda birkaç mm ya da cm hızla sürüklenir, daha küçük parçalara ayrılır, birbirinden uzaklaşır ya da birbirine çarpar.”

5. Bu hareket aşağıdakilerden hangisine **yol açmaz?**

- A) Doğal deniz yollarını açar ve kapatır.
- B) Okyanus havzalarını oluşturur ve genişletir.
- C) Fosil yakıtların havayı daha çok kirletmesine yol açar.
- D) Sıradagları ve volkanları oluşturur.
- E) Rüzgârları ve okyanus akıntılarını değiştirir.

“**Levha tektoniği**, doğal Dünya’daki **üç ana iklim zorlama etmeninden biridir**. **Levha tektoniği**; atmosfer, kara yüzeyi ve bitki örtüsü gibi iklime doğrudan etkisi olan bazı etmenlerin tersine, milyonlarca yıl boyunca çok yavaş çalışır. **Diğer ikisi**, yerküre ile güneş arasındaki astronomik ilişkiler, özellikle Dünya’nın yörüngesinin şeklindeki ve kendi dönüş ekseninin eğimindeki vb. değişiklikler şeklinde tanımlanan **orbital zorlama -Milankoviç döngüleri** olarak da adlandırılan, Dünya ekseninin eğimindeki ve Dünya’nın Güneş çevresindeki yörüngesinin şeklindeki yavaş değişikliklerin yerküre iklimi üzerindeki etkisi, **yani orbital zorlaması- ve Güneş enerjisinin şiddetindeki değişikliklerdir.**”

6. Metne göre doğal **üç ana iklim zorlama etmeni** aşağıdakilerden hangileridir?

- A) Levha tektoniği/Orbital zorlama/ Kuvvetlenen ya da değişen sera etkisi
- B) Levha tektoniği/Orbital zorlama/ Dünya’nın yörüngesinin şeklindeki değişiklikler
- C) Levha tektoniği/Orbital zorlama/Güneş enerjisinin şiddetindeki değişiklikler
- D) Levha tektoniği/Orbital zorlama/ Dünya’nın kendi dönüş ekseninin eğimindeki değişiklikler
- E) Levha tektoniği/Orbital zorlama/ Milankoviç döngüleri

14 Eyl.

"Normal koşullarda yer/atmosfer sistemine giren GKDB Güneş enerjisi ile geri salınan GUDB yer ışıını ortalama koşullarda **dengededir**. Güneş ışıını ile yer ışıını arasındaki bu dengeyi ya da enerjinin atmosferdeki ve atmosfer ile kara ve okyanus arasındaki dağılımını değiştiren herhangi bir etmen, iklimi de etkileyebilir. Yer/atmosfer sisteminin enerji dengesindeki herhangi bir değişiklik ise **ışınımsal zorlama** olarak adlandırılır."

7. Atmosferdeki ışıınımsal etkisi/küresel ısınma potansiyelleri yüksek olan temel etkenlerden hangisi, **farklı bir kaynağa** işâret etmektedir?

- A) Sera gazları
- B) Volkanik püskürmeler
- C) Arazi kullanımı değişikliği
- D) Ormansızlaşma
- E) Fosil yakıt kullanımı

"Fizik yasalarına göre sera etkisi olmasaydı yerkürenin salım sıcaklığı **-18 °C** olurdu. Gerçekte yeryüzünün ortalama sıcaklığı yaklaşık 15 °C'dir Bu açıklamalar çerçevesinde, **sera etkisi**, atmosferdeki gazların gelen Güneş ışıınına karşı **geçirgen**, buna karşılık geri salınan uzun dalga boylu yer ışıınına karşı çok daha **az geçirgen** olması nedeniyle, yerkürenin beklenenden **daha fazla ısınmasını** sağlayan ve **ısı dengesini düzenleyen doğal süreç** olarak tanımlanabilir."

8. Metinden aşağıdaki hangi yargıya **ulaşamaz**?

- A) Sera etkisi normal şartlar altında doğal bir süreçtir.
- B) Sera etkisi olmasaydı yeryüzünün salım sıcaklığı -18 °C olurdu.
- C) Gerçekte yeryüzünün ortalama sıcaklığı yaklaşık 15 °C'dir
- D) Yerkürenin beklenenden daha fazla ısınmasını sağlayan, atmosferdeki gazların uzun dalga boylu yer ışıınına karşı çok daha az geçirgen olmasıdır.
- E) Atmosferdeki gazlar, gelen Güneş ışıınına karşı çok daha az geçirgendir.

"Küresel ısınma, **Sanayi Devrimi**'nden beri, özellikle **fosil yakıtların yakılması, ormansızlaşma, tarımsal etkinlikler ve sanayi süreçleri** gibi çeşitli insan etkinlikleri sonucunda atmosfere salınan sera gazlarının atmosferdeki birikimlerindeki hızlı artışa bağlı olarak, şehirleşmenin de **katkısıyla** doğal sera etkisinin kuvvetlenmesi sonucunda, yeryüzünde ve atmosferin alt katmanlarında saptanan **sıcaklık artışı** şeklinde tanımlanabilir."

Soruyu yukarıya aldım. Lütfen sağ üst köşeye bakınız! Gördüğünüz üzere yer yok!

Bu durumda buna katkı denir mi bay akademisyen? Katkı ve sağlamak olumlu durumlarda kullanılırken bay akademisyenimiz -çok sevdiği için herhalde- ilerleyen sayfalarda da hep olumlu durumlarda kullanmış.

Not: Bay akademisyenin **ciddi** Türkçe eğitimine ihtiyacı var!

9. Metinde küresel ısınmanın temel sebebi olarak **ne** gösterilmektedir?

- A) İnsan etkinlikleri
- B) Dünyanın doğal döngüsü
- C) Atmosferik olaylar
- D) İnsanın fizyolojisi
- E) İneklerdeki metan gazı

"Kuşkusuz, BMİDÇS Paris Antlaşması'nın küresel ısınma hedeflerini tutturmak ve giderek hızlanıp şiddetlenen insan kaynaklı iklim değişikliğini azaltmak için **ormanları koruyup geliştirerek** yutak kapasitesini artırma yoluyla **insan kaynaklı karbonu arazide tutmak** (negatif salımlar) çok önemli bir iklim değişikliği savaşıımı eylem ve politikasıdır."

10. Buna göre, aşağıdaki eylemlerden hangisi bu eylem ve politikaların bir uzantısı olarak **görülemez**?

- A) Fosil yakıt kullanımını azaltma
- B) Fosil yakıtlı enerji sistemlerinden vazgeçmek
- C) Güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerjilerin payını azaltmak
- D) Enerji tasarrufu, iklim ve çevre dostu sürdürülebilir tarım
- E) Döngüsel ekonomi

"İnsan kaynaklı iklim değişikliğinin, Dünya'nın her yerindeki birçok hava ve iklim ekstremelerini/aşırılıklarını şimdiden etkilediğini görüyoruz. Öyle ki **denizlerdeki ısı dalgalarının sıklığı 1980'lerden bu yana** yaklaşık **iki katına** çıkmıştır"

11. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi iklim değişikliğinin göstergelerinden **değildir**?

- A) Sıcak hava dalgaları
- B) İneklerin aşırı metan gazı çıkarması
- C) Daha kuvvetli ve şiddetli yağışlar
- D) Kuraklıklar
- E) Kasırgalar/tropikal siklonlar

"İklim değişikliği diplomasisi; bilim, teknoloji, coğrafî temsil, politik süreçler, yasalar, etik, denkserlik (hakkaniyet) ve felsefe gibi zengin bir çeşitlilik barındıran çok disiplinli ve disiplinler arası bir düzlemde gelen ve/ya da bir bilim-politika ara yüzünden beslenen girdilere dayalı uzun soluklu ve çok taraflı bir politika alanı ve yaklaşımıdır."

12. Tanıma göre, iklim değişikliği diplomasisi aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilişkili **değildir**?

- A) Bilim
- B) Felsefe
- C) Hukuk
- D) Siyaset
- E) Tarih

14 Eyl.

13. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin **en önemli girişi** aşağıdakilerden hangisi olmuştur?

- A) İneklerin çıkaracağı metan gazını belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda azaltma
- B) Sera gazı salımlarını belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda azaltma
- C) İnsanların et tüketimini belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda azaltma
- D) Fosil yakıt tüketimini belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda azaltma
- E) Ormanların tükenişini belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda artırma

"BMİDÇS'nin hazırlıkları BM Hükümetlerarası Görüşme Komitesi (INC) tarafından sürdürüldü. Haziran 1992'de Brezilya'nın Rio kentinde gerçekleştirilen BM Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda (UNCED) imzaya açılan sözleşmeyi, çok kısa bir sürede Haziran 1993'e kadar 166 ülke ve Avrupa Topluluğu (AT) imzaladı ve sözleşme 21 Mart ..... tarihinde yürürlüğe girdi."

14. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

- A) 1994
- B) 1995
- C) 1996
- D) 1997
- E) 1998

"Türkiye, yaklaşık 10 yıl süren zor ve yoğun diplomatik uğraşılardan sonra, BMİDÇS'ye Ek-II'den çıkarak ve onu Ek-I ülkelerinden farklı kılan özel koşulları kabul edildikten sonra bir Ek-I ülkesi olarak taraf olmuştur. 1996 yılında TBMM'ye sunulmuş olan 'BMİDÇS'ye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı', 2003 yılında TBMM Genel Kurulu'nda da uygun bulunarak 21 Ekim 2003 tarih ve 25266 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. Sözleşme kuralları gereğince, Türkiye BMİDÇS'ye, 24 Mayıs ..... 'te 188. (AB dikkate alındığında 189.) taraf ülke olarak kabul edildi."

15. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

- A) 2003
- B) 2004
- C) 2005
- D) 2006
- E) 2007

BMİDÇS'nin nihai amacı, "Atmosferdeki sera gazı birikimlerini, ... iklim sistemi üstündeki tehlikeli etkilerini önleyecek bir düzeyde durdurmayı başarmaktır".

16. Metindeki boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi getirilmelidir.

- A) ...ineklerin
- B) ...yağışların
- C) ...insanın
- D) ...teknolojinin
- E) ...tarımın

"BMİDÇS'nin kalbini oluşturan sera gazı salımlarıyla ilgili yükümlülükler ise 'gelişmiş ülkelerin antropojen sera gazı salımlarını 2000 yılına kadar ..... yılı düzeyinde tutmaları' şeklinde yer almıştır."

17. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

- A) 1950
- B) 1960
- C) 1970
- D) 1980
- E) 1990

Emisyon nedir?

Fransızca **émission** veya İngilizce **emission** "çıkarma, salma, serbest bırakma" sözcüğünden alınıdır. Bu sözcük Latince **emittere** "dışarı salmak" fiilinden türetilmiştir.

"Küresel düzeydeki insan kaynaklı sera gazı salımlarını 2000 sonrasında azaltmaya yönelik yasal yükümlülükleri BMİDÇS Kyoto Protokolü düzenlemektedir. KP'ye göre Ek-I tarafları (OECD, AB ve eski sosyalist Doğu Avrupa ülkeleri), KP Ek-A'da listelenen sera gazlarını 2008-2012 döneminde 1990 düzeylerinin en az % 5 altına indirmekle yükümlüdür. Bazı taraflar, bu ilk yükümlülük döneminde sera gazı salımlarını artırma ayrıcalığı alırken (Avustralya % 8 arttırabilecek), Yeni Zelanda, Rusya Federasyonu ve Ukrayna'nın sera gazı salımlarında 1990 düzeylerine göre herhangi bir değişiklik olmayacaktır. AB, hem birlik olarak hem de üye ülkeler açısından % 8'lik bir azaltma yükümlülüğü almıştır. ABD'nin salım azaltma yükümlülüğü % 7 idi."

18. Metinden aşağıdaki hangi yargı elde edilemez?

- A) Kyoto Protokolü 2000'den sonra devreye girmiştir.
- B) Bazı ülkelere özel ayrıcalıklar tanınmıştır.
- C) Avustralya, kayırlan ülkelere biri olmuştur.
- D) AB'nin, önceki yıllara göre yükümlülüğü artmıştır.
- E) Bazı ülkelerin durumunda bir değişiklik olmamıştır.

14 Eyl.

“KP’nin ve Kyoto düzeneklerinin uygulanmasına ilişkin yasal kuralların çerçevesi, Temmuz 2001’de kabul edilen ..... Anlaşması ile çizildi.”

19. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bonn
- B) Berlin
- C) Paris
- D) İstanbul
- E) Londra

“Türkiye’nin ‘BMİDÇS KP’ye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Kanun No. 5836)’ TBMM tarafından 5 Şubat .....’da kabul edildi.”

20. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

- A) 2008
- B) 2009
- C) 2010
- D) 2011
- E) 2012

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

“Sevgili Dost!

“Kulaklar işgal altında. Bu yüzden kelimeler yere dökülüyor.”

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

“BMİDÇS Paris Antlaşması, 30 Kasım-13 Aralık tarihlerinde Paris’te gerçekleştirilen BMİDÇS 21. Taraflar Konferansı’nda, ülkelerin çok büyük bir bölümünce imzalanarak kabul edildi. 12 Aralık **2015’te 196** taraf ülke kabul edilen BMİDÇS **Paris Antlaşması**, çok kısa sürede 4 Kasım .....’da yürürlüğe girdi.”

1. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

- A) 2016
- B) 2017
- C) 2018
- D) 2019
- E) 2020

Paris Antlaşması,

- ✓ (I) Uzun erimli sıcaklık hedefi 1.5°C/2°C
- ✓ (II) İklim direngen ve düşük salımlı kalkınma
- ✓ (III) Finansman akışı

2. Maddelerinden hangisi veya hangilerini gerçekleştirme **temel hedef** olarak almıştır?

- A) I
- B) II
- C) I-II
- D) I-III
- E) I-II-III

“Paris Antlaşması’nın küresel sıcaklıklardaki artışın sınırlandırılmasına yönelik uzun süreli hedefi, taraf ülkelerin ana amacı olarak belirlenen en kısa sürede insan kaynaklı CO2 salımlarının küresel tepe noktasından yüzyılın ortasına kadar iklimin dengeli olduğu bir yerküre amacına uygun bir hızla ..... şeklinde özetlenebilir.”

3. Metindeki boşluğa gelebilecek **anlamli kelime** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) ...artırılması
- B) ...azaltılması
- C) ...yayılması
- D) ...saçılması
- E) ...püskürtülmesi

4. Paris Antlaşması’nın Kyoto Protokolü’nden **en temel** farkı nedir?

- A) Daha yeni olması
- B) Paris’te imzalanmış olması
- C) Taraf ülkeler arasında ayırım yapmaması
- D) Sera gazı emisyonlarını azaltmayı hedeflemesi
- E) Türkiye’nin de taraf olması

“Türkiye Cumhuriyeti, 10 Kasım ..... tarihinde BMİDÇS Paris Antlaşması’na resmî olarak taraf oldu.”

5. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

- A) 2017
- B) 2018
- C) 2019
- D) 2020
- E) 2021

“Türkiye **2015** yılında sunmuş olduğu -bir referans senaryoya (BAU) göre sera gazı salımlarını **2030 yılında % 21** oranına kadar azaltma hedeflerini içeren- Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı’ndaki önceki hedefini **‘2035’te % 45’e kadar**’ şeklinde değiştirmiştir.

6. Bu bağlamda, aşağıdaki **hangi eylem** Türkiye’yi bu hedefinden uzaklaştırır?

- A) Hızla kömürlü termik santralleri devreden çıkarması
- B) Fosil yakıtlara verdiği her türlü desteği kesmesi
- C) Rüzgâr ve Güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının payını artırması
- D) Ormansızlaştırma faaliyetlerine hız vermesi
- E) Tarımda ve arazilerin kullanımında zarar verici eylemlerden kaçınması

1-13 Kasım 2021 tarihlerinde İskoçya’nın **Glasgow** kentinde gerçekleştirilen BMİDÇS 26. Taraflar Konferansı’nda,

- ✓ (I) Daha güçlü, daha azimkâr sera gazı azaltım yükümlülüklerinin kabulü
- ✓ (II) Fosil yakıtların, özellikle kömür kullanımının hızla terk edilmesi
- ✓ (III) Etkilenebilirliği yüksek gelişmekte olan ve az gelişmiş yoksul ülkelerin gereksinim duyduğu iklim finansmanının sağlanması

7. Maddelerinden hangisi veya hangilerini gerçekleştirme **ilerleme sağlanamamıştır?**

- A) I
- B) II
- C) I-II
- D) I-III
- E) I-II-III

- ✓ Bataryalar (piller)
- ✓ Açık deniz rüzgâr enerjisi
- ✓ Yakıt hücresi

8. Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri “2050’ye kadar Net Sıfır Salım Senaryosu” **altında 2050’ye kadar en fazla** yatırım gerektiren teknolojilerdendir?

- A) I
- B) II
- C) II-III
- D) I-III
- E) I-II-III

15 Eyl.

“Veriler, küresel sera gazı salımlarının sektörel bazlı analizinde **tüm sektörlerde** artışların yaşandığını; salımların elektrik ve ısı üretimi, tarım, ormancılık ve diğer arazi kullanımları, sanayi, ulaştırma, binalar ve - elektrik ve ısı üretimi dışındaki - diğer enerji etkinlik ve süreçlerinden kaynaklandığını göstermektedir.”

9. Buna göre küresel sera gazı salımlarında **birinci sırada** aşağıdaki sektörlerden hangisi yer almaktadır?

- A) Elektrik ve ısı üretimi
- B) Tarım
- C) Ormancılık ve diğer arazi kullanımları
- D) Sanayi
- E) Ulaştırma

“İklim değişikliği ile mücadelede birtakım temel politika alanları bulunmaktadır.”

10. Aşağıdakilerden hangisi bu politika alanlarından birinden **değildir**?

- A) Emisyon azaltımı
- B) Kömürlü termik santralleri artırma
- C) İklim değişikliğine uyum
- D) İklim değişikliği ile mücadele için teknoloji transferi
- E) Ormanlaştırma ve yeniden ormanlaştırma

“İnsan kaynaklı sera gazı salımlarının azaltımında öncelikli ele alınması gereken **enerji yoğun sektörlerden biri**, ... sektörüdür. Bu sebeple emisyon azaltımı için elektrifikasyon yöntemi yani elektrikle çalışan araçların kullanımı gündemdedir.”

11. Metindeki boşluğu **anlamlı bir şekilde** tamamlaması gereken kelime aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım
- B) Sanayi
- C) Ulaştırma
- D) Ormancılık
- E) Binalar

12. Aşağıdakilerden hangisi emisyon azaltım önlemleri arasında **sayılmaz**?

- A) Elektrifikasyon için düşük karbonlu yakıtların tercih edilmesi
- B) Yenilenebilir ve sınırlı da olsa nükleer enerji kaynaklarından enerji temini
- C) Biyoyakıtların ve hidrojen yakıtlarının ulaştırma sektöründe kullanılması
- D) Demir yolu yerine kara yolu ve hava yolu ile ulaşımın teşvik edilmesi
- E) Yakıt verimi yüksek motorların ve hammadde olarak geri kazanılmış malzemelerin kullanımı

“Fizik yasalarına göre sera etkisi olmasaydı yerkürenin ortalama sıcaklığı **-18 °C** olurdu. Gerçekte yeryüzünün ortalama sıcaklığı “Konutlar, hizmet binaları ve ticari binalardan oluşan bina sektörünün bulunduğu inşaat sektörü (2020 yılı verilerine göre) **enerji kullanımının % 36’sından, karbon salımının ise %37’sinden** sorumludur.”

13. Buna göre binalarda emisyon azaltımı için aşağıdakilerden hangisi **yapılmamalıdır**?

- A) Enerji verimliliği yaygınlaştırılmalı
- B) Alan ve bölge ısıtma sistemlerinde daha verimli teknolojiler kullanılmalı
- C) Binalarda kullanılan malzeme, tercih edilen ekipmanların ve binaların tasarımının önemsiz olduğu kabul edilmeli.
- D) Aydınlatma ve elektrikli ev aletlerinde daha az enerji ile yüksek verimin alındığı teknolojiler kullanılmalı
- E) Yenilenebilir enerjinin ve düşük karbonlu teknolojilerin kullanımı teşvik edilmeli

“Sanayi sektöründe, salım azaltımı için özellikle imalat sanayindeki süreçlerin **yeniden tasarlanması** gerekmektedir. Sanayide üretim sürecinin yeniden tasarlanması hem hammadde ihtiyacının azaltılmasını hem de sürece uygun teknolojilerin kullanımı ile salım azaltımını sağlamaktadır.”

14. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi “sanayi sektöründe” emisyon azaltımına **ters bir uygulamadır**?

- A) Geri dönüştürülmeyen, dayanıksız ürün ve malzeme kullanmak
- B) Kullanılan enerjide, ısı (enerji) değeri yüksek kaynakları tercih etmek
- C) Düşük karbonlu elektrik sistemlerine geçiş yapmak
- D) Üretim ve inşaat tasarımlarına dikkat etmek
- E) Verimi yüksek, enerji yoğunluğu ve emisyon yoğunluğu düşük tasarımların tercih etmek

“Tarım, ormancılık ve arazi kullanımı sektörlerinde, emisyon kaynaklarının nötrlenmesi ve atmosferdeki karbon emisyonlarının tutulması ve yeryüzünün albedosunun çok fazla değiştirilmemesi açısından oldukça değerlidir. Emisyonlar açısından bakıldığında tarımsal faaliyetler metan emisyonlarına neden olmaktadır.”

15. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi “tarım, ormancılık ve arazi kullanımı sektörlerinde” emisyon azaltımına **ters bir uygulamadır**?

- A) Hayvancılık ve gübre yönetiminde tedbirler almak
- B) Emisyon yoğunluğu yüksek gıdaları tercih etmek
- C) Ormanları korumak ve ağaçlandırmayı artırmak
- D) Zayıf bitki atıklarından biyoyakıtlar elde etmek
- E) Gıda kayıplarını ve israfı en aza indirmek

15 Eyl.

Bir topluluk ya da sistemin,

- ✓ (I) İklim değişikliği stresinden etkilenmesi
- ✓ (II) Etkiye açık olma derecesi, gerilimi karşılama ya da yanıtlama düzeyi
- ✓ (III) İklim değişikliklerine uyum düzeyi ya da uyum kapasitesi arasındaki ilişkisi

16. "İklim değişikliğinden etkilenebilirlik" yukarıdaki maddelerden hangisi veya hangileriyle ilgilidir?

- A) I-II
- B) II
- C) II-III
- D) I-III
- E) I-II-III

"İPCC'ye göre insan sistemlerinde uyum, zararı azaltmak ya da iyi fırsatlardan yararlanmak için var olan ya da beklenen iklime ve etkilerine uyarlanma sürecidir. Doğal sistemlerde uyum ise, güncel iklime ve etkilerine uyarlanma sürecidir. Öte yandan maladaptasyon, artan sera gazı salımları, iklim değişikliğine karşı artan ya da değişen etkilenebilirlik, daha adaletsiz sonuçlar ve şimdi ya da gelecekte azalan refah dâhil olmak üzere iklimle ilgili olumsuz sonuçların riskinde artışa yol açabilecek 'yanlış uyum' eylemleridir."

17. Metinden aşağıdaki hangi yargıya ulaşamaz?

- A) Maladaptasyon yanlış uyum demektir.
- B) Maladaptasyon iklim değişikliği sonucu gerçekleşir.
- C) İklim değişikliğinin sosyal ve ekonomik sonuçlarından söz edilemez.
- D) İnsan sistemlerinde uyum, mevcut veya olası iklime ve etkilerine uyarlanma sürecidir.
- E) Doğal sistemlerde uyum, güncel iklime ve etkilerine uyarlanma sürecidir.

"Atmosferdeki sera gazı salımlarının yüzde 77'si; petrol, kömür, doğal gaz gibi fosil yakıtların yanmasıyla oluşur. Günümüzde, başlıca sera gazlarından olan CO₂'nin atmosferdeki miktarı, doğanın kabul edebileceğinden çok daha hızlı artmaktadır. Bunun sonucunda, yeryüzünün ortalama yüzey sıcaklığı sanayi öncesi döneme oranla yaklaşık 1.2°C artmıştır. Enerji üretiminde ve tüketimindeki tüm süreçlerde açığa çıkan emisyonlar, iklim değişikliğinin en önemli nedenidir. Buna ek olarak kömür ve doğal gaz gibi yakıtların kullanımı, sera gazlarının yanı sıra azot oksitleri (NO_x) ve sülfür oksitler gibi zehirli gazları açığa çıkarmakta, bu gazlar asit yağmuru gibi yarattığı hava kirliliği yoluyla birçok sağlık ve çevre sorununa neden olmaktadır."

18. Metinde aşağıdaki sorulardan hangisine cevap verilemez?

- A) Fosil yakıtlar, atmosferdeki sera gazı salımında yüzde kaç oranında paya sahiptir?
- B) CO₂'nin atmosferdeki miktarı makul bir düzeyde midir?
- C) Yeryüzünün yüzey sıcaklığı, sanayi öncesi döneme oranla yaklaşık kaç derece artmıştır?
- D) Sera gazı salımlarının artması ne tür ekonomik sonuçlara yol açmaktadır?
- E) İklim değişikliğinin en önemli nedeni nedir?

"Enerji verimliliği, karbon salımlarının azaltılmasında, dolayısıyla iklim değişikliğinin etkilerinin hafifletilmesinde önemli bir role sahiptir. Enerji verimliliği, binalarda yaşam standardı ve hizmet kalitesinin, endüstriyel işletmelerde ise üretim kalitesi ve miktarının düşüşüne yol açmadan, birim veya ürün miktarı başına enerji tüketiminin azaltılmasıdır."

19. Buna göre, enerji verimliliğine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Enerji verimliliği politikaları, hassasiyetle ele alınması gereken alanların başında gelmektedir.
- B) Enerji verimliliğini artırmak, ülkelerin enerji güvenliğini sağlamaları ve sera gazlarını azaltma sözlerine ulaşmalarında önemsiz bir paya sahiptir.
- C) Enerji verimliliği, artan enerji ihtiyacı için doğal kaynakların tahribini önlemenin yanı sıra ekonomik açıdan da kârlıdır.
- D) Raporlar, enerji verimliliği sayesinde enerjiye tahmini talebin yılda % 39 oranında azaltılabileceğini göstermektedir.
- E) Enerji verimliliği, Türkiye'nin % 71'ler seviyesinde olan dışa bağımlılık oranı ve bundan kaynaklanan risklerin azaltılmasında büyük önem taşımaktadır.

20. Aşağıdaki hangi uygulama enerji verimliliği politikasıyla uyumsuz?

- A) Elektriğin üretiminde, iletiminde ve dağıtım süreçlerinde enerji verimliliğinin gözetilmesi
- B) Enerjinin etkili ve yeterli kullanılmasında enerji verimliliğinin dikkate alınması
- C) Ulaşımda kullanılan akaryakıtın üretim ve dağıtımındaki kayıplarının önlenmesi
- D) Binalardaki alan ısıtma ve soğutmadaki enerji verimliliğinin iyileştirilmesi
- E) Elektrikli ev aletlerinde B sınıfı ve altı ekipmanların ve her yerde aydınlatmanın kullanılması

MODÜL:6 TEST:3

15 Eyl.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Sevgili Dost!

Birileri tarafından sürekli izlendiğini düşünmek bir
delilik belirtisidir de biri tarafından izlenildiğini
düşünmemek neyin belirtisidir?

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını
beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Sera gazı salımları, etkileri ve enerji verimliliği ile
ilgili soruların gelmesi kaçınılmaz! Genel fikir sahibi
olmak bu soruları çözmek için yeterli olacaktır.

Kyoto Protokolü, Paris Antlaşması, bunların kabul tarihi
ve Türkiye'nin bunlara taraf olduğu tarihler önemli.
Bilinmeli!

CEVAP ANAHTARI: 1A 2E 3B 4C 5E 6D 7E 8E 9A 10B 11C 12D 13C 14A 15B 16E 17C 18D 19B 20E

16 Eyl.

1. Kentler ve iklim değişikliğine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) Bugün yaklaşık 3.9 milyar insanın yaşadığı kentlerin toplam yüzölçümü, yeryüzünün sadece % 2'sini kaplamaktadır.
- B) 2050'ye kadar 2.5 milyar kişinin daha kent nüfusuna eklenmesi ve dünya nüfusunun %70'inin kentlerde yaşaması öngörülmektedir.
- C) Günümüzde dünya enerji tüketiminin % 60 ila % 80'i kentlerde gerçekleştirilmektedir.
- D) Karbondioksit salımlarının % 75'i kırsalda gerçekleştirilen etkinliklerden kaynaklanmaktadır.
- E) Dünyanın en büyük 40 kenti, gezegenin fosil yakıt kaynaklı CO2 salımlarının üçte birinden sorumludur.

"Kentler bir yandan, insanların etkinlikleri ile iklim değişikliğine neden olurken, iklim değişikliği sonucunda ortaya çıkan olumsuz sonuçlardan da en çok etkilenen yaşam birimleri olmaktadır. Bir diğer yandan kentler **medeniyetin, yatırımların ve yeniliklerin** merkezi olarak, iklim değişikliğine bağlı sorunların çözümünde anahtardır. Zira kentler, iklim değişikliğiyle mücadele için gerekli olan karbon emisyonlarının azaltılmasında ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum eylemlerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir aktördür."

2. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi kentlerin ve kentli nüfusun karşı karşıya olduğu iklim değişikliğine bağlı başlıca riskler arasında **değerlendirilemez**?

- A) Sıcak hava dalgaları
- B) Aşırı hava ve iklim olayları
- C) Deniz seviyesinin yükselmesi
- D) Yağışların düzensizleşmesi
- E) Kontrollü yangınlar ve su bolluğu

"Genel sıcaklık ortalamalarında artışa neden olan iklim değişikliği, **kentsel ısı adası** etkisiyle oluşan aşırı sıcak ve nem nedeniyle **kentli nüfusu tehdit etmektedir**. Dünya nüfusunun **% 30'u** yılın en az **20 günü** insan sağlığını tehdit eden seviyelerdeki hava sıcaklıklarına maruz kalmakta, bu oranın 2100 yılında **%74'e** çıkması beklenmektedir."

3. Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sebepleri arasında **sayılamaz**?

- A) Kar ve buzullardaki hızlı eriyiş
- B) Kurak mevsimlerin süresinin uzaması
- C) Su tüketiminin giderek azalması
- D) Artan sıcaklıklarla buharlaşmanın yükselmesi
- E) Kullanılabilir su kaynaklarının tükenmesi

"Kentlerde sel, taşkın ve kuraklık gibi afetlerin önlenmesinde su yönetimi önemlidir."

4. Aşağıdakilerden hangisi su yönetimiyle ilgili yapılabileceklerden biri **değildir**?

- A) Yağmur suyunun yönetimi, yeniden doğal hâline kavuşturulan su kanalları
- B) Geçirgen olmayan yer kaplamaları
- C) Taşkın parkları, yeşil kaldırımlar, yeşil çatılar
- D) Bitkilendirilmiş yağmur suyu hendekleri
- E) Yağmur bahçeleri ve kent ormanları

"Son yıllarda, şehirleri daha sürdürülebilir ve iklim değişikliğine karşı daha direngen hâle getirmek için küresel bir hareket ortaya çıktı. Şehirlerde daha fazla **park** ve **yeşil** alan oluşturuluyor, araçlara ve diğer kirlilik biçimlerine sınırlar koyuluyor ve binalar için enerji verimliliği önlemleri alınıyor. Bu kapsamda ötekilerin yanı sıra, kentlerde geniş alanları kaplayan **bina çatılarından**, hatta **duvarlarından** yararlanmaya yönelik yaklaşımlarla ve sonuçlarıyla daha sık karşılaşıyoruz."

5. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi **yeşil çatıların** sağladığı faydalardan biri **değildir**?

- A) Kentin havasını soğuturlar.
- B) Enerji ve sağlık bakım maliyetlerini azaltırlar.
- C) Kentsel selleri önlerler.
- D) Sosyal uyumsuzluğa yol açarlar.
- E) Suyu süzerler ve gıda güvenliğini geliştirirler.

"Şehirler, onları çevreleyen kırsal alanlardan daha **sıcaktır**. Çeşitli faktörler buna yol açar. Buna **'kentsel ısı adası etkisi'** denir ve bu etki şehir merkezlerini komşu kırsal ya da yarı kırsal alanlardan birkaç derece daha **sıcak** yapabilir."

6. Aşağıdakilerden hangisi **kentsel ısı adasına** yol açan faktörlerden **değildir**?

- A) Park ve bahçeler
- B) Asfalt yollar
- C) Beton binalar
- D) Araç egzozları
- E) Klimalar

"Farklı bitki türleri, atmosferik CO2'nin organik karbona dönüştürüldüğü fotosentez sırasında oluşan biyokimyasal süreç olan **farklı karbon asimilasyon** (özümleme) **düzeneklerine sahiptir**. Günümüzde tüm karasal bitkilerin yaklaşık % 95'ini içeren çoğu fotosentetik (fototrof) organizma, **Calvin Döngüsü** adı verilen biyokimyasal bir yolla **karbonu sabitler**. Calvin Döngüsü, organizmaların - özellikle bitkiler ve alglerin - havadaki CO2'den enerji ve yiyecek oluşturduğu süreçtir. "

7. Aşağıdakilerden hangisi iklim değişikliği koşullarında C3 ve C4 bitkilerinin CO2 gübrelemesinin farklı yanıtlarına ilişkin doğru bir yargı **değildir**?
- A) Buğday, pirinç, pamuk, soya fasulyesi, şeker pancarı ve patatesler gibi C3 bitkileri CO2 artışlarına C4 bitkilerine göre daha fazla tepki verir.
- B) Mısır ve şeker kamışı gibi C4 bitkileri, CO2 artışlarına C3 bitkilerine göre daha az tepki verir.
- C) CO2 gübrelemesinin, C3 bitkilerinin büyüme hızı üzerinde önemli bir etkisi vardır.
- D) CO2 gübrelemesinin, C4 bitkilerinin büyüme hızı üzerinde önemli bir etkisi yoktur.
- E) C3 dünyası içinde bile farklı bitki türlerinin, CO2 artışlarına eşlik edebilecek sıcaklık ve nem varlığındaki değişikliklere farklı tepkiler göstermemesi beklenmektedir.

“Sürdürülebilir kalkınma, insan ile doğa arasında **denge** kurarak doğal kaynakları tüketmeden, gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanmasına imkân verecek şekilde bugünün ve geleceğin yaşamını ve kalkınmasını programlama anlamını taşımaktadır. Sürdürülebilirliğin bir kavram olarak **tarım, ormanlar ve balıkçılık** gibi yenilenebilir kaynaklar konusunda ortaya çıktığı görülmektedir. Sürdürülebilir kalkınma **çevresel, toplumsal ve ekonomik** boyutları olan bir kavramdır.”

8. Aşağıdakilerden hangisi sürdürülebilir kalkınma için tehdit **oluşturmaz**?
- A) DDT gibi tarım ilaçları
- B) Nükleer silahların kullanımı
- C) Tüm sektörlerde yeşil becerilerin kazandırılması
- D) Fosil yakıtların kullanımı
- E) Kimyasal ve biyolojik silahların kullanımı

“Sürdürülebilir kalkınma kavramı **ilk kez, 1987** yılında **Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu**’na hazırlanan **Brundtland (Ortak Geleceğimiz) Raporu**’nda ‘Bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama yeteneğinden ödün vermeden karşılayan kalkınma’ olarak tanımlanmıştır. 2000 yılında toplanan **Bin Yıl Zirvesi**’nde ilan edilen **BM Binyıl Kalkınma Hedefleri**’nin **temel amacı aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak** olmuştur.”

9. Aşağıdakilerden hangisi “BM Binyıl Kalkınma Hedefleri” arasında **yer almaz**?
- A) Cinsiyet eşitliğinin sağlanması
- B) Ulusal birliklerin sağlanması
- C) Kadınların güçlendirilmesi
- D) Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması
- E) Kalkınma için ortak hareket edilmesi

“Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (BM SKA) olarak belirlenen **17 Amaç, 169 hedef ve 247 gösterge**, gezegenin ve tüm canlıların sağlıklı bir şekilde varlıklarını sürdürebilecekleri bir sistemin oluşturulması temeline dayanmaktadır.”

SKA’lar,

- ✓ Yoksulluğu ortadan kaldırmak
- ✓ Gezegenimizi korumak
- ✓ Tüm insanların barış ve refah içerisinde yaşamasını sağlamak

10. Evrensel eylem çağrılarından hangisini veya hangilerini içermektedir?

- A) I
- B) I-III
- C) I-II
- D) II-III
- E) I-II-III

“17 SKA ayrı amaçlar olarak kurgulanmış olsalar da **birbirinden bağımsız olmayıp** herhangi bir amaç için yürütülen politikalar veya eylemler diğer amaçları da etkilemektedir.

Sürdürülebilirliğin **ekonomik boyutu**; 8, 9, 10 ve 12 numaralı amaçları kapsar ve **ekonomik büyüme, verimlilik, üretim süreçleri ve yatırım gibi konular** ile ilgilidir. Üretimde kullanılan kaynakların tükenme olasılığı, ekonomik süreç ve etkinliklerin neden olduğu atıklar, ekonomik kalkınmanın sürekliliğini tehlikeye atacak tüm çevresel riskler ve iklim değişikliğinin getirmekte olduğu sorunlar, sürdürülebilirliğin ekonomi boyutunda değerlendirilmektedir.”

11. Buna göre, aşağıdakilerden hangi amaç **ekonomik boyutla** öne çıkmaktadır?

- A) İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
- B) Yoksulluğa Son
- C) Açlığa son
- D) Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam
- E) Nitelikli Eğitim

“Sürdürülebilirliğin **çevresel boyutu**; 6, 13, 14 ve 15 numaralı amaçları kapsar ve **doğal kaynakların, biyoçeşitliliğin korunması ve doğal yaşamın sürmesi** ile ilgilidir. Üretim ve tüketim sonucu oluşan **atık ve kirliliğinin önlenmemesi, önleyici tedbirlerin alınmaması, sürdürülebilir bir yaşamı tehlikeye atmaktadır.**”

16 Eyl.

12. Buna göre, aşağıdakilerden hangi amaç **çevresel boyutla** öne çıkmaktadır?

- A) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
- B) Erişilebilir ve Temiz Enerji
- C) Temiz Su ve Sanitasyon
- D) Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
- E) Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar

"Sürdürülebilirliğin **sosyal boyutu**; 1, 2, 3, 4, 5, 7, 11 ve 16 numaralı amaçları kapsar ve **toplumsal değerlerin, ilişkilerin ve kurumların geleceğe yönelik devamlılığı** ile ilgilidir. Fırsat eşitliği, yaşam kalitesinde iyileşme, hak ve özgürlüklerin ve temel bireysel gereksinimlerin sağlanması sürdürülebilirliğin sosyal boyutunda değerlendirilmektedir."

13. Aşağıdakilerden hangi amaç **sosyal boyutla** öne çıkmaktadır?

- A) Temiz Su ve Sanitasyon
- B) Yoksulluğa Son
- C) İklim Eylemi
- D) Sudaki Yaşam
- E) Karasal Yaşam

"Toplumların; 21. yüzyılın getirmekte olduğu **iklim krizi, kuraklık, kıtlık, âfetler ve iklim göçleri** gibi ekolojik, politik, toplumsal ve teknolojik gelişmelere hazırlanması ve dirençliliklerinin artırılması gerekmektedir."

14. Hangi amaç, neredeyse tüm amaçların önünde **büyük bir engel** olarak durmaktadır?

- A) Yoksulluğa Son
- B) Açlığa Son
- C) Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam
- D) İklim Eylemi
- E) Nitelikli Eğitim

"İnsan faaliyetleri sonucunda doğanın ve yaşam alanlarının kirlenmesine **çevre kirliliği** denir. Çevre kirliliğinin birçok çeşidi vardır. En çok bilinen kirlilik çeşitleri; **hava, su ve toprak kirliliği**dir."

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre dünyada her yıl **10 kişiden 9'u** hava kirliliğine bağlı olarak **hayatını kaybetmektedir.**"

15. Aşağıdakilerden hangisi hava kirliliğinin nedenleri arasında **değildir**?

- A) Fabrika bacalarından salınan zehirli gazlar
- B) Taşıtların egzozlarından havaya yayılan zararlı gazlar
- C) Taş ocaklarından çevreye yayılan tozlar
- D) Kalitesiz kömür kullanımı sonucunda bacalardan yayılan zararlı gazlar
- E) İneklerin çıkardığı metan gazları

"Su kirliliği, zararlı maddelerin akarsu, nehir, göl, okyanus gibi su kaynaklarımızı kirlilmesi ve kalitesini düşürmesidir. BM SKA'ların altıncısı, '**Temiz Su ve Sanitasyon Amacı**' herkes için erişilebilir su ve atık su hizmetlerinin ve sürdürülebilir su yönetiminin güvence altına alınmasını vurgulamaktadır."

16. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi **su kirliliğinin** nedenleri arasında **değildir**?

- A) Kanalizasyon ve kirli fabrika atık sularının arıtılmadan akarsu ve denizlere boşaltılması
- B) Endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerde kullanılan suyun arıtılarak alıcı ortamlara deşarj edilmesi
- C) Evlerden ve sanayi kuruluşlarından atıkların çevreye bilinçsizce atılması
- D) Hava kirliliği sonucunda havaya karışan zehirli gazların yağışlarla birlikte yeryüzüne inmesiyle yer üstü ve yer altı sularına karışması
- E) Petrol taşıma tankerlerinin ve gemilerin denizlere petrol sızdırması ve zehirli atık taşıyan varillerin okyanus diplerine atılması

"WWF (Dünya Doğayı Koruma Vakfı) tarafından plastik atıklar konusunda hazırlanan bir rapor, ...'ın bir '**plastik denizi**' olma riski ile karşı karşıya kaldığını vurgulamaktadır."

17. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Karadeniz
- B) Marmara
- C) Akdeniz
- D) Doğu Akdeniz
- E) Batı Karadeniz

Birleşmiş Milletler,

- ✓ Okyanus sağlığını koruma
- ✓ Deniz sağlığını koruma
- ✓ Biyoçeşitliliği koruma

18. Amaçlarından hangisini veya hangilerini gerçekleştirmek için **2021-2030** dönemini "**Uluslararası Okyanus Bilimleri On Yılı**" olarak ilan etmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) I-II
- E) I-II-III

16 Eyl.

“**Toprak**, en önemli doğal kaynaklardan birisidir. Toprağın tarım dışı amaçlar ile kullanılması, ağır metallerle kirlenmesi ve erozyon sonucu oluşan etkilerle kayıplara uğraması sonucunda verimi düşmekte ya da yok olmaktadır. Kaybedilen toprakların ise yeniden kazanılması çok zordur. Toprağın **1 cm’lik** üst tabakası, ancak **birkaç yüzyılda** oluşabilmektedir. Dünyadaki toprakların ancak **1/10’unda** üretim yapılabilir. Toprak kirliliği, temizlenmesi en zor bazen de **hiç mümkün olmayan** tehlikeli bir ortam teşkil etmektedir.”

19. Aşağıdakilerden hangisi **toprak** kirliliğinin nedenleri arasında **değildir**?

- A) Tarımdaki kimyasal gübre veya tarım ilaçlarının kullanılması
- B) Belediye atıkları ve evsel nitelikli atıklar veya kullanılmayan malzemelerin toprak kirliliği üzerinde baskı unsuru oluşturması
- C) Kömür madenciliği ya da petrol ve doğal gaz arama faaliyetleri
- D) Toprak ve çevre hususunda “Kullanan veya kirlüten öder.” gibi ilkelerin uygulanması
- E) Verimli tarım arazilerindeki depolamalar, tarım arazilerinin tarım dışı faaliyetlerde kullanılması

“İklim değişikliğinin toprak üzerinde önemli etkileri vardır ve arazi kullanımı ile topraktaki değişimler de iklim değişikliğini hızlandırabilir veya yavaşlatabilir. Sağlıklı topraklar, sürdürülebilir bir arazi ve toprak yönetimi olmadan iklim değişikliği ile mücadele ve gıda üretimi mümkün görünmemektedir. **BM** Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) dünya toprağının **üst 30 cm’sinin** tüm atmosferden neredeyse iki kat daha fazla karbon içerdiğini tespit etmiştir. Havadaki karbondioksiti yakalama kabiliyeti açısından toprak; okyanuslardan sonra en büyük **ikinci** doğal karbon yutağıdır. Bu gerçekler yalnızca gıda üretimi için değil, aynı zamanda iklim değişikliği ile mücadele konusunda sağlıklı toprakların önemini göstermektedir.”

20. Metinden, aşağıdaki yargılardan hangisi **çıkarılamaz**?

- A) Arazi kullanımı ile topraktaki değişimler, iklim değişikliğini hızlandırma veya yavaşlatmada önemsizdir.
- B) Sağlıklı topraklar olmadan iklim değişikliği ile mücadele edilemez ve gıda üretimi yapılamaz.
- C) Toprak da, iklim değişikliğinden önemli ölçüde etkilenmektedir.
- D) FAO’ya göre toprağın üst 30 cm’sinin tüm atmosferden neredeyse iki kat daha fazla karbon içermektedir.
- E) Toprak, okyanuslardan sonra en büyük ikinci doğal karbon yutağıdır.

“**Sıfır Atık**; israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya en aza indirilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetim felsefesi olarak tanımlanan bir hedeftir. Dünya’nın sınırlı kaynaklarına artan talepler ve sürdürülebilir bir hayat için **sıfır atık** yaklaşımına şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır.”

21. **BM SKA’larından hangisi sıfır atık politikasıyla doğrudan ilgili değildir?**

- A) Açlığa Son
- B) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
- C) Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
- D) Sorumlu Üretim ve Tüketim
- E) İklim Eylemi

“**Johan Rockström** öncülüğünde bir grup bilim insanının **2009** yılında yayımladığı ‘**Gezeğinin Sınırları: İnsanlık İçin Güvenli Alanı Araştırmak**’ isimli bilimsel makale, gezeğnimizde yaşamın sürmesi için **9 kritik eşik** belirlemiştir. Bu eşikler; **biyolojik çeşitlilik, iklim değişikliği, yeni kimyasallar, ozonun incelməsi, atmosferik aerosol yükselməsi, denizlerin asitlenmesi, biyojeokimyasal döngüler, tatlı su kullanımı, arazi kullanımıdır**. Eşiklerden 5’i, henüz güvenli sınırlar içindeyken 4 eşik ise aşılmıştır.”

22. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi **geçilen 4 eşikten biri değildir**?

- A) İklim değişikliği
- B) Biyolojik çeşitlilik
- C) Ozonun incelməsi
- D) Biojeokimyasal döngüler
- E) Arazi kullanımı

“Gezeğinin sınırlarının aşılmasına yol açan insanlığın bugün içinde yaşadığı sistem, **doğrusal ekonomi** döngüsüne dayanmakta olup sürdürülebilir değildir. **Doğrusal ekonomide** ham madde doğadan temin edilir; kullanılacak malzeme üretilir, kullanılır sonra da hepsi **tekrar atık olarak doğaya atılır**. Atık üretmeden yaşayabilmek için doğrusal ekonomi anlayışını **döngüsel bir yapıya** kavuşturmak gerekmektedir. **Döngüsel ekonomi**; hammadde temininden itibaren üretim, kullanım, **dönüşüm ve yeniden dönüşümü** esas almayı ifade eden üretim ve tüketim modelidir.”

23. Buna göre sıfır atık ve döngüsel ekonomi bağlamında aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) İsrafi azaltmak ve çevreyi korumak amacıyla Türkiye’de 2017’den beri Sıfır Atık başlığını taşıyan bir atık politikası yürütülmektedir.
- B) Sıfır atık politikası kapsamında israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, atık miktarının azaltımı ve oluşan atığın geri dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.
- C) Sıfır Atık anlayışı, tüketicilerin tüketim alışkanlıkları, atık çıkarmanın azaltması ve atıkları değerlendirme konusunda insanlara yeni bir bilinç kazandırmayı hedeflemektedir.
- D) İlk sıfır atık uygulaması Cumhurbaşkanlığı Külliyesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nda başlamıştır.
- E) Sıfır atıkta en önemli etken, tüm paydaşların işbirliğiyle çalışmalarının gerçekleştirilmemesidir.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: İklim değişikliğinin sebepleri ve etkileri; sürdürülebilir kalkınmanın amaçları ve sebepleri ile ilgili sorular mutlaka gelir.

“Sevgili Dost!

Dostluk gündüz görünmez; o, ateşböceği gibi yalnız
geceleğin parlar.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızık)